

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Ročník 60
30. júna 2017

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

UZNESENIA

Výbor regiónov

121. plenárne zasadnutie 8. a 9. februára 2017

2017/C 207/01	Uznesenie Európskeho výboru regiónov — Oznámenie Európskej komisie o ročnom prieskume rastu na rok 2017	1
2017/C 207/02	Uznesenie Európskeho výboru regiónov — 60. výročie podpísania Rímskej zmluvy	5

STANOVISKÁ

Výbor regiónov

121. plenárne zasadnutie 8. a 9. februára 2017

2017/C 207/03	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Prekonávanie nedostatku investícií: Ako riešiť výzvy?	7
2017/C 207/04	Návrh stanoviska Európskeho výboru regiónov – Fiškálna kapacita a automatické stabilizátory v hospodárskej a menovej únii	15
2017/C 207/05	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Chýbajúce dopravné spojenia v pohraničných regiónoch	19
2017/C 207/06	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Revitalizácia prístavných miest a oblastí	25
2017/C 207/07	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Rámec partnerstva s tretími krajinami v oblasti migrácie	32
2017/C 207/08	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Návrh nového európskeho konsenzu o rozvoji — Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť	39
2017/C 207/09	Návrh stanoviska Európskeho výboru regiónov — Účinné vodohospodárske systavy: prístup s inovatívnymi riešeniami	45

2017/C 207/10	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Smerom k novej stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy — integrovaný prístup	51
2017/C 207/11	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Podpora mladých európskych poľnohospodárov	57
2017/C 207/12	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Nutnosť a východiská stratégie EÚ proti nadmernému požívaniu alkoholu	61

III *Prípravné akty*

VÝBOR REGIÓNOV

121. plenárne zasadnutie 8. a 9. februára 2017

2017/C 207/13	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Reforma spoločného európskeho azylového systému — 2. balík návrhov a rámec Únie pre presídľovanie	67
2017/C 207/14	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Autorské právo na jednotnom digitálnom trhu	80
2017/C 207/15	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Preskúmanie súboru predpisov o telekomunikáciách . . .	87
2017/C 207/16	Návrh stanoviska Európskeho výboru regiónov — Stratégia EÚ pre medzinárodné kultúrne vzťahy . .	95
2017/C 207/17	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Integrovaná politika Európskej únie pre Arktídu	100
2017/C 207/18	Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Hodnotenie programu LIFE v polovici jeho trvania	104

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

VÝBOR REGIÓNOV

121. PLENÁRNE ZASADNUTIE 8. A 9. FEBRUÁRA 2017

Uznesenie Európskeho výboru regiónov — Oznámenie Európskej komisie o ročnom prieskume rastu na rok 2017

(2017/C 207/01)

Predkladajú politické skupiny SES, EES, ALDE, EA a EKR

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR),

- so zreteľom na oznámenie Európskej komisie o ročnom prieskume rastu na rok 2017 ⁽¹⁾ a na začiatok európskeho semestra 2017,
- so zreteľom na návrh uznesenia Európskeho parlamentu z 26. októbra 2016 o európskom semestri pre koordináciu hospodárskych politík: plnenie priorít na rok 2016 ⁽²⁾,

1. víta, že ročný prieskum rastu (RPR) je zameraný na investície, štrukturálne reformy a zodpovednú správu verejných financií, ale čakal by väčší dôraz na implementáciu cieľov udržateľného rozvoja ako jedného z pilierov európskej hospodárskej, sociálnej a hospodárskej stratégie po roku 2020.

2. Pripomína, že z viacerých ukazovateľov (miery HDP, investícií, tvorby pracovných miest, zamestnanosti a činnosti) vyplýva, že oživenie hospodárstva EÚ pokračuje napriek rastúcej neistote vo svete. Stotožňuje sa však s názorom Komisie, že spokojnosť nie je na mieste, keďže v mnohých regiónoch Európy je stále vysoká miera nezamestnanosti, a že na konkurencieschopnosť a súdržnosť Európy malo vážny dopad niekoľko po sebe idúcich rokov nedostatočného investovania („dezinvestície“).

3. Je znepokojený, že existujúca nerovnováha v EÚ a eurozóne predstavuje hlavný problém z hľadiska rastu a súdržnosti a že konvergencia medzi členskými štátmi a v rámci nich sa v mnohých prípadoch zastavila. Zdôrazňuje, že rozdiely v rámci členských štátov sú hlavným zdrojom hospodárskych a sociálnych rozdielov, ktoré sa v EÚ ďalej zväčšujú, a vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa v RPR neriešia štruktúrovaným spôsobom.

⁽¹⁾ COM(2016) 725 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0416+0+DOC+PDF+V0//EN>.

4. Zdôrazňuje, že európsky pilier sociálnych práv, ktorý musí byť v súlade so zásadou subsidiarity a zásadou proporcionality by mohol výrazne prispieť ku koordinácii a vzostupnej konvergencii sociálnych noriem a posilniť demokratickú legitimitu EÚ.
5. Žiada Komisiu, aby predložila návrh fiškálnej kapacity pre eurozónu, ktorá bude otvorená všetkým členským štátom, a pripojila k nemu analýzu vplyvu na rozpočet ⁽³⁾.

Oživenie investícií

6. Víta výsledok prvého roku pôsobenia Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI), pokiaľ ide o množstvo investícií, ktoré sa podarilo aktivovať, je však znepokojený neistými výsledkami EFSI, pokiaľ ide o doplnkovosť, nevyváženým zemepisným rozdelením projektov financovaných z fondu a nedostatkom podrobných a transparentných informácií o fonde. Pripomína, že s týmito obavami sa stotožňuje aj Európsky dvor audítorov ⁽⁴⁾ a vyjadrené boli aj v nezávislom hodnotení, ktoré uverejnila Komisia ⁽⁵⁾. Zdôrazňuje, že nárok na podporu z EFSI by mal byť už pri projektoch s hodnotou od 10 miliónov EUR, aby miestne a regionálne orgány mohli EFSI viac využívať, a to aj prostredníctvom investičných platforiem, a vyjadruje poľutovanie nad tým, že mnohým z nich o ňom stále chýbajú informácie. Je presvedčený, že riešenie problémov administratívnej kapacity, ktoré miestnym a regionálnym orgánom často bránia vo využívaní EFSI, by sa v kontexte európskeho semestra malo považovať za prioritu.

7. Víta odkaz v RPR o existencii prekážok investovania na miestnej a regionálnej úrovni. Vyjadruje však poľutovanie nad tým, že v RPR na rok 2017 sa nenadväzuje na analýzu prekážok investovania, ktorá sa začala v rámci európskeho semestra 2016 a ku ktorej VR prispel analýzou takýchto prekážok na úrovni územných celkov ⁽⁶⁾. Považuje za dôležité, aby sa uznalo, že opatrenia na upevnenie jednotného trhu majú významnú úlohu pri zlepšovaní celkového investičného prostredia v EÚ a odstraňovaní prekážok investovania na štátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

8. Zdôrazňuje príspevok európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) k investíciám, pričom zdôrazňuje, že v programoch politiky súdržnosti na úrovni krajín sa prevzalo 61 odporúčaní pre jednotlivé krajiny na rok 2016. Stotožňuje sa s názorom, že EŠIF by mohli využívať v spojení s EFSI, pričom zdôrazňuje, že EŠIF sú hlavným investičným nástrojom EÚ, najmä pre menej rozvinuté krajiny a regióny EÚ, a sú zamerané na zvyšovanie súdržnosti, ako sa stanovuje v zmluvách.

9. Víta odkaz v RPR o potrebe spravodlivo rozdeliť výhody globalizácie medzi jednotlivé skupiny v spoločnosti a zvýšiť legitimitu obchodnej politiky. Zdôrazňuje tiež váhu obáv občanov a potrebu, aby sa zabezpečil priestor Európskej únii, parlamentom a vládám členských štátov a samosprávam regiónov na konanie a demokratické formovanie, a tým aj zachovali zodpovedajúce demokratické možnosti ovplyvňovania občanmi. Zastáva názor, že Komisia by sa pri rokovaníach o obchodných dohodách a ich uzatváraní mala viac zasaďovať za zachovanie európskych akostných noriem a národných pravidiel a noriem, okrem iného v oblasti ochrany životného prostredia, zvierat, podnebia, údajov, zdravia a spotrebiteľov, aby obchodné dohody mohli priniesť spravodlivé a transparentné výsledky.

10. Víta, že v RPR sa uznáva úloha, ktorú zohrávajú jasné usmernenia týkajúce sa uplatňovania pravidiel štátnej pomoci pre verejné financovanie infraštruktúry pri uľahčovaní financovania reálnej ekonomiky. Zdôrazňuje, že hlavná časť tohto financovania sa týka služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, a vyzýva Komisiu, aby rozšírila rozsah týchto služieb s cieľom zohľadniť nové výzvy.

Uplatňovanie štrukturálnych reforiem

11. Pripomína, že štrukturálne reformy sú kľúčovými činiteľmi posilnenej konkurencieschopnosti, ktorá je čoraz viac potrebná na presadzovanie udržateľného a inkluzívneho rastu a zamestnanosti v kontexte globálneho obchodu a globálnej hospodárskej súťaže.

⁽³⁾ Pozri návrh stanoviska VR na tému *Fiškálna kapacita a automatické stabilizačné prvky v hospodárskej a menovej únii*, spravodajca: Carl Fredrik Graf (EVS/SV), ECON-VI-018, ktoré sa má prijať na plenárnom zasadnutí VR vo februári 2017.

⁽⁴⁾ EFSI: *včasný návrh na predĺženie a rozšírenie*, Európsky dvor audítorov, stanovisko č. 2/2016.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan_en.

⁽⁶⁾ Siedma monitorovacia správa VR o stratégii Európa 2020 a európskom semestri <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/pub/Documents/2016/7mp.pdf>.

12. Víta uznanie významnej úlohy verejného obstarávania pri zlepšovaní konkurencieschopnosti a podpore inovácií a zdôrazňuje, že veľkú časť verejného obstarávania vykonávajú miestne a regionálne orgány. Zdôrazňuje, že úsilie zamerané na zlepšovanie administratívnej kapacity na riešenie verejného obstarávania by sa malo osobitne nasmerovať k miestnym a regionálnym orgánom.

13. Zdôrazňuje, že malé a stredné podniky (MSP), začínajúce podniky a podnikateľská činnosť by sa mali podporovať uľahčením prístupu k financovaniu, stimulovaním investícií do výskumu a vývoja, znižovaním administratívneho zaťaženia a udržiavaním lepšej právnej regulácie ako priority v rámci programu. Zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť, aby sa MSP vo všetkých odvetviach vrátane poskytovateľov služieb mohli zapájať do globálnych hodnotových reťazcov, okrem iného prostredníctvom podpornej priemyselnej a regulačnej politiky.

14. Zdôrazňuje, že nedostatočná administratívna kapacita verejnej správy na všetkých úrovniach, a najmä na miestnej a regionálnej úrovni, je prekážkou vykonávania štrukturálnych reforiem, a že Komisia by mala vydať jednotný strategický dokument na koordináciu všetkých prúdov technickej pomoci financovanej z prostriedkov EÚ vrátane programu na podporu štrukturálnych reforiem a určenej na dosiahnutie väčšej efektívnosti správy.

15. Víta skutočnosť, že v ročnom prieskume rastu je uvedené, že investície do ľudského kapitálu musia dostať prioritnú podporu. Osobitne zdôrazňuje, že je dôležité podporovať vykonávanie záruky pre mladých ľudí a vyzývať na ďalšie úsilie v boji proti nezamestnanosti mladých ľudí, pretože v niektorých regiónoch a miestnych spoločnostiach je ešte stále vysoká.

Zabezpečenie fiškálnej expanzie a zodpovedných verejných financií

16. Víta diskusiu o pozitívnych postojoch vo fiškálnej politike pre eurozónu ako celok, ktorú by samozrejme bolo potrebné spojiť s uplatňovaním štrukturálnych reforiem.

17. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány majú záujem o plné využívanie flexibility, ktorú umožňuje Pakt stability a rastu. Opakovane pripomína svoju požiadavku, aby sa z výpočtov deficitu a dlhového stropu vo všetkých členských štátoch EÚ vyňali investície, ktoré miestne a regionálne orgány vynakladajú v rámci EŠIF.

18. Zdôrazňuje potrebu zabezpečiť zdravé verejné financie a obmedziť verejný dlh na všetkých úrovniach správy. Zdôrazňuje, že ako súčasť tohto celkového úsilia by sa s ohľadom na zásady OECD pre efektívne verejné investície malo na všetkých úrovniach riadenia zlepšiť zloženie verejných výdavkov. Podieľa sa na zavádzaní monitorovania vykonávania takýchto pravidiel. Vyzýva Komisiu, aby prijala opatrenia na presadzovanie fiškálnej decentralizácie v celej EÚ, ktorá by podľa dostupných dôkazov pomohla zlepšiť efektívnosť verejných výdavkov.

Zlepšenie riadenia európskeho semestra

19. Pripomína, že viac ako polovica odporúčaní pre jednotlivé krajiny sa týka štrukturálnych reforiem, ktoré sa dajú riešiť len v partnerstve s miestnymi a regionálnymi orgánmi. Zdôrazňuje preto, že obmedzené zapojenie miestnych a regionálnych orgánov je jedným z dôvodov nedostatočnej efektívnosti a zodpovednosti, pokiaľ ide o koordináciu hospodárskych politík v rámci európskeho semestra, čo dokazuje slabá úroveň vykonávania štrukturálnych reforiem uvedených v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny.

20. Víta skutočnosť, že úradníci európskeho semestra, ktorých vyslala Komisia dočasne do členských štátov už v niektorých členských štátoch spolupracujú s miestnymi a regionálnymi orgánmi. Tento prístup by sa mal rozšíriť vo všetkých členských štátoch ako osvedčený postup.

21. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že v RPR sa neuznáva úloha miestnych a regionálnych orgánov a v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny sa nezohľadňuje skutočnosť, že mnohé právomoci sú výlučnými právomocami regionálnej úrovne. Zdôrazňuje, že pripravuje stanovisko s návrhom kódexu správania pri zapájaní miestnych a regionálnych orgánov do európskeho semestra. Víta podporu, ktorú tomuto návrhu vyjadril Európsky parlament. Žiada, aby inštitúcie EÚ prediskutovali tento návrh hneď po jeho zverejnení.

22. Konštatuje, že vo viacerých odporúčaníach pre jednotlivé krajiny bola vyslovená požiadavka zaviesť štrukturálne reformy, ktorých implementácia môže trvať omnoho dlhšie ako jeden rok, čiže meranie implementácie po roku môže nedostatočne ohodnotiť dosiahnutý pokrok, čo môže byť zavádzajúce a zároveň odrádzajúce pre dotknuté národné a miestne a regionálne úrovne správy. Preto vyzýva Komisiu a Radu, aby vypracovali návrh odporúčaní pre jednotlivé krajiny takým spôsobom, ktorý umožní spravodlivé a transparentné meranie pokroku pri implementácii týchto odporúčaní.

23. Poveruje predsedu, aby toto uznesenie postúpil Komisii, Európskemu parlamentu, maltskému predsedníctvu Rady a predsedovi Európskej rady.

V Bruseli 8. februára 2017

Prededa
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA

Uznesenie Európskeho výboru regiónov — 60. výročie podpísania Rímskej zmluvy

(2017/C 207/02)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

My, členovia Európskeho výboru regiónov (VR):

1. sa pripájame k oslavám výročia podpísania Rímskej zmluvy ako kľúčovému okamihu na rozsiahlu reflexiu o budúcnosti Európskej únie (EÚ), a pripomínáme, že hlavným poslaním Únie je zabezpečiť rešpektovanie základných práv, mier, prosperitu, stabilitu a nové celoeurópske príležitosti pre všetkých jej občanov;
2. sa zasadujeme za Európu, ktorá bude schopná posilniť dôveru svojich občanov a lepšie riešiť výzvy, ktorým čelíme v rámci EÚ a na celom svete, a prijímať rozhodnutia o spoločných opatreniach v duchu solidarity a zároveň dodržiavať zásadu subsidiarity;
3. pripomíname, že identita Európy je historicky zakorenená v jej regiónoch, mestách a obciach, a že príspevok miestnych a regionálnych orgánov k procesu európskej integrácie v hospodárskej, kultúrnej a politickej oblasti neustále narastá;
4. pripomíname, že priepasť medzi občanmi a EÚ bola uznaná pred 25 rokmi v Maastrichtskej zmluve, ktorou sa vytvorilo okrem iného občianstvo Európskej únie a zriadil Európsky výbor regiónov. Kľúčovou úlohou decentralizovaných miestnych a regionálnych orgánov, ktorá bola stanovená v Lisabonskej zmluve, však musí byť i naďalej dohliadať na rešpektovanie zásady subsidiarity a participatívnej v európskom legislatívnom procese. Preto je nevyhnutné zlepšiť súčasnú situáciu, keď sú miestne a regionálne orgány ešte stále príliš často len konečnými vykonávateľmi politik EÚ, a nie skutočnými protagonistami pri ich koncipovaní, najmä v legislatívnej oblasti, napriek snahám a politickému a inštitucionálnemu úsiliu Európskeho výboru regiónov vo vzťahu k ostatným inštitúciám EÚ;
5. sme presvedčení, že VR ako zhromaždenie EÚ združujúce regionálnych a miestnych zástupcov stelesňuje Úniu zjednotenú v jej kultúrnej a jazykovej rozmanitosti v globalizovanom svete; sme plne odhodlaní podporovať európsku demokraciu a aktívne občianstvo, prispievať k zakotveniu základných práv a ochrane menšín, posilneniu bezpečnosti a podpore rovnosti a zabezpečiť harmonický a udržateľný rozvoj v súlade s cieľmi hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti;
6. zdôrazňujeme naliehavú potrebu posilniť demokratické prepojenie medzi Európskou úniou a jej občanmi tým, že sa zabezpečí, že Únia bude poskytovať účinné a rýchle riešenia veľkých spoločných výziev, ktoré mestá, regióny a členské štáty nedokážu vyriešiť sami, t. j.: posilniť konkurencieschopnosť EÚ; posilniť súdržnosť; dosiahnuť, aby bola EÚ bezpečným priestorom, kde je zaručená sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť pre všetkých; poskytnúť mladým ľuďom konkrétne vyhliadky do budúcnosti, v štúdiu ako aj v práci; zvládnuť migrantskú a utečeneckú krízu; zachovať schengenský priestor; bojovať proti zmene klímy a zvyšovať odolnosť voči katastrofám; podporovať nízkouhlíkové hospodárstvo a energetickú úniu; posilniť úlohu Únie ako jedného z hlavných globálnych aktérov, a to najmä pri plnení cieľov udržateľného rozvoja programu 2030; bojovať proti nezamestnanosti; bojovať proti terorizmu;
7. zdôrazňujeme, že „štyri slobody“ jednotného trhu EÚ, t. j. voľný pohyb osôb a voľný obeh služieb, tovaru a kapitálu, predstavujú konkrétne výdobytky pre občanov EÚ a sú neodmysliteľným prvkom európskeho politického projektu. Sú nedeliteľným súborom práv, ku ktorým nemožno pristupovať čiastkovo, inak by sme potlačili hodnoty, na ktorých je založená samotná existencia EÚ. Preto sme znepokojení pokusmi niektorých členských štátov obmedziť ich uplatňovanie, najmä v oblasti voľného pohybu osôb;
8. opakujeme však, že jednotný trh by mal zabezpečiť aj sociálny pokrok a že pravidlá hlavných ekonomických slobôd a hospodárskej súťaže nemajú prednosť pred základnými právami, počínajúc bojom proti diskriminácii, chudobe a nezamestnanosti;
9. sa nazdávame, že oslavy výročia podpísania Rímskej zmluvy musia byť príležitosťou podnietiť priamu účasť, kritické myslenie a aktívny záujem občanov pri formovaní budúcnosti Európskej únie, pričom rozhodnutia sa musia prijímať na úrovni, ktorá im je najbližšie. Sme presvedčení, že takýto proces by mal byť participatívny a reprezentatívny a všetci občania by mali mať rovnaké príležitosti zapojiť sa, prispieť a angažovať sa v Únii. Miestne a regionálne orgány majú ako také ideálnu pozíciu na to, aby viedli tento proces a prispeli k realizácii myšlienky Európy občanov;

10. sa domnievame, že je dôležité získať presný obraz o ambíciách a túžbach občanov vo vzťahu k EÚ, ako aj o ich obavách a frustrácii. Preto vítame tretiu Správu o občianstve EÚ na rok 2017, ktorá vychádza z informácií získaných od občanov prostredníctvom prieskumov a verejnej konzultácie;

11. preto zdôrazňujeme, že EÚ:

- musí byť schopná riešiť nevyrovnaný vplyv globalizácie na životy Európanov posilnením zásad Európy spočívajúcej na sociálnej spravodlivosti, hospodárskej sile a solidarite,
- by mala získať podporu svojich členských štátov, aby mohla spoločne so svojimi miestnymi orgánmi a regiónmi zakročiť pomocou vhodných riadiacich nástrojov a primeraných finančných prostriedkov, keď spoločnosť a občanov zasiahnu veľké výzvy,
- musí zaručiť decentralizovaný prístup v rámci komunikácie a zrozumiteľne informovať o svojich politikách a postupoch, aby bol jasný význam rozhodnutí prijatých na úrovni EÚ pre konkrétne situácie na miestnej úrovni v rôznych častiach EÚ. V tejto súvislosti zohrávajú dôležitú úlohu informačné centrá Europe Direct a ďalšie európske informačné siete, ktoré združujú regióny a miestne orgány,
- musí mať jasnejšie a transparentnejšie rozdelené politické úlohy, zaručiť občanom zodpovedný prístup svojich inštitúcií a otvorenosť svojich rozhodovacích postupov, čo si môže vyžadovať ďalšiu reformu zmlúv,
- by mala zväziť inštitucionálne reformy s cieľom zvýšiť zapojenie regiónov a miestnych orgánov a zohľadniť ich legislatívnu úlohu pri uplatňovaní zásady subsidiarity a v úsilí zabezpečiť demokratické riadenie zdola nahor v Európe občanov, regiónov, územných celkov a miestnych orgánov;

12. s cieľom pripraviť svoje podnety pre nadchádzajúcu politickú diskusiu o budúcnosti Únie sa zaväzujeme:

- začať rozsiahly proces dialógov s občanmi, aby sme si vypočuli názory, návrhy a obavy priamo od ľudí v celej EÚ. Tento proces budú sprevádzať politické konzultácie za účasti európskych a národných združení miestnych a regionálnych orgánov a ďalších zainteresovaných strán vo všetkých členských štátoch s cieľom rozvíjať konkrétne inovačné a praktické riešenia výziev, pred ktorými stojíme,
- poskytnúť výsledky týchto paralelných procesov ostatným inštitúciám v snahe prispieť k budúcemu konventu, na ktorom sa pripravia zmeny zmlúv pre budúcnosť Európskej únie,
- zintenzívniť svoje úsilie podporovať práva vyplývajúce z občianstva EÚ a našich spoločných hodnôt, ako aj účasť občanov na demokratickom živote Únie,
- preskúmať spôsoby, ako väčšmi rozvinúť dialóg s európskymi inštitúciami, a najmä s Európskym parlamentom,
- prehĺbiť dialóg a výmenu názorov s európskymi inštitúciami, a najmä s Európskym parlamentom, na základe takých iniciatív, ako sú dokumenty „Zlepšenie fungovania Európskej únie využitím potenciálu Lisabonskej zmluvy“ a „Možný vývoj a úpravy súčasnej inštitucionálnej štruktúry Európskej únie“ s cieľom dosiahnuť ešte aktívnejšie a účinnejšie zapojenie Výboru regiónov do tvorby právnych predpisov EÚ;

13. zdôrazňuje, že je dôležité zaručiť práva mladých ľudí v celej Európe. Dostupnejšia EÚ posilní otvorený dialóg medzi ľuďmi všetkých generácií. So zreteľom na základné zásady mieru a prosperity bude táto EÚ schopná reagovať na túžby mladých ľudí;

14. poverujeme svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Komisii, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, národným a regionálnym parlamentom a vládam, ako aj miestnym samosprávam.

V Bruseli 9. februára 2017

Prededa
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

STANOVISKÁ

VÝBOR REGIÓNOV

121. PLENÁRNE ZASADNUTIE 8. A 9. FEBRUÁRA 2017

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Prekonávanie nedostatku investícií: Ako riešiť výzvy?

(2017/C 207/03)

Spravodajca: Markku MARKKULA (FI/ELS), poslanec zastupiteľstva mesta Espoo

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Súčasný nedostatok investícií v európskych mestách a regiónoch

1. všima si, že objem investícií v Európe sa v priamom dôsledku finančnej a hospodárskej krízy celkovo znížil o 15 %, pokles sa však týka aj verejných investícií, a to v dôsledku obmedzení, ktoré spôsobujú mechanizmy rozpočtovej regulácie na európskej a národnej úrovni, a že celková miera investícií v EÚ ako celku zostáva v nominálnom vyjadrení pod úrovňou pred krízy, pričom v roku 2015 bola takmer o 60 miliárd EUR nižšia než v roku 2008 ⁽¹⁾; domnieva sa, že okrem celkového poklesu investícií Európska únia trpí aj deficitom konkurencieschopnosti, ktorý spôsobujú starnúca infraštruktúra a nedostatočné investície do digitálneho a ekologického prechodu a inovácií;
2. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány sú zodpovedné za viac ako polovicu verejných investícií v EÚ a že ich investície do oblastí, ako sú infraštruktúra, energia, verejná doprava, vzdelávanie, zdravotná starostlivosť a mnohé iné, majú priamy vplyv na miestne hospodárstvo, dynamiku podnikov a život a blaho európskych občanov;
3. víta výzvu Európskeho parlamentu na väčšiu zodpovednosť na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni formulovania a vykonávania stratégií v oblasti rastu a pracovných miest a víta podporu pre požiadavku Výboru regiónov vypracovať kódex na účely zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do európskeho semestra ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Pozri Eurostat, kód súboru: tec00011 Tvorba hrubého fixného kapitálu (investície) a teina210, Fixné investície verejnej správy.

⁽²⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. októbra 2016 o európskom semestri pre koordináciu hospodárskych politík: realizácia priorit na rok 2016 (2016/2101(INI)) „6. [EP] plne podporuje úsilie zabezpečiť väčšiu zodpovednosť štátov pri formulovaní a vykonávaní odporúčaní pre jednotlivé krajiny ako prebiehajúci reformný proces; domnieva sa, že v záujme zvýšenia zodpovednosti jednotlivých krajín a posilnenia účinného vykonávania odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že viac ako polovicu odporúčaní pre jednotlivé krajiny musia vykonávať miestne a regionálne orgány, by tieto odporúčania mali byť dostatočne vymedzené na základe jasne formulovaných štruktúrovaných priorit na európskej úrovni s prípadným zapojením národných parlamentov a regionálnych a miestnych orgánov, ak je to vhodné; opakuje, že vzhľadom na rozdelenie právomocí a kompetencií v jednotlivých členských štátoch sa plnenie odporúčaní pre jednotlivé krajiny môže zlepšiť aktívnou účasťou miestnych a regionálnych orgánov, preto podporuje návrh kódexu správania pre zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do európskeho semestra, ako navrhol Výbor regiónov; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili riadnu demokratickú kontrolu svojich národných programov reforiem vo svojich národných parlamentoch.“

4. v tejto súvislosti zdôrazňuje, že súčasné verejné výdavky na investície ostávajú na polovičnej úrovni oproti obdobiu pred krízou, čo znamená, že v európskych regiónoch a mestách sa každoročne neuskutočňujú investície v hodnote stoviek miliónov eur;
5. pripomína spoločný prieskum Európskeho výboru regiónov a OECD z roku 2015, v ktorom 96 % respondentov zastupujúcich mestá a regióny uviedlo, že výdavky na verejné investície neboli dostatočné ⁽³⁾. To sa potvrdilo aj v nedávnom prieskume Výboru regiónov ⁽⁴⁾, v ktorom sa 75 % respondentov na miestnej a regionálnej úrovni vyjadrilo, že v rokoch 2008 až 2014 zaregistrovali vo svojom meste alebo regióne výrazný pokles celkového objemu investícií, a len jedna tretina sa domnieva, že situácia sa v súčasnosti zlepšuje;
6. opakuje výzvu OECD ⁽⁵⁾ a MMF na koordinovaný program svetového fiškálneho stimulu so zreteľom na súčasný obmedzený manévrovací priestor menovej politiky, extrémne nízke úrokové sadzby a skutočnosť, že úsilie o rozpočtovú konsolidáciu v nedávnych rokoch v mnohých krajinách umožnilo znížiť pomer dlhu k HDP a ponúka väčší manévrovací priestor. S cieľom úspešne stimulovať činnosť je nevyhnutné správne stanoviť rast verejných výdavkov a najmä zamerať sa na investičné priority, ktoré podporujú rast, ako sú výskum a vývoj, vzdelávanie pracovníkov alebo ekologická infraštruktúra;
7. zdôrazňuje, že potenciál strategických investícií v mestách a regiónoch je oveľa vyšší, než ukazujú všeobecné trendy spred krízy, a to nielen vplyvom rozsiahleho rozvoja znalostí a zručností, poklesu úrokových sadzieb a príležitostí, ktoré ponúka digitalizácia, obehové hospodárstvo, hospodárstvo spoločného využívania zdrojov a priestor, ktorý existuje, aby sa MSP mohli viac zapájať do rozšíreného globálneho podnikateľského prostredia;
8. opakovane zdôrazňuje, že tento trvalý pokles celkového objemu investícií je neudržateľný a že nízka miera investícií nielen spomaľuje oživenie, ale takisto ohrozuje budúci potenciál EÚ na rast a inovácie, keďže poškodzuje dlhodobú hospodársku výkonnosť a vytváranie pracovných miest;
9. zdôrazňuje, že investície v európskych mestách a regiónoch sú veľmi dôležité – pre udržateľný rast a vytváranie pracovných miest v celej Európe, ako aj pre udržanie existujúcich pracovných miest, ktoré sú ohrozené vplyvom súčasného nedostatku investícií; preto naliehavo zdôrazňuje potrebu pracovať na odstránení prekážok s cieľom dosiahnuť v Európe úroveň investícií spred krízy a investovať do skutočného potenciálu, ktorým disponujú regióny a mestá ako hybná sila Európy;
10. podporuje rozvoj tzv. trpezlivého kapitálu na svetovej, európskej a národnej úrovni ako súčasť dlhodobého prístupu k financovaniu základných potrieb, ktoré nezodpovedajú logike ročného rozdelenia verejných výdavkov alebo bežného štvrťročného rozdelenia súkromných finančných subjektov. Dôraz by sa pritom mal klásť na financovanie opatrení na boj proti zmene klímy, investície do strategickej infraštruktúry, ako aj na inovácie a prístup k obmedzeným zdrojom;
11. zdôrazňuje význam celkovej vízie trvalo udržateľných a inteligentných investícií ako kľúčovej politickej priority na funkčné obdobie 2015 – 2020 ⁽⁶⁾. Toto stanovisko – okrem iného a spolu s Bratislavským vyhlásením ⁽⁷⁾ a akčným plánom Výboru regiónov v oblasti investícií – je užitočným odrazovým mostíkom v tomto procese;

⁽³⁾ Výbor regiónov, *Výsledky konzultácie OECD a Výboru regiónov s nižšími úrovňami štátnej správy: Plánovanie infraštruktúry a investície na rôznych úrovniach štátnej správy: súčasné výzvy a možné riešenia*, marec 2016. K dispozícii online tu.

⁽⁴⁾ Výbor regiónov, *Výsledky online konzultácie Výboru regiónov o prekážkach investícií na miestnej a regionálnej úrovni*, september 2016. K dispozícii online <http://cor.europa.eu/en/events/Documents/ECON/results-survey-obstacles.pdf>.

⁽⁵⁾ Pozri hospodárske perspektívy, ktoré OECD predstavila 28. novembra 2016: <https://www.oecd.org/fr/eco/perspectives-economiques.htm>

⁽⁶⁾ Výbor regiónov, *Politické priority Európskeho výboru regiónov na roky 2015 – 2020*, október 2015. K dispozícii online tu.

⁽⁷⁾ Výbor regiónov, *Nový začiatok pre Európu: Investičný plán regiónov a miest na podporu EÚ zameranej na občanov*: <http://cor.europa.eu/sk/news/Pages/regions-and-cities-launch-investment-plan-for-a-citizen-centred-eu.aspx> a Bratislavské vyhlásenie Výboru regiónov *Investovať a spájať*, júl 2016 – k dispozícii online <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2016-02559-00-06-decl-tra-en.docx>.

Celostný prístup k investíciám v našich regiónoch a mestách: úloha politiky súdržnosti, investičného plánu a ďalších finančných nástrojov

12. víta iniciatívy Európskej komisie a Európskej investičnej banky (EIB) a ich kľúčové zameranie na posilnenie investícií a pripomína plodnú spoluprácu EIB s Výborom regiónov prostredníctvom ich spoločného akčného plánu ⁽⁸⁾;

13. vyzdvihuje opatrenia Európskej komisie a Európskej investičnej banky (EIB) týkajúce sa vykonávania finančných nástrojov, do ktorých sú zapojené viaceré regióny, pretože významne prispievajú k zvyšovaniu likvidity na trhu a k vytváraniu investícií;

14. zdôrazňuje, že európske investičné nástroje môžu mať pozitívny vplyv na verejné financie, najmä z hľadiska predpokladanej administratívnej kapacity, najmä pokiaľ ide o projekty vytvárajúce príjmy; preto by sa tieto nástroje mali posunúť smerom k využívaniu úverov, inovatívnych finančných nástrojov a inovatívneho verejného obstarávania; zdôrazňuje však aj úlohu grantov ako zásadného finančného nástroja v regiónoch a mestách v prípade projektov, ktoré riešia prípady zlyhávania trhu alebo ktorých cieľom nie je prinášať návratnosť dostatočne zaujímavú pre súkromných investorov;

15. zdôrazňuje význam financovania v rámci politiky súdržnosti, ktoré musí aj naďalej byť základom investičnej politiky EÚ a posilňovať partnerstvo medzi európskymi regiónmi ako reálne vyjadrenie spolupráce a solidarity; budúcnosť politiky súdržnosti je spojená s budúcnosťou EÚ. Preto je potrebné zabezpečiť úlohu politiky súdržnosti v EÚ po roku 2020 ⁽⁹⁾;

16. opakovane zdôrazňuje potrebu posúdiť všetky formy financovania: VFR, politiku súdržnosti a EŠIF, Junckerov plán a EFSI, ako aj ďalšie finančné nástroje: všetky majú jedinečné, ale nie protichodné filozofie, a preto by sa mali navzájom dopĺňať a v prípade potreby pôsobiť v synergii;

17. víta zásadu predĺženia trvania EFSI ⁽¹⁰⁾, pokiaľ ide o trvanie aj finančnú kapacitu, čo je príležitosťou na doladenie existujúcich postupov; konštatuje však, že na to, aby bol EFSI 2.0 úspešnejší, treba ďalej objasniť synergie s európskou politikou súdržnosti prostredníctvom EŠIF; nazdáva sa, že cieľom EFSI by nemalo byť, aby nahradil súčasné nástroje politiky súdržnosti EÚ; žiada, aby boli regióny a miestne orgány vzhľadom na svoju úlohu pri navrhovaní a plánovaní strednodobých a dlhodobých investícií viacej zapájané do riadenia tohto fondu, najmä do vytvárania finančných platforiem na regionálnej alebo multiregionálnej úrovni;

18. požaduje, aby sa verejnosti sprístupnili podrobnejšie informácie o projektoch financovaných z EFSI, pričom sa podľa potreby zdôrazní najmä ich dodatočná a doplňujúca povaha. Užšie zapojenie Výboru regiónov do podávania správ a monitorovania pomáha toku informácií medzi regiónmi a mestami; v tomto zmysle zdôrazňuje potrebu zabezpečiť, aby projekty financované prostredníctvom EFSI boli naozaj len doplnkové, najmä pokiaľ ide o využívanie fondov z rozpočtu EÚ, ako sú nástroj na prepájanie Európy a Horizont 2020;

19. žiada, aby EFSI nebol financovaný z iných fondov ani z konkurenčných programov;

Prekážky pri využívaní plného investičného potenciálu miest a regiónov EÚ

20. poukazuje na to, že odstraňovanie prekážok investícií si vyžaduje ďalekosiahle reformy na všetkých úrovniach riadenia, zamerané na odstránenie administratívnych, regulačných a iných prekážok, ktoré odrádzajú investorov, s cieľom zlepšiť investičné prostredie;

⁽⁸⁾ Výbor regiónov, EIB a Výbor regiónov zintenzívňujú spoluprácu na posilnení hospodárskeho oživenia v Európe, september 2015, tlačová správa k dispozícii tu.

⁽⁹⁾ Návrh stanoviska o budúcnosti politiky súdržnosti po roku 2020 Za silnú a účinnú európsku politiku súdržnosti po roku 2020, spravodajca: Dr Michael Schneider (ELP/DE).

⁽¹⁰⁾ Stanovisko VR k predĺženiu trvania Európskeho fondu pre strategické investície, ako aj zavedenie technických vylepšení pre uvedený fond a pre Európske centrum investičného poradenstva nájdete v návrhu stanoviska VR EFSI 2.0, spravodajca: Wim van de Donk (ELP/NL).

21. pripomína, že investície na miestnej a regionálnej úrovni sa vykonávajú naprieč rôznymi prierezovými sektormi, ako sú infraštruktúra, doprava, vzdelávanie, výskum a inovácie, životné prostredie, zdravotná starostlivosť, sociálne služby a iné formy spoločenského a ľudského kapitálu, ktoré majú zásadný význam pre posilnenie dlhodobého vplyvu strategických investícií;

22. všíma si, že miestne a regionálne orgány môžu byť katalyzátorom spájania rôznych verejných a súkromných subjektov pri investičných projektoch, najmä v prípade väčších projektov alebo verejno-súkromných partnerstiev; domnieva sa však, že je potrebné ďalej podporovať cezhraničné prepojenia a viacúrovňovú spoluprácu prostredníctvom aktívnej podpory medziregionálnych investícií s cieľom urýchliť celoeurópsky jednotný trh, najmä prostredníctvom rozvíjania únie kapitálových trhov (CMU), a súčasne pokračovať v riešení regulačných a administratívnych problémov prostredníctvom agendy EK týkajúcej sa lepšej právnej regulácie, keďže tak sa môže zabezpečiť, aby sa čo najefektívnejšie a s čo najmenším zaťažením dosiahli ciele politiky;

23. zdôrazňuje význam regionálnych stratégií inteligentnej špecializácie ako nástrojov na spoluvytváranie európskych partnerstiev na účely učenia na základe porovnávania a prípravy vysokokvalitných viacrozmerných investičných projektov s viacerými zainteresovanými stranami; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že odstraňovanie prekážok investícií môže ísť ruka v ruku s vykonávaním regionálnych inovačných stratégií založených na inteligentnej špecializácii (RIS3), ktoré môže byť užitočným nástrojom na zameranie politickej podpory a investícií na kľúčové priority a výzvy, a tak stimulovať súkromné investície;

Územné prekážky: prílišná regulačná záťaž

24. poukazuje na to, že viaceré prekážky investícií uvedené v procese európskeho semestra „súvisia s územím“ v tom zmysle, že sú buď relevantné pre úlohy miestnych a regionálnych orgánov, pokiaľ ide o investície, alebo existuje potenciál, že by miestne a regionálne orgány mohli prispieť k ich zmierneniu alebo odstráneniu;

25. v dôsledku toho môžu mať súčasné prekážky investícií svoje korene – ale následne aj svoje riešenia – často na miestnej a regionálnej úrovni a v rámci nadnárodnej spolupráce;

26. zdôrazňuje, že v jednotlivých členských štátoch existuje veľká rozmanitosť, pokiaľ ide o modely investovania a prekážky pre investovanie, a preto neexistuje žiadne univerzálne riešenie;

27. všíma si, že je to tak najmä vplyvom rôznych úloh miestnych a regionálnych orgánov vo vzťahu k investíciám: v prvom rade sú mestá a regióny *investormi*, keďže sú zodpovedné za viac ako polovicu (54 %) verejných investícií v EÚ. Tieto investície sa vykonávajú v rôznych navzájom sa dopĺňujúcich sektoroch a funkčných oblastiach: ľudský kapitál, zručnosti, vzdelávanie, zdravotná starostlivosť a mnoho iných. Mestá a regióny sú preto aj *poskytovateľmi a hnacími motormi služieb*. Miestne a regionálne orgány okrem toho aj *plánujú*, keďže vedú stratégie rozvoja a prostredníctvom plánovania sa môžu zameriavať na politickú podporu a investície do kľúčových priorít a výziev a stimulovať tak investície. Mestá a regióny sú katalyzátormi aj regulátormi zmien, napríklad pokiaľ ide o priestorové plánovanie a stavebné povolenia. Napokon sú *investičnými partnermi*, ktorí spájajú rozličné verejné a súkromné subjekty na účely realizácie investičných projektov ⁽¹¹⁾;

28. víta zameranie Európskej komisie na identifikáciu týchto prekážok a výziev v oblasti investícií v rámci európskeho semestra, a to od ročného prieskumu rastu cez príslušný zoznam výziev až po správy a odporúčania pre jednotlivé krajiny; avšak, s cieľom prispieť k európskemu prístupu, ktorý by sa zamerával na vyššiu kvalitu verejných výdavkov, podporuje návrh, že v rámci európskeho semestra by odporúčania pre jednotlivé krajiny mali tiež obsahovať aj ciele minimálnych verejných investícií, najmä v porovnaní s bežnými nákladmi ⁽¹²⁾;

⁽¹¹⁾ Mnohostranné úlohy miestnych a regionálnych orgánov vo vzťahu k verejným a súkromným investíciám sú podrobnejšie preskúmané v štúdií zadanej Výborom regiónov. Pozri najmä kapitolu 4: Metis GmbH, *Obstacles to investments at local and regional level*, štúdia objednaná Výborom regiónov, 2016. K dispozícii online tu.

⁽¹²⁾ Tento návrh by bol v súlade s odporúčaniami, ktoré Európsky parlament vydal v novembri 2012 v uznesení „Pakt sociálnych investícií – ako reakcia na krízu“^[1]; Správa Danuty Jazłowieckej (PPE/PL): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0419+0+DOC+XML+V0//SK>

29. v tejto súvislosti opakuje svoju výzvu adresovanú Európskej komisii, aby predložila bielu knihu, v ktorej by sa na úrovni EÚ stanovila typológia kvality verejných investícií v účtoch verejných výdavkov podľa ich dlhodobých účinkov⁽¹³⁾;

30. pripomína tiež svoj návrh⁽¹⁴⁾, aby Európska komisia oficiálne podporila odporúčanie Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), v ktorom sa stanovuje súbor zásad pre verejné investície⁽¹⁵⁾ (marec 2014); víta skutočnosť, že toto odporúčanie vo všetkých oblastiach politickej činnosti (koordinácia verejných investícií, budovanie kapacít, stanovenie rámcových podmienok) uznáva význam a rastúcu úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri plánovaní a realizácii verejných investícií;

31. zdôrazňuje, že zo 178 problémov súvisiacich s územím uvedených v správach o jednotlivých krajinách za rok 2016 zo všetkých krajín a politických oblastí sa takmer 60 % týka prekážok investícií a patria medzi ne najmä zaťažujúce horizontálne a odvetvové nariadenia, nedostatočná kvalita verejnej správy, konkrétne prekážky na trhu práce a tiež na trhu financovania malých a stredných podnikov⁽¹⁶⁾;

32. zdôrazňuje, že nedávny prieskum Výboru regiónov zameraný na miestne a regionálne orgány len potvrdzuje, že zaťažujúce pravidlá vplyvajúce na investičné a obchodné prostredie, trh práce, maloobchod a ďalšie oblasti, ako aj nákladné, zdĺhavé a zaťažujúce administratívne postupy pri začiatku, rozširovaní alebo uzatváraní činností a príliš pomalé a zaťažujúce súdne postupy považuje až 9 z 10 respondentov za reálne prekážky investícií;

33. odporúča, aby hlavným zameraním európskeho semestra aj naďalej ostala identifikácia výziev v oblasti investícií vrátane každoročného aktualizovania výziev v investičných prostrediach členských štátov spolu s ročným prieskumom rastu, ako sa to prvýkrát uskutočnilo v novembri 2015;

34. naliehavo vyzýva na silnejšie a lepšie štruktúrované zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do európskeho semestra s cieľom účinne riešiť tieto územné výzvy v oblasti investícií; žiada Európsky parlament, aby do tohto procesu zapojil aj Výbor regiónov, a to prostredníctvom jeho aktívnej účasti na medziparlamentných schôdzkach o európskom semestri;

Nedostatočná administratívna kapacita na miestnej a regionálnej úrovni

35. pripomína, že je potrebné väčšmi zjednodušiť poskytovanie finančných prostriedkov EÚ v rámci zdieľaného hospodárenia, najmä pokiaľ ide o využívanie finančných nástrojov, a zdôrazňuje, že je potrebné zvýšiť administratívnu kapacitu a inštitucionálnu odbornosť verejných orgánov preklenutím nedostatku investícií v EÚ;

36. všíma si, že respondenti prieskumu VR o prekážkach investícií⁽¹⁷⁾, z ktorých väčšina zastupuje samotné miestne a regionálne orgány, zdôraznili administratívnu kapacitu miestnych a regionálnych orgánov ako výzvu v oblasti investícií vo svojom meste alebo regióne. Kapacitu zapájania sa do verejno-súkromných partnerstiev (PPP) považovalo totiž za výzvu alebo veľkú výzvu v oblasti investícií až 71 %, pričom 70 % uviedlo, že je to výzva alebo veľká výzva v oblasti správy verejného obstarávania, najmä v súvislosti so zložitejšími postupmi⁽¹⁸⁾;

37. poukazuje na to, že nedostatok administratívnych kapacít nie je obmedzený len na niekoľko menej rozvinutých členských štátov a regiónov EÚ, keďže v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny na rok 2016 až 20 z 28 členských štátov dostalo odporúčania na skvalitnenie verejnej správy vrátane jej nižších úrovní⁽¹⁹⁾;

⁽¹³⁾ Stanovisko VR na tému *Podpora kvality verejných výdavkov vo veciach podliehajúcich opatreniam EÚ* (CdR 4885/2014 –spravodajkyňa: Catuscia Marini (IT/SES), 3. decembra 2014)

⁽¹⁴⁾ Tamže.

⁽¹⁵⁾ <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>.

⁽¹⁶⁾ VR, *Územná analýza správ o jednotlivých krajinách a sprievodné oznámenie*, správa riadiaceho výboru na monitorovanie stratégie Európa 2020, máj 2016. K dispozícii online tu.

⁽¹⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

⁽¹⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

⁽¹⁹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 16.

38. naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyvinuli viac úsilia, pokiaľ ide o zníženie administratívnej záťaže, a aby vyvinuli nové a posilnili existujúce iniciatívy s cieľom zvýšiť znalosti, zručnosti a kvalifikácie potrebné na postupy verejno-súkromných partnerstiev a administratívnu účinnosť, najmä miestnych a regionálnych orgánov a s osobitným zreteľom na viaceré úlohy, ktoré zohrávajú v súvislosti s investíciami (plánovač, investor, investičný partner, regulačný orgán, poskytovateľ a realizátor/pomocník);

39. zdôrazňuje, že strategické investície v komplexnom globálnom prostredí si vyžadujú nové typy administratívnych a riadiacich kapacít na posilnenie rozvoja obchodných modelov a vytvárania hodnôt v budúcnosti so zapojením ziskových aj neziskových organizácií v miestnych a regionálnych ekosystémoch vytvárania hodnôt;

40. zdôrazňuje, že medzi účinné nástroje na zvýšenie administratívnej účinnosti patrí aj rozvoj kvalifikácií pomocou výmen, misií expertov, študijných návštev a seminárov medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi ako partnermi; v tomto smere odkazuje aj na model využívaný v rámci nástroja TAIEX REGIO PEER 2 PEER⁽²⁰⁾, ktorý je príkladom hodným nasledovania a rozširovania;

41. zdôrazňuje, že je náročné účinne využívať finančné nástroje týkajúce sa administratívnej kapacity miestnych a regionálnych orgánov, ako vyplynulo aj z prieskumu Výboru regiónov⁽²¹⁾; v tomto smere chváli vytvorenie platformy Fi-Compass⁽²²⁾, ako aj tzv. štandardných finančných nástrojov Komisie⁽²³⁾, keďže oboje sú cenné iniciatívy najmä pre miestne a regionálne orgány s väčšími problémami v oblasti administratívnej kapacity; nabáda miestne a regionálne orgány, aby prostredníctvom týchto nástrojov zmobilizovali pre svoje investičné projekty ďalšie súkromné aj verejné zdroje; a zdôrazňuje, že Výbor je pripravený spolupracovať s Európskou komisiou na podpore a presadzovaní tejto iniciatívy;

Nedostatočná informovanosť o finančných prostriedkoch, financovaní a investičných príležitostiach

42. zdôrazňuje, že hoci miestne a regionálne orgány zohrávajú v úspešnom využívaní EFSI kľúčovú úlohu, majú o ňom len málo vedomostí. Z prieskumu Výboru regiónov medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi vyplynulo, že len 7 % respondentov sa považuje za „dobře informovaných“ o možnostiach využívania EFSI v ich meste alebo regióne, ďalších 18 % za čiastočne informovaných, 35 % uviedlo, že majú len základné informácie a 39 % sa považuje za „neinformovaných“⁽²⁴⁾;

43. zdôrazňuje, že tento nedostatok informovanosti sa týka aj ďalších iniciatív súvisiacich s EFSI: 73 % respondentov v prieskume Výboru regiónov uviedlo, že „nie sú informovaní“ o možnosti vytvárania investičných platforiem na financovanie investícií vo svojich mestách a regiónoch s podporou z EFSI, a len 2 % uviedli, že sú „dobře informovaní“ o Európskom portáli investičných projektov alebo Európskom centre investičného poradenstva⁽²⁵⁾;

44. vyzýva Komisiu a EIB, aby urobili viac pre zvýšenie informovanosti a porozumenia v súvislosti s EFSI a súvisiacimi iniciatívami, ako sú poradenské centrá pre verejné a súkromné subjekty na miestnej a regionálnej úrovni, keďže súčasná situácia ohrozuje úspešnosť investičného plánu;

45. navrhuje spoluprácu s miestnymi a regionálnymi orgánmi, Výborom regiónov, jeho sieťami a vnútroštátnymi a regionálnymi podpornými bankami a ďalšími inštitúciami s cieľom identifikovať vnútroštátne a regionálne príklady úspešných projektov a uistuje, že Výbor regiónov je pripravený podporovať v regiónoch a mestách potenciál učenia na základe porovnávania prostredníctvom výmeny osvedčených postupov, čím sa vytvorí kritické množstvo príjemcov pomoci a riadiacich orgánov;

⁽²⁰⁾ Ďalšie informácie o nástroji TAIEX REGIO PEER 2 PEER: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taieux-regio-peer-2-peer.

⁽²¹⁾ Dve tretiny respondentov uviedli, že v oblasti investícií v ich meste alebo regióne bolo problémom využívanie inováčných finančných nástrojov. Výbor regiónov, *Výsledky online konzultácie Výboru regiónov o prekážkach investícií na miestnej a regionálnej úrovni*, september 2016. K dispozícii online tu.

⁽²²⁾ Ďalšie informácie o platforme Fi-Compass nájdete tu: <https://www.fi-compass.eu/>.

⁽²³⁾ Ďalšie informácie o tzv. štandardných produktoch nájdete pod položkou EC Regulatory Guidance (Regulačné usmernenia EK) tu: <https://www.fi-compass.eu/resources>.

⁽²⁴⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

⁽²⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

46. víta úsilie Európskej komisie zamerané na zvyšovanie povedomia o možnostiach financovania počas putovných prezentácií v členských štátoch;

47. poukazuje na nesúlad medzi stratégiami poradenstva a zvyšovania informovanosti a je znepokojený, že výlučne poradenská úloha existujúcich centier nemusí byť dostatočná na identifikovanie a pritiahtutie nových projektov do regiónov, v ktorých je nízka informovanosť o investičných príležitostiach;

48. zdôrazňuje, že by sa mali zaviesť služby a stimuly v záujme riešenia geografickej nerovnováhy vrátane rozšírenia oblasti všeobecných cieľov oprávnených na podporu z EFSI, zlepšenia, až decentralizovania poradenských a odborných služieb a posilnenia úlohy európskeho centra investičného poradenstva s cieľom zabrániť tomu, aby EFSI prehlboval nerovnosť z hľadiska súdržnosti v EÚ; zároveň by sa mal lepšie využívať Európsky portál investičných projektov, ktorého cieľom je prekenuť priepasti medzi predkladateľmi projektov EÚ hľadajúcimi financovanie a investormi z celého sveta, ktorí hľadajú investičné príležitosti;

Správa hospodárskych záležitostí a fiškálny rámec

49. zdôrazňuje, že na to, aby naše ekonomiky prilákali viac investícií a kapitálu, sú potrebné zásadné zmeny týkajúce sa hospodárskeho a fiškálneho rámca, ktoré sa musia spájať so zvýšeným úsilím v oblasti odstraňovania regulačných prekážok; hoci sa správa hospodárskych záležitostí a fiškálne pravidlá nesmú priamo považovať za prvok investičného prostredia alebo za prekážku investícií, tvoria všeobecný rámec, najmä pokiaľ ide o verejné investície;

50. je hlboko znepokojený tým, že verejné investície sa v časoch krízy často zastavujú, keďže nie sú také viditeľné ako mnohé iné typy verejných výdavkov a z politického hľadiska je ich obmedzenie jednoduchšie, najmä pokiaľ ide o investície zásadného významu do ľudského kapitálu, zdravotníctva a vzdelávania, ktoré majú vysokú dlhodobú návratnosť; preto zdôrazňuje, že budúci udržateľný rast a blaho spoločnosti sú závislé najmä od zlepšovania hospodárskych podmienok pre začínajúce a rastúce podniky, ako aj pritiahtutia súkromných investícií a riadenia dlhodobých investícií, ktoré by sa mali zachovať aj v časoch fiškálnej konsolidácie;

51. všíma si, že – hoci VR podporuje prístup k fiškálnej politike založený na pevných pravidlách – oživenie verejných investícií môže byť v rámci súčasných fiškálnych pravidiel náročné, a preto zdôrazňuje potrebu hľadať priaznivejší prístup k investíciám, najmä, ale nie výlučne k PPP, ktorým by sa zabezpečilo plné uplatňovanie fiškálnych pravidiel a súčasne by sa maximalizovali investičné príležitosti v regiónoch a mestách Európy;

52. dobré riešenia by sa mohli nájsť v súčasnom fiškálnom rámci, a to konkrétne v zamedzení rastu dlhu v oblasti štrukturálneho deficitu pre strednodobý rozpočtový cieľ obsiahnutý v Pakte stability a rastu a rozpočtovej dohode. V záujme toho, aby sa zabezpečil dostatočný priestor pre investície a aby sa zároveň rešpektovali fiškálne pravidlá, treba stanoviť skutočný deficit pre verejné investície pre miestne a regionálne samosprávy, ktorý by sa nezapočítaval do štrukturálneho deficitu, ktorý bude stanovený podľa strednodobého cieľa;

53. v tejto súvislosti pripomína, že nesúhlasí s pozastavením EŠIF v priamom dôsledku makroekonomických podmienok v rámci Paktu stability a rastu, keďže by to malo nepriaznivé účinky na realizáciu projektov spolufinancovaných z EÚ a v širšej súvislosti by to zhoršilo investičnú situáciu dotknutých členských štátov a regiónov;

54. opakuje požiadavku, aby sa verejné výdavky členských štátov a miestnych a regionálnych orgánov v rámci EŠIF a EIB neuvádzali medzi štrukturálnymi výdavkami stanovenými v Pakte stability a rastu vzhľadom na to, že tieto investície sú vymedzené ako investície všeobecného európskeho záujmu, ktoré majú preukázaný pákový efekt, pokiaľ ide o podporu hospodárskeho rastu;

Hľadanie riešení: zvýšenie potenciálu miestnych a regionálnych investícií

55. pripomína, že najvyššou prioritou Výboru regiónov je naštartovať hospodárstvo EÚ založené na prístupe zdola nahor stimulovaním cielených investícií založených na miestnych potrebách, vychádzať z osvedčených postupov na najnižšej úrovni a podniknúť nového podnikateľského ducha; zároveň zdôrazňuje potrebu vytvoriť inovačnú, podnikateľskú Európu zameranú na občanov;

56. zdôrazňuje záväzok Výboru regiónov podporovať mestá a regióny, aby mohli lepšie vykonávať svoje úlohy, a to podporou partnerských postupov, ktorými by sa spojili vedomosti so stimuláciou hľadania vhodných partnerov s cieľom posilniť európske partnerstvá a vytvoriť potrebné kapacity na vytváranie vysokokvalitných a komplexných projektov s využitím finančných nástrojov, EŠIF, EFSI a ďalších;
57. podčiarkuje význam údajov o aktuálnych existujúcich investičných projektoch na miestnej úrovni, ktoré sú v súčasnej dobe obmedzené, ale majú veľkú pridanú hodnotu pre všetky úrovne riadenia; preto navrhuje vytvoriť európsky porovnávací prehľad o miestnych a regionálnych investíciách a vyzýva svojich členov, aby si vymieňali svoje projekty, referencie a oblasti záujmu s cieľom vytvoriť takúto databázu;
58. zdôrazňuje potrebu, aby EÚ naďalej pracovala na odstraňovaní nadmernej byrokracie s cieľom poskytnúť v investičnom prostredí lepší prístup pre nové – ale aj existujúce – podniky; zdôrazňuje, že aj keď mestá a obce môžu na svojej úrovni urobiť veľa pre uľahčenie regulačnej záťaže, ich kroky musia byť doplnené aj iniciatívami na vnútroštátnej a európskej úrovni;
59. opakovane zdôrazňuje, že investície sa netýkajú len dopravy a inej infraštruktúry, ale musia byť zamerané aj na ľudský kapitál, zručnosti, vzdelávanie, výskum a inovácie, inteligentné energetické siete, bývanie, sociálne a zdravotnícke zariadenia a na podporu začínajúcich podnikov a rozširovanie inovačných a dynamických podnikov;
60. pripomína, že ak má EÚ byť aj naďalej konkurencieschopná na svetovej scéne, investičné plány by sa mali zamerať na vytvorenie ekologickejšieho, inteligentnejšieho, inkluzívnejšieho a územne vyváženejšieho hospodárstva;
61. je odhodlaný hľadať riešenia so súkromným sektorom na zvýšenie objemu investícií v mestách a regiónoch, čo je aj kľúčovým politickým posolstvom Bratislavského vyhlásenia Investovať a spájať, ktoré VR prijal 8. júla 2016 ⁽²⁶⁾.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽²⁶⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 7.

**Návrh stanoviska Európskeho výboru regiónov – Fiškálna kapacita a automatické stabilizátory
v hospodárskej a menovej únii**

(2017/C 207/04)

Spravodajca: Carl Frederik Graf (SE/EELS), poslanec obecného zastupiteľstva Halmstad

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

II. ÚVOD

1. konštatuje, že euro malo poskytovať ochranu voči fluktuácii výmenných kurzov a bolo zavedené s cieľom zabezpečiť vyšší a trvalejší rast. Jeho zavedenie má však za následok aj to, že odpadli politické alternatívy na zmiernenie asymetrických šokov, ako napríklad devalvácia výmenného kurzu;
2. vyjadruje poľutovanie nad tým, že hospodárska a menová únia (HMÚ) má už od svojho zakotvenia v Maastrichtskej zmluve nedostatky, keďže zodpovednosť za peňažnú a menovú politiku bola prenesená na úroveň EÚ, zatiaľ čo finančná politika zostala v kompetencii členských štátov a vzťahujú sa na ňu len relatívne voľná koordinácia politík jednotlivých štátov;
3. domnieva sa, že zraniteľnosť HMÚ sa prejavila v kontexte celosvetovej finančnej a hospodárskej krízy, keď neudržateľná nerovnováha a príliš vysoká verejná a súkromná zadlženosť vyústili do krízy štátneho dlhu, počas ktorej sa náklady na štátne pôžičky v niektorých členských štátoch prudko zvýšili, takže bola bez riadneho fiškálneho zabezpečovacieho mechanizmu ohrozená ďalšia existencia eura;
4. uznáva úspechy, ktoré sa od vypuknutia tejto krízy dosiahli v oblasti znižovania rizika a početné opatrenia, ktoré podnikli inštitúcie EÚ s cieľom zlepšiť koordináciu rozpočtovej politiky v jednotlivých členských štátoch;
5. konštatuje, že aj napriek úsiliu a návratu ku kladnej miere hospodárskeho rastu vo viacerých regiónoch EÚ, ktorý je do veľkej miery spojený s externými faktormi, sa len samotnou koordináciou rozpočtových politík nezvýšila kapacita členských štátov zmierniť vplyv hospodárskych otrasov, ani sa nepodarilo zabrániť rozširovaniu investičnej priepasti či prehĺbovaniu nerovností v HMÚ⁽¹⁾. Ukázalo sa, že tieto opatrenia nie sú postačujúce na dosiahnutie štrukturálnych reforiem, ktoré by podporili rast a boli udržateľné a sociálne vyvážené;
6. konštatuje, že ECB sa od začiatku krízy starala o stabilizáciu hospodárskeho cyklu. Prezident ECB žiadal integrované inštitúcie, prísnejšiu a proaktívnejšiu rozpočtovú politiku na úrovni eurozóny a zavedenie štrukturálnych reforiem v krajinách eurozóny. Varuje, že len samotná peňažná politika nedokáže naštartovať hospodárstvo, pričom zdôrazňuje, že súčasné extrémne nízke úrokové sadzby podporujú úverové operácie a investičné aktivity. Predpokladom návratu k dlhodobému udržateľnému rastu sú zásadné štrukturálne reformy a zodpovednosť, ktorú za ne nesie úroveň najbližšia občanom, ako aj fiškálna zodpovednosť;
7. zdôrazňuje, že v správe piatich predsedov o dobudovaní hospodárskej a menovej únie v Európe sa poukazuje na to, že je potrebné, aby eurozóna bola schopná zmierniť otras, čo by doplnilo automatické stabilizačné mechanizmy na národnej úrovni, ak to bude potrebné;
8. domnieva sa, že na obnovenie dôvery v euro je potrebné, aby euro dostalo očakávaniam, pokiaľ ide o stabilitu, konvergenciu, rast a zamestnanosť. Fiškálna kapacita by mohla pomôcť tieto ciele dosiahnuť. Solidarita je úzko prepojená so zodpovednosťou a závisí od nej, čo znamená, že dodatočná finančná podpora na úrovni eurozóny by sa mala poskytovať len v prípade neustálej fiškálnej zodpovednosti a štrukturálnych reforiem;

⁽¹⁾ Pozri ročný prieskum vývoja v oblasti zamestnanosti a sociálnej situácie v Európe, ktorý predstavila Európska komisia 20. decembra 2016.

9. zdôrazňuje, že pri všetkých rozhodnutiach o vývoji HMÚ, ako napríklad pri zavedení fiškálnej kapacity alebo automatických stabilizačných prvkov, je potrebné v plnom rozsahu uznať úlohu miestnych a regionálnych samospráv, pokiaľ ide o vytváranie predpokladov pre udržateľný rozvoj, a podľa možnosti ju ešte rozšíriť. To platí predovšetkým pre vykonávanie hospodárskej a sociálnej politiky, vrátane štrukturálnych reforiem, ako aj pre vytváranie prostredia priaznivého pre podnikanie, čo prispieje k vytváraniu pracovných miest a podporí investície;

III. VŠEOBECNÉ ZÁSADY

10. zdôrazňuje, že vytvorenie bankovej únie je z krátkodobého hľadiska najúčinnjším prostriedkom na predchádzanie krízam vo finančnom systéme a minimalizáciu nepriaznivých účinkov hospodárskych šokov⁽²⁾;

11. konštatuje, že vďaka bankovej únii sa stáva vierohodnejšou zásada ECB, podľa ktorej potreby financovania národných bankových systémov musia byť oddelené od vnútroštátnych verejných rozpočtov a banková kríza v jednej členskej krajine EÚ nesmie prerásť do bankovej krízy v celej EÚ;

12. považuje za potrebné, aby sa miestne a regionálne orgány ako aj hospodárski a sociálni partneri aktívne podieľali na diskusiách o zavádzaní nových nástrojov, ako napríklad automatických stabilizačných prvkov na zmiernenie vplyvu asymetrických šokov;

13. domnieva sa, že sociálny rozmer HMÚ by sa mal posilniť tým, že sa prijímú opatrenia nadväzujúce na ukazovatele rozvoja v jednotlivých regiónoch a štátoch. Dôraz by sa pritom mal klásť na oblasť aktívnej politiky trhu práce a štrukturálne sociálne ukazovatele. Sociálni partneri by sa mali, na regionálnej, národnej aj európskej úrovni, podieľať na stanovovaní týchto opatrení vyplývajúcich z ukazovateľov;

14. berie na vedomie presvedčenie, že fiškálna kapacita je potrebná, aby HMÚ mohla disponovať dočasným mechanizmom absorpcie šokov⁽³⁾; domnieva sa, že akákoľvek fiškálna kapacita sa nesmie prekryvať s nástrojmi politiky súdržnosti, ale mala by ich dopĺňať;

15. zastáva však názor, že fiškálna kapacita musí byť na úrovni EÚ nastavená tak, aby so sebou neniesla riziko sústavných prevodov, čím by narúšala stimuly na správne rozhodovanie v hospodárskej a sociálnej oblasti či stimuly na riadnu tvorbu politiky na národnej alebo regionálnej úrovni, či snahu o odstránenie národných alebo regionálnych štrukturálnych slabín. Na zabránenie morálnemu riziku by preto mala byť užšie viazaná na dodržiavanie nadradeného regulačného rámca EÚ a na pokroky v oblasti konvergence;

16. vyzýva členské štáty, aby realizovali zodpovednú hospodársku politiku, aby sa zachoval prístup k európskym nástrojom ekonomickej stabilizácie. Využívanie týchto nástrojov musia sprevádzať štrukturálne reformy realizované v plnom rozsahu s cieľom zlepšiť konvergenciu, koordináciu a integráciu. Podpora v žiadnom prípade nesmie viesť k vzniku stálych jednosmerných tokov medzi štátmi⁽⁴⁾. Musí byť definovaná na európskej úrovni, musí byť dočasná a mať jasný harmonogram;

17. naliehavo žiada, aby sa dodržiaval Pakt stability a rastu, ako to bolo uvedené v oznámení Komisie o využívaní flexibility v rámci Paktu stability a rastu z januára 2015 a zdôrazňuje, že je dôležité, aby všetky členské štáty mali ako podmienku pre potrebné krátkodobé a dlhodobé investície verejných orgánov silné hospodárstvo a stabilné verejné financie;

18. okrem toho sa domnieva, že s cieľom zabezpečiť dostatočný priestor na investičné prostriedky a zároveň dodržať rozpočtové pravidlá treba, aby sa strednodobý cieľ dlhovej brzdy v prípade štrukturálneho deficitu doplnil o určenie skutočného deficitu pre verejné investície miestnych a regionálnych orgánov;

19. opätovne žiada väčšiu hospodársku a sociálnu konvergenciu a zodpovednejšiu správu vecí verejných, čo je rozhodujúce pre to, aby sa zabránilo stálej podpore krajín a morálnym rizikám, a zdôrazňuje, že je potrebná väčšia konvergencia;

20. zdôrazňuje súčasne, že sociálne, hospodárske a územné nerovnosti, tak medzi členskými štátmi, ako aj v rámci jednotlivých štátov, sa dajú odstrániť len prostredníctvom koncepcie, ktorá bude zahŕňať územný rozmer. Pojem rozpočtovej zodpovednosti sa nesmie obmedziť len na centralizované uplatňovanie spoločného režimu. Väčšia decentralizácia a lokalizácia vo verejných výdavkoch má za následok skutočne väčšie stimuly a podmienky pre fiškálnu zodpovednosť, reformy a atraktivnosť investícií;

⁽²⁾ Stanovisko Paula Lindquista na tému *Dosledovanie správy piatich predsedov: Dobudovanie hospodárskej a menovej únie* prijaté 7. apríla 2016, COR-2015-05112, bod 24.

⁽³⁾ Stanovisko Lindquist, bod 35.

⁽⁴⁾ Stanovisko Lindquist, bod 33.

21. zdôrazňuje, že regionálnymi rozdielmi sa treba zaoberať v záujme odstraňovania sociálnych rozdielov, posilňovania rastu, vytvárania pracovných miest, ako aj zlepšovania konkurencieschopnosti a súdržnosti v HMÚ a EÚ. V tejto súvislosti poukazuje na dôležitú úlohu miestnych a regionálnych orgánov ako zamestnávateľov, investorov, dodávateľov a poskytovateľov služieb, plánovačov, katalyzátorov a regulátorov zmeny a investičných partnerov;

22. poukazuje na to, že rozhodujúcim faktorom je aj vysoká úroveň spoluzodpovednosti príslušných miestnych a regionálnych samospráv za štrukturálne reformy; zdôrazňuje územný rozmer európskeho semestra; opakovane vyzýva Európsku komisiu a Európsky parlament, aby zaviedli etický kódex, prostredníctvom ktorého sa zabezpečí štruktúrované zapájanie miestnych a regionálnych orgánov do európskeho semestra, ktorý slúži aj na prípravu štrukturálnych reforiem⁽⁵⁾;

23. vyzýva členské štáty, aby dobudovali úniu kapitálových trhov, ktorá umožní cezhraničné kapitálové toky bez toho, aby sa ohrozila stabilita v jednotlivých regiónoch alebo krajinách, a podnikom, predovšetkým mikropodnikom a malým a stredným podnikom, prístupní rozmanité zdroje financovania, čím v konečnom dôsledku prispeje k zmierneniu hospodárskych otrasov⁽⁶⁾;

IV. ROZPOČTOVÉ HLADISKÁ

24. dáva na zváženie, že euro bolo zavedené, bez akýchkoľvek podporných štruktúr v oblasti finančnej politiky, na riešenie nerovnováhy v eurozóne a že rozpočet EÚ je do veľkej miery nevhodným prostriedkom na rýchlu mobilizáciu financovania, keď je to potrebné na stabilizáciu trhov, refinancovanie bánk alebo zvládnutie kríz platobnej bilancie;

25. žiada Komisiu, aby pri vypracúvaní budúcich európskych politík v hospodárskej a finančnej oblasti zohľadnila možnosť použiť hospodárske ukazovatele pre jednotlivé regióny, ktoré by naznačili stav týchto regiónov, pokiaľ ide o verejný dlh, a ich prínos k rastu európskeho HDP;

26. zdôrazňuje, že je potrebné intenzívne diskutovať o štruktúre a forme fiškálnej kapacity a nájsť riešenie, ktoré vyhovuje požiadavkám, pokiaľ ide o transparentnosť a demokratickú kontrolu, a je v súlade s ustanovením „no-bail-out“ článku 125 ZFEÚ⁽⁷⁾;

V. ÚVAHY O FIŠKÁLNEJ KAPACITE

27. domnieva sa, že by mala byť schopná plniť dve úlohy: po prvé, malo by byť možné v hospodársky úspešných časoch vytvárať stimuly pre štrukturálne reformy v členských štátoch, aby sa podporila hospodárska a sociálna konvergencia v eurozóne a jej hospodárska konkurencieschopnosť a odolnosť. Po druhé by malo byť možné zmierniť zo štrukturálnych faktorov vyplývajúce rozdiely v hospodárskych cykloch členských štátov eurozóny prostredníctvom zriadenia nástroja na zvládanie asymetrických šokov;

28. domnieva sa, že je potrebný podstatný pokrok, pokiaľ ide o udržateľné štrukturálne reformy, s cieľom posilniť konvergenciu rast, pracovné miesta a konkurencieschopnosť, aby sme sa vyhlili asymetrickým šokom;

29. žiada členské štáty, aby sa zamysleli nad možnosťou väčšej daňovej autonómie miestnych a regionálnych samospráv s cieľom vytvoriť väčšie zosobnenie zodpovednosti za štrukturálne reformy a zabezpečiť ich lepšie uplatňovanie;

30. domnieva sa, že k inej finančnej pomoci EÚ na zavádzanie dohodnutých štrukturálnych reforiem v členských štátoch, než je pomoc z existujúcich nástrojov politiky súdržnosti, treba pristupovať opatrne. Každá možná dodatočná podpora by sa nemala prekrývať s existujúcimi nástrojmi, ale mala by ich dopĺňať;

31. považuje za potrebné, aby bola finančná pomoc viazaná na splnenie odporúčaní pre danú krajinu. Program na podporu štrukturálnych reforiem, ktorý má byť národným orgánom k dispozícii ako technická pomoc, by sa mal ďalej rozvíjať ako príspevok k funkcii fiškálnej kapacity v oblasti podpory štrukturálnych reforiem;

⁽⁵⁾ COR-2016-05386-00-00-DT.

⁽⁶⁾ Stanovisko Lindquist, bod 30.

⁽⁷⁾ Uznesenie o udržateľnej budúcnosti pre HMÚ, bod 21.

32. považuje za zmysluplné preskúmať, či by dodatočný nástroj na podporu štrukturálnych reforiem, ktorý má formu pôžičiek na financovanie stratégie verejných investícií, mohol viesť k žiadanému cieľu. To by mohlo umožniť vytvorenie bázy možností financovania a investičných projektov, ktorá by mohla byť prínosom pri podpore realizácie potrebných reforiem;

33. nazdáva sa, že bez ohľadu na súčasné opatrenia v oblasti konvergenie a udržateľných štrukturálnych reforiem, ako aj vzhľadom na silnú integráciu členských štátov nemožno úplne vylúčiť v eurozóne asymetrické šoky, ktoré negatívne ovplyvňujú stabilitu eurozóny ako celku. Preto je potrebný nástroj, ktorý umožní okamžitú stabilizáciu v krízových situáciách;

34. považuje miestne a regionálne samosprávy v niektorých štátoch, vzhľadom na to, akú dôležitú úlohu zohrávajú v systémoch sociálnej ochrany členských štátov, za potenciálne zraniteľné, pokiaľ ide o následky prípadných asymetrických šokov;

35. považuje za potrebné, aby sa Európsky mechanizmus pre stabilitu ďalej rozvíjal a zmenil na európsky menový fond s dostatočnou kapacitou na poskytovanie a prijímanie úverov, ktorý by mal jednoznačne stanovený mandát, ktorý by mohol prípadne prispievať aj k fiškálnej kapacite eurozóny;

36. zasadzuje sa za to, aby fiškálna kapacita spadala pod spoločné rozhodovanie a realizáciu na úrovni HMÚ, ale na dobrovoľnej báze by mala byť otvorená aj krajinám, ktoré nie sú členmi eurozóny;

VI. ZÁVEREČNÉ PRIPOMIENKY

37. žiada, aby bol zapojený do prípravy bielej knihy, ktorá sa bude zaoberať prechodom z fázy 1 do fázy 2 v rámci reformy HMÚ;

38. zdôrazňuje, že pri opatreniach zameraných na prehĺbenie menovej únie treba zohľadniť aj dôsledky pre krajiny, ktoré nie sú súčasťou eurozóny;

39. poukazuje na to, že všetky opatrenia zamerané na dobudovanie HMÚ sa musia realizovať čo najtransparentnejšie, pričom sa musí zohľadniť demokratická legitímnosť menovej únie.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Chýbajúce dopravné spojenia v pohraničných regiónoch

(2017/C 207/05)

Spravodajca: Michiel Scheffer (NL/ADLE) poslanec zastupiteľstva provincie Gelderland

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. konštatuje, že európska integrácia je v prvom rade viditeľná na hraniciach. Otvorené hranice a infraštruktúra spájajúca ľudí tvoria jadro európskej myšlienky. Rozvoj pohraničných regiónov v Európe pritom do veľkej miery závisí od dostupnosti infraštruktúry, ktorá umožňuje spojenie medzi mestami, podnikmi a občanmi na oboch stranách hranice.

Nedávna utečenecká kríza, ktorá viedla k uzavretiu hraníc, prináša mnohým pohraničným regiónom nové výzvy pre integrovaný rozvoj regiónu.

2. Pohraničné regióny sa čoraz častejšie vnímajú ako funkčné regióny, ktoré môžu využívať svoj potenciál rastu a zamestnanosti len vtedy, ak bude existovať prepojenie medzi obidvoma stranami hranice a európskou sieťou. Dosah migrácie na pohraničné regióny by sa mal posudzovať vyváženým spôsobom, pričom by sa mali zohľadniť záujmy cezhraničných pracovníkov, nakupujúcich, malých a stredných podnikov a turistov.

3. Spolupráca medzi regiónmi a štátmi by sa mala zameriavať aj na uľahčenie zamestnávania na oboch stranách hranice. Rozvoj infraštruktúry a kvalitných dopravných spojení motivuje obyvateľov pohraničných regiónov, aby si hľadali prácu vo svojom odbore aj vo väčšej vzdialenosti od miesta svojho bydliska. Vďaka tomu by sa zlepšili ukazovatele v oblasti zamestnanosti a prispôsobenia kvalifikácií potrebám trhu práce, čo by umožnilo aj lepšie využívanie potenciálu ľudského kapitálu. Nejde pritom iba o prístupnosť hospodárskych lokalít, ale aj zariadení občianskej vybavenosti.

4. Ústrednou témou tohto stanoviska sú cezhraničné železničné a cestné spojenia a v menšej miere aj vodné dopravné spojenia. Do úvahy sa v ňom berú iba európske pohraničné regióny. S ohľadom na svoje stanovisko k stratégii v oblasti letectva⁽¹⁾ však VR nezabúda na význam leteckých a námorných spojení medzi okrajovými a ostrovnými regiónmi, najodľahlejšími regiónmi a blízkymi pohraničnými oblasťami a žiada Komisiu, aby sa tento aspekt zohľadnil v najbližšom preskúmaní TEN-T.

5. Chýbajúce spojenia v pohraničných regiónoch sú súčasťou širšej problematiky, ktorou je nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj miestnej a regionálnej infraštruktúry. Na vyriešenie otázok mobility v pohraničných regiónoch je potrebné inovatívne myslenie.

6. Európska únia sa v posledných rokoch sústredila najmä na predkladanie centralizovaných riešení pre rozsiahly projekt transeurópskej dopravnej siete (TEN-T) predovšetkým prostredníctvom finančných prostriedkov z Nástroja na prepájanie Európy (NPE), ale aj programu Horizont 2020. Pri iných decentralizovaných nástrojoch, ako je program Interreg, je na vytvorenie chýbajúcich prepojení malého rozsahu v európskych pohraničných regiónoch k dispozícii pomerne málo prostriedkov, hoci sa v týchto programoch oveľa lepšie zohľadňujú miestne potreby príslušných cezhraničných oblastí.

7. Z Nástroja na prepájanie Európy (NPE), ktorý sa využíva v rámci sedemročného obdobia 2014 – 2020, sa už financovali viaceré významné projekty mobility v rámci EÚ a príslušné zdroje sú už väčšinou pridelené. Preto by bolo dôležité obnoviť hospodárske využívanie NPE a finančne ho posilniť, a to aj podpora opatrení na realizáciu komplexnej siete a systému napojenia na sieť TEN-T v pohraničných regiónoch.

⁽¹⁾ COR-2016-00007.

8. Ústrednou úlohou je preto zväziť a ponúknuť finančnú pomoc na budovanie, rozvoj alebo obnovu cezhraničných dopravných spojení a snažiť sa pritom o jednotnejšie posudzovanie členských štátov, pokiaľ ide o podmienky spolufinancovania. Členským štátom však prislúcha významná úloha pri financovaní stavieb.

9. Sieť TEN-T je rozhodujúca pre udržateľný rozvoj európskych regiónov. Prevažná časť finančných prostriedkov je vyčlenená na koridory základnej siete TEN-T. Nesmie sa však zabúdať na prepojenie so súhrnnými miestnymi a regionálnymi sieťami. Ako prvá etapa je veľmi vítaná výzva Európskej komisie TEN-T-CEF na predkladanie ponúk z októbra 2016, osobitne pre cezhraničné spojenia.

10. Táto výzva v rámci NPE týkajúca sa chýbajúcich spojení je dobrým príkladom možného výsledku medzi-inštitucionálnej spolupráce Európskej komisie, Európskeho parlamentu a Európskeho výboru regiónov, členských štátov a príslušných autonómnych oblastí či regiónov pri vymedzovaní spoločných výziev v pohraničných regiónoch, navrhovaní možných riešení a poskytovaní prostriedkov potrebných na zvládanie týchto výziev. Táto spolupráca by mohla slúžiť na vyvodenie možných záverov o budúcej podobe NPE na obdobie po roku 2020 a byť vzorom pre podobné činnosti v iných oblastiach politiky EÚ.

11. Revízia viacročného finančného rámca EÚ koncom roka 2016 a prebiehajúce diskusie o podobe politiky súdržnosti po roku 2020 predstavujú výbornú príležitosť na predkladanie nových návrhov s cieľom získať podporu EÚ na realizáciu chýbajúcej infraštruktúry v pohraničných regiónoch. V súlade so zásadou subsidiarity by bolo najvhodnejším riešením umožniť financovanie tejto infraštruktúry (vrátane infraštruktúry menšieho rozsahu) v rámci programov cezhraničnej spolupráce (Interreg A) a náležite zvýšiť objem prostriedkov, ktoré sú na ne vyčlenené.

12. V štúdiu *The potential of closing missing links of small scale infrastructure in Europe's border regions for growth and employment – Recommendations for the way ahead* (Potenciál vytvorenia chýbajúcich prepojení infraštruktúry malého rozsahu v pohraničných regiónoch Európy pre rast a zamestnanosť – Odporúčania do budúcnosti) sa uvádza veľký počet prípadových štúdií, ktoré tento názor potvrdzujú⁽²⁾.

Možnosti hospodárskeho rozvoja

13. Pohraničné regióny sú často považované za okrajové, ale môžu byť hospodárskymi uzlami. Dobre fungujúci systém mobility je okrem toho často nevyhnutným predpokladom regionálneho hospodárskeho rastu, územnej súdržnosti a rozvoja potenciálu cezhraničných funkčných regiónov. Práve v pohraničných oblastiach je ešte možné dosiahnuť mnoho výhod v oblasti hospodárskeho vývoja a tvorby pracovných miest.

14. Upozorňuje, že mnohé pohraničné regióny profitujú z cezhraničného obchodu. Zlepšenie dostupnosti a kvality spojení v cestnej, železničnej a vodnej doprave by nepriamo umožnilo vyriešiť sociálno-hospodárske problémy vrátane zníženia počtu nezamestnaných a zvýšenia kvality života obyvateľstva. Tieto aspekty by sa mali považovať za prioritné pri prístupe k mechanizmu cezhraničnej finančnej pomoci.

15. Hnacou silou zlepšovania infraštruktúry môže byť cestovný ruch. Zlepšenie infraštruktúry zasa môže viesť k rozmachu cestovného ruchu. Na dosiahnutie rozvoja treba používať takéto katalyzátory. Najmä sa nesmie zabúdať na význam cezhraničných cyklistických sietí pri rozvoji cestovného ruchu.

16. Pri cezhraničných spojeniach môže trvať dlhšie, kým sa na trhu rozvinie dopyt. Príčinou krehkej rovnováhy medzi nákladmi a prínosmi, hlavne v období rozbehu, sú aj vyššie náklady. To si vyžaduje pozornosť pri plánovaní financovania projektov. Táto finančno-technická stránka projektov má tiež osobitný význam, pokiaľ ide o návratnosť investícií, vzhľadom na vplyv, ktorý investície do dopravnej infraštruktúry v rámci programov cezhraničnej spolupráce a programov rozvoja dopravy majú na hospodársku činnosť. Odlišné zloženie zdrojov financovania, výška vlastného príspevku, miera financovania činností a náklady na účastníkov v konzorciách predstavujú pri projektoch určujúce faktory. Berúc toto všetko do úvahy výbor navrhuje, aby sa v prípade investícií do dopravy, ktoré majú veľký význam pre obidve krajiny, vypracovali pre každé pohraničné pásmo jednotné usmernenia a súbor pokynov, vďaka čomu budú mať projekty ešte skôr nárok na financovanie.

⁽²⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Potential-missing-link.pdf>.

Infraštruktúra aslužby

17. Riešenie chýbajúcich spojení nespočíva len vo vybudovaní infraštruktúry, ale aj v umožnení poskytovania služieb, ako sú nové spojenia verejnej hromadnej dopravy a nákladnej dopravy. Môže tiež ísť o obnovu existujúceho spojenia. Dopyt na trhu má pri realizovateľnosti nových spojení rozhodujúcu úlohu.

18. Pri riešení chýbajúcich cezhraničných prepojení je potrebný celkový prístup, ktorý pokryje nákladnú aj osobnú dopravu, a tiež všetky druhy dopravy: cestnú, železničnú aj vodnú. Osobitnú pozornosť treba venovať neobmedzenému cezhraničnému vydávaniu cestovných lístkov a poskytovaniu informácií, čím by sa podporila intermodalita. To by si vyžadovalo zapojenie a koordináciu rôznych podnikov prevádzkujúcich tieto spojenia, a to najmä štátnych, ako aj štátov a regiónov v oblastiach ich pôsobnosti.

19. Prvým krokom je lepšie zosúladenie cestovných poriadkov verejnej dopravy v pohraničných regiónoch. Druhým krokom môže byť udeľovanie cezhraničných koncesí vo verejnej doprave.

20. V pohraničných regiónoch môže dôležitú úlohu zohrávať aj používanie bicykla. Bicykel je totiž v mnohých prípadoch doplnkom verejnej hromadnej dopravy a čoraz viac sa využíva najmä v mestách s hustou premávkou. Preto je potrebný cezhraničný prístup a cezhraničná sieť cyklistickej infraštruktúry dobrej kvality. Rozvoj siete európskych cyklistických trás takisto prispeje k zlepšeniu dostupnosti turistických destinácií a možno ho považovať za spoločenský a hospodársky cieľ.

21. Aj vo vidieckejších a hospodársky menej rozvinutých oblastiach možno odporúčať celkové plánovanie, aby sa odstránili prekážky obmedzujúce prístupnosť zamestnávateľských lokalít a rôznych zariadení občianskej vybavenosti.

Potreba viacúrovňovej cezhraničnej spolupráce

22. Hraničné priechody sa nemusia nachádzať len v základnej sieti infraštruktúry, ale môžu byť aj v súhrnných sieťach. To umožní plynulejšiu dopravu medzi bydliskom a pracoviskom a sprístupní pracovné miesta na obidvoch stranách hranice. Na vypracovanie neprerušovaného systému mobility je potrebná zvýšená cezhraničná spolupráca všetkých úrovní správy s príslušnými partnermi.

23. Vhodná by bola aj spoločná politická iniciatíva Európskeho parlamentu, Európskej komisie, Európskeho výboru regiónov a členských štátov, ktorá by mohla zahŕňať tieto prvky:

- využitie prebiehajúceho cezhraničného preskúmania, na ktorom pracuje Európska komisia, na odstránenie existujúcich prekážok budovania cezhraničných dopravných riešení, pričom Výbor regiónov je ochotný zohrávať aktívnu úlohu pri prekonávaní týchto prekážok,
- vytvorenie platformy na posúdenie existujúcich projektov a šírenie usmernení a osvedčených postupov,
- spoločná príprava projektov dopravnej infraštruktúry v pohraničných regiónoch s intenzívnou podporou GR pre mobilitu a dopravu Európskej komisie a podpora výmeny poznatkov a spolupráce pri riešení problematiky cezhraničnej mobility,
- využitie programov Interreg A na uľahčenie lepšieho plánovania cezhraničnej infraštruktúry a zariadení občianskej vybavenosti a na integráciu služieb a väčšie využívanie európskych zoskupení územnej spolupráce pri vynakladaní cezhraničných investícií, a to aj na hraniciach členských štátov s krajinami mimo EÚ, a najmä pri rozvoji cezhraničných častí dopravnej infraštruktúry, ako aj iných štruktúr cezhraničnej spolupráce, ktoré by svojou inštitucionálnou činnosťou prispievali k tomuto plánovaniu.

24. Súčasťou iniciatívy môže byť spoločná príprava projektov dopravnej infraštruktúry a zjednotenia prevádzkových noriem v pohraničných regiónoch. Túto činnosť je možné politicky monitorovať a podporovať.

V Európskej komisii môže koordinačnú úlohu pri iniciatívach, výmene poznatkov a spolupráci v súvislosti s problematikou cezhraničnej mobility a prípravy projektov zohrávať GR pre mobilitu a dopravu.

25. Program Interreg môže byť niečím väčším než len nástrojom financovania a môže tiež uľahčiť lepšie plánovanie cezhraničnej infraštruktúry a zariadení občianskej vybavenosti. Spolupráca v rámci Interreg A môže zohrávať významnú úlohu pri zosúladovaní a riešení, pokiaľ ide o problematiku cezhraničnej mobility.

26. Investície je možné lepšie vynakladať intenzívnejším využívaním európskych zoskupení územnej spolupráce. To má prednosti aj pri rozvoji cezhraničných častí dopravnej infraštruktúry.

Včasná účasť občanov

27. Občanov je do prípravy cezhraničných projektov potrebné zapájať včas. Má to rozhodujúci význam z hľadiska úspešnosti projektov a prispieva to k ich akceptovaniu. Občanom tiež poskytnite lepší prehľad o tom, aké možnosti pohraničné oblasti ponúkajú.

28. Pri rozvoji cezhraničných spojení je potrebné zohľadňovať zmenené postoje k otvoreným hraniciam. Spomenúť treba utečeneckú krízu, nezamestnanosť a narastajúci nacionalizmus.

29. Je potrebné podporovať iniciatívy umožňujúce integráciu obyvateľov zo štátov Európskej únie, ktoré spolu hraničia, ako aj z príľahlých krajín, ktoré susedia s členskými štátmi. Podpora sietí dopravných spojení by prispela k lepšiemu vzájomnému poznaniu. Tieto zlepšenia by umožnili, aby sa občania a podniky zblížili, čo by ovplyvnilo kvalitu života obyvateľov na oboch stranách hraníc.

Potreba zosúladiť technické a právne aspekty

30. V záujme dobrého prepojenia cezhraničných infraštruktúr a rovnorodého prístupu jednotlivých členských štátov je veľmi dôležité zosúladiť technické, právne a finančné aspekty. Predovšetkým treba normalizovať železničné trate a prepojenia, najmä pokiaľ ide o elektrifikáciu a európske bezpečnostné systémy (Európsky systém riadenia železničnej dopravy, ERTMS), ako aj problémy súvisiace s rozdielnym rozchodom železničných tratí v mnohých východoeurópskych krajinách. Pokiaľ ide o normalizáciu technických aspektov, treba uviesť aj odstraňovanie prekážok v komunikácii a šírení informácií a vytvorenie spoločnej platformy na informovanie cestujúcich, predaj elektronických cestovných lístkov, ako aj modernizáciu prenosu dát súvisiacu s infraštruktúrou. Na dosiahnutie týchto cieľov by bolo nevyhnutné zapojiť a koordinovať prevádzkovateľov štátnej železničnej infraštruktúry, ktorí zodpovedajú za tieto cezhraničné spojenia.

31. Okrem technickej harmonizácie je potrebné zosúladiť právnych predpisov a postupov schvaľovania aj s cieľom zosúladiť časové rámce na realizáciu cezhraničných opatrení. Poskytovanie cezhraničných koncesíí vo verejnej doprave môže byť hnacou silou zlepšovania cezhraničného systému mobility. V súvislosti s regionálnymi cezhraničnými dopravnými oblasťami a dopravnými orgánmi sa musí vykonať oveľa viac práce.

32. Používanie a možné rozšírenie návrhu Luxemburska, aby sa zaviedol „nástroj na pridelovanie a uplatňovanie špecifických ustanovení v cezhraničných regiónoch“, ktorý by v prípade krátkych úsekov cezhraničných dopravných spojení umožňoval uplatňovať právne a technické ustanovenia jednej krajiny v susediacej krajine. To by mohlo obmedziť technické prekážky a náklady. VR vyzýva Komisiu, aby sa zaoberala týmto návrhom európskeho cezhraničného dohovoru o osobitných ustanoveniach v cezhraničných regiónoch, vyhodnotila jeho možné využitie a navrhla spôsob jeho uplatňovania.

Infraštruktúra otvára hranice a zaslúži si financovanie

33. Väčšina (95 %) finančných prostriedkov EÚ (TEN-T-CEF) ide v súčasnosti na koridory základnej siete TEN-T. Malé projekty týkajúce sa súhrnnej siete (*comprehensive network*) a opatrenia zamerané na napojenie na sieť TEN-T, hoci sú zásadné pre riešenie konkrétnych problémov a rozvoj cezhraničných vzťahov a ekonomík, majú v súčasnosti zriedkavo nárok na (spolu)financovanie či štátne financovanie. Často je to z dôvodu ich pohraničnej polohy. Na vnútroštátnych trasách a spojeniach sa často prepravujú väčšie objemy.

34. Súbor menších projektov však môžu významne prispieť k odstráneniu prekážok v pohraničných regiónoch. Menšie cezhraničné infraštruktúrne projekty by preto podobne ako veľké projekty siete TEN-T mali patriť medzi priority európskeho programu. Okrem opatrení v oblasti infraštruktúry treba osobitne zdôrazniť iniciatívy zamerané na rozvoj služieb a koordinované iniciatívy pohraničných štátov zamerané na riadenie dopytu v oblasti mobility, ako sú opatrenia

zamerané na zníženie atraktivity používania súkromných dopravných prostriedkov a podporu využívania hromadnej alebo spoločnej mobility. Investície do infraštruktúry si súbežne s využívaním zdrojov EÚ taktiež vyžadujú použitie vlastných zdrojov. Veľké a malé projekty financované zo zdrojov EÚ (EŠIF) si vyžadujú, aby sa na ich financovaní podieľali aj partneri projektov vlastnými príspevkami. Na úrovni členských štátov by mal byť tento príspevok doplnený rozdielnou mierou štátneho (spolu)financovania, a to na základe rozdelenia právomocí v príslušnom členskom štáte. Podmienkou úspešnej realizácie a poskytnutia zdrojov sú cezhraničné projekty, ako aj finančná stabilita partnerov konzorcií.

35. Pokiaľ ide o obeh tovaru, môže byť vhodné podporiť opatrenia na harmonizáciu pravidiel cestnej premávky tým, že sa zavedú iniciatívy na zníženie vplyvu, ktorý majú na cestnú priechodnosť obmedzenia platné v niektorých štátoch, a podporí sa rozvoj železnično-cestných intermodálnych terminálov v službách cezhraničného obchodovania.

36. Pomôcť by mohli alternatívne modely financovania a v tejto súvislosti je potrebné zjednodušiť pravidlá verejného obstarávania a poskytovania štátnej pomoci. Pri plánovanom využití priamych zdrojov EÚ sa môžu prejavíť neistoty štátnych a neštátnych aktérov v súvislosti so zabezpečením vlastného príspevku už v čase prípravy projektu. Vzhľadom na tradične veľký rozsah investícií do infraštruktúry by bolo vhodné zvážiť vytvorenie fondu s vlastnými zdrojmi zameraného na rozvoj dopravy, vypracovanie podpôr na rozvoj projektov, ako aj vytvorenie spoločných fondov a fondov na úrovni členských štátov. Pri projektoch cezhraničnej spolupráce sa už vo fáze plánovania často prejavujú problémy vyplývajúce z nedostatku vlastných zdrojov.

37. Európsky fond pre strategické investície (EFSI) ponúka možnosť inovatívneho financovania projektov mobility a infraštruktúry v pohraničných regiónoch. VR preto víta zvýšené zameranie EFSI 2.0 na financovanie väčšieho počtu cezhraničných a udržateľných projektov.

38. EFSI pôsobí lepšie, ak jestvujú cezhraničné finančné organizácie alebo cezhraničná spolupráca. Malo by sa preskúmať, či by EZÚS mohli byť vhodnými štruktúrami a ako by sa mohli uplatňovať, aby boli oprávnené získať podporu z EFSI a/alebo od EIB.

39. V rámci EFSI by sa vo vzťahu k zárukám mali vyvinúť ďalšie finančné nástroje, aby sa uľahčilo vykonávanie opatrení cezhraničného záujmu, ktoré sú z hľadiska siete a zlepšenia mobility a služieb siete nevyhnutné, ale majú nízku rentabilitu.

40. Koordinované využitie EFSI je možné pri elektrifikácii jestvujúcej a dobre využívanej železničnej infraštruktúry.

Význam zemepisných daností, nákladov a prínosov

41. Nie všetky pohraničné regióny majú rovnaké charakteristiky alebo rovnakú úroveň. Máme metropolitné aj vidieckejšie pohraničné regióny. Okrem toho zemepisná poloha a prírodné prekážky ovplyvňujú možnosti vytvorenia dostatočného množstva efektívnych cezhraničných spojení. Takisto sú faktormi, z ktorých by mali mať osôh napríklad vidieckejšie či okrajové regióny so strategickou polohou a minimálnym cezhraničným prepojením. Úsilie pohraničných regiónov v oblasti hospodárskeho rozvoja v značnej miere ovplyvňuje hospodárska a spoločenská situácia v pohraničných regiónoch tretích krajín, najmä z dôvodu zamestnanosti a rozdielov v regionálnom rozvoji.

42. V ostrovných regiónoch sú trajekty často jediným spojením s okolím. Tomu sa musí venovať osobitná pozornosť.

43. Osobitnú pozornosť treba tiež venovať horským pohraničným regiónom, keďže niektoré horské masívy predstavujú ťažko prístupné hraničné prekážky, ktoré si vyžadujú primerané a nákladné infraštruktúry (viadukty, tunely a pod.). Lepšie železničné spojenia v horských oblastiach môžu výrazne znížiť emisie CO₂, zlepšiť kvalitu ovzdušia a optimalizovať potenciál horských regiónov z hľadiska cestovného ruchu, a tak prispieť k ich demografickej a environmentálnej životaschopnosti.

44. Pri príprave cezhraničných projektov a rozhodovaní o nich treba vykonať analýzu nákladov a prínosov a taktiež treba uskutočniť prípravné činnosti, ktoré zabezpečia úspešnú realizáciu projektu. Infraštruktúrne spojenie, ako je železničná trať, je často veľmi nákladné. Pri realizácii projektov treba myslieť aj na postupy vo verejnom obstarávaní, právne a finančné postupy, ako aj postupy v oblasti posúdenia rizík, ktoré sú v jednotlivých členských štátoch často odlišné. Pri rozhodovaní sa musia zohľadniť aj prevádzkové náklady na danú železničnú trať.

45. Nemôže sa vychádzať iba z krátkodobých podnikateľských výsledkov, ale sa musí pozerieť aj na strategickejšiu hodnotu nových spojení, ktoré môžu byť katalyzátorom rozvoja (okrajových) pohraničných regiónov. V nadväznosti na to treba v prípade cezhraničných projektov už vo fáze plánovania a analýzy nákladov na infraštruktúru zohľadniť a zosúladiť stratégie, ktoré členské štáty prijali na rozvoj dopravy, ako aj s tým súvisiace rozvojové stratégie členských štátov, ktoré sa týkajú ochrany životného prostredia, rozvoja technického výskumu a inovácie.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Revitalizácia prístavných miest a oblastí

(2017/C 207/06)

Spravodajca: Stanisław SZWABSKI (PL/EA), poslanec mestského zastupiteľstva Gdynie

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. Zdôrazňuje, že prístavné mestá a oblasti sú dôležitou súčasťou hospodárskeho systému Európskej únie a v podmienkach narastajúcej globalizácie môžu výrazne prispieť k obnove konjunktúry, zlepšeniu efektívnosti, podpore inovatívnosti a zabezpečeniu dlhodobej konkurencieschopnosti.
2. Upozorňuje, že v dôsledku technologických zmien v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave dochádza ku geografickej koncentrácii prístavných aktivít a mení sa význam mnohých stredných a malých prístavov, čo vedie k strate ich hospodárskych funkcií a úpadku prístavných oblastí a mestských oblastí, ktoré sú s nimi spojené.
3. Upozorňuje, že trend liberalizácie riadenia prístavov významnou mierou pomáha zlepšiť ich efektívnosť, vďaka čomu sa zvyšuje konkurencieschopnosť európskeho odvetvia dopravy. V tejto súvislosti berie na vedomie obavy z prílišnej liberalizácie, ktorá by mohla prístavom sťažiť poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme (ako aj vykonávanie iných prístavných funkcií, ktoré sú dôležitým prvkom fungovania a rozvoja vzťahov medzi prístavom a mestom). V článku 345 ZFEÚ sa však stanovuje, že zmluvy sa nedotýkajú úpravy vlastníckych vzťahov uplatňovanej v členských štátoch a predpismi EÚ sa riadiacim orgánom prístavov nestanovuje žiadny konkrétny model ich riadenia.
4. Vyjadruje názor, že doterajšie opatrenia na miestnej a regionálnej úrovni s cieľom revitalizovať prístavné mestá a oblasti, vrátane ostrovov, si vyžadujú intenzívnejšiu a cielenejšiu podporu v rámci politiky súdržnosti a iných politík EÚ, v duchu a s využitím možností, ktoré ponúka územná agenda, mestská agenda, Lipská charta a Amsterdamský pakt.
5. Víta zásady stanovené v článku 15 nariadenia o prístavoch, nespochybňuje dosiahnutú dohodu, avšak vyzýva Európsku komisiu, aby poskytla ďalšie usmernenia z hľadiska jeho uplatňovania. Upozorňuje, že obchodné operácie v prístavoch realizujú súkromní prevádzkovatelia a že správy prístavov musia s nimi rozvoj prístavov konzultovať.
6. Nabáda správy prístavov, lodiarov, plavebné správy, prevádzkovateľov súkromných terminálov a ich európske a regionálne zoskupenia, aby viedli dialóg s miestnymi a regionálnymi orgánmi verejnej správy z prímorských, ostrovných a pobrežných oblastí s cieľom nájsť kompromisné a pružné riešenia, ako revitalizovať všetky typy prístavov a prímorských a vnútrozemských prístavných miest a oblastí.

PROBLÉMY A VÝZVY**Význam prístavov a prístavných miest pre hospodárstvo EÚ**

7. Uvedomuje si, že morské prístavy, a najmä 104 hlavných prístavov transeurópskej dopravnej siete (TEN-T), sú hlavnými vstupnými bránami do Európskeho hospodárskeho priestoru a ich spojenie s prístavmi a prístavnými mestami celosvetového významu (napríklad čínskymi) rozhodujúcim spôsobom prispieva k úsiliu udržať a zlepšiť konkurencieschopnosť EÚ, a tým aj blahobyt občanov a sociálny zmler.
8. Uvedomuje si, že vnútrozemské prístavy, a najmä 79 vnútrozemských prístavov základnej a komplexnej siete TEN-T, fungujú ako uzlové body pre regionálne a miestne hospodárstvo. Pôsobia ako účinné multimodálne uzly v európskych vnútrozemských vodných koridoroch. Predstavujú rozhranie medzi interkontinentálnymi/námornými dopravnými úsekmi a pozemskými spôsobmi dopravy (železnice, cesty a vnútrozemská vodná doprava) a sú rozšírenými bránami morských prístavov.

9. Zdôrazňuje, že niektoré európske orgány miestnej správy, najmä vo vidieckych a ostrovných spoločenstvách, pôsobia aj ako prístavné orgány a majú širokú škálu povinností s cieľom pomáhať spoločnosti v pobrežných oblastiach, podporovať hospodársky rozvoj a vybudovať dobre fungujúce a udržateľné morské prístavy. Regionálne a miestne orgány môžu zabezpečiť dôležitý verejný príspevok k efektívnemu riadeniu prístavov.

10. Poukazuje na množstvo poznatkov empirického výskumu, ktoré potvrdzujú a dokazujú tézu, že po stáročia budované vzájomné vzťahy medzi európskymi prístavmi a prístavnými mestami prechádzajú v poslednej dobe rýchlymi zmenami v dôsledku narastajúcich rozmerov obchodných a osobných lodí a postupujúceho trendu využívania kontajnerov a geografickej koncentrácie prístavných funkcií.

11. Upozorňuje, že napriek celkovému nárastu objemu námornej prepravy mnohé európske prístavné mestá a s nimi spojené regióny strácajú svoje hospodárske funkcie a pracovné miesta a prístavné mestské štvrte upadajú.

12. Opakovane zdôrazňuje, že vzhľadom na to, že hospodársky cyklus je v súčasnosti v dolnej fáze, a vzhľadom na prognózy je ďalšia inovácia, automatizácia, digitalizácia a využitie potenciálu nových kontinentálnych a udržateľných trhov ako obehové hospodárstvo a biohospodárstvo dôležitou podmienkou budúceho hospodárskeho rastu.

13. Zdôrazňuje, že je nevyhnutné stabilné investičné prostredie a nepretržité financovanie inovačných projektov a iniciatív z prostriedkov EÚ. Podporuje iniciatívy zdola nahor a myšlienky, ako je dlhodobá európska platforma pre vnútrozemskú vodnú dopravu, ktorá by združovala zainteresované strany z verejnej aj zo súkromnej sféry a vládne inštitúcie podporujúce výskum a inováciu, s cieľom zlepšiť vzťahy prístav – mesto a inovačnú kapacitu tohto sektora.

14. Osobitne upozorňuje na to, že pozitívne vonkajšie účinky, ktoré vytvárajú prístavy, dokonca aj tie najväčšie, unikajú v dôsledku globalizácie do vzdialených regiónov a miest, a to aj mimo európskych. Na druhej strane oceňuje diverzifikáciu predtým chátrajúcich prístavov, ktoré teraz priťahujú nové hospodárske aktivity a majú pozitívne účinky na miestne spoločenstvo.

15. Pripomína, že vzhľadom na nevyhnutnosť znížiť zaaženie pozemných ciest a na cieľ EÚ dosiahnuť, aby sa do roku 2030 presunulo 30 % dopravy z ciest na železnice a vodnú dopravu (Biela kniha o doprave, 2011, COM(2011) 144 final), by rozvinutá sieť vnútrozemských vodných ciest a početné vnútrozemské prístavy mohli zohrávať väčšiu úlohu v úsilí zlepšiť spojenie morských prístavov s vnútrozemím.

16. Takisto pripomína úlohu prístavov strednej veľkosti, ktoré sú súčasťou globálnej siete TEN-T, ako aj malých prístavov na ostrovoch, súostroviach a v najvzdialenejších regiónoch ako hnacej sily hospodárskeho rozvoja. Okrem toho majú kľúčový význam pre územnú súdržnosť EÚ. Preto by mali mať podstatne lepší prístup k financovaniu v rámci Nástroja na prepájanie Európy (NPE).

17. Zastáva názor, že zvýšenie účinnosti a konkurencieschopnosti morských a vnútrozemských prístavov, zlepšenie fungovania prístavných miest a revitalizácia prístavných oblastí môžu do veľkej miery pomôcť pri riešení rozvojových problémov EÚ, jej členských štátov a regiónov, ako aj v oblasti globálnej reindustrializácie.

18. Okrem toho sa domnieva, že väčšia podpora revalorizácie prístavných miest a oblastí v rámci politiky súdržnosti a iných odvetvových politík, by mohla povzbudiť hospodársky, sociálny a územný rozvoj v EÚ.

ODPORÚČANIA

Typy vzťahov prístav – prístavné mesto

19. Upozorňuje, že európske prístavy a prístavné mestá, či už námorné alebo vnútrozemské, sa veľmi líšia z hľadiska veľkosti, zemepisnej polohy, potenciálu a špecializácie prekládky a iných hospodárskych funkcií, ktoré sú s nimi spojené, ako aj z hľadiska významu prístavu pre hospodárstvo mesta.

20. Konštatuje, že vzťahy medzi miestnymi, regionálnymi a metropolitnými prímorskými mestami a prístavmi s malým, stredným a veľkým objemom prekládky prinášajú odlišné typy problémových situácií, ktoré si vyžadujú diferencovaný

prístup, a odporúča, aby Európska komisia pri navrhovaní opatrení na ich riešenie na tieto rozdiely prihliadala a zohľadňovala názory zainteresovaných aktérov z odvetvia morského hospodárstva a územných samospráv z prímorských oblastí v súlade so zásadou subsidiarity.

21. Zastáva názor, že prevažna prístavu nad prístavným mestom a naopak vedie spravidla k rozdielom z hľadiska rozvoja vo vzťahoch prístav – prístavné mesto, čo je na škodu oboch strán. Malo by sa tomu predchádzať v súlade so zásadami územnej agendy spoločnými projektmi hospodárskych subjektov z odvetvia morského hospodárstva, priemyslu a služieb, miestnych a regionálnych orgánov, s pomocou právnych a finančných nástrojov v rámci koordinácie sektorových politík EÚ.

Integrovaný prístup k revalorizácii prístavných miest a oblastí

22. Uvedomuje si, že prístavné oblasti predstavujú osobitný typ oblastí, v ktorých sa množstvo hospodárskych činností a s nimi spojené potreby a záujmy koncentrujú vo výnimočne malom priestore a tvoria komplexnú územnú, hospodársku a sociálnu štruktúru, čo nevyhnutne vedie k nezrovnalostiam a ku konfliktom, ktoré si vyžadujú osobitný – integrovaný, partnerský a viacúrovňový prístup.

23. Upozorňuje, že mnohé európske prístavy, najmä tie, ktoré vznikli v 19. storočí, predstavujú de facto prístavno-priemyselné štvrte, kde sa sústreďujú výrobné podniky vyžadujúce prístup k vode alebo zamerané na spracovanie surovín a polotovarov, ktoré sa prekladajú v prístavoch, a tiež mnoho služieb spojených s plavbou, prekládkou alebo inou činnosťou v prístave, ako je rybolov a akvakultúra, cestovný ruch a získavanie energie.

24. Upozorňuje, že je potrebné zabezpečiť dobrú koordináciu medzi prístavmi v tom istom administratívnom regióne, ako aj intenzívnejšiu spoluprácu medzi prístavmi pozdĺž jedného pobrežia, a to bez ohľadu na to, do akého regiónu spadajú.

25. Zdôrazňuje, že by sa mali zlepšiť vzťahy medzi inštitúciami v rôznych prístavných oblastiach a mestách, a odporúča zriadiť výbory pre integráciu prístav – mesto na základe niektorých osvedčených postupov veľkých európskych prístavov, kde existuje takáto komisia zložená zo zástupcov miestnych orgánov, regionálnych orgánov a riadiaceho orgánu prístavu.

26. Žiada, aby sa v rámci fór pre koridory TEN-T venovala pozornosť vzťahom medzi prístavnými mestami a oblasťami, a odporúča vytvoriť osobitné platformy pre prístavné mestá, na ktoré sa vzťahuje definícia mestských uzlov.

27. Zdôrazňuje, že revalorizácia prístavných miest a oblastí by mala integrovaným spôsobom zohľadňovať širokú škálu faktorov: strategické riadenie prístavných miest, súčinnosť medzi prístavnými mestami a vo vzťahoch prístav – prístavné mesto – prímorský región, verejné stimuly a investície, diverzifikáciu hospodárskej štruktúry prístavných miest a oblastí, prepojenie s vnútrozemskou nákladnou a vodnou dopravou, ako aj so železničnou dopravou, environmentálne problémy, územné plánovanie prístavu, mesta a pobrežnej zóny, zapojenie prístavu do spoločenského života mesta.

28. Upozorňuje, že udržateľný rozvoj prístavných miest si vyžaduje inováčné a integrované riešenia, ktoré budú v súlade so zásadami integrovaného rozvoja miest v EÚ a budú prihliadať na hospodárske, sociálne a ekologické aspekty týchto miest.

Potreba súčinnosti vo vzťahoch prístav – mesto

29. Konštatuje, že napriek trendu budovať moderné kontajnerové a hromadné terminály ďalej od prístavných oblastí spätých s mestom a často s jeho centrom sa mení súčinnosť vo vzťahoch prístav – mesto, nejde však o jej oslabenie, najmä pokiaľ ide o dopravné spojenie s vnútrozemím, infraštruktúru, telekomunikácie a elektroenergetiku, prístup k mestským službám, kvalifikovanú pracovnú silu, zaručenie bezpečnosti a tiež o špecializované prístavné služby a podnikateľské prostredie.

30. Zdôrazňuje, že účinky súčinnosti vo vzťahoch prístav – mesto by sa mali identifikovať a posilniť. V prípade potreby by mohli byť užitočnými nástrojmi nezáväzná nástroje politiky EÚ, ako sú vytváranie podmienok pre výmenu skúseností, oznámenia, kódexy správania, usmernenia atď.

Verejné stimuly a investície v prístavných oblastiach

31. Konštatuje, že prístavné oblasti, v ktorých sa prekládková alebo priemyselná činnosť obmedzila alebo zanikla, predstavujú na jednej strane značnú záťaž pre prístavné mestá, na druhej strane však aj veľkú príležitosť pre rozvoj, a pomer riziká – príležitosti závisí hlavne od typu vzťahov prístav – mesto.

32. Upozorňuje, že oblasti pri vodných plochách si po zastavení prístavnej a priemyselnej činnosti takmer vždy vyžadujú nákladnú, dlhú a náročnú technickú a environmentálnu revalorizáciu, a okolité oblasti si zase môžu vyžadovať sociálnu revalorizáciu, čo je základnou a nevyhnutnou podmienkou na to, aby mohli získať investície. Kľúčové môžu byť investície, ktoré podporia revitalizáciu a podnetia transformáciu.

33. Žiada, aby sa v priebehu realizácie mestskej agendy a Amsterdamského paktu vytvorili právne nástroje, ktoré umožnia získať na ich technickú a environmentálnu revalorizáciu právnu a finančnú podporu.

34. Prístavy sú aj dôležitými hospodárskymi, kultúrnymi a historickými tepnami vidieckych, ostrovných a okrajových oblastí. Pre rast je rozhodujúce rozšíriť cestovný ruch, okružné plavby a iné plavebné aktivity, ktoré vyzdvihujú prírodné a kultúrne dedičstvo. Vo vidieckejších, ostrovných a vzdialených spoločnostiach môžu byť revitalizácia mestských centier a investovanie do nich ešte naliehavejšie.

35. Odporúča, aby sa v bývalých prístavných a priemyselných oblastiach pri vodných plochách umožnilo vytváranie inštitucionálnych riešení podobných osobitným hospodárskym zónam, pričom by sa mali rešpektovať zásady subsidiarity a transparentnosti financovania a stanoviť jasné kritériá poskytovania štátnej pomoci.

36. Vyzdvihuje tiež možnosť využiť doterajšie skúsenosti a riešenia v súvislosti s verejno-súkromnými partnerstvami vypracované na úrovni EÚ alebo na úrovni členských štátov, najmä pokiaľ ide o nábrežia miest.

Súkromné investície v prístavných oblastiach

37. Pripomína, že prístavy sú súčasťou verejnej dopravnej infraštruktúry EÚ a ich správa spadá väčšinou do právomoci celoštátnych, regionálnych alebo miestnych orgánov. V záujme podpory udržateľného hospodárskeho rozvoja v EÚ by to tak malo zostať i naďalej.

38. Uvedomuje si, že revitalizácia prístavných oblastí a s ňou spojené hospodárske oživenie prístavných miest si vyžadujú investície, ktoré do veľkej miery prekročujú možnosti verejných rozpočtov, preto je nevyhnutné zapojiť súkromné investície, a teda aj finančné inštitúcie. Preto naliehavo žiada verejné orgány na všetkých úrovniach a v celej Európe, aby zaistili takú politiku, ktorá tieto investície priláka. Vďaka tomu sa verejné rozpočty, najmä tie, ktoré sú pod veľkým tlakom, budú môcť lepšie zamerať na prípady, keď primeranú odpoveď nemôžu zabezpečiť len trhové sily.

39. Zdôrazňuje, že vzhľadom na rozdielny význam prístavov a prístavných miest pre EÚ a rôzny stupeň ich rozvoja by sa v záujme rovnováhy verejných a súkromných záujmov malo k jednotlivým prípadom pristupovať individuálne, alebo by sa mal dosiahnuť kompromis v snahe zabezpečiť dlhodobý prínos pre všetkých.

40. Apeluje na Európsku komisiu, aby navrhla riešenia, ktoré umožnia súkromné investície v prístavných oblastiach, pričom treba zaručiť hospodársku slobodu, rovnaké zaobchádzanie s podnikmi, finančnú transparentnosť a jasné kritériá poskytovania štátnej pomoci a súčasne prihliadať na dlhodobé regionálne a miestne záujmy.

Diverzifikácia funkcií prístavných miest a oblastí

41. Pripomína, že v dôsledku postupujúcej globalizácie a technologických zmien v námornej a vnútrozemskej doprave sa mení postavenie mnohých európskych prístavov a prístavných miest v systéme osídlenia, dopravnom systéme a hospodárstve jednotlivých štátov a regiónov.

42. Upozorňuje, že tieto zmeny nielenže vedú k oslabeniu ich hospodárskej základne, ale aj k diverzifikácii funkcií miest a ich miestnych spoločností a nevyhnutnosti revalorizovať prevádzkované opustených prístavných alebo priemyselných

oblastí pri vodných plochách. Zdôrazňuje, že nové hospodárske funkcie prístavov a prístavných miest si nevyžadujú vždy blízkosť vodných plôch, ale investori si polohu vyberajú podľa dobrej vnútrozemskej dostupnosti, existujúcej infraštruktúry a tiež krajinného rázu a kultúrnych hodnôt.

43. Podčiarkuje, že mnohé európske prístavy – morské aj vnútrozemské – ukrývajú veľké kultúrne hodnoty a vzhľadom na svoje špecifiká si vyžadujú osobitné opatrenia v rámci programov a projektov zameraných na zachovanie európskeho kultúrneho dedičstva.

44. Zastáva názor, že programy a nástroje na podporu revalorizácie bývalých prístavných oblastí a priemyselných oblastí pri vodných plochách by mali podporovať súkromné a verejné projekty zamerané na ich lepšie využitie, a to aj tie, ktoré nesúvisia s morským hospodárstvom a vodnou dopravou.

Význam dopravných spojení prístavu s prístavným mestom a vnútrozemím

45. Upozorňuje, že veľká časť rozvojových obmedzení európskych morských prístavov vyplýva z ich nedostatočného dopravného spojenia s vnútrozemím, čo bráni efektívnosti dopravného a logistického reťazca. Preto podporuje lepšie prepojenie prístavov a prístavných oblastí so všetkými ostatnými druhmi dopravy, najmä so železničnou dopravou, a organizovanie ďalších prospešných aktivít s cieľom prispieť k udržateľnému rozvoju ich územia.

46. Zdôrazňuje, že na vytvorenie účinnej dopravnej siete je z hľadiska integrovanej logistiky bezpodmienečne potrebné budovať logistické platformy vo vnútrozemí, ktoré budú slúžiť na ukladanie, triedenie a skladovanie tovaru a zároveň umožnia splniť požiadavky intermodality.

47. Domnieva sa, že Európska komisia by mala, najmä prostredníctvom vytvorenia právneho rámca, ale aj nových finančných nástrojov, podporovať projekty s cieľom zlepšiť prístup do vnútrozemia z existujúcich a plánovaných prístavov, ako aj spojenie so vzdialenými, ostrovnými a najvzdialenejšími oblasťami, a to vďaka modernizácii existujúcich dopravných spojení v rámci sietí TEN-T a TEN-R, ako aj transeurópskych energetických (TEN-E) a telekomunikačných (TEN-Telecom) sietí, pričom by sa malo prihliadať na potreby a záujmy prístavných miest z hľadiska mestskej a regionálnej dopravy.

48. Pobrežné regióny, a najmä regióny s prístavmi, majú vzhľadom na svoje prírodné bohatstvo veľký potenciál na to, aby sa stali centrami excelentnosti pre obnoviteľné zdroje energie, udržateľný cestovný ruch a kreatívne odvetvia. Pobrežné oblasti sú však často v okrajových a najvzdialenejších regiónoch a vyžadujú si rozvoj infraštruktúry, ktorá by ich spojila s hlavným jednotným trhom EÚ a ostatnými časťami ich regiónov.

Ekologické aspekty spojené s fungovaním a rozvojom prístavov a prístavných miest

49. Konštatuje, že fungovanie a rozvoj prístavov vedie k mnohým a vážnym environmentálnym problémom, ktoré sa netýkajú len prístavných miest, ale celých prímorských regiónov a povodí: narušenie rovnováhy a zástavba brehov, znečistenie vôd, poškodzovanie vodných ekosystémov a v miestnom meradle vznik odpadu, vrátane zafažujúceho, bakteriologické hrozby, hluk a škodlivé emisie v ovzduší.

50. Pripomína, že bývalé prístavné a priemyselné oblasti pri vodných plochách sú zvyčajne vážne kontaminované a vyžadujú si environmentálnu revalorizáciu, ktorá by mala byť osobitným spôsobom podporovaná v rámci ekologických programov a projektov rôznej veľkosti, vrátane takých, ktoré sú späté s ochranou životného prostredia a morského alebo riečného pobrežia. Týka sa to najmä terminálov na prekládku ropy, ropných produktov, zemného plynu a s nimi spojených spracovateľských zariadení, ktoré predstavujú mimoriadne environmentálne riziko.

51. Zdôrazňuje, že budovanie nových prekládkových terminálov spravidla ďalej od existujúcich prístavných oblastí zvyčajne vážne poškodzuje životné prostredie, preto je nevyhnutné mimoriadne starostlivé plánovanie so zapojením miestnych a regionálnych samospráv, zainteresovaných strán z radov spoločnosti a environmentálnych organizácií, s cieľom minimalizovať tieto škody a zabezpečiť prípadnú environmentálnu kompenzáciu.

52. Systémy posudzovania rizika a manažmentu bezpečnosti, ktoré pomáhajú pracovníkom, majú mimoriadny význam pre nepretržité fungovanie prístavov a prístavísk. Prístavy EÚ a okolité oblasti si poškodenie povesti v tejto súvislosti nemôžu dovoliť.

53. Pripomína nové povinnosti stanovené v smernici 2014/94/EÚ o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá, podľa ktorej musí byť do 31. decembra 2025 v prístavoch na mólach k dispozícii infraštruktúra na LNG (skvapatelný zemný plyn) a elektrickú energiu. Z environmentálneho hľadiska a so zreteľom na zdravie obyvateľov prístavných miest sú tieto nové ustanovenia plne opodstatnené, ale vyžadujú si európsku finančnú podporu, čo by sa malo zohľadniť v balíku predpisov o doprave už v tejto etape, ale najmä v budúcom programovom období po roku 2020.

54. Upozorňuje, že environmentálna problematika by mala byť stabilným prvkom všetkých programov a projektov EÚ na revitalizáciu prístavných miest a oblastí, v spojitosti s programami a projektmi na ochranu životného prostredia, a najmä morského a vodného prostredia.

Zapojenie prístavu do života prístavného mesta

55. Pripomína, že vzhľadom na technické a hospodárske podmienky, ktoré prevládali v čase ich budovania, historické prístavné oblasti zvyčajne priamo susedia s centrami miest a niekedy sú ich najatraktívnejšou časťou.

56. Uvedomuje si, že v dôsledku rozptýlenia viacerých funkcií na okraj miest si centrá mnohých európskych ciest vyžadujú technickú, hospodársku a sociálnu revalorizáciu, aby sa stali atraktívnejšími pre obyvateľov, obchod, gastronómiu, kultúrne ustanovizne či verejné a sociálne inštitúcie.

57. Príležitosť vidí v spoločnom prístupe k upadajúcim štvrtiam v centrách miest a bývalým prístavným oblastiam a priemyselným oblastiam pri vodných plochách, ktoré si vyžadujú revalorizáciu a podporu v súlade s ustanoveniami mestskej agendy a Amsterdamského paktu.

58. Zdôrazňuje, že kľúčom k úspechu takýchto zámerov je zapojenie miestneho spoločenstva a pretvorenie aspoň jednej časti revitalizovanej oblasti na verejné priestranstvo dostupné pre miestnych obyvateľov, ako aj pre turistov.

59. Upozorňuje, že pri revalorizácii prístavných oblastí by sa mali do väčšej miery využívať európske, vnútroštátne a regionálne programy a projekty na pomoc pri navrhovaní verejných priestranstiev a podporu miestnych spoločenstiev.

Strategické a územné plánovanie – more, morské pobrežie, prístavné mestá a oblasti

60. Uznáva, že účinné riadenie revalorizácie prístavných miest a oblastí si vyžaduje úzku spoluprácu všetkých zainteresovaných strán (zo súkromnej a verejnej sféry aj z radov spoločnosti) a inováčné riešenia z hľadiska strategického a územného plánovania v prímorských oblastiach na miestnej a regionálnej úrovni týkajúce sa morských oblastí, vnútrozemských vôd, prístavných miest a oblastí pri vodných plochách.

61. Domnieva sa, že nekoherentnosť zásad a postupov uplatňovaných pri strategickom a územnom plánovaní a v správe prístavných oblastí značne sťažuje ich revitalizáciu, preto je nevyhnutná podpora, výmena skúseností a prípadná nezáväzná regulácia na úrovni EÚ.

Mestská agenda EÚ a Amsterdamský pakt a problémy prístavných miest a oblastí rôznej veľkosti

62. Žiada, aby mestská agenda EÚ zohľadňovala zemepisné a funkčné rozdiely medzi mestami, ako aj špecifické problémy prístavných miest z hľadiska rozvoja. Tieto aspekty je nevyhnutné doplniť v ďalších prácach v súvislosti s ich zavedením.

63. S uspokojením konštatuje, že v oboch dokumentoch bola prijatá zásada partnerstva a uznané rozhodujúce zapojenie orgánov mestskej správy, organizácií občianskej spoločnosti, ustanovízní zo sféry vedy a inovácie a podnikateľskej sféry.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA

64. Potvrďuje, že problémy prístavov a prístavných miest spadajú síce v prvom rade do právomoci regionálnych a štátnych orgánov, účinná spolupráca a podpora na úrovni EÚ však môže byť v tejto súvislosti prospešná. Je dôležité pokračovať v rozvoji rôznych transeurópskych sietí, sietí TEN-T, TEN-E a TEN-Telecom, s osobitným dôrazom na modernizáciu dopravných spojení, pričom by sa mala uprednostniť sieť TEN-R (železnice) a nemala by sa vylúčiť možnosť vytvárať nové spojenia.

65. Odporúča, aby sa v politike EÚ v súvislosti s dopravou, morským hospodárstvom a ochranou morského a vodného prostredia zohľadňovali rozvojové výzvy, ktorým musia čeliť prístavy a prístavné mestá.
66. Odporúča, aby sa v ďalších prácach v súvislosti so zavedením mestskej agendy a Amsterdamského paktu prihliadalo na špecifické aspekty fungovania a rozvoja prístavných miest.
67. Odporúča rozšíriť a zlepšiť železničné spojenie s prístavmi a prístavnými mestami v okrajových regiónoch.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Rámec partnerstva s tretími krajinami v oblasti migrácie

(2017/C 207/07)

Spravodajca: Peter Bossman (SL/SES), primátor mesta Piran**Referenčný dokument:** Referenčný dokument: Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade a Európskej investičnej banke o vytvorení nového rámca partnerstva s tretími krajinami v rámci európskej migračnej agendy

COM(2016) 385 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA**Všeobecný kontext**

Podľa údajov UNHCR je na svete vyše 60 miliónov utečencov a vysídlených osôb, pričom polovica z tohto počtu pochádza z dvoch regiónov sveta: Blízkeho východu a Afriky.

Medzinárodná organizácia pre migráciu odhaduje, že v roku 2015 prišlo do Európy vyše 1,2 milióna migrantov po mori a takmer 35 000 po pevnine. Na porovnanie: v roku 2014 prišlo po mori a po pevnine dovedna 280 000 ľudí. V týchto údajoch nie sú zahrnuté osoby, ktoré sa do Európy dostali bez toho, aby boli odhalené.

Zatiaľ čo vďaka dohode medzi EÚ a Tureckom sa značne znížil počet migrantov prichádzajúcich na člnoch z Turecka, znovu zosilnili toky zo severného pobrežia Afriky. Západoafrický Niger je hlavnou križovatkou pre migrantov zo západnej a strednej Afriky, pričom sa odhaduje, že od mája 2016 prechádza cez Niger cestou na sever viac ako 16 000 ľudí týždenne. Podľa niektorých odhadov sa v Líbyi nachádzajú tisíce migrantov, ktorí sa snažia nájsť spôsob, ako sa dostať do EÚ.

Výbor regiónov sa dôrazne zasadzuje za prijatie holistického prístupu k migrácii, čo by umožnilo decentralizovanejšie a účinnejšie riadenie migračných tokov. VR plne podporuje program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, v ktorom sa uznáva, že medzinárodná migrácia je viacrozmernou skutočnosťou s veľkým významom pre rozvoj krajín pôvodu, ako aj tranzitných a cieľových krajín a vyžaduje si súdržné a komplexné reakcie.

VR je tiež odhodlaný implementovať povinnosti vyplývajúce zo štyroch pilierov riadenia migrácie v súlade s európskou migračnou agendou z roku 2015: zníženie stimulov pre neregulárnu migráciu, zlepšenie riadenia a bezpečnosti vonkajších hraníc vrátane snáh zameraných na predchádzanie katastrofám na mori, ktoré sa týkajú migrantov, implementácia silnej spoločnej azylovej politiky a zavedenie novej politiky v oblasti legálnej migrácie.

VR poukázal na to, že základné príčiny neregulárnej migrácie vrátane ekonomických či sociálnych príčin, by EÚ mala riešiť pri zdroji.

VR podporuje regionálnu a miestnu spoluprácu s cieľom zaistiť bezpečnú, riadnu a regulárnu migráciu pri plnom rešpektovaní ľudských práv a povinnosti ľudsky zaobchádzať s migrantmi bez ohľadu na ich štatút migranta, s utečencami a s vysídlenými osobami, tak ako sa zdôrazňuje v agende pre udržateľný rozvoj do roku 2030.

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta oznámenie o vytvorení nového rámca partnerstva, keďže sa v ňom zdôrazňuje skutočnosť, že problém migrácie je komplexný a treba ho riešiť na rozličných úrovniach; Poukazuje na to, že azyl je základným ľudským právom chráneným

medzinárodným právom a medzinárodnými záväzkami, ktoré sú záväzné pre všetky členské štáty. Vyzýva preto EÚ a členské štáty, aby vytvorili bezpečné a legálne spôsoby pre utečencov, ako sú humanitárne koridory, víza z humanitárnych dôvodov a posilnenie zlučovania rodín. Členské štáty by mali preskúmať možnosť predkladania žiadostí o azyl na svojich ambasádach a konzulátoch;

2. uznáva, že oznámenie zahŕňa inovatívny prístup založený predovšetkým na spolupráci s tretími krajinami pri zohľadnení tak záujmov EÚ, ako aj záujmov partnerských štátov s cieľom zabezpečiť lepšie riadenie migrácie;

3. podporuje a uznáva potrebu, aby EÚ hovorila jedným hlasom a zapojila všetky príslušné zainteresované strany a inštitúcie. Miestne a regionálne orgány môžu a mali by zohrávať úlohu v spoločnom úsilí s EÚ a vnútroštátnou úrovňou, ako aj s tretími krajinami s cieľom implementovať komplexné migračné partnerstvá (dohody). Ide predovšetkým o regióny a obce s početnou diasporou pochádzajúcou z krajín, ktorých sa týka rámec partnerstva;

4. súhlasí s tým, že je nutné vyvinúť väčšie úsilie, pretože EÚ ešte stále čelí humanitárnej kríze. Tretie krajiny a partneri EÚ poskytujú útočisko miliónom utečencov, pričom v mnohých prípadoch ide o maloletých bez sprievodu, ktorí boli nútení opustiť svoje domovy, ako aj početným ekonomickým migrantom, ktorí sa usilujú dostať do Európy. V tejto súvislosti je potrebné, aby medzinárodná spolupráca medzi EÚ a tretími krajinami získala nový rozmer a zaviedli sa ňou dodatočné nástroje prispôbené tak, aby vhodne reagovali na aktuálne a nadchádzajúce migračné výzvy;

5. vyzýva EK, aby povzbudzovala všetky subjekty – členské štáty, inštitúcie EÚ a kľúčové tretie krajiny – k spolupráci v partnerstve s cieľom zaviesť poriadok do migračných tokov a predchádzať nebezpečným cestám uchádzačov o azyl a ekonomických migrantov bez dokladov, ktorí sú v rukách prevádzачov alebo obchodníkov s ľuďmi. VR si zároveň uvedomuje, že treba uskutočniť okamžité kroky na riešenie a odstránenie základných príčin neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania v krajinách pôvodu. Je nevyhnutná spolupráca na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni, aby sa spoločná európska migračná politika stala skutočnosťou, a to v súlade s európskou migračnou agendou;

6. uznáva, že migrácia a rozvojové politiky spolu úzko súvisia. Toto prepojenie je zásadnou súčasťou diskusií týkajúcich sa rozvojovej agendy OSN po roku 2015, o ktorej sa rozhodlo v septembri 2015 v New Yorku. Účinné a humánne riadenie migrácie treba považovať za kľúčové pre úspešnú implementáciu agendy. VR si veľmi dobre uvedomuje výhody a príležitosti bezpečnej, riadnej a regulárnej migrácie pre migrantov, krajiny pôvodu, ako aj tranzitné a cieľové krajiny. Rovnako poukazuje na význam zapojenia diaspór do rozvoja ich krajín pôvodu. Je si tiež vedomý negatívneho vplyvu neregulárnej migrácie na migrantov a povinnosti krajín pôvodu prijať svojich občanov v rámci readmisných postupov a konaní o návrate v súlade so smernicou EÚ o návrate a medzinárodnými nástrojmi;

7. opakovane dáva najavo svoju podporu európskej migračnej agende z roku 2015 načrtávajúcej rozličné opatrenia, ktoré treba prijať súbežne v snahe riešiť externé a interné hľadiská aktuálneho problému migrácie. Externá agenda sa zameriava na partnerstvá s tretími krajinami v záujme stanovenia dôveryhodných a dosiahnuteľných cieľov zameraných na zníženie počtu ľudí nútených k úteku zohľadňujúc pritom základné príčiny neregulárnej migrácie;

8. súhlasí s tým, že okrem krokov, ktoré už EÚ zrealizovala, ako napríklad summit vo Vallette, vyhlásenie EÚ a Turecka, dialóg na vysokej úrovni o migrácii, revidovaná európska susedská politika, stretnutie lídrov západného Balkánu, je potrebné ďalšie posilnenie strategického, dlhodobého prístupu EÚ k tretím krajinám a internej súdržnosti a spolupráce s členskými štátmi EÚ. Vyžaduje si to koordinovanejší, systematickejší a štruktúrovanejší prístup, aby sa mohli maximalizovať synergie a vzájomné pôsobenie vnútorných a vonkajších politik Únie. Rovnako treba zaručiť priamy prístup regionálnych a miestnych orgánov k fondom v rámci európskej susedskej politiky, ako aj k iným fondom, ktoré sa týkajú regiónu Stredozemia;

9. súhlasí s tým, že okrem obmedzenia možností neregulárnej migrácie a nelegálneho vstupu do EÚ musí EÚ posilniť súdržné, dôveryhodné a účinné readmisné politiky a konania o návrate s krajinami pôvodu, ktorých súčasťou bude zapojenie prisťahovaleckých komunit v štátoch Únie, pri súčasnom rešpektovaní ľudských práv a zásady zákazu vyhodenia alebo vrátenia a zohľadnení skutočnej schopnosti krajín pôvodu alebo tranzitu zaručiť práva vrátených alebo repatriovaných osôb;

10. so zreteľom na medzinárodnú povinnosť poskytnúť ochranu žiadateľom o azyl a všetkým osobám, ktoré majú právo na iné formy medzinárodnej ochrany, bez ohľadu na to, či bol ich vstup do EÚ regulárny alebo nie, EHSV vyzýva, aby tretie krajiny vytvorili hotspots pre žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Tieto hotspots by mali byť zriadené v tretích krajinách, spravované Európskou úniou a medzinárodnými organizáciami (UNHCR) a ich úlohou by bolo skúmať legitímnosť žiadostí o azyl. Osobám, ktorým sa prizná právo na azyl alebo medzinárodnú ochranu, by sa na presun do európskej krajiny podľa ich výberu mali zabezpečiť riadne dopravné prostriedky, aby sa nemuseli plaviť na chatrných plavidlách používaných prevádzачmi;

11. súhlasí s tým, že EÚ musí zabezpečiť spôsoby, ako sa ľudia môžu dostať do EÚ legálne – či už s cieľom požiadať o medzinárodnú ochranu alebo si hľadať pracovné, vzdelávacie, výskumné alebo investičné príležitosti;

12. vyzýva EÚ a EK, aby trvali na lepšej spolupráci medzi rozličnými orgánmi a agentúrami, ktoré sa venujú boju proti obchodníkom s ľuďmi a prevádzачom (Frontex, Nato, EUNAVFORMED, Európske stredisko na boj proti prevádzачom v rámci Europolu), a na lepšej výmene spravodajských informácií medzi týmito agentúrami a agentúrami členských štátov;

13. vyzýva EÚ, aby poskytla ďalšiu podporu organizáciám, ako je Úrad pre medzinárodnú migráciu (OMI), ktoré pomáhajú pri návrate migrantov, ktorí sa dostanú do tranzitných krajín a zistia, že boli oklamaní alebo si neželajú pokračovať v ceste do EÚ;

Rámec partnerstva – Nová komplexná spolupráca s tretími krajinami v oblasti migrácie

14. víta hlavný cieľ rámca partnerstva, ktorým je súdržná a cielená angažovanosť a koordinovaný postup Únie a jej členských štátov vďaka spoločným prostriedkom, nástrojom a pákam s cieľom dosiahnuť komplexné partnerstvá (dohody) s tretími krajinami v záujme lepšieho riadenia migrácie pri plnom rešpektovaní humanitárnych záväzkov všetkých partnerov a ich záväzkov v oblasti ľudských práv;

15. plne podporuje krátkodobý cieľ, ktorým je zachraňovať životy v Stredozemnom mori, a žiada dlhodobý cieľ, ktorým bude spolupráca s partnerskými krajinami s cieľom predchádzať uskutočňovaniu nebezpečných ciest organizovaných zločineckými skupinami; podporuje cieľ zaviesť stimuly na návrat a readmisiu do krajín pôvodu a umožniť migrantom a utečencom zostať čo možno najbližšie k svojim domovom. Prioritu musia mať žiadosti zraniteľných osôb, a najmä maloleté osoby bez sprievodu, pričom by sa mal v súlade s rozhodnutiami Súdneho dvora vždy klást prvoradý dôraz na ich najlepší záujem. V tejto súvislosti žiada Európsku komisiu, aby vyvinula ďalšie úsilie v súvislosti s problematikou maloletých osôb bez sprievodu v migračnom procese, ktorej riešenie spadá zvyčajne do právomoci regiónov. Netrepezlivo očakáva novú komplexnú stratégiu Komisie, ktorá sa má implementovať na dosledovanie Akčného plánu týkajúceho sa maloletých bez sprievodu (2011 – 2014), aby sa zohľadnila situácia nezvestných detí alebo detí bez sprievodu;

16. opakovane pripomína záväzok EÚ riešiť dlhodobé hospodárske, sociálne a demografické výzvy a problém nedostatku pracovnej sily v EÚ prostredníctvom cielených nových politík v oblasti legálnej migrácie v súlade s európskou migračnou agendou EÚ a ďalšími kľúčovými nástrojmi migračnej politiky. Možno tak urobiť tiež podporou legitímnych ambícií osôb s dlhodobým pobytom zúčastňovať sa na verejnom a politickom živote a zapájať sa doňho. Migrácia z tretích krajín by mohla zaistiť udržateľný rast hospodárstva EÚ a Európa potrebuje kvalifikované osoby na zabezpečenie konkurencieschopnosti na celosvetovej úrovni. Partnerské krajiny sa zároveň obávajú úniku mozgov. Riešením ako zabrániť úniku mozgov v partnerských krajinách by mohla byť cirkulujúca migrácia;

17. pripomína Rade, že VR môže pomôcť sprostredkovať dialóg a spoluprácu s miestnymi a regionálnymi orgánmi v krajinách pôvodu migrantov a tranzitných krajinách, napríklad prostredníctvom existujúcich orgánov a platforiem (ARLEM, CORLEAP, zmiešané poradné výbory a pracovné skupiny). Táto spolupráca je potrebnou podmienkou na zavedenie opatrení pred odchodom, ktoré pripravujú migrantov pred ich legálnym príchodom do EÚ alebo utečencov pred ich presídlením z partnerských krajín, ktoré im v súčasnosti poskytujú útočisko (napríklad Turecko, Libanon a Jordánsko);

18. navrhuje uľahčiť výmenu informácií medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi EÚ a krajinami pôvodu ekonomických migrantov, čo by značne znížilo podnety na neregulárnu migráciu. Súčasťou takejto výmeny informácií by malo byť zvyšovanie informovanosti o readmisných dohodách, informovanie osôb, ktoré sa chcú dostať do EÚ,

o skutočných pracovných príležitostiach v EÚ, nebezpečenstvách súvisiacich s využívaním nelegálnych migračných ciest, skutočnej situácii, pokiaľ ide o pravidlá a predpisy týkajúce sa medzinárodnej ochrany, ktoré sú často skreslené v snahe presvedčiť migrantov k tomu, aby sa zverili do rúk obchodníkov s ľuďmi, možnosti zamestnania, dostupných výhod v rámci systému sociálneho zabezpečenia atď.;

19. súhlasí s tým, že do rozvojovej politiky EÚ by sa mali začleniť pozitívne stimuly s cieľom zvýhodniť krajiny, ktoré si plnia svoju medzinárodnú povinnosť znovu prijať svojich štátnych príslušníkov, a tie, ktoré spolupracujú pri riadení migrácie z tretích krajín, ako aj tie, ktoré prijímajú opatrenia umožňujúce náležite prijímať osoby, ktoré utekajú pred konfliktmi a prenasledovaním;

20. súhlasí s tým, že predpokladom úspechu nového prístupu je kombinácia pozitívnych a negatívnych stimulov pre partnerské krajiny. Zároveň je potrebné dosiahnuť správnu rovnováhu medzi stimulmi v rámci riadenia migrácie a globálnou rozvojovou pomocou EÚ. Plnenie readmisných dohôd s tretími krajinami by nemalo byť jedinou podmienkou poskytovania pomoci, pretože to môže ohroziť dosahovanie cieľov udržateľného rozvoja a záväzkov týkajúcich sa odstránenia extrémnej chudoby a nerovnosti, ktoré pre EÚ vyplývajú z Lisabonskej zmluvy. Malo by sa jasne rozlišovať medzi schopnosťou a ochotou partnerských krajín spolupracovať s EÚ pri riadení migrácie, pretože ide o dva aspekty, ktoré sa zásadne odlišujú. VR sa v tejto súvislosti domnieva, že využitie oficiálnej rozvojovej pomoci by sa malo zameriavať na projekty v oblasti bezpečnosti a riadenia hraníc len v prípade, ak jednoznačne predstavujú prínos pre príjemcov. Partnerské krajiny, ktoré nie sú schopné implementovať dohody v oblasti migrácie, by mali aj napriek tomu dostávať pomoc z finančných a iných nástrojov zameraných na plnenie migračných dohôd EÚ;

21. vyzýva preto EÚ, aby sa snažila rozvíjať prispôsobené dohody o partnerstvách s tretími stranami, ktoré skutočne odrážajú potreby, obavy a možnosti tretích strán a zohľadňujú skutočnosť, že rozliční partneri čelia rôznym problémom a rôznym okolnostiam;

22. nabáda členské štáty EÚ, ktoré majú tradíciu úzkych vzťahov s určitými krajinami (historické, kultúrne, hospodárske atď.), aby využili tieto prepojenia na podporu spolupráce s týmito krajinami a medzi nimi navzájom s cieľom uľahčiť readmisiu a reintegráciu readmitovaných osôb;

23. nabáda Európsku komisiu, aby čo možno najskôr dokončila rokovania s Jordánskom a Libanonom o nových prioritách partnerstva vyplývajúcich z preskúmania európskej susedskej politiky z roku 2015. V Libanone, Jordánsku a Tureckom sa nachádza väčšina z 5 miliónov sýrskych utečencov. V prípade každej deviatej osoby žijúcej momentálne v Jordánsku – takmer 700 000 zo 6,7 milióna obyvateľov – ide o osobu utekajúcu pred sýrskou občianskou vojnou. V Libanone je to 1,1 milióna zo 4,6 milióna obyvateľov a v Turecku ide o vyše 2,5 milióna z celkového počtu 79,5 milióna obyvateľov;

24. vyjadruje znepokojenie v súvislosti s dohodou medzi EÚ a Tureckom z 18. marca 2016, a to predovšetkým vzhľadom na niekoľko závažných otázok z oblasti ľudských práv týkajúcich sa zadržovania žiadateľov o azyl v hotspotoch na gréckych ostrovoch v Egejskom mori, ale aj pokiaľ ide o návrat žiadateľov o azyl do Turecka ako „prvej krajiny azylu“ alebo „bezpečnej tretej krajiny“ a rovnako vzhľadom na obavy, že Turecko môže vracať utečencov do Sýrie na základe vlastného rozhodnutia. VR takisto dáva najavo znepokojenie v súvislosti s pomalým tempom budovania kapacít gréckych azylových systémov na riadenie azylového procesu v hotspotoch, meškajúcim poskytovaním pomoci Grécku, doterajšou veľmi nízkou mierou presídlenia utečencov z Turecka a oneskoreniami pri vyplácaní finančných prostriedkov EÚ na úsilie Turecka pri podpore sýrskych utečencov;

25. odsudzuje zoznam 16 prioritných krajín, ktoré sú v oznámení vybrané bez skutočných záruk na uzavretie nových dohôd, pretože nie všetky možno považovať za „bezpečné tretie krajiny“ a/alebo že nie všetky tieto krajiny majú akceptovateľnú úroveň dodržiavania ľudských práv. Dokonca aj v prípade, ak sa pravidlo „bezpečnej tretej krajiny“ v týchto dohodách nebude uplatňovať, vysiela príklad Turecka znepokojujúce signály v tomto ohľade; EÚ musí zriadiť mechanizmy na kontrolu procesu prijímania v týchto krajinách;

26. očakáva prijatie strategického oznámenia o Tunisku. Pokračovanie jeho mierového a demokratického porevolučného prechodu k stabilnému hospodárstvu a bezpečnosti by vysiela veľmi pozitívny signál regiónu a EÚ by mala preto tento prechod podporiť;

27. pripomína, že situácia v Líbyi si vyžaduje osobitnú pozornosť a strategické kroky a víta angažovanosť, ktorá sa v tomto smere predpokladá v oznámení. VR zdôrazňuje význam spolupráce s líbyjskými miestnymi a regionálnymi orgánmi a žiada EK, aby plne podporila úsilie zo strany VR a ARLEM zamerané na podporu iniciatív v oblasti spolupráce medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi EÚ a ich líbyjskými partnermi, ktoré sa začali na minulom plenárnom zasadnutí ARLEM v Nikózii (iniciatíva z Nikózie);

28. víta kladenie dôrazu na spoluprácu s tranzitnými krajinami, ktoré zvyčajne znášajú značnú finančnú záťaž – predovšetkým na miestnej a regionálnej úrovni – pri poskytovaní útočiska žiadateľom o azyl a neregulárnym migrantom. V newyorskom vyhlásení o utečencoch a migrantoch, ktoré bolo prijaté na pôde OSN v septembri 2016, sa uznáva, že veľké pohyby utečencov a migrantov neprimerane silno postihujú susedné a tranzitné krajiny a zaťažujú ich kapacity. Miestne a regionálne orgány tranzitných krajín by preto mali mať prístup k budovaniu kapacít, finančnej pomoci a výmene informácií pod záštitou EÚ. Vyzýva EÚ, aby sem zahrnula nástroje, ktoré podporujú priamu partnerskú spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi z EÚ a partnerských krajín, s cieľom zlepšiť schopnosť plánovania a riadiace kapacity na miestnej a regionálnej úrovni;

29. súhlasí s tým, že nevyhnutnou súčasťou akejkoľvek dohody bude spoločné úsilie na zaistenie fungujúcich konaní o návrate a readmisie neúspešných uchádzačov o azyl a neregulárnych migrantov. VR uznáva, že miestne a regionálne orgány krajín pôvodu majú popredné postavenie v rámci migračných politík, pretože nesú zodpovednosť v mnohých kľúčových oblastiach, ako je poskytovanie prístupu na trh práce, ubytovanie, vzdelávanie a zdravotná starostlivosť, čo má priamy dosah na ich schopnosť reintegrovať navrátené osoby a tým zaistiť sociálnu súdržnosť a udržateľné spoločnosti. Každodenné problémy týkajúce sa prijímania, integrácie a reintegrácie migrantov sú citeľné najmä na miestnej a regionálnej úrovni. Dohody by sa preto mali zameriavať na posilnenie účinnosti a udržateľnosti konaní o návrate a poskytovanie primeraných finančných prostriedkov pre osoby, ktoré sa dobrovoľne rozhodnú pre návrat, ako aj na pomoc krajinám pôvodu pri reintegrácii svojich občanov, ktorí boli readmitovaní;

30. domnieva sa, že viacúrovňové riadenie je najvhodnejším prostriedkom na vytváranie všeobecného súboru opatrení a iniciatív, ktoré umožnia dosiahnuť optimálne výsledky v oblasti prijímania, integrácie a reintegrácie migrantov;

31. pripomína, že je potrebná výmena osvedčených postupov medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi v EÚ a tretích krajinách, a to vo všetkých aspektoch migrácie vrátane – avšak nie iba – integračných a reintegračných politík, riešenia problému neregulárnej migrácie, rozpoznania včasných varovných signálov a/alebo včasného predchádzania krízovým situáciám, boja proti prevádzachtvu a obchodovaniu s migrantmi [v súlade s akčným plánom proti prevádzaniu migrantov (2015 – 2020), Protokolom proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky, stratégiou EÚ na roky 2012 – 2016 zameranou na odstránenie obchodovania s ľuďmi a Palermským protokolom]. VR má dobrú pozíciu na to, aby mohol nadviazať kontakty s mestami a regiónmi v partnerských krajinách, uľahčiť a podporiť výmenu inováčných myšlienok a postupov a podporiť efektívnejšie zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do plánovania a vykonávania imigračných a integračných politík v súlade s viacúrovňovým riadením a zásadou subsidiarity;

32. súhlasí s tým, že odborné poznatky a zdroje členských štátov majú zásadný význam z hľadiska splnenia cieľov dohôd a že efektívna spolupráca závisí od sietí expertov EÚ priamo v teréne vrátane tých, ktorí majú znalosti v oblasti miestneho a regionálneho rozmeru migrácie. VR preto víta vyslanie európskych styčných úradníkov pre migráciu do prioritných krajín pôvodu a tranzitných krajín, aby pomohli koordinovať spoluprácu s EÚ v oblasti boja proti prevádzaniu migrantov a vyzýva členské štáty, aby bezodkladne vymenovali vhodných expertov na splnenie tejto úlohy;

Finančná pomoc

33. podporuje využitie existujúcich finančných nástrojov a trustových fondov na dosiahnutie krátkodobých cieľov dohody, v tejto súvislosti však apeluje na členské štáty EÚ, aby bezodkladne poskytli príslušné príspevky do týchto fondov, tak ako sľúbili;

34. zdôrazňuje význam preskúmania synergií medzi existujúcimi fondmi, ako je napríklad nástroj pre utečencov v Turecku (3 miliardy EUR), núdzový trustový fond EÚ pre Afriku (1,8 miliardy EUR), Regionálny trustový fond EÚ (1 miliarda EUR) a ďalšími finančnými nástrojmi, ktoré by potenciálne mohli poskytnúť financie do výšky 8 miliárd EUR v období 2016 – 2020 na naplnenie dohôd. Takisto je nutné preskúmať možné synergie so štrukturálnymi fondmi;

35. víta návrh ambiciózneho plánu pre vonkajšie investície, ktorý predložila Komisia a ktorý by sa venoval základným príčinám neregulárnej migrácie, podporil by partnerské krajiny pri zvládaní dôsledkov neregulárnej migrácie v Afrike a susedných krajinách EÚ, pričom by zároveň prispel k dosiahnutiu ďalších rozvojových cieľov OSN. Vyzýva Komisiu, aby čo možno najrýchlejšie rozpracovala tento nástroj, a to v rámci úzkeho dialógu s členskými štátmi EÚ a medzinárodnými partnermi;

36. víta navrhovaný plán pre vonkajšie investície pre Afriku a susedné krajiny EÚ, ktorého cieľom je mobilizácia investícií (prostredníctvom zlepšeného podnikateľského prostredia, zriadenia jednotného kontaktného miesta pre žiadosti o financovanie investícií a financovanie zo súkromného sektora) a posilnenie tvorby pracovných miest v partnerských krajinách;

37. víta zintenzívnenie technickej pomoci EÚ a podpory hospodárskych a štrukturálnych reforiem na zlepšenie podnikateľského prostredia. VR osobitne požaduje, aby navrhovaná technická pomoc zahŕňala miestne orgány a podniky a podporovala ich pri vypracúvaní väčšieho počtu financovateľných projektov, ktoré zlepšujú všeobecné podnikateľské prostredie, a pri oboznamovaní medzinárodnej investorskej komunity s týmito projektmi;

38. je presvedčený o krátkodobom a dlhodobom dosahu navrhovaného investičného plánu na zlepšenie udržateľného rozvoja partnerských krajín EÚ, ktoré sú hlavnými krajinami pôvodu migrantov alebo tranzitných krajín, ktorými prechádzajú uchádzači o azyl a neregulárni migranti. Navrhovaný plán sa bude teda priamo venovať základným príčinám neregulárnej migrácie a prispieje k znižovaniu podnetov na neregulárnu migráciu;

39. uznáva význam EÚ, členských štátov, tretích krajín, medzinárodných finančných inštitúcií, európskych bilaterálnych rozvojových inštitúcií, ako aj súkromného sektora ako prispievateľov k investičnému plánu. VR víta iniciatívu EK v podobe predloženia ambiciózneho plánu pre vonkajšie investície, prostredníctvom ktorého sa má zhromaždiť 62 miliárd EUR ako príspevok na dosiahnutie rozvojových cieľov OSN a tým aj riešiť otázka základných príčin neregulárnej migrácie;

40. v tejto súvislosti žiada, aby sa táto iniciatíva Komisie zavŕšila podpísaním konkrétnej dohody s členskými štátmi a ostatnými medzinárodnými partnermi, ktorá ich bude zaväzovať poskytnúť ako stimul na nové verejné a súkromné investície zdroje zodpovedajúce výške celkového príspevku Európskej únie;

41. víta plán, ktorý bol predložený v septembri a ktorý vychádza z troch pilierov: mobilizácia súkromných investícií; posilnenie technickej pomoci a zlepšenie všeobecného podnikateľského prostredia. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že oznámenie neobsahuje žiadnu zmienku o miestnych a regionálnych orgánoch a zdôrazňuje význam nasmerovania pomoci a zdrojov k miestnym a regionálnym orgánom. Do druhého piliera musia byť jednoznačne zapojené aj miestne a regionálne orgány a VR musí byť partnerom pri jeho implementácii. Atlas decentralizovanej spolupráce VR môže slúžiť ako užitočný nástroj na identifikovanie projektov, ktoré treba financovať a možných partnerov na spoluprácu; Požaduje, aby miestne a regionálne orgány mali zastúpenie v riadiacej štruktúre plánu pre vonkajšie investície;

42. vyzýva preto EK, aby do prípravy plánu zapojila VR ako zástupcu miestnych a regionálnych orgánov v EÚ, z ktorých mnohé majú rozsiahle skúsenosti s rozvojovou spoluprácou;

43. vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosti na zapojenie rozličných skupín diaspóry v členských štátoch EÚ, ktoré by mohli byť partnermi pri poskytovaní investícií v ich krajinách pôvodu. Migranti z rozvojových krajín poslali v roku 2013 domov vyše 400 miliárd EUR: Tieto remitencie sú spravidla stabilnejšie než iné toky súkromného kapitálu, keďže sa počas nedávnej celosvetovej finančnej krízy znížili len o 5 % a rýchlo dosiahli úroveň z obdobia pred začatím krízy. Dobrým príkladom toho, aký potenciál majú remitencie, je skutočnosť, že remitencie zaslané v roku 2013 do Senegalu predstavovali 10 % jeho HDP;

Úloha miestnych a regionálnych orgánov pri poskytovaní informácií

44. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány v EÚ ako aj v tretích krajinách môžu a mali by zohrávať úlohu v spoločnom úsilí s EÚ a vnútroštátnou úrovňou, ako aj s krajinami s cieľom implementovať komplexné migračné partnerstvá. Miestne a regionálne orgány majú predovšetkým kľúčovú úlohu pri zvyšovaní povedomia a poskytovaní potrebných informácií občanom v krajinách pôvodu, tranzitných krajinách a cieľových krajinách;

45. potenciálni migranti si musia byť vedomí rizík a nebezpečenstiev, ktorým sa vystavujú počas svojich snáh dostať sa do EÚ neregulárnym spôsobom. Takisto musia byť informovaní o podmienkach a štruktúrach cieľových krajín vrátane informácií o trhu práce, prístupu k príslušnému odbornému školeniu a jazykovým kurzom, ako aj podmienkach pre znovuzjednotenie rodín. Potenciálnych migrantov treba informovať o kultúrnych rozdieloch medzi ich krajinami pôvodu a cieľovými krajinami, pričom ich treba upozorniť na neprijateľné správanie a praktiky;

46. občania a podniky v cieľových krajinách by mali byť informovaní o prínosoch migrácie a mali by byť primerane vyškolení na poskytovanie pomoci pri integrácii migrantov. Tieto informácie možno najlepšie získať na miestnej a regionálnej úrovni, kde majú orgány najbližšie k občanom. Vhodná legálna migrácia a dlhodobé integračné politiky na miestnej a regionálnej úrovni sú prostriedkami boja proti javom, akými sú rasizmus a xenofóbia;
47. pripomína, že navrhovaný rámec partnerstva sa síce zmieňuje o potrebe posilnenia budovania miestnych kapacít prostredníctvom rozvojových a susedských politík, nešpecifikuje však konkrétne opatrenia ako to dosiahnuť. VR môže a mal by byť partnerom pri snahách o budovanie miestnych a regionálnych kapacít;
48. zdôrazňuje, že je potrebné investovať do miestnych kapacít a do opatrení miestnych a regionálnych orgánov v partnerských krajinách. Miestne orgány by mali byť partnermi vo všetkých pilieroch plánu pre vonkajšie investície. VR podporuje návrh európskej platformy miestnych a regionálnych samospráv pre rozvoj (PLATFORMA) o spolupráci medzi mestami v EÚ a mestami v partnerských krajinách ako kľúčový nástroj na zavedenie nového prístupu, budovanie kapacít a výmenu odborných poznatkov pri riadení migrácie na miestnej úrovni. V tejto súvislosti sa domnieva, že plán pre vonkajšie investície by mal finančne podporovať spoluprácu medzi mestami a spoluprácu medzi regiónmi;
49. zdôrazňuje, že spolupráca medzi EÚ, členskými štátmi, miestnymi a regionálnymi orgánmi a týmito orgánmi navzájom môže pomôcť riadiť migráciu účinnejšie v prospech všetkých strán. Na to je potrebné, aby EÚ a členské štáty podporovali miestne a regionálne orgány finančne ako aj politicky.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Návrh nového európskeho konsenzu o rozvoji — Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť

(2017/C 207/08)

Spravodajca:	Jesús Gamallo Aller (ES/ELS), generálny riaditeľ pre vonkajšie vzťahy a vzťahy s Európskou úniou, vláda autonómnej oblasti Galícia
Referenčný dokument:	Oznámenie Komisie o návrhu nového európskeho konsenzu o rozvoji: „Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť“
	COM(2016) 740 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Úvod

1. uznáva, že program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, ktorý schválila Organizácia Spojených národov v septembri 2015, vytyčuje nový a ambiciózny rámec záväzkov vyzývajúci všetky štáty, aby vynaložili transformačné úsilie s cieľom prejsť na inkluzívne a udržateľné stratégie rozvoja na vnútroštátnej aj medzinárodnej úrovni;
2. uznáva, že program 2030 bol od začiatku definovaný ako celosvetový, čo znamená, že zaväzuje všetky krajiny, ako aj EÚ a jej členské štáty, k revízii svojich vnútroštátnych politík a medzinárodných záväzkov v snahe zosúladiť ich s cieľmi a zámermi programu 2030. Upozorňuje však na to, že túto úlohu treba zrealizovať nielen na vnútroštátnej úrovni, ale tiež v rámci politík a právomocí, ktoré prináležia regionálnym a miestnym samosprávam v EÚ;
3. zdôrazňuje, že EÚ a jej členské štáty musia zohrávať kľúčovú úlohu v rozvoji a vykonávaní programu 2030. V tejto súvislosti hodnotí pozitívne kroky uskutočnené prostredníctvom oznámenia s názvom *Ďalšie kroky pre udržateľnú európsku budúcnosť: Európske opatrenia pre udržateľnosť a Globálnej stratégie pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ*;
4. domnieva sa, že program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 treba chápať ako viacúrovňovú agendu, do ktorej je zapojených viacero subjektov a ktorá vyzýva a zaväzuje všetky orgány verejnej správy na jednotlivých úrovniach (miestne, regionálne, národné a medzinárodné), ako aj ďalšie mimovládne sociálne subjekty. Zároveň upozorňuje na skutočnosť, že mnohé z cieľov a zámerov programu 2030 majú priamy vplyv na oblasti opatrení a právomocí, ktoré prináležia orgánom na nižšej než vnútroštátnej úrovni. A preto je na ich splnenie potrebné podporovať plné zapojenie regiónov a miestnych orgánov do vykonávania cieľov udržateľného rozvoja a tvorby politík na ich dosiahnutie;
5. súhlasí s názorom Komisie, že treba definovať nový konsenzus o rozvoji, ktorý by preskúmal a aktualizoval dohodu z roku 2005, aby sa tak mohlo reagovať na výzvy programu 2030, ako aj na zmeny v medzinárodnom prostredí a systéme rozvojovej spolupráce;
6. súhlasí s názorom Komisie, že najlepším spôsobom na dosiahnutie pokroku v rámci programu 2030 je posilnenie koordinácie politík spolupráce medzi EÚ a jej členskými štátmi. Pripomína však, že vzhľadom na obširny charakter programu 2030 a prepojenie jeho cieľov je tiež potrebné podporovať zlepšenie súdržnosti politík, a to tak príslušných politík Únie, ako aj politík členských štátov;

Celosvetové výzvy a program 2030

7. konštatuje, že zmeny v dynamike globalizácie vytvorili integrovanejší a zložitejší svet so zmenami v charaktere a rozdelení moci na medzinárodnej scéne, a viedli k väčšej rozmanitosti rozvojových krajín, novému rozdeleniu chudoby vo svete, nárastu nerovností v rámci krajín a rozširovaniu vlastného priestoru medzinárodných verejných statkov. Nazdáva sa, že program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 predstavuje jasný zámer reagovať na vyššie uvedené zmeny a výzvy, ktoré so sebou prináša podpora rozvoja v nadchádzajúcich desaťročiach;

8. uznáva celosvetový charakter programu 2030, ktorý zaväzuje všetky krajiny a spoločnosti, aby vyvinuli spoločné úsilie a pokúsili sa zosúladiť svoje politiky s cieľmi stanovenými v programe 2030. Pripomína však, že je potrebné vyvinúť takéto úsilie na všetkých úrovniach verejnej činnosti vrátane regionálnych a miestnych orgánov;

9. potvrdzuje, že návrhy, ktoré sú podkladom pre ciele udržateľného rozvoja, nútia k prekročeniu vlastného pracovného rámca oficiálnej rozvojovej pomoci. Domnieva sa, že hoci bude oficiálna rozvojová pomoc aj naďalej kľúčová ako zdroj financovania najchudobnejších krajín a ako katalyzátor zmien v iných typoch krajín, nový program zavádza povinnosť zamerať sa aj na iné zdroje a nástroje, ktoré sú mimo samotného rozsahu oficiálnej rozvojovej pomoci;

10. domnieva sa, že potreba mobilizovať zdroje a kapacity nad rámec pomoci si vyžaduje strategickjšiu formu fungovania s rozličnými systémami a spôsobmi spolupráce, ktoré existujú na medzinárodnej úrovni. Hoci spolupráca medzi severom a juhom bude v budúcnosti aj naďalej zohrávať dôležitú úlohu, je nutné, aby bola viac skordinovaná so systémami spolupráce v rámci krajín juhu alebo trojstrannej spolupráce. Podobne vyzdvihuje hlavnú úlohu, ktorú môže mať v novom programe 2030 decentralizovaná spolupráca, pretože podporuje výmenu skúseností medzi subjektmi na nižšej než vnútroštátnej úrovni v rámci ich špecifických právomocí. Nazdáva sa, že spolupráca EÚ a členských štátov sa bude musieť intenzívnejšie venovať rozličným mechanizmom regionálnej a viacstrannej spolupráce v súlade s viacúrovňovou logikou, o ktorú sa opiera program 2030;

11. domnieva sa, program 2030 si vzhľadom na svoje ambície a komplexnú povahu vyžaduje zosúladiť účasť a podporu zo strany väčšieho a rozmanitejšieho počtu subjektov vrátane napríklad miestnych a regionálnych orgánov, ako aj organizácií občianskej spoločnosti, podnikov, nadácií, univerzít alebo študijných centier s cieľom mobilizovať a využiť pridanú hodnotu, ktorú každý z nich prináša na základe svojich skúseností a oblasti činnosti;

Reakcia Európskej únie

12. podporuje zámer, aby EÚ a jej členské štáty prijali pevný a aktívny záväzok vykonať program 2030, To si vyžaduje podporu súdržného začleňovania cieľov udržateľného rozvoja do všetkých verejných politík, ktoré sa uplatňujú v rámci EÚ na rozličných úrovniach – únejnej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej – a zdôrazňuje potrebu postupne zosúladiť politiky a stimuly, s ktorými pracujú subjekty, s cieľmi dohodnutými v programe;

13. súhlasí s tým, že vonkajšia činnosť EÚ zohráva kľúčovú úlohu pri napĺňaní cieľov udržateľného rozvoja, a preto víta dosiahnutý pokrok v snahe splniť túto úlohu prostredníctvom priorit definovaných v Zmluve o Európskej únii (ZEÚ – článok 21 ods. 2) a v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ – článok 208). Podporuje úmysel Komisie dosiahnuť, aby nový konsenzus o rozvoji prispel k realizácii priorit vonkajšej činnosti Európskej únie, tak ako sú definované v Globálnej stratégii pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie;

14. Podporuje zámer Komisie posilniť koordináciu medzi rozvojovou politikou a inými politikami Únie, ktoré sa vykonávajú na medzinárodnej úrovni, čo je okrem iného prípad humanitárnej pomoci, obchodu, regionálnej integrácie, zdravotníctva, vzdelávania, energetiky, rybolovu, poľnohospodárstva, životného prostredia, vedy a techniky, migrácie a azylu alebo európskej susedskej politiky. Zdôrazňuje však, že nestačí len zlepšiť úrovne koordinácie politík, ale je tiež potrebné zvýšiť mieru súdržnosti medzi týmito politikami a medzinárodne dohodnutými rozvojovými cieľmi;

15. súhlasí s názorom Komisie, že reakcia – ak má byť účinná – musí byť spoločná a v súlade s kritériami Európskej únie. Zdôrazňuje však zároveň, že toto zosúladenie sa musí uskutočniť nielen medzi EÚ a členskými štátmi, ale tiež medzi nimi a regionálnymi a miestnymi orgánmi, ktoré majú časť právomocí potrebných na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja;

16. podporuje zámer Komisie zamerať rozvojovú spoluprácu Európskej únie a členských štátov na práva, čím sa stredobodom pozornosti a príjemcom rozvojovej pomoci stanú ľudia. Takisto sa nazdáva, že toto zameranie je v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja a so zásadou „nevynechať nikoho“, ktorá inšpirovala program 2030, pričom sa usiluje dosiahnuť, aby pokrok v oblasti rozvoja zasiahol najkrehkejšie a najzraniteľnejšie časti spoločnosti;

17. podporuje názor Komisie, podľa ktorej treba trvať na tom, aby rodová rovnosť tvorila podstatu tohto zamerania na práva a aby sa o ňu opierali všetky činnosti v oblasti rozvojovej spolupráce EÚ a jej členských štátov, ako aj decentralizovanej spolupráce, čo zahŕňa nielen prijatie opatrení voči nerovnostiam, ktoré existujú v tejto oblasti, ale aj podporu práv žien, posilnenie ich postavenia a podporu prístupu k vzdelávaniu na všetkých úrovniach;

Naše spoločné priority

18. nazdáva sa, že jedným z hlavných cieľom rozvojovej politiky EÚ a členských štátov je podpora krajín v ich boji proti chudobe vrátane zlepšenia poskytovania a kvality základných sociálnych služieb všetkým obyvateľom, tak ako stanovuje program 2030. Poukazuje však na skutočnosť, že značnú časť týchto služieb poskytuje decentralizovaná správa, a preto je pri vykonávaní cieľov udržateľného rozvoja nevyhnutné podporiť regionálne a miestne orgány;

19. súhlasí s cieľom programu 2030, aby sa prostredníctvom boja proti nerovnosti a podpory sociálnej súdržnosti vybudovala inkluzívna spoločnosť. Súčasne sa domnieva, že decentralizovaná spolupráca zohráva hlavnú úlohu pri identifikácii a náprave procesov sociálneho vylúčenia a marginalizácie, ktoré vedú k týmto nerovnostiam;

20. konštatuje, že je dôležité vybudovať mierumilovné spoločnosti s dobrou správou, odstrániť neistotu a násilie a posilniť účinné a transparentné inštitúcie. Upozorňuje na to, že je potrebné, aby tento proces vychádzal z územnej úrovne, ktorá je najbližšie k občanom, a podporil zlepšenie miestnych a regionálnych inštitúcií, aby sa tak uľahčilo zakotvenie mechanizmov demokratickej účasti a kontroly zo strany občanov zaviazaných k plneniu cieľov trvalo udržateľného rozvoja stanovených v programe 2030, a preto sa výchova ku globálnemu občianstvu musí stať neoddeliteľnou súčasťou politik a stratégií rozličných strán a subjektov, či už vládnych alebo mimovládnych, zapájajúcich sa do medzinárodného systému rozvojovej spolupráce;

21. súhlasí so zámerom programu 2030 zaistiť udržateľné environmentálne podmienky rozvojových procesov a zároveň zlepšiť riadenie prírodných zdrojov a ochranu najkrehkejších ekosystémov. Miestne a regionálne orgány sú aj tu kľúčové pre realizáciu týchto politik, pretože sa snažia zosúladiť udržateľnosť s hospodárskym a sociálnym pokrokom dotknutých oblastí. Tento zámer má osobitný význam, pokiaľ ide o cieľ trvalo udržateľného rozvoja 11, podľa ktorého je potrebné „premeniť mestá a ľudské obydľia na inkluzívne, bezpečné, odolné a trvalo udržateľné“;

22. považuje za dôležité, aby sa v krajinách podporovala cesta inkluzívneho a udržateľného hospodárskeho rastu so schopnosťou vytvárať dôstojné pracovné miesta, ako sa predpokladá v programe 2030. Upozorňuje na úlohu, ktorú môžu mať pri podpore týchto procesov regionálne a miestne orgány, pretože tie vytvárajú produktívnu sieť na jasne vymedzených územiach prostredníctvom partnerstiev medzi jednotlivými subjektmi vrátane malých a stredných podnikov;

23. vo všeobecnosti upozorňuje na význam, ktorý má pre vykonanie programu 2030 v partnerských krajinách decentralizovaná verejná správa. Vyzdvihuje úlohu, ktorá môže mať decentralizovaná spolupráca pri odovzdávaní skúseností a schopností medzi týmito druhmi subjektov a trvá na tom, aby sa v novom konsenze o rozvoji uznali a stimulovali možnosti tohto druhu spolupráce;

Partnerstvo: Európska únia, ako hnacia sila vykonávania programu 2030

24. uznáva, že hoci každá krajina musí byť zodpovedná za svoj vlastný rozvoj, ciele udržateľného rozvoja možno dosiahnuť len vtedy, ak sa zriadi globálne partnerstvo, do ktorého sa začlenia všetky krajiny, viacstranné inštitúcie a ostatné sociálne subjekty a ktoré bude fungovať na základe spolupráce smerom k vzniku inkluzívnych a udržateľných rozvojových stratégií v súlade s požiadavkami programu 2030. Zároveň opakovane potvrdzuje, že súčasťou tohto procesu spolupráce musia byť regionálne a miestne orgány, ktoré prinášajú kapacity a zdroje z oblasti vlastnej činnosti;

25. trvá na tom, že decentralizovaná spolupráca môže zohrávať kľúčovú úlohu pri vytváraní viacstranných partnerstiev orientovaných na podporu zmien v rozvojových krajinách v súlade s ustanoveniami programu 2030. Príspevok tohto druhu spolupráce a jej doplnkovosť s inými formami treba uznať v novom konsenze o rozvoji;

26. zdôrazňuje, že je vhodné, aby Európska únia a jej členské štáty uľahčili procesy koordinácie, rozdelenia úloh a súdržnosti medzi jednotlivými subjektmi v rámci globálneho partnerstva. Domnieva sa, že tento cieľ bude ľahšie dosiahnuteľný, ak Európska únia a jej členské štáty posilnia spoločnú tvorbu programov v oblasti rozvojovej spolupráce na základe spoločných vízií dohodnutých s partnerskými krajinami. Upozorňuje však na to, že je potrebné, aby sa na tomto procese dialógu a konzultácií podieľali regionálne a miestne orgány;

27. podobne sa nazdáva, že tieto snahy o koordináciu sa z operačného hľadiska musia prejavíť pri spustení spoločných orientačných programov v partnerských krajinách. Súčasne zdôrazňuje, že je dôležité konať – ak to je možné – prostredníctvom spoločných krokov na vnútroštátnej, regionálnej alebo medzinárodnej úrovni s cieľom zlepšiť celkový vplyv činnosti Európskej únie a jej členských štátov. Okrem toho dôrazne pripomína, že subjekty decentralizovanej spolupráce sa musia tiež zapájať do procesov definovania a vykonávania týchto programov, ako aj do ich monitorovania a vyhodnocovania;

28. naliehavo žiada, aby sa v prípade, ak to bude v partnerských krajinách možné, využívali také formy spolupráce, ako je priama podpora rozpočtu alebo trustových fondov EÚ, ktoré uľahčujú koordináciu medzi subjektmi a umožňujú integrovanejšie a pružnejšie využívanie zdrojov v partnerských krajinách;

29. súhlasí s názorom Komisie, pokiaľ ide o význam, ktorý má masívna mobilizácia verejných a súkromných zdrojov, tak domácich ako aj medzinárodných, v prospech cieľov programu 2030 a v súlade s Akčným plánom z Akkry. Domnieva sa, že na tento účel je dôležité vynaložiť verejné zdroje s cieľom mobilizovať a posilniť súkromné zdroje v prospech rozvoja prostredníctvom využitia inovačných finančných nástrojov a rozličných foriem kombinovania grantov a úverov (blending). Upozorňuje však na potrebu zaručiť vhodným spôsobom, aby mobilizované zdroje i) mali jasný rozvojový cieľ, ii) zodpovedali prioritám partnerských krajín, iii) boli jasným doplnkom k verejným zdrojom a iv) podliehali mechanizmom účinnej kontroly ich využívania/určenia a postupnému overovaniu dosahovania deklarovaných rozvojových cieľov;

30. zdôrazňuje, že je dôležité, aby rozvojová spolupráca EÚ a členských štátov zvolala, mobilizovala a začlenila maximálny počet subjektov na podporu cieľov udržateľného rozvoja, a to vrátane miestnych a regionálnych samospráv, súkromného sektora, občianskej spoločnosti a akademickej obce podľa ich príslušných schopností, skúseností a zdrojov. Upozorňuje na to, že decentralizovaná spolupráca je formou spolupráce, ktorá je obzvlášť vhodná na podporu a vytvárania týchto druhov viacstranných partnerstiev na územnom základe; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby umožnili regionálnej a miestnej verejnej správe začleniť ciele udržateľného rozvoja do svojich politík; zároveň zdôrazňuje, že decentralizovaná spolupráca je obzvlášť vhodným rámcom pre vytváranie priestoru pre globálne občianstvo s cieľom priviesť občanov k tomu, aby sa zamýšľali nad cieľmi trvalo udržateľného rozvoja, zapájali do verejných politík v snahe o ich vykonávanie, ako aj do monitorovania vykonávania programu 2030;

31. poukazuje na význam, ktorý má posilnenie technických a inštitucionálnych kapacít partnerských krajín, aby tak mohli iniciovať prechod na inkluzívne a udržateľné rozvojové stratégie v súlade s požiadavkami programu 2030. Upozorňuje na to, že je potrebné, aby sa tento proces týkal aj decentralizovanej správy partnerských krajín;

32. zdôrazňuje, že je vhodné, aby sa v rámci rozvojovej spolupráce EÚ a jej členských štátov rozdeľovali zdroje v súlade s jasnými a transparentnými pravidlami a zohľadňovali pritom potreby, štrukturálne nedostatky a schopnosť mobilizácie alternatívnych zdrojov partnerských krajín. Zároveň trvá na tom, že pri využívaní zdrojov a uskutočňovaní činností sa musí postupovať v zmysle dodržiavania zásady „nevynechať nikoho“;

33. poukazuje na to, že v súlade s uvedenými skutočnosťami musia byť hlavnými príjemcami najvýhodnejších podmienok medzinárodnej pomoci EÚ a jej členských štátov krajiny s nízkymi príjmami, a najmä najmenej rozvinuté krajiny, ako aj krajiny v nestabilnej situácii alebo situácii po skončení konfliktu;

34. upozorňuje však, že veľké skupiny krajín so stredným príjmom čelia vážnym štrukturálnym obmedzeniam, pričom ich interné podmienky sú veľmi rôznorodé, inštitúcie nestabilné a spoločnosť roztrieštená. Rozvojová spolupráca vrátane finančnej spolupráce môže byť užitočná na to, aby sa týmto krajinám umožnilo prekonať ich obmedzenia a podporiť proces udržateľného rozvoja, čím sa navyšelepší ich schopnosť aktívne sa zapájať do plnenia programu 2030;

35. domnieva sa, že riadená migrácia môže mať okrem úžitku pre samotných migrantov tiež pákový efekt na pokrok tak v krajinách pôvodu, ako aj v cieľových krajinách. Nazdáva sa, že správne riadenie migrácie sa musí začleniť medzi ciele rozvojovej činnosti, pričom sa treba snažiť ponúknuť regulačné riešenia a vhodnú podporu, a tak chrániť ľudské práva migrantov po celej ich migračnej trase i v cieľovej krajine a ponúknuť im príležitosti v ich krajinách pôvodu s cieľom zmierniť tlak nekontrolovateľných migračných tokov;

36. konštatuje, že oblasť nástrojov rozvojovej spolupráce ide nad rámec špecifik medzinárodnej pomoci, pretože začleňuje prostriedky, ktoré síce nemožno započítavať medzi oficiálnu rozvojovú pomoc, ale môžu mať potenciál na tvorbu príležitostí rozvoja. Domnieva sa, že do rozvojovej spolupráce EÚ a jej členských štátov sa musí aktívne začleniť

tento súbor nástrojov a že táto spolupráca musí prispôbiť využívané zdroje a nástroje charakteristickým podmienkam jednotlivých partnerských krajín vrátane krajín so stredným príjmom;

37. podporuje návrh Komisie spustiť ambiciózný vonkajší investičný plán v snahe pokúsiť sa mobilizovať súkromné investície, posilniť technickú pomoc na vhodnú tvorbu projektov miestnych orgánov a podnikov a vytvoriť vhodné podmienky na obchodovanie, pričom sa musia primerane zohľadniť priority miestnych a regionálnych samospráv v oblasti územného rozvoja. Domnieva sa, že tento plán treba zosúladiť s cieľmi stanovenými v programe 2030 a musí sa uľahčiť zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do ich riadnej implementácie;

38. súhlasí s Komisiou v tom, že je dôležité podporiť schémy regionálnej integrácie, aby sa tak umožnilo posilnenie procesov rozvoja príslušných krajín a zlepšenie poskytovania regionálnych verejných statkov s cieľom zlepšiť plnenie programu 2030. Súhlasí s preskúmaním susedskej politiky na základe nových priorít vyplývajúcich z programu 2030. Zároveň zdôrazňuje, že v rámci tejto politiky je potrebné posilnenie spolupráce medzi regiónmi prostredníctvom vhodných podporných opatrení;

Posilniť vplyv Európskej únie

39. zdôrazňuje, že je potrebné pokračovať v snahách o zlepšenie účinnosti rozvojovej spolupráce a uplatňovať dohody zo summitov v Ríme, Paríži, Akkre a Pusane a zároveň sa domnieva, že je dôležité podporovať rozvoj inštitucionálnych kapacít v partnerských krajinách a zároveň nabádať k tomu, aby partnerské krajiny vo svojich vnútroštátnych plánovacích dokumentoch zohľadnili aj najdôležitejšie priority miestnych a regionálnych orgánov, aby tak vyvinuté úsilie v oblasti spolupráce prinieslo výsledky a odrážalo potreby príslušných území a ich obyvateľov;

40. uznáva, že rozvojová spolupráca sama o sebe nedokáže financovať zmeny, ktoré požaduje program 2030, a preto zdôrazňuje, že je potrebné, aby EÚ a jej členské štáty využívali spoluprácu ako mechanizmus s pákovým efektom na získavanie dodatočných prostriedkov pochádzajúcich z iných zdrojov a ako katalyzátor zmeny stimulov a podpory pozitívnych zmien v rozvojových krajinách;

41. pripomína, že ak členské štáty EÚ chcú byť dôveryhodným vzorom v medzinárodnom prostredí, musia si splniť svoje záväzky. Nazdáva sa preto, že by si mali stanoviť predsavzatie splniť ciele, ku ktorým sa zaviazala EÚ v rámci medzinárodného programu v oblasti financovania rozvoja. Takisto súhlasí s tým, aby si štáty plnili svoje záväzky vyplývajúce z Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy, a to vrátane dohôd týkajúcich sa financovania opatrení v oblasti klímy;

42. potvrdzuje záujem o prispôsobenie spolupráce rozsahu nástrojov a opatrení, ktoré mimo poskytovania pomoci prichádzajú do úvahy v medzinárodnom systéme na podporu rozvojových procesov. V tejto súvislosti súhlasí s tým, aby sa nadviazalo na úsilie OECD poskytnúť novú metódu merania financovania rozvoja vrátane vypracovania koncepcie celkovej oficiálnej podpory trvalo udržateľného rozvoja (*Total Official Support for Sustainable Development*);

43. uznáva, že pre mnohé z problémov, o ktorých sa zmieta program 2030, neexistujú uskutočniteľné technické riešenia, a preto je potrebné hľadať alternatívy opierajúce sa o kreativitu, podporu znalostí a technologické a sociálne inovácie. Domnieva sa, že v tejto oblasti môže zohrávať dôležitú úlohu decentralizovaná spolupráca, a to odovzdaním skúseností dosiahnutých na miestnej a regionálnej úrovni;

44. konštatuje, že program 2030 nebude realizovateľný, ak sa značne nezlepší súdržnosť politík, pričom treba zohľadniť vplyv, ktorý má na rozvojové ciele súbor verejných politík. Okrem toho sa nazdáva, že pokrok v otázke súdržnosti musí nastať tak medzi oblasťami, kde sa vykonávajú verejné opatrenia (horizontálne), ako aj medzi jednotlivými úrovňami riadenia (miestna, regionálna, vnútroštátna a úniijná) prostredníctvom celovládneho prístupu (*Whole of Government*) v krátkodobých, strednodobých a dlhodobých verejných politikách a programoch;

45. upozorňuje na to, že je potrebné, aby sa všetky subjekty rozvojovej spolupráce EÚ zapojili do snáh o transparentnosť, čo by malo mať vplyv na prostriedky získané každým z nich. Domnieva sa, že verejné orgány (Únie, vnútroštátne, regionálne a miestne) musia zohrávať hlavnú úlohu v tomto úsilí ako prostriedku na zlepšenie preberania zodpovednosti a kvality svojich zásahov;

46. domnieva sa, že uskutočnenie transformačných opatrení na danom území so zapojením subjektov, ktoré na ňom pôsobia, a s pomocou decentralizovanej spolupráce by mohlo byť najlepším spôsobom, ako podporiť rozsiahly a rozmanitý prechod na inkluzívne a udržateľné modely rozvoja;

47. v súvislosti s vyššie uvedeným Výbor regiónov opakuje svoju ponuku prispieť k vykonávaniu programu 2030 a výmene poznatkov a skúseností s ostatnými verejnými orgánmi a so svojimi partnermi v rozvojových krajinách prostredníctvom platformy pre informácie a diskusiu miestnych a regionálnych orgánov v oblasti rozvoja, prostredníctvom dialógu o decentralizovanej spolupráci, ktorý sa koná dvakrát v roku, a medzinárodných fór Európsko-stredomorského zhromaždenia regionálnych a miestnych samospráv (ARLEM) a výročnej Konferencie miestnych a regionálnych orgánov krajín Východného partnerstva a EÚ (CORLEAP). Výbor regiónov chce stimulovať a koordinovať decentralizovanú spoluprácu miestnych a regionálnych orgánov Európskej únie s miestnymi a regionálnymi orgánmi susedných krajín v rámci špecifických iniciatív, ako je napríklad iniciatíva z Nikózie pre Líbyu;

48. nazdáva sa, že je potrebné vytvoriť dôslednú komunikačnú politiku zameranú na udržateľný rozvoj, aby sa mohla vytvoriť informovanejšia vízia o výzvach a politikách, ktoré sa majú uplatňovať, a aby sa dosiahla uvedomelejšia a aktívnejšia podpora zo strany občanov, ktorí by rozvojovú spoluprácu a záväzky vyplývajúce z programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 OSN vnímali ako investíciu do budúcnosti. Zároveň je potrebné vysvetliť európskym občanom význam cieľov v oblasti rozvojovej spolupráce, informovať o vzájomných prínosoch vyplývajúcich z tejto politiky, ako je vytváranie stabilných regionálnych oblastí. V neposlednom rade je nutné zviditeľniť činnosť rozličných subjektov zapojených do tohto procesu, ako sú miestne a regionálne orgány a v rámci nich najvzdialenejšie regióny, ktoré dlhé roky rozvíjajú úspešné politiky spolupráce so susednými krajinami;

Monitorovanie našich záväzkov

49. súhlasí s tým, aby všetky subjekty zapojené do spolupráce postupne prispôbili svoje systémy predkladania správ a svoje ukazovatele monitorovania obsahu programu 2030. Takisto súhlasí s vypracúvaním spoločných súhrnných správ, v ktorých sa bude informovať o dosiahnutom pokroku v oblasti programu 2030 a ktoré budú predkladané politickému fóru OSN na vysokej úrovni. Požaduje, aby sa regionálne a miestne orgány aktívne zapájali do vypracúvania týchto správ poskytovaním informácií o činnosti, ktorú uskutočnili v oblastiach, kde majú právomoci a prostredníctvom decentralizovanej spolupráce;

50. súhlasí s tým, že na monitorovanie programu 2030 je potrebné posilniť štatistické systémy. Poukazuje na to, že je nevyhnutné, aby sa posilnilo tiež poskytovanie údajov regionálneho a miestneho charakteru v snahe zaručiť, aby pokrok nastal vo všetkých odvetviach a regiónoch.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Návrh stanoviska Európskeho výboru regiónov — Účinné vodohospodárske sústavy: prístup s inovatívными riešeniami

(2017/C 207/09)

Spravodajca: Cees Loggen (NL/ALDE), poslanec provincie Severné Holandsko

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. konštatuje, že dostatok čistej vody, ktorá je zdrojom nášho života, je nevyhnutným predpokladom nášho zdravia a našej pohody. Voda ponúka veľa príležitostí na rozvoj, ale na druhej strane je aj ohrozením. Naše zdravie, náš život a blahobyt ohrozujú záplavy, suchá a zlá akosť vody.
2. Oceňuje, že Európska komisia v roku 2000 zaviedla Rámcovú smernicu o vode, ktorá po doplnení špecifickými právnymi predpismi EÚ⁽¹⁾ nahradila väčšinu starších právnych predpisov, upravila hospodárenie s vodnými zdrojmi na základe povodí a zaviedla ambiciózne dlhodobé vodohospodárske ciele.
3. Je oboznámený s tým, že Európska komisia v súčasnosti pracuje na týchto častiach európskej vodohospodárskej politiky:
  - a) nadchádzajúca revízia Rámcovej smernice o vode (2000/60/ES) v roku 2019: Výskumná služba Európskeho parlamentu (EPRS) vypracovala analýzu s názvom *Water Legislation – Cost of Non-Europe Report*, ktorá obsahuje prehľad problémov s vykonávaním;
  - b) opatrenia na rozvoj opätovného používania vody vrátane zodpovedajúceho legislatívneho nástroja; opätovné používanie vody je kľúčovou zložkou ekonomicko-priemyselného prostredia v EÚ; iniciatíva na podporu opätovného používania vody je kľúčovým činiteľom akčného plánu obehového hospodárstva, pričom je potrebné predložiť legislatívny návrh o minimálnych akostných požiadavkách na vodu, ktorá sa bude opätovne používať napríklad na zavlažovanie a dopĺňanie zásob podzemných vôd;
  - c) nadchádzajúca revízia smernice o pitnej vode (98/83/EC) v roku 2017; z konzultácií a prípravných štúdií vyplynulo, že je potrebné zlepšiť politiku EÚ týkajúcu sa pitnej vody z hľadiska uplatňovania ľudského práva na vodu a sanitáciu;
  - d) možná revízia smernice o čistení komunálnych odpadových vôd (91/271/EHS).
4. Žiada zohľadniť skutočnosť, že vo väčšine členských štátov majú miestne a regionálne samosprávy rôzne inštitucionálne a politické úlohy a právomoci týkajúce sa vodohospodárstva, takže od nich závisí akú podobu bude mať vykonávanie väčšiny smerníc EÚ o vode, a väčšinou sú aj zodpovedné za také oblasti politiky, ktoré ovplyvňujú udržateľné hospodárenie s vodnými zdrojmi, ako je územné plánovanie, infraštruktúra, politika mobility, vydávanie povolení, poľnohospodárstvo a udržiavanie krajiny, zásobovanie vodou, ochrana povrchových a podzemných vôd, adaptácia na klimatické zmeny, ochrana proti povodňam a cestovný ruch.
5. Berie na vedomie závery zo zasadnutia Európskej rady zo 17. októbra 2016 o udržateľnom hospodárení s vodami. Berie na vedomie závery zo zasadnutia Európskej rady zo 17. októbra 2016 o udržateľnom hospodárení s vodami. Podporuje záver Rady, že voda má najvyššiu prioritu, a súhlasí s názorom, že v EÚ sa musia plniť rôzne vodohospodárske úlohy a že je preto potrebná flexibilita vo výbere opatrení, ako napríklad potreba riešiť otázku infraštruktúry na reguláciu vodných zdrojov, aby sa dosiahol dobrý stav životného prostredia a vodných útvarov a uspokojil sa dopyt.

⁽¹⁾ Smernica o podzemných vodách (z roku 2006), smernica o environmentálnych normách kvality (2008), smernica o čistení komunálnych odpadových vôd (1991), smernica o dusičnanoch (1991), nová smernica o vode určenej na kúpanie (2006), smernica o pitnej vode (1998), smernica o povodniach (2007), rámcová smernica o morskej stratégii (2008) a dve rozhodnutia Komisie o ekologickom štatúte (2005 a 2008).

6. Preto poukazuje na význam dodržiavania zásady subsidiarity a zásady proporcionality. Národné, regionálne a miestne danosti sú rozhodujúce napríklad pri opatreniach v súvislosti s opätovným používaním vody alebo zlepšením hospodárnosti na strane dopytu (šetrenie vodou), pretože úrovne dostupnosti vody sú rôzne. Preto je z európskeho hľadiska dôležité poskytnúť na národnej, regionálnej a miestnej úrovni priestor na preskúmanie tejto problematiky a prijatie potrebných opatrení.

7. Uznáva veľmi ambiciózny dobrovoľný mestský vodohospodársky program do roku 2030 prijatý vo februári 2016 v Leeuwardene na konferencii „Mestá a voda“ a nabáda európske mestá, aby sa k nemu pripojili.

8. Podporuje iniciatívu Európskej komisie navrhnuť v roku 2017 v rámci realizácie akčného plánu na zavedenie obehového hospodárstva minimálne požiadavky týkajúce sa opätovného používania vody a navrhnuť aj revíziu smernice o pitnej vode (REFIT)⁽²⁾, pričom treba dbať na to, aby prípadné negatívne činky nemali nepomerne väčší vplyv na určité odvetvia, napríklad na poľnohospodárstvo.

9. Zdôrazňuje, že je nevyhnutné zohľadniť rozdiely medzi regiónmi z hľadiska dostupnosti vody. Opätovné využívanie vody by nemalo byť povinné, pokiaľ to nie je odôvodnené. Môže v zásade ponúknuť riešenia v regiónoch, v ktorých sú problémy s dostupnosťou vody.

10. V tejto súvislosti vyzýva Európsku komisiu, aby v záujme vyváženého a zosúladeného prístupu zabezpečila, že opätovné používanie vody bude len možnosťou dodatočného zásobovania vodou a bude sprevádzané zlepšením hospodárnosti na strane dopytu, a aby sa postarala o analýzu a zohľadnenie možného dosahu zníženej dostupnosti vody.

11. Domnieva sa totiž, že je mimoriadne dôležité, aby miestne a regionálne samosprávy týmto stanoviskom z vlastnej iniciatívy predložili odporúčania na zlepšenie vykonávania platných právnych predpisov EÚ o vode a zostali intenzívne zapojené do prípravy budúcej európskej vodohospodárskej politiky.

Súvislosti a predmet stanoviska

12. Už v minulosti sa viackrát vyjadril k témam súvisiacim s vodným hospodárstvom. Týmto stanoviskom z vlastnej iniciatívy nadväzuje na svoje skoršie stanoviská, napríklad:

a) stanovisko k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2000/60/ES a 2008/105/ES, pokiaľ ide o prioritné látky v oblasti vodnej politiky, CdR 1120/2012⁽³⁾;

b) stanovisko na tému *Siedmy environmentálny akčný program Európskej únie*, CdR 593/2013⁽⁴⁾;

c) stanovisko na tému *Udeľovanie koncesíí*, CdR 100/2012⁽⁵⁾;

d) stanovisko na tému *Úloha miestnych a regionálnych orgánov pri podpore udržateľného vodného hospodárstva*, CdR 5/2011⁽⁶⁾.

13. Zdôrazňuje, že pokiaľ ide o vplyv klimatických zmien na vodné hospodárstvo, je potrebné zabezpečiť dôslednosť európskych, národných, regionálnych a miestnych politických opatrení a ich súlad s opatreniami súvisiacimi so stratégiou EÚ na prispôbenie zmene klímy, a v tejto súvislosti odkazuje na svoje stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému *Smerom k novej stratégii EÚ na prispôbenie zmene klímy – integrovaný prístup*, CdR 2430/2016.

14. Uvedomuje si rozsah vodohospodárskej problematiky a domnieva sa, že toto stanovisko z vlastnej iniciatívy sa musí zamerať na hospodárenie s vnútrozemskými vodami, konkrétne na akosť vody, nedostatok sladkej vody, ako aj na protipovodňovú ochranu. Na hospodárenie s vodami morí a oceánov, a teda ani na rámcovú smernicu o morskej stratégii a smernicu o námornom priestorovom plánovaní, ktorými sa VR zaoberal vo svojich predchádzajúcich stanoviskách sa v tomto stanovisku neprihliada.

Význam dobrého vodného hospodárstva

15. Vzhľadom na klimatické zmeny a čoraz intenzívnejšie využívanie pôdy žiada, aby sa pozornosť venovala týmto očakávaným vodohospodárskym výzvam:

⁽²⁾ Pracovný program Komisie na rok 2017, COM(2016) 710 final, príloha I.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 17, 19.1.2013, s. 91.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 218, 30.7.2013, s. 53.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 277, 13.9.2012, s. 74.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 259, 2.9. 2011, s. 13.

- a) z krátkodobého hľadiska čoraz väčšia premenlivosť režimu zrážok zvyšuje riziko záplav a sucha. Zvyšovanie teploty vody a premenlivosť extrémnych javov vrátane záplav a sucha ovplyvňujú akosť vody. Rovnako zmeny objemu a akosť vody ovplyvňujú jej dostupnosť, stálosť a prístupnosť a majú dosah na fungovanie aj využívanie existujúcej infraštruktúry a na postupy hospodárenia;
- b) zo strednodobého hľadiska je výzvou skutočne dosiahnuť želané ciele akosti vody;
- c) z dlhodobého hľadiska budú najväčšou výzvou následky stúpajúcej hladiny morí a nedostatok (sladkej) vody s veľkými sociálno-ekonomickými dôsledkami, akým je migrácia z oblastí, ktoré budú zaplavené morom, a/alebo oblastí, v ktorých už sladká voda nie je vôbec. Očakávané zmeny zrážok a teploty budú mať pravdepodobne vplyv aj na výskyt záplav, ktoré budú mať obrovské sociálno-ekonomické a zdravotné dôsledky.

16. Žiada, aby sa pozornosť venovala veľkej ekonomickej hodnote vodohospodárskeho odvetvia a ekonomickému významu dobrého vodného hospodárstva, a poukazuje na niekoľko príkladov.

- a) Celosvetové dodávky, úprava a distribúcia vody sú v našej spoločnosti kritickým činiteľom a zaručujú nám potraviny, sanitárne zariadenia, zdravie a pohodu. Z celkového svetového hospodárstva, ktoré predstavuje približne 70 biliónov EUR, je približne 63 biliónov EUR priamo závislých od vody⁽⁷⁾.
- b) V nedávnej správe OSN je vyčíslené, že 1 miliarda pracovných miest na svete, čo predstavuje 40 % celkového počtu pracovných miest, je veľmi závislá od vody a ďalšia 1 miliarda pracovných miest je čiastočne závislá od vody. To znamená, že v prepočte 80 % pracovných miest na svete je závislých od vody⁽⁸⁾.
- c) V európskom vodohospodárstve pôsobí 9 000 aktívnych malých a stredných podnikov a len regulované vodohospodárske podniky poskytujú 600 000 pracovných miest⁽⁹⁾.
- d) Celková odhadovaná hrubá pridaná hodnota odvetvia, ktoré zahŕňa dodávky vody a sanitáciu, dosiahla v roku 2010 sumu 44 miliárd EUR a v tom istom roku toto odvetvie zamestnávalo približne 500 000 ľudí⁽¹⁰⁾.
- e) Za posledných 15 rokov spôsobili povodne okrem nepoistených škôd aj poistené škody za najmenej 25 miliárd EUR. Len za rok 2014 boli odhadnuté škody takmer 5 miliárd EUR. Podľa predpovedí bude v roku 2050 ročná suma týchto škôd päťnásobná⁽¹¹⁾.

Nevyhnutosť inej formy politiky

17. Keďže panuje neistota, pokiaľ ide o mieru vplyvu budúcich vodohospodárskych problémov, a normatívne rámce sa vzájomne odlišujú, výbor zastáva názor, že politiku založenú na určitej koncepcii možno považovať za dobré východisko na zlepšenie vzťahov medzi rôznymi inštitúciami a preskúmanie nových inovatívnych spôsobov tvorby politiky, ktoré by umožnili spoluprácu rôznych odvetví, pričom by sa hľadali synergie a predchádzalo sa konfliktom. Je nevyhnutné uplatňovať politiku, ktorú by sme mohli označiť ako „adaptívnu“. Nasledujúca tabuľka ozrejmuje rôzne možnosti.

		Normy a hodnoty	
		spoločné	rozdielne
Poznatky	konsenzus	plánovaná politika	rokovanie o normách
	názorový rozpor	rokovanie o poznatkoch	adaptívna politika

⁽⁷⁾ WssTP Water Vision 2030: The Value of Water: Towards a Future proof model for a European water-smart society, október 2016. <http://wsstp.eu/publications/>

⁽⁸⁾ The United Nations World Water Development Report 2016.

⁽⁹⁾ COM(2012) 216 final.

⁽¹⁰⁾ Eurostat (2013) v dokumente COM(2014) 363 final.

⁽¹¹⁾ Giovanni Forzieri e. a.: Multi-hazard assessment in Europe under climate change, Climatic Change, júl 2016, zväzok 137, 1. vydanie, s. 105–119.

18. Vyzýva Európsku komisiu, aby v rámci plánovanej revízie smernice o pitnej vode, opatrení týkajúcich sa opätovného používania vody, prípadnej revízie smernice o čistení komunálnych odpadových vôd a neskoršej revízie rámcovej smernice o vode vykonala prieskum možností uplatňovať vo vodnom hospodárstve adaptívnu politiku. Prieskum by sa mal zamerať na najdôležitejšie predpoklady adaptívnej politiky, t. j. celistvosť, výmenu informácií, flexibilitu a diferenciaciu cieľov a činností a na inováciu. Aby sa zabezpečilo, že budúce návrhy budú čo najlepšie zodpovedať záujmom miestnych a regionálnych samospráv, mala by Komisia pri skúmaní možnosti zaviesť novú politiku s nimi viesť konzultácie a ich právomoci by mala podporovať, a nie obmedzovať.

Integrovaná politika

19. Vyzýva Európsku komisiu, aby svoju zvyčajne odvetvovú vodohospodársku politiku pretvorila na integrovanú politiku, a preto ju žiada, aby pritom zabezpečila, že vodné hospodárstvo sa ako horizontálny prvok začlení do iných politických oblastí, ktoré sú úzko spojené s týmto pomocným zdrojom, ako je politika v oblasti ľudskej spotreby, energetiky, poľnohospodárstva, rybolovu, cestovného ruchu, životného prostredia atď.

20. Zastáva názor, že vo vodohospodárstve sa musí aj naďalej vychádzať zo zásady obozretnosti a zásady „znečisťovateľ platí“, avšak v diferencovanom prístupe musia zostať otvorené všetky možnosti, aby sa dospelo k najúčinnjším a najefektívnejším riešeniam a vo výnimočných prípadoch bolo možné ustúpiť od týchto zásad. Pri uvedených riešeniach sa využívajú inovatívne, cielené a environmentálne udržateľné vedecké prístupy.

21. Žiada, aby sa pritom zohľadňovalo, že energia, resp. energetické náklady môžu zostať veľkou prekážkou uplatňovania inovácií alebo využívania nekonvenčných riešení nedostatku vody, ako je doprava vody do vysušených oblastí alebo odsolovacie zariadenia, a zdôrazňuje, že v tejto súvislosti treba pri vypracovávaní politik EÚ zohľadniť využívanie energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj potenciál samotnej vody ako zdroja energie.

22. Žiada, aby sa pozornosť venovala stúpajúcemu používaniu liečiv, napríklad antibiotík, pri ktorom sa účinné látky kanalizáciou dostávajú do povrchových vôd. To si vyžaduje viac úsilia pri úprave pitnej vody z povrchových vôd, ale môže spôsobiť aj väčšie riziko z hľadiska bakteriálnej imunity. Riešenie tohto problému spočíva v prístupe zameranom na rôzne zdroje farmaceutických rezíduí: nespotrebované lieky a zvyšky liekov v moči a fekáliách.

23. Nabáda členské štáty a miestne a regionálne samosprávy, aby ako doplnok alebo ako alternatívu tradičných štruktúrnych opatrení pri odpadových vodách (napr. zmenšenie hydromorfologického tlaku v povodiach) do svojej vodohospodárskej politiky zaradili koncepciu ekologickej infraštruktúry a koncepciu opatrení na prirodzené zadržiavanie vody, a to do svojich prevádzkových programov financovaných z EŠIF (napr. obnovenie mokradí a lesov) alebo do územného plánovania (napr. zadržiavanie zrážkovej vody, a to aj na opätovné použitie, alebo zvýšenie zachytávania vody na zmenšenie vplyvu záplav).

24. Upriamuje pozornosť na potrebu zlepšiť vodohospodárske opatrenia poskytovaním pomoci pri ochrane dodávanej čistej vody v čase prírodnej pohromy ⁽¹²⁾.

25. Nabáda miestne a regionálne orgány, aby nadviazali kontakty s poisťovňami a celoštátnou správou a zabezpečili, aby všetky domácnosti, poľnohospodárske podniky a podniky, ktoré môžu byť ohrozené povodňami, mohli uzavrieť cenovo dostupné poistenie. Taktiež treba vyvíjať ďalšie úsilie a zaručiť, aby všetky zainteresované strany uznali, že zvyšovanie odolnosti od samého začiatku je najúčinnnejším spôsobom, ako minimalizovať riziká a znižovať dlhodobé náklady vzniknuté v dôsledku prírodných katastrof.

Výmena informácií medzi vykonávateľmi a tvorcami politiky

26. Konštatuje, že ciele v rozličných oblastiach politiky sú ako také akceptovateľné („plánovaná politika“), avšak vykonávanie potrebných opatrení je často vo vzájomnom rozpore. Žiada zohľadniť skutočnosť, že v regiónoch a mestách, v ktorých sa opatrenia vykonávajú, sa často musí zvažovať, ktoré z konfliktných opatrení sa vykonajú.

27. Žiada Európsku komisiu, aby zlepšila tok informácií od vykonávateľov vodohospodárskej politiky, teda od miestnych a regionálnych samospráv, smerom k tvorcom politiky v Bruseli, a informácie napríklad o konfliktných cieľoch zohľadnila vo svojej novej politike alebo pri úpravách svojej politiky.

⁽¹²⁾ CdR 2646/2014.

Revízia a vykonávanie platných právnych predpisov

28. Očakáva, že vďaka plánovanej revízii smernice o pitnej vode sa zlepšia systavy monitorovania a analytické parametre, pre občanov sa zabezpečí lepšia dostupnosť informácií o akosti vody, vyrieši sa problém únikov, vypracuje sa regulačný rámec pre dodávky pitnej vody v malom a individuálne dodávky pitnej vody, navrhnu sa riešenia problémov spôsobených materiálmi, ktoré sa dostávajú do styku s vodou, a aktualizujú sa jestvujúce výnimky z uplatňovania právnych predpisov.

29. Trvá na tom, aby budúca revízia smernice o čistení komunálnych odpadových vôd bola konkrétne zameraná na zlepšenie monitorovania, vykazovania a verejného šírenia údajov a dôrazne odporúča zohľadniť súvislosti s obehovým hospodárstvom a efektívnym využívaním zdrojov v EÚ. Pokiaľ ide o vykazovanie, mali by sa členské štáty odľahčiť aspoň v takej miere, v akej už splnili svoje povinnosti.

30. Víta nový prístup Európskej komisie k posúdeniu „miery súladu“, ktorý sa zameriava na zostávajúce nedostatky skutočného správne vykonávaného zberu, prepájania a čistenia odpadových vôd a ktorý dopĺňa oficiálne hodnotenie súladu so zákonnými povinnosťami vyplývajúcimi zo smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. S uspokojením konštatuje, že Európska komisia vo svojej 8. správe o vykonávaní tejto smernice prvýkrát použila a zahrnula výsledky z regionálnej úrovne a žiada Európsku komisiu, aby zachovala prístup k posudzovaniu „miery súladu“, ako aj regionálne prístupy a aby ich v spolupráci s miestnymi a regionálnymi aktérmi ďalej rozvíjala.

31. Vyzýva Európsku komisiu, členské štáty a miestne a regionálne samosprávy, aby znižovali nedostatok vody a ďalej zvyšovali hospodárnosť jej využívania tým, že:

- a) jednoznačnú prioritu dajú usmerňovaniu dopytu po vode, hospodáreniu s vodou pri závlahách, v budovách a v energetike;
- b) preskúmaním povolení alebo lepším presadzovaním v súlade so smernicou o vode budú riešiť nadmerný odber zo zdrojov;
- c) v rámci pracovných plánov podľa smernice o ekodizajne budú konať v čo najskoršom štádiu produktovej politiky vrátane budúcich právnych predpisov o zlepšení hospodárenia s vodou pri zariadeniach;
- d) budú ďalej podporovať meranie spotreby vody vo všetkých odvetviach a u všetkých spotrebiteľov;
- e) stimulovaním investícií do infraštruktúry, ktoré budú financované aj prostredníctvom primeraného oceňovania vody, a vhodnými presadzovacími opatreniami budú obmedzovať straty vody únikom.

Flexibilita a diferencácia cieľov

32. Konštatuje napätie medzi cieľmi akosti vody a spoločnou poľnohospodárskou politikou a žiada Európsku komisiu, aby urobila prieskum možností lepšieho zosúladenia týchto dvoch oblastí. EÚ by mala zabrániť vyostrovaniu takýchto rozporov a zväčšeniu administratívnych prekážok v dôsledku uskutočňovania potenciálne protichodných právnych predpisov. Namiesto toho by mala hľadať najúčinnejšie nákladovo efektívne kompromisy, ktoré sa budú vzájomne dopĺňať.

33. Domnieva sa, že je vhodné a potrebné začleniť do rámcovej smernice o vode smernicu 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov, aby sa zjednotili opatrenia na dosiahnutie dobrého stavu vodných telies a zabezpečenie akosti vody určenej na ľudskú spotrebu.

34. Žiada Európsku komisiu, aby preskúmala možnosti flexibilnejšej a diferencovanejšej vodohospodárskej politiky. Flexibilita je potrebná z dôvodu neistoty, ktorá sa týka budúcich problémov s vodou. Je teda nevyhnutné, aby vodohospodárske ciele a riešenia zabezpečili rovnováhu medzi potrebnou právnou istotou, ktorá umožní dlhodobé plánovanie a viacročné nákladovo intenzívne investície, na jednej strane a potrebou prispôsobiť sa prípadným novým okolnostiam na strane druhej. Časová a miestna diferencovanosť cieľov je teda potrebná na zvýšenie efektívnosti a zväčšenie dosahu opatrení bez znižovania ambícií⁽¹³⁾.

⁽¹³⁾ Napríklad je oveľa efektívnejšie, ak sa v povodí robia protipovodňové opatrenia alebo opatrenia na zvýšenie akosti vody skôr na horných, než na dolných tokoch. Je zjavné, že k opatreniam na horných tokoch prispievajú aj regióny, ktoré sa nachádzajú na dolných tokoch.

35. Žiada Európsku komisiu, aby v rámci smernice o vode vyvinula alternatívu k monitorovaniu, pri ktorom sa na základe jedného zlého prvku posudzuje celkový stav (*one out, all out*). Takéto monitorovanie neposkytuje presný obraz o skutočnom ekologickom a chemickom stave a úsilí vynaloženom na zlepšenie akosti vody. Na zachovanie dosahu potrebných opatrení je nevyhnutné vyvinúť taký monitorovací nástroj, ktorý bude zohľadňovať výsledky dosiahnuté v členských štátoch.

Výskum a inovácia

36. Je presvedčený o tom, že popri politických inováciách majú mimoriadny význam rozsiahlejšie technické inovácie, ktorými sa budú dať vyriešiť súčasné a budúce vodohospodárske problémy ⁽¹⁴⁾. V záujme podpory takéhoto druhu inovácie vyzdvihuje výhody vyplývajúce z programu európskych vodohospodárskych inovácií na úrovni EÚ, ktorý by prispel k udržateľnej inteligentnej spoločnosti orientovanej na obehové vodné hospodárstvo. Takýto rámec by pomohol povzbudiť členské štáty a miestne a regionálne orgány k tomu, aby s podporou Európskej komisie uplatňovali systémové inovatívne prístupy a vytvárali alebo uľahčovali partnerstvá, pokiaľ ide o realizáciu projektov v oblasti vodohospodárskej inovácie. Aj keď sa dnešné vedomostné platformy a možnosti financovania inovácií rýchlo rozvíjajú, posilňujú a rozširujú, výbor sa domnieva, že zavádzaniu inovatívnych riešení bránia dva problémy, a preto vyzýva Európsku komisiu, aby:

- a) ďalej znižovala administratívne zaťaženie pri získavaní prístupu k európskym fondom na podporu inovácií, a to spoluprácou a investovaním do prevencie významných dlhodobých vodohospodárskych výziev v celej EÚ, keďže významným problémom sú konfliktné predpisy z oblasti štátnej podpory a ťažký prístup podnikov k fondom na podporu inovácií;
- b) preskúmala, či je priestor na experimentovanie v situáciách, ak existujú reštrikcie z iných oblastí politiky, ktoré bránia v uplatňovaní inovatívnych riešení.

Záver

37. Zdôrazňuje, že vodné hospodárstvo je kapitálovo náročná oblasť politiky, v ktorej sa vynakladajú veľké investície, a že tieto investície sa v budúcnosti budú len zvyšovať. Uplatňovaním väčšieho rozsahu pôsobnosti pri vymedzení problémov a smerovaní riešení a lepším zohľadnením aj príbuzných oblastí politiky (ako je poľnohospodárstvo, energetika a zdravotníctvo), čo sa presadzuje už aj v súčasných právnych predpisoch, sa zmenší riziko poklesu investícií, vytvoria sa nové príležitosti, a tým aj živná pôda pre inovácie. Výzva spočíva v prijímaní rozumných rozhodnutí, ktoré budú zodpovedať tomu, čo chceme teraz zachovať, ale zároveň ponúkať dostatočný priestor na zvládanie budúcich neistých výziev s cieľom „hospodáriť so zdrojom života“ (*Manage the source of life!*).

V Bruseli 9. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽¹⁴⁾ Napríklad odpadové vody sú po sekundárnom vyčistení dobrým zdrojom na prípravu pitnej vody. Určite v porovnaní s odsolovaním. Úlohou je tu skôr dosiahnuť akceptáciu verejnosťou.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Smerom k novej stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy — integrovaný prístup

(2017/C 207/10)

Spravodajca: Sirpa Hertell (FI/EELS), poslankyňa zastupiteľstva mesta Espoo

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

1. zdôrazňuje, že mnohé z jeho pôvodných odporúčaní k stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (CoR 3752/2013) platia aj naďalej a mali by byť chápané ako doplnenie tohto stanoviska. Upozorňuje najmä na návrh prepojiť stratégiu pre adaptáciu bezprostrednejšie s koncepciou odolnosti voči zmene klímy a ďalej rozvíjať koncepciu/posudzovanie „zraniteľnosti“ jednotlivých území, na návrh klásť väčší dôraz na riešenia v oblasti adaptácie založené na ekologickej infraštruktúre a zohľadnení biodiverzity a ekosystémov, a pripomína aj varovanie, že môže byť potrebné vyvinúť scenáre na adaptáciu na nárast teploty, ktorý sa neobmedzí na 2 °C, ak celosvetové úsilie v kontexte Parížskej dohody nebude úspešné;
2. uznáva, že sa pracuje na všetkých ôsmich opatreniach stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a že sa začínajú ukazovať výsledky (napr. prijatie vnútroštátnych stratégií pre adaptáciu na zmenu klímy v 75 % členských štátov EÚ, začiatok iniciatívy Mayors Adapt, ktorá sa teraz integrovala do Dohovoru primátorov a starostov), a preto sa teší na hodnotenie a revíziu stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, ktoré má vypracovať Európska komisia. Zdôrazňuje, že je to pokračujúci proces, v rámci ktorého by členské štáty mali tiež neustále aktualizovať vlastné stratégie, aby držali krok s rozvojom znalostnej základne a príslušným právnym rámcom a medzinárodnými dohodami;

A. RIADENIE

Posilnenie rámca viacúrovňového riadenia

3. uznáva, že hoci hlavnými aktérmi pri stanovovaní politických a regulačných rámcov sú Komisia a členské štáty, znižovanie zraniteľnosti svojich území voči vplyvom zmeny klímy zabezpečujú v prvom rade miestne a regionálne orgány prostredníctvom konkrétnych opatrení na adaptáciu na zmenu klímy, zdôrazňuje preto, že kľúčový význam má funkčný rámec viacúrovňového riadenia;
4. vyzýva Európsku komisiu, aby podporila intenzívnejšiu spoluprácu medzi rôznymi úrovňami riadenia (EÚ, členské štáty, regionálne a miestne orgány) s cieľom zosúladiť priority, minimalizovať protichodné alebo súbežné neprepojené procesy, maximalizovať synergie medzi stratégiami a plánmi vypracovanými na úrovni EÚ a vnútroštátnej úrovni a plánmi vypracovanými na regionálnej a miestnej úrovni, a zabezpečila tak väčšiu súdržnosť politik, ale aj koordinované a doplnujúce opatrenia;
5. podporuje iniciatívy EÚ, akými sú Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike a partnerstvá v oblasti novej mestskej agendy EÚ, ktoré podporujú vznik koordinovaných viacúrovňových systémov riadenia a platforiem spolupráce. Nemalo by sa zabúdať na to, že zohrávajú úlohu pri zohľadňovaní potrieb miest a regiónov a zlepšujú spoluprácu. VR tiež očakáva včasné vytvorenie partnerstva v oblasti mestskej agendy EÚ zameraného na tematickú prioritu, ktorou je adaptácia na zmenu klímy vrátane jej hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozmeru;
6. zdôrazňuje v tejto súvislosti, že je potrebné väčšie zapojenie miest a regiónov do prípravy a vykonávania vnútroštátnych stratégií a plánov na adaptáciu na zmenu klímy. Žiada preto členské štáty, aby vytvorili príslušné inštitucionálne štruktúry alebo platformy na podporu sústavných konzultácií a úzkej spolupráce (napr. prostredníctvom pracovných skupín), a to s prihliadnutím na osobitosti členských štátov, a žiada Európsku komisiu, aby podporila tento vývoj a podnecovala ho;
7. domnieva sa, že v revízii stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy sa má lepšie zohľadniť významná úloha regiónov (napr. prostredníctvom vyhradenej kapitoly) a lepšie podporiť ich úsilie. Regióny skutočne zohrávajú v procese adaptácie koordinačnú či sprostredkovateľskú úlohu a zabezpečujú, aby priority stanovené členskými štátmi zodpovedali potrebám

a očakávaniam v teréne a naopak. Môžu tiež pôsobiť ako katalyzátor podporovaním úsilia miestnych orgánov na posilnenie ich odolnosti voči rizikám spojeným s klímou a rizikám katastrof, budovaním kapacít a využívaním dostupných finančných prostriedkov – čo dokazujú regióny, ktoré sú už zapojené do Dohovoru primátorov a starostov ako koordinátori. VR vyzýva Európsku komisiu, aby v ešte väčšej miere uznala zodpovednosti, ktoré prijali nielen miestne, ale aj regionálne orgány, a opatrenia, ktoré vykonávajú v rámci jej iniciatívy Dohovor primátorov a starostov (napr. v podobnej línii, ako sa teraz vykonáva v rámci iniciatívy RegionsAdapt);

8. upozorňuje, že miestne a regionálne orgány vnímajú absenciu normatívneho legislatívneho rámca ako prekážku vykonávania opatrení v určitých členských štátoch. Tieto orgány by preto privítali jasnejší mandát od EÚ a vnútroštátnych orgánov na vykonávanie opatrení v oblasti adaptácie na zmenu klímy. Na vnútroštátnej úrovni VR víta nedávne úsilie niektorých členských štátov vynaložené na uplatňovanie hľadísk adaptácie na zmenu klímy v osobitných právnych predpisoch (napr. v nadväznosti na rámcovú smernicu o vode a smernicu o povodňových rizikách);

9. vyzýva Európsku komisiu, aby preskúmala, koľko miestnych a regionálnych samospráv, v EÚ aj za každý jednotlivý členský štát, má stratégiu alebo plán na adaptáciu. Na tomto základe by Európska komisia v spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi mohla navrhnúť celoeurópske a národné ciele na podporu ďalšieho vypracúvania miestnych a regionálnych stratégií/plánov na adaptáciu zo strany miestnych a regionálnych orgánov;

B. ZAPOJENIE A RIADENIE

Posilnenie zapojenia viacerých zainteresovaných strán a odstránenie uzavretého myslenia

10. zdôrazňuje, že – okrem fungujúceho rámca viacúrovňového riadenia – sa v revízii stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy má klásť väčší dôraz na nevyhnutnosť zapojenia viacerých zainteresovaných strán a medziodvetvového (namiesto uzavretého) prístupu na účinnejšie a integrovanejšie miestne opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy. V revízii by sa mohlo integrovať niekoľko konkrétnych príkladov (alebo poukazovať na ne), ktoré preukazujú výhody spolupráce namiesto izolácie pri spoluvytváraní riešení na regionálnej a miestnej úrovni. Takéto participatívne prístupy by sa mali výrazne podnecovať a podporovať, a to aj prostredníctvom projektov financovaných z prostriedkov EÚ (napr. v rámci výziev spadajúcich pod programy LIFE alebo Horizont 2020);

11. zdôrazňuje význam podrobného preskúmania činiteľov úspechu a prekážok rôznych foriem spolupráce medzi vedcami, odborníkmi a tvorcami politik na miestnej a regionálnej úrovni. Tieto informácie by mali byť pretavené na praktické odporúčania, ktorých základom budú konkrétne príklady partnerstiev (so zapojením viacerých zainteresovaných strán či verejno-súkromných partnerstiev), napríklad prostredníctvom Európskej platformy pre adaptáciu na zmenu klímy (Climate-ADAPT);

12. pripomína, že treba zvyšovať informovanosť o nevyhnutnosti prijímať integrované opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy a zmierňovanie jej následkov, a to prostredníctvom všetkých možných komunikačných kanálov, s cieľom dosiahnuť čo najväčšie synergie medzi oboma smerovaniami politiky v oblasti klímy a predísť nesprávnej adaptácii. VR v tejto súvislosti vyzýva Európsku komisiu, aby v revízii preskúmala inovačné mechanizmy na zvyšovanie povedomia a akceptácie medzi miestnymi a regionálnymi subjektmi (vrátane občanov a podnikov), a nabádanie na zmeny správania;

Investovanie do budovania kapacít a výmeny poznatkov

13. zdôrazňuje význam budovania ďalších kapacít a riešenia nedostatočných poznatkov v európskych mestách a regiónoch a portál Climate-ADAPT a jeho pridružený nástroj na podporu adaptácie miest považuje za dobrý základ na tento účel. Tento nástroj sa však musí sústavne konsolidovať a obohatovať, ďalej propagovať a lepšie prepojiť s platformou Dohovoru primátorov a starostov a jeho používateľská ústretovosť sa musí zlepšovať. VR vyzýva Komisiu, aby konzultovala s mestami a regiónmi s cieľom spoločne zistiť, ako čo najlepšie prispôbiť portál Climate-ADAPT ich potrebám, a rozhodla, či integrovať tento nástroj do webového sídla Dohovoru primátorov a starostov;

14. zdôrazňuje, že je potrebné pokračovať v zbieraní príkladov osvedčených postupov overených v teréne. Osvedčené postupy zistené v mestách a regiónoch sa musia ukladať na jednom verejne dostupnom a ľahko prehľadateľnom úložisku (akým je portál Climate-ADAPT alebo katalóg príkladov dobrej praxe na webovom sídle Dohovoru primátorov a starostov) s cieľom uľahčiť výmenu skúseností medzi partnermi. Táto databáza by mala obsahovať potrebné prvky, ktoré pomôžu zistiť príklady, ktoré sú založené na podobných okolnostiach (napr. riziká v oblasti klímy, hustota obyvateľstva), alebo sa vyznačujú podobnými zemepisnými charakteristikami (napr. poloha v horách, pri rieke, pri mori alebo v ich blízkosti), aby sa dali vytvoriť typológie adaptácie. VR je pripravený prispieť k identifikácii úspešných regionálnych postupov a mobilizácii

priekopníckych regiónov, počnúc prácou, ktorú vykonali členovia jeho komisie ENVE a skupina ambasádorov Dohovoru primátorov a starostov a ktorú treba ďalej rozvíeť a podporovať;

15. zdôrazňuje, že prenos poznatkov uľahčí aj spolupráca medzi mestami. Majú sa identifikovať vhodné partnerské a mentorské činnosti, ktoré má propagovať a primerane financovať Európska komisia. Programy na vytváranie partnerstiev medzi mestami, ktoré už boli navrhnuté prostredníctvom iniciatívy Dohovor primátorov a starostov, sa ukázali ako úspešné a hodnotné, a mali by sa preto v budúcnosti opakovať a rozšíriť (napr. prostredníctvom ročných výziev na podávanie prihlášok);

16. naliehavo žiada Európsku komisiu, aby konsolidovala úsilie na vytvorenie priaznivého rámca na budovanie kapacít v mestách a regiónoch. Prívetké množstvo iniciatív, nástrojov a programov EÚ, v rámci ktorých sa už mestám a regiónom ponúkajú rôzne možnosti budovania kapacít (napr. semináre, webové semináre, poradenské materiály), v súčasnosti vyvoláva u príjemcov zmätok;

17. aj keď sa už vynakladá určité úsilie, najmä prostredníctvom nedávno uvedeného nového portálu jednotného kontaktného miesta v rámci mestskej agendy EÚ, Komisia má objasniť osobitosti, ale aj vzájomné dopĺňanie sa rôznych služieb navrhovaných pre mestá a regióny v oblasti či oblastiach (týkajúcich sa) adaptácie na zmenu klímy a má sa podujat' na odstránenie medzier v poznatkoch, ktoré sa ukázu v procese tejto identifikácie a zostavovania. VR vyzýva Komisiu, aby v tomto procese:

- a. čo najlepšie využila svoju hlavnú iniciatívu EÚ pre mestá a regióny na adaptáciu na zmenu klímy, Dohovor primátorov a starostov o klíme a energetike, a postavila ju ako zastrešujúcu iniciatívu pre miestne opatrenia v oblasti klímy;
- b. pokračovala v uplatňovaní hľadísk adaptácie na zmenu klímy v ďalších iniciatívach EÚ s mestským, regionálnym alebo vidieckym rozmerom;
- c. posilnila synergie s ostatnými partnerskými iniciatívami (napr. Regions Adapt, Under2MoU, kampaň Odolné mestá) s cieľom využiť ich skúsenosti a poznatky, zabezpečiť väčšiu súdržnosť a podnietiť spoločné opatrenia v prospech miest a regiónov;
- d. podporovala prepojenia s národnými, regionálnymi a miestnymi iniciatívami, ktoré sa snažia dosiahnuť ambiciózne ciele, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú členmi niektorej z už spomínaných iniciatív, a podporujú vytváranie sietí a partnerstiev;

Zvyšovanie základne poznatkov o rizikách a ohrozeniach v oblasti klímy

18. uznáva, že všetky úrovne riadenia vrátane miest a regiónov musia dôkladne porozumieť rizikám a ohrozeniam v oblasti klímy na svojom území, aby mohli usmerňovať svoje rozhodovacie procesy a formovanie politik. VR v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby ďalej podporovala rámce posudzovania rizík a ohrození na regionálnej a miestnej úrovni, keďže predstavujú východisko akejkolvek stratégie pre adaptáciu na zmenu klímy a podporujú opatrenia na základe dôkazov;

19. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány pravidelne upozorňujú na 1) nedostatok užitočných a zrozumiteľných informácií v oblasti klímy (a nedostatočný prístup k nim) a 2) nedostatok odborných znalostí a skúseností pri výklade týchto informácií ako na prekážky opatrení na adaptáciu. Preto je potrebná ďalšia pomoc (prostredníctvom spoločného využívania dokumentácie a výmeny osvedčených postupov) s cieľom najprv ich usmerniť vo vzťahu k už existujúcim informáciám a potom im pomôcť pri znižovaní a výklade vplyvov na úrovni mesta či regiónu;

20. vyzýva Komisiu, aby ďalej podporovala prebiehajúce úsilie miest a regiónov v oblasti projekcie klímy a posudzovania rizík posilnením svojich (výskumných) činností týkajúcich sa identifikácie primeraných nástrojov a metód (na modelovanie rizík), rozvoja (makro-) regionálnych scenárov dôsledkov zmeny klímy a vytvárania sietí služieb v oblasti zmeny klímy (v rámci programu Horizont 2020) na medzinárodnej, európskej a vnútroštátnej (a nižšej) úrovni. Prostredníctvom takýchto sietí služieb v oblasti zmeny klímy sa mobilizujú príslušní odborníci a poskytovatelia údajov (napr. výskumné spoločenstvo) a prístupujú sa existujúce informácie a poznatky a zabezpečuje sa ich zrozumiteľnosť pre tvorcov miestnych a regionálnych politik;

21. zdôrazňuje význam podpory zverejňovania rizík v oblasti klímy s cieľom podporiť opatrenia na adaptáciu a podnietiť investície. Vzniká viacero nových dobrovoľných iniciatív či iniciatív vedených súkromnými subjektmi na zverejňovanie rizík v oblasti klímy, ktoré by Komisia mohla ďalej podporovať a presadzovať;

22. víta v tejto súvislosti iniciatívu Komisie preskúmať možnosti spolupráce so sektorom poisťovníctva ako kľúčovými poskytovateľmi údajov a potenciálnymi investormi. Nabáda Komisiu, aby posúdila mechanizmy poistenia, ktoré by mohli podnietiť predchádzanie rizikám a podporovať znižovanie škôd, a aby spolupracovala s poisťovňami s cieľom zabezpečiť, že poskytnú verejnému sektoru svoje poznatky a odborné znalosti v oblasti modelovania rizík, ako aj riadenia rizika katastrof. Existujúce úspešné partnerstvá by sa mali v revízii ďalej presadzovať s cieľom inšpirovať a motivovať iných. V tejto súvislosti tiež zdôrazňuje, že v rámci obrátenej logiky aj mestá a regióny, ktoré poisťovatelia považujú za vysoko rizikové, môžu čeliť osobitným prekážkam, pokiaľ ide o investície a rozvoj, a nabáda Európsku komisiu, aby v revízii preskúmala, ako by sa problém tohto druhu dal riešiť;

Preskúmanie sociálno-ekonomických prínosov

23. domnieva sa, že v revízii sa majú ďalej presadzovať výhody posúdenia sociálno-ekonomických dôsledkov adaptácie. Takáto sociálno-ekonomická analýza usmerňuje činiteľov s rozhodovacou právomocou, keďže im poskytuje jasnejší prehľad možných nákladov a prínosov opatrení na adaptáciu v porovnaní s nevykonávaním opatrení, a pomáha tak zvyšovať informovanosť, chápať kapacitné obmedzenia a určiť ekonomicky najživotaschopnejšie politické možnosti;

24. upozorňuje, že mestá a regióny potrebujú ďalšie informácie o rôznych existujúcich metódach, ktoré sa môžu uplatňovať v takomto posudzovaní (napr. porovnanie nákladov a prínosov, uplatňovanie viacerých kritérií, rozhodovanie zainteresovaných strán, experiment a pozorovanie), a o ich relevantnosti v rôznych kontextoch, a preto navrhuje, aby Komisia poskytovala primeranú podporu prostredníctvom svojich referenčných platforiem Climate-ADAPT a Dohovoru primátorov a starostov;

Monitorovanie, podávanie správ a hodnotenie opatrení

25. zdôrazňuje, že je potrebné vybaviť miestne a regionálne orgány primeranými nástrojmi a ukazovateľmi na monitorovanie, podávanie správ a hodnotenie opatrení s cieľom zabezpečiť informácie a podporu pre plánovanie adaptácie na miestnej úrovni. To by sa mohlo znova presadzovať prostredníctvom referenčných platforiem pre adaptáciu (Climate-ADAPT a Dohovor primátorov a starostov);

26. je presvedčený o význame zabezpečenia vzájomnej zlučiteľnosti a nadväznosti medzinárodných, európskych, vnútroštátnych a regionálnych a miestnych rámcov monitorovania, podávania správ a hodnotenia – zaručí sa tým súdržnosť a minimalizuje zaťaženie miest a regiónov;

27. víta pokrok, ktorý sa v tejto súvislosti dosiahol od uverejnenia stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy vypracovaním hodnotiacej tabuľky pripravenosti na adaptáciu pre členské štáty EÚ a šablóny pre monitorovanie a podávanie správ v rámci Dohovoru primátorov a starostov pre mestá, ktoré sú signatármi dohovoru, a je potešený pevnými spojeniami, ktoré sú zabezpečené medzi týmito dvoma nástrojmi, domnieva sa však, že je stále potrebné ďalšie presadzovanie a usmernenie ich využívania (napr. prostredníctvom webového sídla Dohovoru primátorov starostov);

28. zdôrazňuje, že by sa mali stále preskúmať ďalšie synergie s inými partnerskými iniciatívami, ktoré boli súběžne navrhnuté na medzinárodnej či európskej úrovni (napr. Regions Adapt, CRAFT, Odolné mestá) a ktoré majú vlastné systémy monitorovania, podávania správ a hodnotenia, upozorňuje však, že ďalšie harmonizačné úsilie či spolupráca by nemali byť na úkor potrieb alebo poškodzovať záujmy miest a regiónov;

C. FINANCOVANIE

Podpora prístupu k verejným financiam

29. víta skutočnosť, že na podporu miestnych opatrení v oblasti klímy už existuje množstvo finančných nástrojov EÚ (napr. európske štrukturálne a investičné fondy, ale aj program Horizont 2020, LIFE, Fond solidarity EÚ, nástroj na financovanie prírodného kapitálu), zdôrazňuje však to, že prístup k týmto fondom je najväčšia výzva, ktorej čelia mestá a regióny. Vyzýva preto Komisiu, aby poskytla európskym miestnym a regionálnym orgánom: 1) ľahko dostupné a zrozumiteľné informácie o fondoch a finančných nástrojoch, ktoré sú dispozíciou na vypracovanie a vykonávanie ich akčných plánov; a 2) ďalšie usmernenia a podporu v tom, ako pristupovať k existujúcim nástrojom a ako ich uplatňovať, a možno tiež kombinovať (napr. prostredníctvom prispôbenej odbornej prípravy);

30. pripomína svoj návrh prijať prístup „celého životného cyklu“ pre posudzovanie nákladov a prínosov kapitálu na zabezpečenie dlhodobej návratnosti investícií odolných voči zmene klímy. Účtovné knihy a registre rizík by mali obsahovať hospodárske, environmentálne a sociálne dôsledky konania a kapitálových investícií, ktoré nezohľadňujú meniacu sa klímu, resp. dôsledky nečinnosti;

31. dúfa, že v rámci revízie sa bude klásť väčší dôraz na potenciálnu úlohu regiónov pri uľahčovaní prístupu k určitým systémom financovania. Niektoré regióny už pomáhajú s riadením a prerozdeľovaním štrukturálnych fondov EÚ, spájaním a združovaním projektov menšieho rozsahu, ktoré pripravili obce na svojom území, či priamo ponúkajú financovanie. VR však zdôrazňuje, že stále sú potrebné ďalšie usmernenia, ktoré týmto riadiacim orgánom pomôžu využívať plný potenciál dostupných európskych fondov a inovatívnych finančných nástrojov;

32. vyzýva Komisiu, aby ďalej preskúmala myšlienku zrýchleného prístupu k finančným nástrojom pre určité miestne a regionálne orgány, a to na základe faktorov, akými sú: či sa verejne zaviazali k rozsiahlej adaptácii (napr. prístupím k iniciatíve Dohovor primátorov a starostov), či už vykonali komplexné posúdenie rizík a ohrození, resp. či už vypracovali akčný plán pre adaptáciu. Takýto „zrýchlený“ prístup by mohla umožniť a podporiť revízia predpokladov na prístup k určitým fondom či podmienok účasti a kritérií na pridelenie grantu v rámci jednotlivých programov (napr. Horizont 2020 a LIFE), ktorú vykoná Komisia; Táto možnosť by mala byť dôslednejšie preskúmaná aj v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov, pričom by sa všetkým orgánom verejnej správy malo odporučiť, aby využili možnosť, ktorá je už daná v niektorých regionálnych operačných programoch a uprednostnili opatrenia, ktoré sú súčasťou akčných plánov pre udržateľnú energiu (SEAP) a akčných plánov v oblasti udržateľnej energetiky a klímy (SECAP), ktoré prijali obce zapojené do Dohovoru primátorov a starostov;

Doladenie súčasných finančných nástrojov

33. víta iniciatívu Európskej komisie pri príprave ďalšieho viacročného finančného rámca (VFR) zhodnotiť pokrok dosiahnutý pri čerpaní rôznych fondov EÚ, ako aj pri využívaní grantov a iných finančných nástrojov (napr. ponaučenie z programu LIFE a koncentrácia činnosti v oblasti klímy do európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF)). To by malo pomôcť: 1) navrhnuť správnu kombináciu všeobecných finančných nástrojov a nástrojov viac prispôbených na adaptáciu, a to bez zníženia potrebných rozpočtových prostriedkov na zmiernenie zmeny klímy; a 2) vypracovať odporúčania pre nadchádzajúce výzvy na predkladanie projektov (napr. v rámci programu LIFE a Horizont 2020), čím by sa zaplnili zostávajúce medzery vo financovaní opatrení na adaptáciu na zmenu klímy na miestnej a regionálnej úrovni;

34. zdôrazňuje, že program LIFE, a konkrétnejšie integrované projekty na činnosti v oblasti klímy, považujú mestá a regióny za jeden z hlavných finančných nástrojov na testovanie, overenie v praxi a demonštráciu opatrení na adaptáciu prostredníctvom medzisektorového prístupu a v širokom územnom meradle (regionálne, multiregionálne, národné alebo nadnárodné), a preto dôrazne Komisiu nabáda, aby ho rozšírila a aj naďalej podporovala;

Podpora investícií

35. uznáva, že mnohé európske mestá a regióny majú rozsiahly nevyužitý potenciál prilákať viac investícií a mnohé z nich takisto čelia závažným prekážkam pri uvoľňovaní svojich vlastných investícií;

36. domnieva sa, že Komisia má preto pokračovať v skúmaní inovačných spôsobov na nasmerovanie investícií v oblasti opatrení na adaptáciu na zmenu klímy k miestnym a regionálnym orgánom, a vyzýva Komisiu, aby im poskytla primerané odborné rady, usmernenia a podporu pri príprave životaschopných investícií (napr. prostredníctvom Európskeho centra investičného poradenstva alebo iných cielených činností na budovanie kapacít) a zabezpečovaní financovania. V revízii by sa mohli poskytnúť príklady mechanizmov na zaobchádzanie so súkromnými investormi a spoluprácu s poisťovňami – a Komisia má ďalej podporovať pilotné iniciatívy v tomto smere;

Spájanie a kombinácia verejných a súkromných finančných prostriedkov

37. zdôrazňuje, že mestám a regiónom by sa malo pomôcť pri hľadaní takej kombinácie verejných a súkromných finančných prostriedkov (z medzinárodných, európskych, národných aj miestnych zdrojov) na financovanie opatrení na adaptáciu, ktorá je najvhodnejšia vzhľadom na ich miestne pomery. Ako už bolo zdôraznené v strednodobom preskúmaní VFR na roky 2014 – 2020, Komisia má hľadať možnosti pokrytia zostávajúcich investičných potrieb spojením financovania na úrovni EÚ, národnej úrovni a zo súkromného sektora;

D. VSTUP na medzinárodnú scénu**Medzinárodná výzva, ktorá si žiada medzinárodnú odpoveď**

38. uznáva, že v posledných rokoch sa medzinárodný dialóg o otázkach klímy zintenzívnil a viedol k novým medzinárodným dohodám, akými sú napríklad sendaiský rámec pre znižovanie rizika katastrof na roky 2015 – 2030, program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, či Parížska dohoda o zmene klímy, a preto žiada Komisiu, aby svoju ďalšiu prácu začlenila do týchto celosvetových rámcov, ešte jasnejšie išla v tejto oblasti príkladom a pomohla vybudovať synergie medzi nimi;

39. zdôrazňuje, že v revízii sa musí lepšie zohľadniť cezhraničný aspekt problému riadenia rizík v oblasti klímy. V tejto súvislosti sa makroregionálna spolupráca zdá byť vhodným prístupom na dosiahnutie pokroku v oblasti adaptácie na zmenu klímy v EÚ, a to vďaka podpore výmeny informácií a spájaniu úsilia naprieč administratívnymi hranicami. Komisia by teda mala zvážiť rozšírenie a ďalšiu podporu nadnárodných iniciatív, podobných tým, ktoré fungujú v regiónoch Dunaja, Pobaltia, Álp, Jadranského a Iónskeho mora, na ďalšie makroregióny v Európe aj mimo nej;

40. žiada Komisiu, aby viac zdôrazňovala prínos spolupráce medzi regiónmi (a medzi mestami). V tejto súvislosti poskytne nový celosvetový Dohovor primátorov a starostov ďalším regiónom vo svete nové príležitosti čerpať z európskych skúseností a príkladov, ale poskytne aj európskym miestnym a regionálnym orgánom možnosť učiť sa od svojich kolegov z iných kontinentov;

41. zdôrazňuje, že vzhľadom na nedávne odhady UNFCCC týkajúce sa budúcich migračných tokov, sa revízia musí hlbšie zaoberať prepojením medzi adaptáciou na zmenu klímy a migráciou, a preto by mala byť vytvorená nová kapitola o výzvach a príležitostiach spojených s migráciou spôsobenou zmenou klímy. V tejto súvislosti by mala Komisia preskúmať možnosti podpory ďalších miest a regiónov, ktoré čelia mobilite a prípadne integrácii migrantov a utečencov.

42. Na záver by Výbor regiónov rád vyjadril ochotu zúčastniť sa na procese konzultácií so zainteresovanými stranami na tému revízie stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, ktorú má Európska komisia uskutočniť začiatkom roka 2017, a považuje odporúčania uvedené v tomto stanovisku – ale aj iných stanoviskách na témy súvisiace s adaptáciou⁽¹⁾ – za dobrý základ na nadchádzajúcu výmenu.

V Bruseli 9. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Efektívny systém hospodárenia s vodnými zdrojmi: prístup k inovatívnym riešeniam – spravodajca: Cees Loggen
Hodnotenie programu LIFE v polovici jeho trvania – spravodajca: Witold Stępień
Akčný plán pre Sendaiský rámec pre znižovanie rizika katastrof na obdobie 2015 – 2030 – Prístup zohľadňujúci riziko katastrof vo všetkých politikách EÚ – spravodajca: Adam Banaszak
Plnenie Parížskej dohody o zmene klímy – územný prístup ku konferencii COP 22 v Marrákeši – spravodajca: Francesco Pigliaru

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Podpora mladých európskych poľnohospodárov

(2017/C 207/11)

Spravodajca: Arnold Hatch (UK/EKR), poslanec oblastnej rady v Craigavon**POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. konštatuje, že v EÚ je iba približne 6 % všetkých osôb prevádzkujúcich poľnohospodársky podnik mladších ako 35 rokov, pričom viac ako polovica má vyše 55 rokov. Nárast podielu starších ľudí je všeobecnou charakteristikou populácie EÚ v dôsledku zvyšujúcej sa priemernej dĺžky života a klesajúcej pôrodnosti. Tento vývoj je však v poľnohospodárstve výraznejší ako v ostatných sektoroch hospodárstva. Tým, že starší poľnohospodári žijú dlhšie a sú výrazne stimulovaní, aby dlhšie zostávali v poľnohospodárstve a neodchádzali, európska pracovná sila v poľnohospodárstve postupne starne, čím sa vytvárajú značné prekážky pre nových poľnohospodárov;

2. celkovo nechotu starších poľnohospodárov previesť svoj poľnohospodársky podnik ovplyvňuje aj skutočnosť, že poľnohospodárstvo je komunitný životný štýl, ktorý presahuje rámec zákonného veku odchodu do dôchodku. V tejto súvislosti sa poľnohospodárstvo líši od mnohých iných hospodárskych činností. Prekážky brániace prevodu často vyplývajú zo skutočnosti, že pre prevádzkovateľov poľnohospodárskych podnikov je ťažké opustiť svoje pozemky a postupne ukončiť poľnohospodársku činnosť, pretože miesto ich bydliska je rovnaké ako miesto výkonu poľnohospodárskej činnosti. Všeobecný „únik mozgov“ z vidieckych oblastí zhoršuje tento problém, keďže čoraz lepšie vzdelaná pracovná sila už nemá záujem o pracovné miesta v poľnohospodárstve;

3. sa domnieva, že mnohí mladí ľudia majú tendenciu vidieť poľnohospodárstvo ako nežiaduce povolanie vzhľadom na nízke príjmy, nízku návratnosť investícií, dlhý pracovný čas, málo príležitostí na dovolenku, najmä pre chovateľov hospodárskych zvierat, ako aj mnohé súvisiace riziká a neistoty. Hoci priame nástupníctvo v rámci tej istej rodiny je naďalej najčastejším mechanizmom prvotného prístupu k poľnohospodárstvu, existujú náznaky, že rastie počet nových poľnohospodárov, ktorí svoje poľnohospodárske podniky nezdedili. Výzvy, ktorým čelia vidiecke oblasti, ako sú obmedzený prístup k doprave, slabá komunikácia, služby v oblasti vzdelávania a kultúry a sociálne a zdravotnícke služby, tento problém ešte znásobujú. Mladí ľudia na to, aby ostali vo vidieckych oblastiach, požadujú rozvinuté vidiecke hospodárstvo so službami a príležitosťami na aktivity vo voľnom čase. V opačnom prípade často uprednostnia migráciu do miest a nepoľnohospodárske povolania;

4. sa domnieva, že nedostatok mladých ľudí, ktorí by sa venovali poľnohospodárstvu, ohrozuje ekonomickú a sociálnu udržateľnosť vidieckych oblastí. Podpora mladých poľnohospodárov je nevyhnutnou podmienkou na udržanie poľnohospodárstva v EÚ, ako aj zachovanie vidieckych komunít, aby sa dosiahol cieľ územnej súdržnosti, ktorý je zakotvený v Lisabonskej zmluve;

5. opätovne vyzýva Komisiu a členské štáty, aby proaktívnejšie podporovali a pomáhali pri usídľovaní mladých ľudí vo vidieckych oblastiach, a to najmä žien, prostredníctvom podpory činností, ktoré pomáhajú poľnohospodárom, aby mohli ľahšie zosúladiť pracovný a súkromný život⁽¹⁾;

6. sa nazdáva, že by sa malo vyvinúť väčšie úsilie s cieľom identifikovať a riešiť prekážky, ktorým ženy naďalej čelia pri rozbehu a budovaní kariéry v tomto odvetví;

7. poukazuje na Manifest mladých poľnohospodárov, ktorý v roku 2015 vypracovala Európska rada mladých poľnohospodárov a v ktorom sa žiada o: prístup k pôde a úverom prostredníctvom verejných podporných opatrení, reguláciu na potlačanie nekalých obchodných postupov v potravinovom dodávateľskom reťazci, opatrenia na obmedzenie nestálosti príjmov mladých poľnohospodárov, právnu ochranu všetkých noriem EÚ v obchodných rokovaniach a zvýšenie podpory pre výrobcov v EÚ a podporu prístupu k pôde s cieľom zabezpečiť a chrániť pôdu a optimalizovať využívanie pôdy mladými poľnohospodármi na účely produkcie potravín;

(¹) Ú. v. EÚ C 225, 27.7.2012, s. 174.

8. pripája sa k obavám vyjadreným vo vyhlásení 2.0 z Corku zo 6. septembra 2016 týkajúcich sa vyludňovania vidieka a odchodu mladých ľudí z vidieckych oblastí a potreby zabezpečiť, aby boli vidiecke oblasti a komunity (vidiek, poľnohospodárske podniky, dediny a malé mestá) naďalej atraktívne pre život a prácu zlepšením prístupu vidieckych obyvateľov k službám a príležitostiam a podporou podnikania v tradičných vidieckych odvetviach, ako aj nových odvetviach hospodárstva;

Financie

9. sa nazdáva, že súčasná hospodárska kríza ešte viac sťažila prístup k úverom pre mnohých mladých vidieckych podnikateľov, ktorým často chýbajú potrebné záruky na zaručenie svojich úverov a pravdepodobne sú vystavení nadmernej byrokracii;

10. víta vytvorenie poľnohospodárskeho záručného nástroja, ktorý navrhla Komisia a Európska investičná banka v marci 2015 a ktorý by mal uľahčiť mladým poľnohospodárom prístup k úverom;

11. víta skutočnosť, že reformou SPP na obdobie 2014 – 2020 sa zaviedli nové opatrenia na podporu mladých poľnohospodárov pri zakladaní poľnohospodárskych podnikov. Vyjadruje však znepokojenie nad tým, že byrokracia a administratívna záťaž môže brániť zavádzaniu týchto opatrení. Treba zabrániť tomu, aby nadbytok byrokratických predpisov bránil mladým poľnohospodárom optimálne využívať nové opatrenia. Vo viacerých členských štátoch mladí poľnohospodári napríklad využívajú partnerské spoločnosti. Opatrenia z Bruselu musia preto zohľadniť tieto miestne právne a finančné štruktúry;

12. vyzýva členské štáty, aby využívali možnosti stanovené v rámci novej SPP na podporu mladých poľnohospodárov a generačnej výmeny, ako je napríklad podpora podľa článkov 50 a 51 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013;

13. upozorňuje na príležitosti pre mladých poľnohospodárov poskytované v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov⁽²⁾ vo forme úverov, záruk alebo kapitálových fondov s cieľom poskytnúť prístup k financovaniu tým, ktorí ho potrebujú;

14. upozorňuje na to, že posilnenie hospodárskeho postavenia malých poľnohospodárov je však najvýznamnejšie a najúčinnnejšie po skutočnom prevode podniku. Na posilnenie hospodárskeho postavenia mladých poľnohospodárov pri prevode podniku v podobe partnerských spoločností treba zmeniť článok 50 ods. 5 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013. Výbor regiónov preto navrhuje, aby sa pri novej revízii nariadenia vypustila celá druhá veta v článku 50 ods. 5, ktorý by znel takto: „Platba pre mladých poľnohospodárov sa poskytuje poľnohospodárovi na maximálne obdobie piatich rokov.“. Výbor okrem toho žiada, aby Európska komisia uplatňovala dočasné riešenie, ktoré by mladým poľnohospodárom umožnilo čo najoptimálnejšie využívať tieto opatrenia;

15. konštatuje, že Komisia chce v súhrnnom nariadení, ktoré navrhla v roku 2016, rozšíriť možnosť využitia finančného nástroja na podporu pomoci pre začínajúce podniky mladých poľnohospodárov, čo umožní zvýšiť úroveň financovania pre túto skupinu, pričom sa zohľadní povaha týchto typov nástrojov (zložka pomoci v rámci úveru alebo záruky je omnoho nižšia ako v rámci grantu);

16. sa nazdáva, že podpora by sa mala v prvom rade poskytovať rodinným poľnohospodárskym podnikom z toho dôvodu, že vytvárajú pridanú hodnotu a pracovné miesta a pomáhajú novým generáciám poľnohospodárov pri vstupe do tohto odvetvia, pretože je jednoduchšie previesť podniky, ktoré sú životaschopné a primerane veľké;

Prístup k pôde a boj proti zaberaniu pôdy⁽³⁾

17. pripomína, že správa Európskej komisie o potrebách mladých poľnohospodárov poukazuje na to, že najväčším problémom mladých poľnohospodárov a začínajúcich poľnohospodárov je dostupnosť pôdy na kúpu alebo prenájom⁽⁴⁾;

⁽²⁾ Regulované v článkoch 37 – 46 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 o spoločných ustanoveniach a jeho delegovaných a vykonávacích aktov.

⁽³⁾ Zaberanie pôdy je rozsiahle nadobúdanie poľnohospodárskej pôdy bez predchádzajúcej konzultácie s miestnymi obyvateľmi alebo bez ich súhlasu. Tento postup v konečnom dôsledku obmedzuje príležitosti pre miestnych obyvateľov, aby samostatne viedli poľnohospodárske podniky.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1_en.pdf

18. so znepokojením berie na vedomie, že poľnohospodárstvo sa čoraz rýchlejšie posúva od modelu rodinného podniku až do tej miery, že rok 2014 bol vyhlásený za Medzinárodný rok rodinných fariem s cieľom upriamiť pozornosť sveta na túto problematiku. Domnieva sa, že vzhľadom na to, že pôda je pre nepoľnohospodárskych investorov bezpečnou investíciou, prístup k pôde je pre mladých poľnohospodárov, ktorí si chcú založiť poľnohospodársky podnik, čoraz ťažší;

19. žiada Komisiu, aby preskúmala priamy a nepriamy dosah európskej politiky v oblasti koncentrácie pôdy a zaberania pôdy. Napríklad spoločná poľnohospodárska politika (SPP) a dotácie udeľované v rámci tejto politiky výslovne uprednostňujú veľké poľnohospodárske podniky a marginalizujú malé podniky a môžu rôznymi spôsobmi vplývať na rôzne odvetvia;

20. berie na vedomie, že niekoľko členských štátov má vnútroštátne predpisy, ktoré bránia nútenej koncentrácii pôdy a jej skupovaniu cudzincami, napríklad udeľovaním predkupného práva, a domnieva sa, že členské štáty a regióny by mali mať väčšie právomoci na reguláciu poľnohospodárskej pôdy a stanovovanie obmedzení na tento účel, a to najmä na riešenie fenoménu zaberania a koncentrácie pôdy v Európe, ktorý obmedzuje možnosti začínajúcich mladých poľnohospodárov;

21. hoci Európska komisia má len veľmi obmedzený priestor na zásah do právnych predpisov o trhu s pôdou (ktorá patrí do právomoci jednotlivých štátov), mohli by sa preskúmať nasledujúce návrhy:

- Stimulovať využívanie možností v rámci rozvoja vidieka na posilnenie nových činností na podporu mobility pôdy (banky pôdy, iniciatívy zamerané na poľnohospodársku pôdu a iné iniciatívy na miestnej úrovni na podporu prístupu k pôde pre začínajúcich poľnohospodárov).
- Rozšíriť rozsah pôsobnosti opatrení na podporu nových poľnohospodárskych modelov podnikania (najmä inovatívnych foriem partnerstiev medzi poľnohospodármi).
- Aktívnejšie podporovať vnútroštátne politiky prostredníctvom odporúčaní EÚ týkajúcich sa prístupu k pôde s najlepšimi postupmi (v závislosti od úrovne ambícií);

22. zastáva názor, že priemysel, voľný čas a predovšetkým rozširujúca sa urbanizácia vedú k rýchlemu preklasifikovaniu a miznutiu poľnohospodárskej pôdy. Domnieva sa preto, že miestne komunity by mali byť zapojené do rozhodnutí o využívaní pôdy, čím by mali získať dodatočné práva a príležitosti;

Zamestnanosť a odborná príprava

23. zdôrazňuje potrebu poskytnúť mladým poľnohospodárom dlhodobé vyhliadky na riešenie vyľudňovania vidieka a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaviedli iniciatívy na podporu podnikania, nových priemyselných odvetví a trhu práce v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve s cieľom vytvárať nové a udržiavať existujúce pracovné miesta v poľnohospodárstve a zatriktívniť ich pre mladých ľudí;

24. konštatuje, že odborná príprava a potreby mladých poľnohospodárov v oblasti informovanosti sú nezanedbateľné a značne sa líšia: pre niektorých mladých poľnohospodárov sú najdôležitejšie technologické zručnosti a zručnosti súvisiace s rozvojom stratégie poľnohospodárskeho podniku, pre iných je najdôležitejšia potreba podnikateľských zručností, ako sú marketing, nadväzovanie kontaktov, komunikačné a finančné zručnosti, aby boli schopní udržať životaschopnosť svojho podniku. Nie sú si vždy vedomí, že by mohli využívať všetky tieto rôzne druhy zručností a majú tendenciu riadiť svoje poľnohospodárske podniky tradičným spôsobom a zmenu nepovažujú za potrebnú;

25. sa preto nazdáva, že treba vyvinúť úsilie s cieľom zvýšiť povedomie o týchto možnostiach a výhodách zvyšovania kvalifikácie v stredoškolskom a vysokoškolskom vzdelávaní. Miestne a regionálne orgány, ako aj vnútroštátne a európske agentúry zohrávajú v tejto súvislosti dôležitú úlohu;

26. zdôrazňuje, že mladí poľnohospodári sú aj mladými podnikateľmi, a preto vyzdvihuje dôležitý potenciál, ktorý predstavuje program „Erasmus pre mladých podnikateľov“ (financovaný z rámcového programu COSME pre konkurencieschopnosť MSP). Program umožňuje cezhraničné výmeny, ktoré ponúkajú novým podnikateľom a tým, ktorí o tejto práci uvažujú, príležitosť, aby ich do tajov remesla zasvätili etablovaní podnikatelia a mal by sa náležite doceniť a zaviesť aj v primárnom sektore;

27. pripomína, že Výbor regiónov vo svojom stanovisku o inovácii a modernizácii vidieckeho hospodárstva odporúča modernizovať odborné vzdelávanie vo vidieckych regiónoch, prispôbiť ho globálnym podmienkam hospodárskej súťaže a potrebám miestnych podnikov a zvýšiť finančné prostriedky ESF vyčlenené na odborné vzdelávanie a odbornú prípravu vo vidieckych oblastiach ⁽⁵⁾.

V Bruseli 9. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 120, 5.4.2016, s. 10.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Nutnosť a východiská stratégie EÚ proti nadmernému požívaniu alkoholu

(2017/C 207/12)

Spravodajkyňa: Ewa-May Karlsson (SE/ALDE) poslankyňa obecného zastupiteľstva Vindeln

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

PREDPOKLADY RIEŠENIA OTÁZOK NA ÚROVNI EÚ SPOJENÝCH S NADMERNÝM POŽÍVANÍM ALKOHOLOU**Zohľadnenie zásady subsidiarity, súvislostí a pracovných príležitostí**

1. vo všeobecnosti odporúča, aby sa na základe vedeckých kritérií vymedzili pojmy „nestriedma konzumácia“, „škodlivá konzumácia“ a „nadmerná konzumácia“;
2. konštatuje, že škodlivé užívanie alkoholu sa spája s vysokými nákladmi pre spoločnosť a zdôrazňuje, že dobré podmienky pre život, zdravie a kvalita života občanov EÚ majú prednosť pred hospodárskymi záujmami;
3. zastáva názor, že opatrenia v oblasti zdravia majú podľa Zmluvy za cieľ zlepšovať zdravie obyvateľov, podporovať výskum a znižovať riziko ochorení a zdravotných rizík, vrátane rizík spojených so životným štýlom, ako napr. nadmerným požívaním alkoholu;
4. poukazuje na mimoriadnu zraniteľnosť voči alkoholu počas tehotenstva, v detstve a počas dospievania, ako aj na poškodenia neurologickej povahy spôsobené poruchami vývinu nervovej sústavy;
5. pripomína, že pri riešení otázok spojených s nadmerným požívaním alkoholu treba zohľadňovať zásadu subsidiarity a cieľom by malo byť podporovať opatrenia týkajúce sa tejto oblasti na štátnej úrovni, dopĺňať iniciatívy členských štátov v oblasti zdravotnej politiky a podporovať spoluprácu medzi členskými štátmi;
6. poukazuje na to, že sa musia zohľadňovať návyky v jednotlivých krajinách spojené s konzumáciou alkoholu, zdravotný stav obyvateľov a rozdiely v oblasti zdravia, ako aj kultúrne, zemepisné a historické súvislosti. Je dôležité, aby sa zohľadnili odlišné predpoklady a potreby v jednotlivých regiónoch a obciach Európy;
7. zdôrazňuje, že dôležitú úlohu zohrávajú orgány a inštitúcie EÚ, ktoré by mali rôznymi spôsobmi podporovať členské štáty v tom, aby propagovali výskum, ako aj hodnotenie stratégií, opatrení, aktivít a účinkov zmeny zákonov a zákazov;
8. uznáva význam vinárskeho sektora, ktorý zamestnáva tri milióny pracovníkov⁽¹⁾, pivovarníctva s 2,3 milióna pracovných miest v celom potravinárskom reťazci⁽²⁾ a sektora liehovín, kde vo výrobe a predaji pracuje viac než milión pracovníkov⁽³⁾. Táto výroba okrem toho podporuje aj rozvoj sektoru stravovacích a ubytovacích služieb a prispieva k tvorbe ďalších pracovných miest;

⁽¹⁾ <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>

⁽²⁾ http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf

⁽³⁾ <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>

Spoločenské, sociálne a hospodárske následky nadmerného požívania alkoholu

9. konštatuje, že konzumácia alkoholu je u osôb vo veku od 15 do 49 rokov najväčším rizikovým faktorom, pokiaľ ide o ochorenia v celosvetovom meradle, a prevyšuje riziká spojené s fajčením⁽⁴⁾. Štatistické údaje z členských štátov dokazujú, že konzumácia alkoholu vo vekovej skupine od 15 do 64 rokov spôsobuje smrť v jednom zo siedmich prípadov u mužov a v jednom z trinástich prípadov u žien⁽⁵⁾;

10. uvedomuje si skutočnosť, že riskantná, neprímeraná a závislosť vyvolávajúca konzumácia alkoholu má za následok výrazné hospodárske náklady v podobe výpadku výroby (11,3 miliardy EUR) a nezamestnanosti (17,6 miliardy EUR)⁽⁶⁾;

11. zdôrazňuje, že priame sociálne náklady škôd spojené s nadmerným požívaním alkoholu v EÚ predstavujú 155,8 miliardy EUR, pričom väčšia časť (82,9 miliardy EUR) vzniká v oblastiach iných než zdravotníctvo⁽⁷⁾. Ak sa zohľadnia aj škody spôsobené tretím osobám, t. j. škody, ktoré môžu vzniknúť spoločnosti, mladistvým osobám, ako aj mužom aj ženám v okolí konzumentov alkoholu, sociálne náklady spojené s konzumáciou alkoholu sú dvojnásobné⁽⁸⁾;

12. zdôrazňuje, že je potrebné prijať opatrenia na predchádzanie násiliu, pričom sa musí venovať osobitná pozornosť najzraniteľnejším skupinám a konkrétnym situáciám, ako je napr. sexuálne zneužívanie v nočných podnikoch;

13. zdôrazňuje, že spoločenské náklady spojené s nadmerným požívaním alkoholu sa odhadujú v priemere na 1,3 % HDP príslušnej krajiny⁽⁹⁾;

14. poukazuje na to, že nadmerné požívanie alkoholu je rizikovým faktorom v prípade 60 chronických ochorení. Chronické ochorenia sú v EÚ na vzostupe a spôsobujú náklady na zdravotnú starostlivosť v objeme asi 700 miliárd EUR ročne⁽¹⁰⁾;

Riešenie otázok spojených s nadmerným požívaním alkoholu na úrovni EÚ v budúcnosti

15. žiada, aby sa vypracovala nová stratégia EÚ pre boj proti nadmernému požívaniu alkoholu a rád by sa presvedčil o tom, že orgány EÚ- budú naďalej posilňovať príslušné kapacity členských štátov a postarajú sa o účinnú koordináciu. Preto podporuje požiadavky Rady a Európskeho parlamentu, pokiaľ ide o silné politické vedenie v tejto otázke⁽¹¹⁾;

16. poukazuje na to, že spoločné opatrenia na úrovni EÚ by mali obsahovať aj odporúčania a odkazy na osvedčené postupy týkajúce sa posilnenia aktivít na štátnej, regionálnej a miestnej úrovni;

17. zdôrazňuje, že Európska komisia by mala podporovať členské štáty, ktoré sa rozhodnú rozvíjať aktivity v oblasti prevencie alkoholizmu, a nebrániť im v nich;

18. podčiarkuje, že je dôležité, aby na miestnej a regionálnej úrovni zostala zachovaná možnosť prispievať vlastnými zručnosťami a skúsenosťami, keďže orgány na tejto úrovni vedú najúčinnejšie ovplyvňovať potreby a predpoklady v oblasti predchádzania nadmernému požívaniu alkoholu a obmedzovať negatívne účinky konzumácie alkoholu pre spoločnosť. Miestna úroveň je mimoriadne dôležitá, keďže je bližšie k osobám a spoločenským, ktoré ju tvoria;

⁽⁴⁾ http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf

⁽⁶⁾ Centre for Addiction and Mental Health (2012). *Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe*.

⁽⁷⁾ Tamže.

⁽⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf
Anderson, P., Baumberg, B.: *Alcohol in Europe: A public health perspective*, 2006. Institute of Alcohol Studies, London.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf

⁽¹¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/Sk/TXT/?uri=CELEX:52015XG1216\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/Sk/TXT/?uri=CELEX:52015XG1216(01)).

19. víta činnosť Komisie v súvislosti s predchádzaním alkoholizmu v rámci záväzku bojovať proti chronickým ochoreniam, ktorá je však nepostačujúca vzhľadom na to, že nezohľadňuje aspekt prevencie a škôd spôsobených tretím osobám⁽¹²⁾;
20. spoločné úsilie EÚ by malo zahŕňať odporúčania, ktorých cieľom je vyhnúť sa, aby nadmerná konzumácia alkoholu a jeho riziká slúžili na propagáciu turistických destinácií;
21. považuje za dôležité, aby sa strategická práca súvisiaca s otázkami spojenými s nadmerným požívaním alkoholu opierala o práce prebiehajúce na medzinárodnej úrovni a aby bola s nimi koordinovaná. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že v rámci ďalšej práce by bolo potrebné sa usilovať dosiahnuť väčšiu súčinnosť s akčným plánom WHO⁽¹³⁾ a s cieľmi OSN v oblasti udržateľnosti;
22. poukazuje na to, že neštátne organizácie na medzinárodnej, štátnej, regionálnej a miestnej úrovni sú vďaka svojim odborným znalostiam a skúsenostiam dôležitými aktérmi spolupráce;

ZAMERANIE NA BUDÚCE RIEŠENIA OTÁZOK NA ÚROVNI EÚ SPOJENÝCH S NADMERNÝM POŽÍVANÍM ALKOHOLU

Potreba vymedziť koordinačné fóra na úrovni EÚ

23. poukazuje na to, že počas štyroch rokov, ktoré uplynuli od predchádzajúcej stratégie zameranej na predchádzanie alkoholizmu (2006 – 2012)⁽¹⁴⁾, sa činnosť, práca a vytvorené koordinačné platformy CNAPA a EAHF určitým spôsobom ďalej rozvíjali. Tieto, ako aj ostatné fóra na riešenie otázok spojených s nadmerným požívaním alkoholu, sú však naďalej potrebné. Treba zohľadniť a ďalej rozvíjať ich zručnosti a nadobudnuté skúsenosti;
24. upozorňuje na to, že v roku 2016 sa skončí platnosť akčného plánu týkajúceho sa konzumácie alkoholu mladými ľuďmi a nárazového nadmerného pitia alkoholu, ako aj spoločnej akcie na znižovanie škôd súvisiacich s požívaním alkoholu (*reducing alcohol related harm*). Poukazuje na nevyhnutnosť predĺžiť jeho platnosť a/alebo spustiť nový akčný plán pre mladistvých a mladých dospelých;
25. zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa na úrovni EÚ podporoval výskum, aby sa znalosti mohli rýchlejšie využiť v praxi a v podobe nových pracovných metód. Treba preskúmať, ako môžu opatrenia zároveň prispieť k odstráneniu nerovností v oblasti zdravia;
26. víta výmenu osvedčených postupov v rámci členských štátov a medzi nimi. Táto výmena má strategický význam a stimuluje učenie, získavanie poznatkov a zisťovanie spoločných otázok. Pokiaľ ide o nákladovú efektívnosť, opatrenia a aktivity by sa mali zakladať na faktoch a praktických skúsenostiach;
27. podčiarkuje význam účelného monitorovania vývoja opatrení v politike týkajúcej sa konzumácie alkoholu. Treba ďalej rozvíjať súčasné databanky, ktoré vychádzajú z porovnateľných, spoľahlivých a normalizovaných ukazovateľov monitorovania a analýzy;
28. zastáva názor, že by sa mala vytvoriť vedecká skupina na podporu zhromažďovania vedecky podložených údajov;

Marketing a reklama na alkoholické nápoje

29. zdôrazňuje, že marketing a reklama sú cezhraničné, preto je spolupráca medzi členskými štátmi veľmi dôležitá;
30. opatrenia, ktorých cieľom je zabrániť vplyvu marketingu a reklamy na alkoholické nápoje na deti a mladistvých, by mali mať obmedzujúci a donucovací charakter. To znamená, že by sa mal zakázať predaj alkoholu neplnoletým osobám, ako aj jeho reklama zameraná na neplnoleté osoby;

⁽¹²⁾ Pojem „škody spôsobené tretím osobám“ sa vzťahuje na škody, ktoré môžu byť spôsobené spoločnosťou a jednotlivcom v okolí konzumentov alkoholu. Zodpovedajúci anglický výraz je „alcohol's harm to others“.

⁽¹³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

⁽¹⁴⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému Stratégia EÚ na podporu členských štátov pri znižovaní rozsahu škôd súvisiacich s požívaním alkoholu (2007/C 197/08).

31. zdôrazňuje význam toho, aby výrobcovia a distribútori alkoholických nápojov prísne dodržiavali predpisy v oblasti marketingu a reklamy;
32. žiada, aby sa do práce na zníženie ovplyvňovania detí a mladistvých prostredníctvom marketingu alkoholu a reklamy naň zahrnul aj marketing v sociálnych médiách a na internete, ako aj umiestňovanie produktov a ďalšie produkty súvisiace s alkoholom. Vo Fínsku je od roku 2015 zakázané používať súťaže a hry na marketing alkoholu. Zakázaná bola aj reklama na alkohol na verejných priestranstvách a v sociálnych médiách ⁽¹⁵⁾;
33. poukazuje na to, že sponzorovanie športových a kultúrnych podujatí je rastúci trh a je to nákladovo efektívna marketingová stratégia. Mladí ľudia sú tak na mieste konania podujatia a prostredníctvom televízneho vysielania oslovení a vystavení reklame na alkohol;
34. poukazuje na to, že pri všetkých formách obchodovania s alkoholickými nápojmi a ich propagácie je potrebné informovať o rizikách nadmernej konzumácie alkoholu;
35. je si vedomý toho, že v EÚ existuje vysoká úroveň dobrovoľnej autoregulácie pri marketingu alkoholu. Názory na to, či pomáha skutočne znížiť spotrebu alkoholu, sa líšia ⁽¹⁶⁾, a jasné je aj to, že táto autoregulácia nepostačuje na to, aby sa podarilo ochrániť tehotné ženy, deti a mladistvých pred negatívnymi vplyvmi alkoholu ⁽¹⁷⁾;

Práva detí a mladistvých

36. poukazuje na to, že príliš veľa detí a mladistvých vyrastá v rodinách, v ktorých dochádza k závislosti na alkohole a zneužívaniu alkoholu. Podľa odhadov žije v celej EÚ 5 až 9 miliónov detí v rodinách so škodlivou konzumáciou alkoholu ⁽¹⁸⁾. Týmto deťom hrozí, že budú mať horšie predpoklady v oblasti vzdelávania a zdravia;
37. sa domnieva, že je dôležité určiť tie oblasti činností, ktoré by sa mali v členských štátoch rozvíjať s cieľom obmedziť rozsiahle požívanie alkoholu mladistvými osobami, a tým zabezpečiť bezpečné a zdravé prostredie pre mladých ľudí. V tomto zmysle zdôrazňuje význam podporovať modely trávenia voľného času a osláv bez konzumácie alkoholu;
38. poukazuje na mimoriadne zraniteľné obdobie tehotenstva a dojčenia, pretože práve v tomto období vznikajú poruchy fetálneho alkoholového spektra. Alkohol ovplyvňuje rast a vývin plodu počas celého tehotenstva a nie je známe, že by existovalo nejaké bezpečné množstvo alkoholu, ktoré by tehotné ženy mohli vypiť;
39. súhlasí s názorom, že Dohovor o právach dieťaťa sa vzťahuje aj na ochranu detí a mladistvých pred škodami spôsobenými alkoholom. Zmluvné štáty sú článkom 33 viazané konať v záujme blaha dieťaťa a pri všetkých rozhodnutiach, ktoré sa týkajú detí, mať na pamäti a zohľadniť ich záujmy;
40. považuje za prioritné uplatňovať preventívne opatrenia počas tehotenstva, v detstve a počas dospievania, vďaka čomu by sa zaviedla kultúra prevencie a podpory zdravia;
41. poukazuje na význam školy ako miesta, ktoré je dôležité pre podporu zdravia a na ktorom je možné posilniť faktory na ochranu detí a včas rozpoznať zneužívanie alkoholu a ohrozené deti. Školské vyučovanie o nebezpečenstvách alkoholu zamerané na deti musí byť postavené na vedeckých dôkazoch, pretože vyučovanie a aktivity výlučne informačného charakteru nemajú požadovaný účinok a mali by byť do nich komplexne zapojené všetky zainteresované strany vzdelávacej komunity, t. j. žiaci, rodiny a učitelia;

⁽¹⁵⁾ <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2013/20130070.pdf>

⁽¹⁶⁾ Babor, T. F.: *Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition*. Addiction, 2010.

⁽¹⁷⁾ CAMY (2003): *Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003: Center on Alcohol Marketing and Youth*, Madden, P. A., Grube, J. W.: *The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990 through 1992*. Am J Public Health, 1994.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, s. 6.

42. považuje za dôležitejšie znížiť nadmerné požívanie alkoholu u dospelých, o. i. prostredníctvom osvetovej činnosti, pretože úloha dospelých ako vzoru je nevyhnutná pre účinnú prácu s mladistvými a mladými dospelými v oblasti prevencie. Informačné materiály pre dospelých aj pre deti by mali vypracovať nezávislé miesta prepojené s výskumom. Preto je dôležité pracovať s odvetvím ubytovania a gastronómie pri osвете o zodpovednom podávaní alkoholických nápojov s cieľom minimalizovať nadmernú konzumáciu alkoholu u dospelých;

43. považuje za prioritu uskutočňovať programy prevencie v rodinnom prostredí, keďže ide o zásadné prostredie z hľadiska výchovy a formovania detí a odovzdávania príkladov, hodnôt, schopností a zručností;

Informácie pre spotrebiteľov – zoznam zložiek s údajmi o nutričnej hodnote a kalóriách

44. žiada orgány a inštitúcie EÚ, aby zlepšili označovanie alkoholu v EÚ a dokončili správu o zahrnutí obalov alkoholických výrobkov do existujúcich právnych predpisov o uvádzaní zložiek, vrátane zloženia, nutričnej hodnoty a kalórií. Upozorňuje na právo spotrebiteľov poznať zloženie výrobkov, aby sa mohli pri kúpe správne rozhodnúť;

45. vyslovuje sa za to, aby bolo uvedené osobitné upozornenie pre tehotné ženy, deti, mladých ľudí a vodičov vozidiel, ktoré je dôležitým doplnením a prostriedkom na to, aby sa upozornilo na nebezpečenstvo alkoholu a znížilo sa. Tieto upozornenia treba prispôbiť jednotlivým cieľovým skupinám. Víta už vykonané kroky výrobcov a distribútorov v tejto oblasti;

46. odporúča prostredníctvom vzdelávania a informačných kampaní šíriť rozsiahlejšiu osvetu o nebezpečenstvách spojených s nárazovým cieľným opíjaním sa (tzv. alkoholové záťahy) a informovať o tom, kde hľadať pomoc, podporu a liečenie;

47. zdôrazňuje dôležitú úlohu médií pri presnom informovaní o nebezpečenstvách požívania alkoholu;

Prístup k alkoholu a predaj lacného alkoholu

48. poukazuje na to, že sociálne a ekonomicky znevýhodnené skupiny a mladí ľudia sú vystavení väčšiemu riziku zdravotných problémov a upozorňuje, že je potrebné zabrániť ešte väčšej zdravotnej nerovnosti. Problematická je najmä príliš nízka a príliš ľahko dostupná cena alkoholu, ktorá môže viesť k jeho nadmernému užívaniu a následne k poškodeniu pečene a predčasnej smrti⁽¹⁹⁾. Členské štáty môžu zväziť spoločné opatrenia vrátane výskumov, s cieľom zabrániť predaju extrémne lacného alkoholu, a to aj predaju cez internet;

49. konštatuje, že existuje vzájomná súvislosť medzi dostupnosťou alkoholu a rozsahom zneužívania alkoholu a škôd ním spôsobených. Výsledky výskumu naznačujú, že ľahšia dostupnosť alkoholu vedie k jeho väčšej spotrebe a teda aj k častejšiemu výskytu zdravotných problémov a poškodení⁽²⁰⁾;

50. sa domnieva, že členské štáty by mohli ešte viac sprísniť ustanovenia a kontroly týkajúce sa predaja a nákupu, a to bez ohľadu na to, že vo väčšine členských štátov platí veková hranica 18 rokov. Ďalšou možnosťou je obmedzenie počtu predajných miest, zákaz požívania a predaja alkoholu na verejných miestach v určitom čase, obmedzenie otváracích hodín, povolení na podávanie alkoholických nápojov, ako aj zodpovedné podávanie alkoholických nápojov, a to prostredníctvom vzdelávacích opatrení pre pracovníkov, distribútorov a pohostinské zariadenia. Obmedzenia musia byť doplnené aj kontrolou ich dodržiavania;

Prevencia na pracovisku

51. konštatuje, neprimerané a závislosť vyvolávajúce požívanie alkoholu môže viesť k väčšej chorobnosti a zhoršenému pracovnému výkonu a má negatívny vplyv aj na ďalšie osoby. Podnapité osoby spôsobujú 20 – 25 % všetkých úrazov na pracovisku. Pracovisko je preto dôležitým miestom na predchádzanie škodlivému požívaniu alkoholu⁽²¹⁾;

⁽¹⁹⁾ http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292_file.pdf

⁽²⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf

52. poukazuje na to, že treba zväziť možnosť, aby sa previnilé osoby zapojili do vzdelávacích a osvetových programov, ktoré by boli alternatívou pokút alebo iných donucovacích opatrení, najmä ak sú údajné previnilé osoby mladistvé;

53. zdôrazňuje, že problém konzumácie alkoholu by sa mal riešiť na pracovisku, a to včasným zásahom. Na pracoviskách by mali byť pokyny, ako takéto situácie riešiť. Bolo by to dobré preventívne opatrenie v rámci ochrany zdravia pri práci;

54. je presvedčený, že verejná správa má priekopnícku úlohu, pokiaľ ide o prevenciu požívania alkoholu v záujme bezpečnejšieho, nie nebezpečného pracovného prostredia, a to nielen preto, že mnohí úradníci poskytujú občanom dôležité sociálne služby;

Prevenia v sektore zdravotnej starostlivosti a opatrovateľskom sektore

55. poukazuje na to, že je potrebné, aby bol k dispozícii včasný prístup k pomoci, liečbe a lekárskej starostlivosti, a že je potrebné zabezpečiť, aby deti, ktorých rodičia sa liečia zo závislosti na alkohole alebo jeho zneužívania, dostali pomoc a podporu. Chorobám sa dá predísť zdravým spôsobom života, tým, že sa bude poskytovať poradenstvo v oblasti rizikovej konzumácie alkoholu;

56. považuje za potrebné, aby sa v pracovnom prostredí podporovali dohody medzi odborovými a zamestnaneckými organizáciami, ktoré by zamestnancov zapájali do pripravovaných preventívnych opatrení;

57. konštatuje, že ochorením pečene v dôsledku požívania alkoholu trpia často ľudia v produktívnom veku. Okrem toho existuje medicínska súvislosť medzi zneužívaním alkoholu a celým radom ďalších vážnych ochorení, akými sú rakovina, choroby srdcovo-cievneho obehu a psychické ochorenia ⁽²²⁾;

Bezpečnosť cestnej premávky

58. poukazuje na to, že obmedzenia obsahu alkoholu v krvi, informovanosť, vzdelávanie a monitorovanie prispievajú k bezpečnosti cestnej premávky. Alkohol za volantom má na svedomí 25 % všetkých smrteľných dopravných nehôd v EÚ ⁽²³⁾;

59. víta štúdiu o alkoholových imobilizéroch zapalovania v autách, ktorú predložila Európska komisia v roku 2014, a im pripisovaný pokles počtu dopravných nehôd, pri ktorých zohral rolu alkohol ⁽²⁴⁾;

60. domnieva sa, že je možné spraviť ešte viac pre to, aby sa zlepšila bezpečnosť cestnej premávky v EÚ: okrem iného by sa mali preskúmať dopravné nehody, pri ktorých zohral úlohu alkohol, a mala by prebiehať výmena skúseností medzi členskými štátmi o účinných opatreniach, ktoré sa uplatňujú v tejto oblasti. Je dôležité, aby začínajúci vodiči vedeli, aké dôsledky môže mať alkohol za volantom.

V Bruseli 9. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽²²⁾ http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive/index_sk.htm

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf

III

(Prípravné akty)

VÝBOR REGIÓNOV

121. PLENÁRNE ZASADNUTIE 8. A 9. FEBRUÁRA 2017

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Reforma spoločného európskeho azylového systému —
2. balík návrhov a rámec Únie pre presídľovanie

(2017/C 207/13)

Spravodajca: Vincenzo Bianco (IT/SES), primátor mesta Catania

Referenčné dokumenty: Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa ustanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (prepracované znenie)

COM(2016) 465 final

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o normách pre podmienky, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na poskytnutie medzinárodnej ochrany, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah poskytovanej ochrany, a ktorým sa mení smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003, pokiaľ ide o postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom

COM(2016) 466 final

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ

COM(2016) 467 final

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje rámec Únie pre presídľovanie a ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 516/2014

COM(2016) 468 final

I. NÁVRHY ZMIEN

COM(2016) 466 final (Podmienky na poskytnutie ochrany)

Pozmeňovací návrh 1

Článok 8 ods. 3 – Vnútroštátna ochrana

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Pri posudzovaní toho, či žiadateľ má opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo je vystavený reálnemu riziku utrpenia vážneho bezprávia, alebo má prístup k ochrane pred prenasledovaním alebo vážnym bezprávím v časti krajiny pôvodu v súlade s odsekom 1, rozhodujúce orgány zohľadnia v čase prijímania rozhodnutia o žiadosti všeobecné okolnosti prevládajúce v danej časti krajiny a osobnú situáciu žiadateľa v súlade s článkom 4. Na tento účel rozhodujúce orgány zabezpečia, aby sa získali presné a aktuálne informácie zo všetkých príslušných zdrojov vrátane dostupných informácií o krajine pôvodu a spoločnej analýzy informácií o krajine pôvodu na úrovni Únie uvedených v článkoch 8 a 10 nariadenia (EÚ) XXX/XX [nariadenie o Agentúre Európskej únie pre azyl], ako aj informácií a usmernení vydaných Vysokým komisárom Organizácie Spojených národov pre utečencov.</p>	<p>Pri posudzovaní toho, či žiadateľ má opodstatnenú obavu z prenasledovania alebo je vystavený reálnemu riziku utrpenia vážneho bezprávia, alebo má prístup k ochrane pred prenasledovaním alebo vážnym bezprávím v časti krajiny pôvodu v súlade s odsekom 1, rozhodujúce orgány zohľadnia v čase prijímania rozhodnutia o žiadosti všeobecné okolnosti prevládajúce v danej časti krajiny a osobnú situáciu žiadateľa v súlade s článkom 4. Na tento účel rozhodujúce orgány zabezpečia, aby sa získali presné a aktuálne informácie zo všetkých príslušných zdrojov vrátane dostupných informácií o krajine pôvodu a spoločnej analýzy informácií o krajine pôvodu na úrovni Únie uvedených v článkoch 8 a 10 nariadenia (EÚ) XXX/XX [nariadenie o Agentúre Európskej únie pre azyl], ako aj informácií a usmernení vydaných Vysokým komisárom Organizácie Spojených národov pre utečencov. Môžu sa posudzovať aj informácie a usmernenia poskytnuté z nezávislých zdrojov a od nezávislých expertov.</p>

Zdôvodnenie

Informácie a nezávislé hodnotenia by mohli pomôcť poskytnúť údaje, ktoré nie sú nevyhnutne dostupné z oficiálnych zdrojov.

Pozmeňovací návrh 2

Článok 15 – Preskúvanie postavenia utečenca

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Na účely uplatňovania článku 14 ods. 1 rozhodujúci orgán preskúma postavenie utečenca, najmä:</p> <p>(a) v prípade, keď informácie o krajine pôvodu a spoločná analýza informácií o krajine pôvodu na úrovni Únie uvedené v článkoch 8 a 10 nariadenia (EÚ) XXX/XX [nariadenie o Agentúre Európskej únie pre azyl] poukazujú na významnú zmenu v krajine pôvodu, ktorá je relevantná z hľadiska potreby ochrany žiadateľa;</p> <p>(b) pri prvom obnovovaní povolenia na pobyt vydaného utečencovi.</p>	<p>Na účely uplatňovania článku 14 ods. 1 rozhodujúci orgán preskúma postavenie utečenca, najmä:</p> <p>(a) v prípade, keď informácie o krajine pôvodu a spoločná analýza informácií o krajine pôvodu na úrovni Únie uvedené v článkoch 8 a 10 nariadenia (EÚ) XXX/XX [nariadenie o Agentúre Európskej únie pre azyl] poukazujú na významnú zmenu v krajine pôvodu, ktorá je relevantná z hľadiska potreby ochrany žiadateľa;</p> <p>(b) pri prvom obnovovaní povolenia na pobyt vydaného utečencovi v zjednodušenom konaní: Ak sa v rámci zjednodušeného konania odhalia skutočnosti, ako sú napríklad skutočnosti uvedené v písm. a), ktoré by mohli viesť k prípadnému zamietnutiu obnovenia povolenia, zjednodušené konanie by sa okamžite malo zmeniť na riadne konanie a dotknutá osoba by o tejto skutočnosti mala byť informovaná; v každom prípade sa zachováva možnosť obrátiť sa na súdny orgán so žiadosťou o nápravu vo veci neobnovenia povolenia.</p>

Zdôvodnenie

Návrh Komisie zavádza preskúvanie postavenia utečencov, ktoré sa vykonáva: a) automaticky, zakaždým, keď EASO oznámi, že došlo k významným zmenám situácie v krajine pôvodu; b) v každom prípade v pravidelných intervaloch, aj keď neboli oznámené zmeny. Usudzuje sa však, že v tomto druhom prípade by sa povolenie mohlo a malo obnoviť v zjednodušenom konaní, aby sa predišlo nadmernej záťaži pre utečencov a pocitu prílišnej nestability.

COM(2016) 467 final (Spoločné konanie o medzinárodnej ochrane)**Pozmeňujúci návrh 3**

Článok 7 ods. 4 – Povinnosti žiadateľov

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Žiadateľ informuje rozhodujúci orgán členského štátu, v ktorom je povinný byť prítomný, o svojom mieste pobytu alebo adrese, alebo telefónnom čísle, na ktorom ho rozhodujúci orgán alebo iné zodpovedné orgány môžu zastihnúť. Žiadateľ informuje uvedený rozhodujúci orgán o akýchkoľvek zmenách. Žiadateľ prijíma akúkoľvek komunikáciu na najnovšom mieste pobytu alebo adrese, ktorú zodpovedajúcim spôsobom uviedol, najmä ak podáva žiadosť v súlade s článkom 28.</p>	<p>Žiadateľ informuje rozhodujúci orgán členského štátu, v ktorom je povinný byť prítomný, o svojom mieste pobytu alebo adrese a telefónnom čísle, na ktorom ho rozhodujúci orgán alebo iné zodpovedné orgány môžu zastihnúť. Žiadateľ informuje uvedený rozhodujúci orgán o akýchkoľvek zmenách. Žiadateľ prijíma akúkoľvek komunikáciu na najnovšom mieste pobytu alebo adrese, ktorú zodpovedajúcim spôsobom uviedol, najmä ak podáva žiadosť v súlade s článkom 28.</p>

Zdôvodnenie

Žiadateľ by mal poskytnúť údaje o svojom mieste pobytu a adresu, nie len telefónne číslo, aby mohol byť načas informovaný o rozhodnutiach týkajúcich sa jeho prebiehajúceho konania.

Pozmeňovací návrh 4

Článok 15 ods. 5 – Bezplatná právna pomoc a zastúpenie (v odvolacom konaní)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia v odvolacom konaní môže byť vylúčené v týchto prípadoch:</p> <p>(a) žiadateľ má dostatočné zdroje;</p> <p>(b) o odvolaní sa predpokladá, že nemá zrejmu možnosť uspieť;</p> <p>(c) odvolanie alebo preskúvanie je na druhom stupni odvolania alebo vyššom, podľa ustanovení vnútroštátneho práva, vrátane opätovných vypočutí alebo preskúvaní odvolania.</p> <p>Ak rozhodnutie o neposkytnutí bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia prijme orgán, ktorý nie je súdom alebo tribunálom, v prípade, keď sa predpokladá, že odvolanie nemá zrejmu možnosť uspieť, žiadateľ má proti danému rozhodnutiu právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom alebo tribunálom, a na ten účel má nárok požiadať o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie.</p>	<p>Poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia v odvolacom konaní môže byť vylúčené v týchto prípadoch:</p> <p>a) žiadateľ má dostatočné zdroje.</p> <p>Ak je odvolanie podané len z účelových dôvodov alebo je preukázateľne nepodložené, súdny orgán môže rozhodnúť zrušiť poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia a znížiť alebo celkom zrušiť odmeny, ktoré právnenému zástupcovi vypláca štát (ak sú stanovené).</p>

Zdôvodnenie

Usudzuje sa, že najmä v prípade odvolacieho konania (prvého a druhého stupňa a/alebo na vyšších stupňoch) by sa právo na právne poradenstvo malo odoprieť na základe náležite prísneho kritéria, ktoré by bolo čo najmenej pravdepodobnostné alebo závislé od vlastného uváženia a že príslušné posúdenie musí nevyhnutne vykonať sudca.

Pozmeňovací návrh 5

Článok 33 ods. 2 – Posúdenie žiadostí

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. Rozhodujúci orgán prijíma rozhodnutia o žiadostiach o medzinárodnú ochranu po primeranom posúdení prípustnosti alebo merita žiadosti. Rozhodujúci orgán posúdi žiadosti objektívne, nestranne a na individuálnom základe. Na účel posúdenia žiadosti vezme do úvahy:</p> <p>(a) príslušné vyhlásenia a dokumentáciu predloženú žiadateľom vrátane informácií o tom, či žiadateľ bol alebo môže byť vystavený prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu;</p> <p>(b) všetky relevantné, presné a aktuálne informácie o situácii prevládajúcej v krajine pôvodu žiadateľa v čase prijímania rozhodnutia o žiadosti vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu ich uplatňovania, ako aj akékoľvek iné relevantné informácie získané od Agentúry Európskej únie pre azyl, od Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov a relevantných organizácií na ochranu ľudských práv alebo z iných zdrojov;</p> <p>(c) spoločnú analýzu informácií o krajine pôvodu uvedenú v článku 10 nariadenia (EÚ) č. XXX/XXX (nariadenie o Agentúre EÚ pre azyl);</p> <p>(d) individuálne postavenie a osobné okolnosti žiadateľa vrátane takých faktorov, ako je pôvod, pohlavie, vek, sexuálna orientácia a rodová identita, s cieľom posúdiť, či by na základe osobných okolností žiadateľa činy, ktorým bol alebo mohol byť žiadateľ vystavený, predstavovali prenasledovanie alebo vážne bezprávie;</p> <p>(e) či činnosti, ktoré žiadateľ vykonával od opustenia krajiny pôvodu, boli vykonávané s výlučným alebo hlavným cieľom vytvorenia potrebných podmienok pre požadovanie medzinárodnej ochrany tak, aby sa posúdilo, či by uvedené činnosti spôsobili, že žiadateľ bude vystavený prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu v prípade návratu do danej krajiny;</p>	<p>2. Rozhodujúci orgán prijíma rozhodnutia o žiadostiach o medzinárodnú ochranu po primeranom posúdení prípustnosti alebo merita žiadosti. Rozhodujúci orgán posúdi žiadosti objektívne, nestranne a na individuálnom základe. Na účel posúdenia žiadosti vezme do úvahy:</p> <p>a) príslušné vyhlásenia a dokumentáciu predloženú žiadateľom vrátane informácií o tom, či žiadateľ bol alebo môže byť vystavený prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu;</p> <p>b) všetky relevantné, presné a aktuálne informácie o situácii prevládajúcej v krajine pôvodu žiadateľa v čase prijímania rozhodnutia o žiadosti vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu ich uplatňovania, ako aj akékoľvek iné relevantné informácie získané od Agentúry Európskej únie pre azyl, od Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov a relevantných organizácií na ochranu ľudských práv alebo z iných zdrojov;</p> <p>c) spoločnú analýzu informácií o krajine pôvodu uvedenú v článku 10 nariadenia (EÚ) č. XXX/XXX (nariadenie o Agentúre EÚ pre azyl);</p> <p>d) individuálne postavenie a osobné okolnosti žiadateľa vrátane takých faktorov, ako je pôvod, pohlavie, vek, sexuálna orientácia a rodová identita, s cieľom posúdiť, či by na základe osobných okolností žiadateľa činy, ktorým bol alebo mohol byť žiadateľ vystavený, predstavovali prenasledovanie alebo vážne bezprávie;</p> <p>e) či činnosti, ktoré žiadateľ vykonával od opustenia krajiny pôvodu, boli vykonávané s výlučným alebo hlavným cieľom vytvorenia potrebných podmienok pre požadovanie medzinárodnej ochrany tak, aby sa posúdilo, či by uvedené činnosti spôsobili, že žiadateľ bude vystavený prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu v prípade návratu do danej krajiny;</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>(f) či sa mohlo odôvodnene očakávať, že žiadateľ prijme ochranu inej krajiny, kde by mohol získať štátne občianstvo.</p>	<p>f) či sa mohlo odôvodnene očakávať, že žiadateľ prijme ochranu inej krajiny, kde by mohol získať štátne občianstvo;</p> <p>g) <i>vyhlásenia, ak sú doložené oficiálnymi dokumentmi, a dokumenty predložené žiadateľom s cieľom preukázať jeho preferencie, rodinné väzby, spoločenské väzby s komunitou krajiny pôvodu, jazykové alebo odborné znalosti, ktoré by umožnili jeho ľahšie začlenenie v jednom alebo viacerých členských štátoch určenia.</i></p>

Zdôvodnenie

Tento pozmeňovací návrh je v súlade so stanoviskom k návrhu revízie dublinského nariadenia, ktorý už bol schválený v komisii CIVEX, podľa ktorého treba zohľadniť preferencie a väzby žiadateľa s cieľom určiť príslušný členský štát.

Pozmeňovací návrh 6

Článok 34 – Trvanie konania

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. Posúdenie na účely určenia prípustnosti žiadosti podľa článku 36 ods. 1 nesmie trvať dlhšie ako jeden mesiac od podania žiadosti.</p> <p>Lehota na toto posúdenie je desať pracovných dní, ak v súlade s článkom 3 ods. 3 písm. a) nariadenia (EÚ) č. XXX/XXX (dublinské nariadenie) členský štát prvej žiadosti uplatňuje koncepcie prvej krajiny azylu alebo bezpečnej tretej krajiny uvedené v článku 36 ods. 1 písm. a) a b).</p> <p>2. Rozhodujúci orgán zabezpečí, aby konanie o merite žiadosti bolo ukončené čo najskôr a najneskôr do šiestich mesiacov od podania žiadosti bez toho, aby bolo dotknuté primerané a úplné posúdenie.</p> <p>3. Rozhodujúci orgán môže predĺžiť lehotu šiestich mesiacov o obdobie maximálne troch mesiacov v prípade, že:</p> <p>a) neprimeraný počet štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátnej príslušnosti žiada o medzinárodnú ochranu súčasne, v dôsledku čoho je v praxi zložité skončiť konanie v šesťmesačnej lehote;</p> <p>b) konanie zahŕňa zložité skutkové alebo právne otázky.</p>	<p>1. Posúdenie na účely určenia prípustnosti žiadosti podľa článku 36 ods. 1 nesmie trvať dlhšie ako jeden mesiac od podania žiadosti.</p> <p>2. Rozhodujúci orgán zabezpečí, aby konanie o merite žiadosti bolo ukončené čo najskôr a najneskôr do šiestich mesiacov od podania žiadosti bez toho, aby bolo dotknuté primerané a úplné posúdenie.</p> <p>3. Rozhodujúci orgán môže predĺžiť lehotu šiestich mesiacov o obdobie maximálne ďalších šiestich mesiacov v prípade, že:</p> <p>a) neprimeraný počet štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátnej príslušnosti žiada o medzinárodnú ochranu súčasne, v dôsledku čoho je v praxi zložité skončiť konanie v šesťmesačnej lehote;</p> <p>b) konanie zahŕňa zložité skutkové alebo právne otázky.</p>

Zdôvodnenie

Variabilita termínov môže negatívne vplyvať na vykonávanie práva na obranu a zhoršiť dôkazné overovanie a aktualizáciu postavenia dotknutej osoby, za ktoré je zodpovedný advokát.

Vzhľadom na možné krízové situácie alebo nadmerný nápor žiadostí, pri súčasnom zohľadnení osobitnej podpory EASO alebo iných členských štátov, je vhodné maximálnu dĺžku konania (celkovo) zvýšiť z deviatich mesiacov až na jeden rok.

Pozmeňovací návrh 7

Článok 36 ods. 2 – Rozhodnutie o prípustnosti žiadosti **a o právomoci**

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Žiadosť sa neposudzuje podľa jej merita v prípadoch, keď žiadosť nie je posúdená v súlade s nariadením (EÚ) č. XXX/XXX (dublinské nariadenie), a to ani vtedy, ak iný členský štát udelil žiadateľovi medzinárodnú ochranu, alebo ak je žiadosť zamietnutá ako neprípustná podľa odseku 1.</p>	<p>Žiadosť sa neposudzuje podľa jej merita v prípadoch, keď žiadosť nie je posúdená v súlade s nariadením (EÚ) č. XXX/XXX (dublinské nariadenie), a to ani vtedy, ak iný členský štát udelil žiadateľovi medzinárodnú ochranu, alebo ak je žiadosť zamietnutá ako neprípustná podľa odseku 1 alebo ak na základe článku 7 nariadenia (EÚ) č. XXX/XXX (dublinské nariadenie) žiadateľ uprednostnil jeden alebo viaceré členské štáty určenia, kde podľa údajov EASO poskytovaných štvrtročne nebola dosiahnutá prahová hodnota stanovená v článkoch 7 a 35 tohto nariadenia.</p>

Zdôvodnenie

Pozmeňovací návrh je v súlade so stanoviskom k návrhu revízie dublinského nariadenia, ktorý už bol schválený v komisii CIVEX. V zdôraznenom prípade je totiž za preskúmanie merita zodpovedný štát určený na základe kritéria preferencií/väzieb, a nie krajina prvého vstupu, ktorá musí len zabezpečiť odovzdanie danej osoby do príslušnej krajiny.

Pozmeňovací návrh 8

Článok 39 – Konkludentné späťvzatie žiadostí

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. Rozhodujúci orgán zamietne žiadosť ako žiadosť, od ktorej sa odstúpilo v prípade, že:</p> <p>[...]</p> <p>2. Ak nastanú okolnosti uvedené v odseku 1, rozhodujúci orgán ukončí posudzovanie žiadosti a zašle žiadateľovi písomné oznámenie na miesto bydliska alebo adresu podľa článku 7 ods. 4, ktorým ho informuje, že posudzovanie jeho žiadosti bolo ukončené a že žiadosť bude definitívne zamietnutá ako žiadosť, od ktorej sa odstúpilo, pokiaľ sa žiadateľ nenahlási rozhodujúcemu orgánu v lehote jedného mesiaca od zaslania písomného oznámenia.</p> <p>3. Ak sa žiadateľ nahlási rozhodujúcemu orgánu v rámci daného jednomesačného obdobia a preukáže, že jeho zlyhanie bolo zapríčinené okolnosťami mimo jeho kontroly, rozhodujúci orgán obnoví posudzovanie žiadosti.</p>	<p>1. Rozhodujúci orgán zamietne žiadosť ako žiadosť, od ktorej sa odstúpilo v prípade, že:</p> <p>[...]</p> <p>2. Ak nastanú okolnosti uvedené v odseku 1, rozhodujúci orgán ukončí posudzovanie žiadosti a zašle žiadateľovi písomné oznámenie na miesto bydliska alebo adresu podľa článku 7 ods. 4, ktorým ho informuje, že posudzovanie jeho žiadosti bolo ukončené a že žiadosť bude definitívne zamietnutá ako žiadosť, od ktorej sa odstúpilo, pokiaľ sa žiadateľ nenahlási rozhodujúcemu orgánu v lehote dvoch mesiacov od zaslania písomného oznámenia.</p> <p>3. Ak sa žiadateľ nahlási rozhodujúcemu orgánu v rámci daného dvojmesačného obdobia a preukáže, že jeho zlyhanie bolo zapríčinené okolnosťami mimo jeho kontroly, rozhodujúci orgán obnoví posudzovanie žiadosti.</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
4. Ak sa žiadateľ nenahlási rozhodujúcemu orgánu v rámci daného jednomesačného obdobia ani nepreukáže, že jeho zlyhanie bolo zapríčinené okolnosťami mimo jeho kontroly, rozhodujúci orgán bude považovať danú žiadosť za konkludentne späťvzatú.	4. Ak sa žiadateľ nenahlási rozhodujúcemu orgánu v rámci daného dvojmesačného obdobia ani nepreukáže, že jeho zlyhanie bolo zapríčinené okolnosťami mimo jeho kontroly, rozhodujúci orgán bude považovať danú žiadosť za konkludentne späťvzatú.

Zdôvodnenie

Usudzuje sa, že vzhľadom na prípadné komunikačné ťažkosti, ktoré môže mať žiadateľ, by sa mala zaviesť lehota poskytujúca vyššiu záruku.

Pozmeňovací návrh 9

Článok 43 – Výnimka z práva zostať na území v prípade následných žiadostí

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Bez toho, aby bola dotknutá zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia, členské štáty môžu stanoviť výnimku z práva zostať na ich území a odchýliť sa od článku 54 ods. 1, ak:	Bez toho, aby bola dotknutá zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia, členské štáty môžu stanoviť výnimku z práva zostať na ich území a odchýliť sa od článku 54 ods. 1, ak:
(a) následnú žiadosť zamietol rozhodujúci orgán ako neprípustnú alebo preukázateľne nepodloženú;	(a) následnú žiadosť zamietol rozhodujúci orgán ako neprípustnú alebo preukázateľne nepodloženú;
(b) sa uskutočnila druhá alebo ďalšia následná žiadosť v ktoromkoľvek členskom štáte po konečnom rozhodnutí, ktorým sa zamietla predchádzajúca následná žiadosť ako neprípustná, nepodložená alebo preukázateľne nepodložená.	(b) sa uskutočnila druhá alebo ďalšia následná žiadosť v ktoromkoľvek členskom štáte po konečnom rozhodnutí, ktorým sa zamietla predchádzajúca následná žiadosť ako neprípustná, nepodložená alebo preukázateľne nepodložená; ustanovenie uvedené v písmene b) sa neuplatňuje v prípade, že predchádzajúca žiadosť bola predložená pred dátumom nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, a konkrétne, keď dotknutej osobe nebola poskytnutá právna pomoc;

Zdôvodnenie

Keďže povinnosti informovania, zastupovania a pomoci sa na všetkých úrovniach zavádzajú len súčasným balíkom návrhov Komisie, usudzuje sa, že členské štáty nemôžu nepriznať právo zostať na ich území, kde sa navrhovateľovi neposkytla právna pomoc počas jeho prvej žiadosti.

Pozmeňovací návrh 10

Článok 45 ods. 3 – Konceptia bezpečnej tretej krajiny

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Rozhodujúci orgán považuje tretiu krajinu za bezpečnú tretiu krajinu pre konkrétneho žiadateľa po individuálnom posúdení žiadosti, len ak je presvedčený o bezpečnosti tejto tretej krajiny pre konkrétneho žiadateľa v súlade s kritériami stanovenými v odseku 1 a zistil, že:	Rozhodujúci orgán považuje tretiu krajinu za bezpečnú tretiu krajinu pre konkrétneho žiadateľa po individuálnom posúdení žiadosti, len ak je presvedčený o bezpečnosti tejto tretej krajiny pre konkrétneho žiadateľa v súlade s kritériami stanovenými v odseku 1 a zistil, že:
a) existuje väzba medzi žiadateľom a dotknutou treťou krajinou, na základe ktorej by bolo odôvodnené, aby táto osoba odišla do tejto krajiny, a to aj preto, že žiadateľ prechádzal cez túto tretiu krajinu, ktorá je geograficky blízko ku krajine pôvodu žiadateľa;	a) existuje väzba medzi žiadateľom a dotknutou treťou krajinou, na základe ktorej by bolo odôvodnené, aby táto osoba odišla do tejto krajiny, a to aj preto, že žiadateľ tam značný čas pobýval alebo má v nej väzby alebo vzťahy s príbuznými alebo krajanmi;

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
b) žiadateľ nepredložil žiadne závažné dôvody, aby sa táto krajina nepovažovala za bezpečnú tretiu krajinu v jeho konkrétnej situácii.	b) žiadateľ nepredložil žiadne závažné dôvody, aby sa táto krajina nepovažovala za bezpečnú tretiu krajinu v jeho konkrétnej situácii.

Zdôvodnenie

Samotný tranzit cez tretiu krajinu na ceste do EÚ (alebo pobyt len na čas potrebný na prípravu na odchod) nemožno považovať za dostatočné kritérium na odsun žiadateľa do danej krajiny.

Pozmeňovací návrh 11

Článok 53 ods. 6 – Právo na účinný prostriedok nápravy

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Žiadatelia podajú odvolania proti akémukoľvek rozhodnutiu uvedenému v odseku 1:</p> <p>a) v lehote jedného týždňa v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla následná žiadosť ako neprípustná alebo preukázateľne nepodložená;</p> <p>b) v lehote dvoch týždňov v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla žiadosť ako neprípustná alebo v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla žiadosť ako výslovné späťvzatá alebo ako žiadosť, od ktorej sa odstúpilo, alebo v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla žiadosť ako nepodložená alebo preukázateľne nepodložená v súvislosti s postavením utečenca alebo postavením doplnkovej ochrany, na základe zrýchleného konania alebo konania na hraniciach, alebo pokiaľ je žiadateľ zaistený;</p> <p>c) v lehote jedného mesiaca v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla žiadosť ako nepodložená alebo preukázateľne nepodložená v súvislosti s postavením utečenca alebo postavením doplnkovej ochrany, ak nie je posúdenie zrýchlené, alebo v prípade rozhodnutia o odňatí medzinárodnej ochrany.</p> <p>Na účely písmena b) môžu členské štáty zabezpečiť preskúmanie ex offo rozhodnutí prijatých na základe konania na hraniciach.</p> <p>Lehoty stanovené v tomto odseku začínajú plynúť od dátumu oznámenia rozhodnutia rozhodujúceho orgánu žiadateľovi alebo od okamihu určenia právneho zástupcu alebo poradcu, ak žiadateľ požiadal o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie.</p>	<p>Žiadatelia podajú odvolania proti akémukoľvek rozhodnutiu uvedenému v odseku 1:</p> <p>a) v lehote pätnástich dní v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla následná žiadosť ako neprípustná alebo preukázateľne nepodložená;</p> <p>b) v lehote pätnástich dní v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla žiadosť ako neprípustná alebo v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla žiadosť ako výslovné späťvzatá alebo ako žiadosť, od ktorej sa odstúpilo, alebo v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla žiadosť ako nepodložená alebo preukázateľne nepodložená v súvislosti s postavením utečenca alebo postavením doplnkovej ochrany, na základe zrýchleného konania alebo konania na hraniciach, alebo pokiaľ je žiadateľ zaistený;</p> <p>c) v lehote jedného mesiaca v prípade rozhodnutia, ktorým sa zamietla žiadosť ako nepodložená alebo preukázateľne nepodložená v súvislosti s postavením utečenca alebo postavením doplnkovej ochrany, ak nie je posúdenie zrýchlené, alebo v prípade rozhodnutia o odňatí medzinárodnej ochrany.</p> <p>Na účely písmena b) môžu členské štáty zabezpečiť preskúmanie ex offo rozhodnutí prijatých na základe konania na hraniciach.</p> <p>Lehoty stanovené v tomto odseku začínajú plynúť od dátumu oznámenia rozhodnutia rozhodujúceho orgánu žiadateľovi alebo od okamihu určenia právneho zástupcu alebo poradcu, ak žiadateľ požiadal o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie.</p>

Zdôvodnenie

Usudzuje sa, že aj vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora by sa mali zaviesť primerané minimálne lehoty, ktoré by sa vzájomne nemali líšiť.

COM(2016) 465 final (podmienky prijímania)

Pozmeňovací návrh 12

Článok 7 ods. 5 – Pobyt a sloboda pohybu

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Členské štáty od žiadateľov vyžadujú, aby príslušné orgány informovali o aktuálnom mieste pobytu alebo o aktuálnej adrese, resp. o telefónnom čísle, na ktorom ich možno zastihnúť a aby čo najskôr týmto orgánom oznámili každú zmenu telefónneho čísla alebo adresy.	Členské štáty od žiadateľov vyžadujú, aby príslušné orgány informovali o aktuálnom mieste pobytu alebo o aktuálnej adrese a o telefónnom čísle, na ktorom ich možno zastihnúť a aby čo najskôr týmto orgánom oznámili každú zmenu telefónneho čísla alebo adresy.

Zdôvodnenie

Žiadateľ by mal poskytnúť údaje o svojom mieste pobytu a adresu, nie len telefónne číslo, aby mohol byť načas informovaný o rozhodnutiach týkajúcich sa jeho prebiehajúceho konania.

Pozmeňovací návrh 13

Článok 19 – Nahradenie, obmedzenie alebo odňatie materiálnych podmienok prijímania

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. Pokiaľ ide o žiadateľov, ktorí sú povinní zdržiavať sa na ich území podľa nariadenia (EÚ) XXX/XXX [dublinské nariadenie], členské štáty môžu v situáciách opísaných v odseku 2:</p> <p>a) nahradiť ubytovanie, stravu, oblečenie a ďalšie základné nepotravinové predmety poskytované vo forme finančných príspevkov a poukážok materiálnymi podmienkami prijímania poskytovanými v materiálnej forme, alebo</p> <p>b) obmedziť alebo vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch odňať denné príspevky.</p> <p>2. Odsek 1 sa uplatní, ak žiadateľ:</p> <p>a) opustí miesto pobytu určené príslušným orgánom bez toho, aby ho o tom informoval, alebo bez povolenia, ak sa takéto povolenie vyžaduje, resp. ak utečie, alebo</p> <p>b) neplní ohlasovacie povinnosti alebo povinnosti poskytovať informácie alebo sa dostaviť na osobný pohovor týkajúci sa konania o azyle v primeranej lehote stanovenej vnútroštátnym právom, alebo</p> <p>c) podal následnú žiadosť ako je vymedzená v článku [4 ods. 2 písm. i)] nariadenia (EÚ) XXX/XXX [nariadenie o konaní o azyle], alebo</p> <p>d) zatajil finančné zdroje, a tým neodôvodnene využíval výhody plynúce z materiálnych podmienok prijímania, alebo</p> <p>e) závažným spôsobom porušil pravidlá pobytového tábora alebo sa dopustil hrubého násillia, alebo</p>	<p>1. Pokiaľ ide o žiadateľov, ktorí sú povinní zdržiavať sa na ich území podľa nariadenia (EÚ) XXX/XXX [dublinské nariadenie], členské štáty môžu v situáciách opísaných v odseku 2:</p> <p>a) nahradiť ubytovanie, stravu, oblečenie a ďalšie základné nepotravinové predmety poskytované vo forme finančných príspevkov a poukážok materiálnymi podmienkami prijímania poskytovanými v materiálnej forme, alebo</p> <p>b) obmedziť denné príspevky.</p> <p>2. Odsek 1 sa uplatní, ak žiadateľ:</p> <p>a) opustí miesto pobytu určené príslušným orgánom bez toho, aby ho o tom informoval, alebo bez povolenia, ak sa takéto povolenie vyžaduje, resp. ak je nezastihnuteľný počas primeranej lehoty stanovenej vnútroštátnym právom, alebo</p> <p>b) neplní ohlasovacie povinnosti alebo povinnosti poskytovať informácie alebo sa dostaviť na osobný pohovor týkajúci sa konania o azyle v primeranej lehote stanovenej vnútroštátnym právom, alebo</p> <p>c) podal následnú žiadosť ako je vymedzená v článku [4 ods. 2 písm. i)] nariadenia (EÚ) XXX/XXX [nariadenie o konaní o azyle], alebo</p> <p>d) zatajil finančné zdroje, a tým neodôvodnene využíval výhody plynúce z materiálnych podmienok prijímania, alebo</p> <p>e) závažným spôsobom porušil pravidlá pobytového tábora alebo sa dopustil hrubého násillia, alebo</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>f) sa nezúčastňuje na povinných integračných opatreniach, alebo</p> <p>g) si nespĺnil povinnosť vymedzenú v článku. [4 ods. 1] nariadenia (EÚ) XXX/XXX [dubľinské nariadenie] a bez náležitého dôvodu vycestoval do iného členského štátu, kde následne podal žiadosť, alebo</p> <p>h) bol vrátený späť po tom, ako utiekol do iného členského štátu.</p> <p>Pokiaľ ide o písmená a) a b), ak sa žiadateľ nájde alebo ak sa dobrovoľne prihlási príslušnému orgánu, na základe dôvodov jeho zmiznutia sa prijme náležite odôvodnené rozhodnutie o opätovnom začatí poskytovania niektorých alebo všetkých nahradených, odňatých alebo obmedzených materiálnych podmienok prijímania.</p> <p>3. Rozhodnutia o nahradení, obmedzení alebo odňatí materiálnych podmienok prijímania sa prijímajú objektívne a nestranne na základe podstaty jednotlivého prípadu a musia obsahovať odôvodnenie. Rozhodnutia musia vychádzať z konkrétnej situácie dotknutej osoby, najmä v súvislosti s so žiadateľmi s osobitnými potrebami pri prijímaní, a zohľadňovať zásadu proporcionality. Členské štáty za každých okolností zabezpečia prístup k zdravotnej starostlivosti v súlade s článkom 18 a zabezpečia dôstojnú životnú úroveň všetkých žiadateľov.</p> <p>4. Členské štáty zabezpečia, aby materiálne podmienky prijímania neboli nahradené, odňaté alebo obmedzené pred prijatím rozhodnutia podľa odseku 3.</p>	<p>f) sa nezúčastňuje na povinných integračných opatreniach, alebo</p> <p>g) si nespĺnil povinnosť vymedzenú v článku. [4 ods. 1] nariadenia (EÚ) XXX/XXX [dubľinské nariadenie] a bez náležitého dôvodu vycestoval do iného členského štátu, kde následne podal žiadosť, alebo</p> <p>h) bol vrátený späť po tom, ako utiekol do iného členského štátu.</p> <p>Pokiaľ ide o písmená a) a b), ak sa žiadateľ nájde alebo ak sa dobrovoľne prihlási príslušnému orgánu, na základe dôvodov jeho zmiznutia sa prijme náležite odôvodnené rozhodnutie o opätovnom začatí poskytovania niektorých alebo všetkých nahradených, odňatých alebo obmedzených materiálnych podmienok prijímania.</p> <p>3. Rozhodnutia o nahradení, obmedzení alebo odňatí materiálnych podmienok prijímania sa prijímajú objektívne a nestranne na základe podstaty jednotlivého prípadu a musia obsahovať odôvodnenie. Rozhodnutia musia vychádzať z konkrétnej situácie dotknutej osoby, najmä v súvislosti s so žiadateľmi s osobitnými potrebami pri prijímaní, a zohľadňovať zásadu proporcionality. Členské štáty za každých okolností zabezpečia prístup k zdravotnej starostlivosti v súlade s článkom 18 a zabezpečia dôstojnú životnú úroveň všetkých žiadateľov.</p> <p>4. Členské štáty zabezpečia, aby materiálne podmienky prijímania neboli nahradené, odňaté alebo obmedzené pred prijatím rozhodnutia podľa odseku 3.</p>

Zdôvodnenie

Usudzuje sa, že neprítomnosť by sa mala vyhlásiť za nezastihnuteľnosť, resp. útek, iba ak trvá primeraný čas, aby sa predišlo tomu, že opustenie určeného miesta pobytu, ktoré je len sporadické alebo podmienené potrebami, povedie k nadmernému tréstaníu. Pokiaľ ide o príspevky, navrhuje sa len možnosť obmedziť ich, keďže ich úplné zrušenie by mohlo viesť k sociálnej nestabilite.

Pozmeňovací návrh 14

Článok 23 – Maloleté osoby bez sprievodu

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Maloleté osoby bez sprievodu</p> <p>Členské štáty čo najskôr, najneskôr však do piatich pracovných dní od okamihu, keď maloletá osoba bez sprievodu požiadala o medzinárodnú ochranu prijímú opatrenia na zabezpečenie toho, aby maloletú osobu bez sprievodu zastupoval a pomáhal jej opatrovník s cieľom umožniť jej požívať práva a plniť si povinnosti stanovené v tejto smernici.</p>	<p>Maloleté osoby bez sprievodu</p> <p>Členské štáty do piatich pracovných dní od okamihu, keď maloletá osoba bez sprievodu požiadala o medzinárodnú ochranu, resp. v čo najkratšom čase, ak je nezastihnuteľný počas primeranej lehoty stanovenej vnútroštátnym právom, prijímú opatrenia na zabezpečenie toho, aby maloletú osobu bez sprievodu zastupoval a pomáhal jej zástupca alebo opatrovník s cieľom umožniť jej požívať práva a plniť si povinnosti ustanovené v tejto smernici.</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	<p>Členské štáty zabezpečia, aby počas prechodného obdobia až do vymenovania opatrovníka, resp. zástupcu, akákoľvek vhodná forma zastupovania dieťaťa v súlade s vnútroštátnymi predpismi, ktorá dokáže chrániť najlepšie záujmy dieťaťa v súrnych prípadoch a v prípadoch, ktoré môžu nezvratiteľne ovplyvniť jeho situáciu, postačovala aj na účely tejto smernice.</p>

Zdôvodnenie

V čase, keď EÚ prijíma mnohých maloletých bez sprievodu, môže byť potrebné upustiť od pevných lehôt na vymenovanie opatrovníka. Pojem a samotné slovo „poručník“ (použitý v niektorých jazykových verziách, pozn. prekl.) môže byť zavádzajúce alebo v rozpore s právom mnohých členských štátov: preto sa požaduje jeho zmena na „garant dodržiavania práv“ (čo sa netýka slovenskej jazykovej verzie, pozn. prekl.) alebo „zástupca“.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. zdôrazňuje potrebu globálneho a inkluzívneho prístupu, ktorý by podporil udržateľnosť politických opatrení v oblasti azylu a integrácie žiadateľov a ktorý by zahŕňal Úniu v jej celistvosti a v rámci systému skutočnej solidarity medzi členskými štátmi;
2. zdôrazňuje tiež obrovský prvoradý záujem miestnych a regionálnych samospráv ako nevyhnutných partnerov členských štátov a Európskej únie v oblasti riadenia a prijímania žiadateľov o azyl o spravodlivé a transparentné predpisy rešpektujúce podmienky sociálneho začlenenia a základné práva osôb; ďalej zdôrazňuje, že miestne orgány, ktoré ručia za celkové dodržiavanie práv občanov, budú môcť túto funkciu vykonávať lepšie, keď budú mať k dispozícii referenčný legislatívny rámec EÚ a primerané prostriedky na zaručenie bezpečnosti občanov a základných práv žiadateľov o azyl;
3. pripomína, ako už prízvukoval v stanovisku k prvému balíku návrhov, potrebu trvalých riešení na zvládnutie tejto problematiky štruktúrnym spôsobom, a nutnosť zbaviť sa ilúzie, že treba čeliť jednotlivým núdzovým situáciám. I keď víta úsilie Komisie ponúknuť riešenia v naliehavej situácii a pod súvisiacim politickým tlakom, domnieva sa, že je potrebná hlbšia úvaha, ktorá by odhalila podstatu problému nespúšťajúc so zreteľom medzinárodné záväzky, práva migrantov a potreby rôznych úrovní verejnej správy a všetkých zemepisných oblastí Únie bez toho, aby boli z formálnych a principiálnych dôvodov príliš zafažované hraničné, resp. inak najviac exponované alebo žiadateľmi najviac uprednostňované štáty;
4. víta zblížovanie a harmonizáciu podmienok pre pomoc poskytovanú žiadateľom, a to aj s cieľom odrádzať od sekundárneho pohybu v rámci Európskej únie; domnieva sa však, že prístup založený výlučne na vyrovaní materiálnych podmienok a sankcií súvisiacich s nepovoleným sekundárnym pohybom je nedostatočný;
5. domnieva sa, že s cieľom podporiť integráciu a podľa možnosti pri zdroji odstrániť príčiny sekundárneho pohybu je dôležité a potrebné zohľadniť skutočné väzby žiadateľov, ich pracovné zručnosti a ich uprednostňovanie jedného alebo viacerých členských štátov, ako už zdôraznil vo svojom stanovisku k prvému balíku návrhov Európskej komisie, a v tejto súvislosti zdôrazňuje význam zhromažďovania príslušných údajov v spolupráci so zainteresovanými osobami na uľahčenie ich spoločenskej a profesionálnej integrácie;
6. hoci víta zrýchlenie postupov posudzovania žiadostí o medzinárodnú ochranu, zdôrazňuje, že to nesmie viesť k obmedzeniu základných práv a že skrátené konania stanovené v balíku návrhov sa musia využívať veľmi opatrne a po dôkladnom overení podmienok, ktoré umožňujú ich uplatnenie;
7. vyjadruje silné znepokojenie nad regulačným riešením prijatým pre spoločný rámec Únie pre presídľovanie – COM (2016) 468 final – (prijatie referenčného rámca prostredníctvom aktu Rady a implementácia rozhodnutím Komisie), ktoré vylučuje Európsky parlament a je v tejto oblasti zriedkavé na rozdiel od zahraničnej a bezpečnostnej politiky;

8. oceňuje návrhy Komisie na uľahčenie prístupu na trh práce a k odbornej príprave vrátane profesionálneho vzdelávania, pre osoby pod medzinárodnou ochranou; Vyzýva tiež Komisiu a členské štáty, aby prijali rýchle a účinné mechanizmy, ktoré by umožnili schvaľovanie titulov a uznávanie odborných kvalifikácií s cieľom uľahčiť prístup žiadateľov o medzinárodnú ochranu na trh práce;
9. kladne hodnotí posilnenie úlohy úradu EASO na podporu členských štátov;
10. víta výslovné ustanovenie všeobecného práva na právnu pomoc a zdôrazňuje jeho potenciálne pozitívny vplyv aj na skrátenie lehôt a počtu odvolaní na súde;
11. odporúča, aby vykonávanie opatrení týkajúcich sa podmienok prijímania sprevádzalo posilnenie prístupu k finančným prostriedkom EÚ a zvýšenie ich objemu, a aby sa miestnym a regionálnym orgánom, ktoré musia splňať zodpovedajúce predpoklady na primerané prijímanie žiadateľov o azyl a novoprichádzajúcich osôb, uľahčil prístup k týmto prostriedkom;
12. víta skutočnosť, že návrhy Komisie v zásade zohľadňujú záujmy a blaho maloletých osôb bez sprievodu a okrem iného ustanovujú čo najrýchlejšie vymenovanie opatrovníka alebo zástupcu. V čase, keď EÚ prijíma mnohých maloletých bez sprievodu, môže byť potrebné upustiť od fixných lehôt na vymenovanie opatrovníka, ktoré v mnohých členských štátoch prebieha v rámci súdneho konania. Takýto postup je spojený so zodpovedajúcimi procesnými zárukami, ako napríklad vymenúvanie tlmočníka, ako aj s niektorými vyšetrovacími požiadavkami, ktoré nie sú uskutočniteľné v lehotách, ktoré navrhla Komisia;
13. uznáva, že návrhy rešpektujú zásadu subsidiarity, pretože dôsledne riešia problémy nadnárodnej povahy, ako je solidarita medzi členskými štátmi, budovanie integrovanejšieho azylového systému a posilnenie výmeny informácií medzi členskými štátmi, teda ciele, ktoré by nedokázali dosiahnuť jednotlivé členské štáty samostatne. Uznáva, že navrhované opatrenia stanovujú jednotné pravidlá pre celú Európsku úniu, a teda sú aj v súlade so zásadou proporcionality. Požaduje nepretržité monitorovanie počas celého rozhodovacieho procesu, aby sa overilo dodržiavanie týchto zásad;

COM(2016) 467 final

14. odporúča, aby sa vo vymedzení pojmu „opatrovník“ [článok 4 ods. 2 písm. f)] zdôraznila objektívnosť a administratívna nezávislosť osoby alebo organizácie, ktorá bola určená, aby pomáhala maloletej osobe bez sprievodu a zastupovala ju v konaniach stanovených v nariadení;
15. odporúča, aby maloletým osobám pri osobných pohovoroch so správnym orgánom, ktorý skúma ich žiadosť, vždy povinne poskytoval pomoc aj obhajca (článok 22);
16. odporúča tiež (stále s odkazom na článok 22), aby zástupcom maloletého pri osobných pohovoroch bola osoba alebo orgán nezávislý od administratívy a vymenovaný na základe právnych predpisov alebo súdnym orgánom vo výlučnom záujme maloletej osoby;
17. s ohľadom na následné žiadosti (článok 42) odporúča stanoviť, že pri predbežnom preskúmaní žiadosti na účely jej prípustnosti treba overiť, či dotknutej osobe boli pri predchádzajúcej žiadosti skutočne poskytnuté právne poradenstvo a právna pomoc, a že chýbajúce informácie alebo neposkytnutie právnej pomoci sa považujú za dôvod na opakované podanie žiadosti;
18. odporúča prepracovať ustanovenie článku 22 ods. 4 návrhu nariadenia, podľa ktorého osoba konajúca ako opatrovník sa zmení len v prípade, že sa zodpovedné orgány domnievajú, že primerane nevykonávala svoje úlohy opatrovníka. Napríklad v prípade zmeny pobytu maloletej osoby by mohlo byť nevyhnutné určiť iného zástupcu na mieste jej nového určenia;
19. v prípade koncepcie prvej krajiny azylu odporúča, aby sa slovné spojenie „sa poskytla ochrana“ vykladalo v tom zmysle, že takáto ochrana bola formálne uznaná, a nie jednoducho de facto daná;
20. pokiaľ ide o trvanie odvolania prvého stupňa (článok 55), zdôrazňuje a odporúča, aby sa príslušné lehoty nevnímali ako nemenné, a aby (ako sa výslovne uvádza v tomto článku) nebránili primerane a úplne posúdiť odvolanie;

COM(2016) 466 final

21. rozhodne sa stavia proti zavedeniu pravidelného preskúmania postavenia a postupu na odňatie medzinárodnej ochrany: nielenže to môže spôsobiť potenciálnu záťaž pre orgány verejnej správy (vrátane miestnych a regionálnych orgánov) pri vybavovaní prípadov a vykonávaní úloh súvisiacich s integráciou utečencov, ale aj vyvolávať neistotu u samotných žiadateľov. V tejto súvislosti odsudzuje xenofóbne a populistické politické prejavy vyvolávajúce násilie a kriminalizujúce všetkých žiadateľov o azyl, čo vytvára zbytočné sociálne napätie, a dovoľáva sa zodpovednosti politických orgánov i činiteľov;

22. vyjadruje vážne obavy v súvislosti so zavedením lehoty na maximálne obdobie poskytovania medzinárodnej ochrany a zákonnosťou tohto kroku a vyzýva spoluzákodarcov, aby túto otázku dôkladnejšie preskúmali;

23. odporúča v prípade odňatia medzinárodnej ochrany zväziť možnosť poskytnúť dlhšie obdobie, než je stanovené v návrhu Komisie (napr. šesť mesiacov) na získanie povolenia na pobyt z iných dôvodov (napr. hľadanie zamestnania), keďže návrh ustanovuje pomerne krátke obdobie (tri mesiace);

COM(2016) 465 final

24. odporúča preskúmať ustanovenia stanovené v článku 17a návrhu Komisie, podľa ktorých žiadateľ v inom členskom štáte ako v tom, v ktorom je povinný zdržiavať sa, nemá nárok na žiadne vecné podmienky pomoci, ktorú ponúka nariadenie, ktoré stanovuje, že ak žiadateľ odôvodní svoj odchod z určeného miesta pobytu potrebami alebo vyššou mocou, tieto podmienky, prípadne so zníženiami ustanovenými v článku 19, môžu byť zabezpečené počas obmedzeného obdobia;

25. odporúča prepracovať ustanovenie článku 23 ods. 1 návrhu smernice, podľa ktorého sa osoba konajúca ako opatrovník vymení „len v nevyhnutnom prípade“. Napríklad v prípade zmeny pobytu maloletej osoby by mohlo byť nevyhnutné určiť iného zástupcu na mieste jej nového určenia;

26. odporúča, aby sa prehodnotilo ustanovenie v článku 17a návrhu Komisie, podľa ktorého majú členské štáty zabezpečiť všetkým žiadateľom dôstojnú životnú úroveň, a aby sa EÚ a jej členské štáty zaviazali podporovať, a to aj finančne, miestne orgány, ktoré prispievajú k zabezpečeniu dôstojnej životnej úrovne pre všetkých žiadateľov;

COM(2016) 468 final

27. odporúča prehodnotiť rozhodnutie vylúčiť z presídlenia osoby, ktoré neoprávnene vstúpili na územie členských štátov počas predchádzajúcich piatich rokov. Vzhľadom na často ilegálne okolnosti súvisiace s odchodom zo susedných krajín sa toto rozhodnutie zdá príliš prísne pre žiadateľov, ktorí sú často obeťami tohto javu.

V Bruseli 8. februára 2017

Prededa
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Autorské právo na jednotnom digitálnom trhu

(2017/C 207/14)

Spravodajca:	Mauro D'ATTIS (IT/ELS), člen mestského zastupiteľstva Brindisi
Referenčné dokumenty:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Podpora spravodlivého, účinného a konkurencieschopného európskeho hospodárstva na jednotnom digitálnom trhu opierajúceho sa o autorské práva
	COM(2016) 592 final
	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu
	COM(2016) 593 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Návrh smernice

Odôvodnenie 13

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<i>Nie je potrebné</i> stanoviť náhradu pre držiteľov práv, pokiaľ ide o použitia na základe výnimky v prípade hĺbkovej analýzy údajov zavedenej touto smernicou vzhľadom na to, že z hľadiska povahy a rozsahu pôsobnosti tejto výnimky by škody mali byť minimálne.	Členské štáty môžu stanoviť náhradu pre držiteľov práv, pokiaľ ide o použitia na základe výnimky v prípade hĺbkovej analýzy údajov zavedenej touto smernicou vzhľadom na to, že z hľadiska povahy a rozsahu tejto škody – aj keď minimálnej – sa spájajú s konkrétnymi výhodami pre príjemcov tejto výnimky.

Zdôvodnenie

V odôvodnení 10 návrhu Komisie sa medzi príjemcov zahŕňajú aj výskumné organizácie, ktoré sa „zapájajú do verejno-súkromných partnerstiev“. Z toho vyplýva, že súkromný sektor môže získať nepriamu výhodu na základe výnimky. V tomto zmysle by Komisia nemala vylúčiť otvorenejší prístup k otázke náhrady.

Pozmeňovací návrh 2

Návrh smernice

Odôvodnenie 24

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Pokiaľ ide o tieto licenčné mechanizmy, veľmi dôležitý je dôsledný a dobre fungujúci systém kolektívnej správy. Uvedený systém zahŕňa najmä pravidlá dobrej správy, transparentnosti a vykazovania, ako aj pravidelné a presné rozdelenie a vyplácanie súm splatných jednotlivým držiteľom práv, ako sa stanovuje v smernici 2014/26/EÚ. Všetci držiteľia práv by mali mať prístup k ďalším primeraným zárukám a mali by mať možnosť vylúčiť svoje diela alebo iné predmety ochrany z uplatňovania takýchto mechanizmov. Podmienky spojené s týmito mechanizmami by nemali ovplyvniť ich praktický význam pre inštitúcie správy kultúrneho dedičstva.	Pokiaľ ide o tieto licenčné mechanizmy a prospech zainteresovaných držiteľov práv, zásadný význam má dôsledný a dobre fungujúci systém kolektívnej správy. Základom uvedeného systému by mali byť najmä pravidlá dobrej správy, transparentnosti a vykazovania, ako aj pravidelné, dôkladné a presné rozdelenie a vyplácanie súm splatných jednotlivým držiteľom práv, pričom sa využijú dostupné výsledky technologického pokroku na tieto účely , ako sa stanovuje v smernici 2014/26/EÚ. Všetci držiteľia práv by mali mať prístup k ďalším primeraným zárukám a mali by mať možnosť vylúčiť svoje diela alebo iné predmety ochrany z uplatňovania takýchto mechanizmov. Podmienky spojené s týmito mechanizmami by nemali ovplyvniť ich praktický význam pre inštitúcie správy kultúrneho dedičstva.

Zdôvodnenie

Komisia zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú plnia organizácie kolektívnej správy, ale mala by výslovne podnecovať ambicióznejšiu modernizáciu týchto organizácií. Tieto úvahy berú ohľad na výsledky technologického pokroku. Ak by ich inštitúcie kolektívnej správy zaviedli a plne rozvinuli, zlepšili by sa v prvom rade súčasné postupy na získanie licencií, zhromažďovanie a rozdeľovanie práv a v dôsledku toho i prosperita členov.

Pozmeňovací návrh 3

Návrh smernice

Odôvodnenie 38

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Ak poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti uchovávajú a sprístupňujú verejnosti diela chránené autorským právom alebo iné predmety ochrany, ktoré nahrali ich používatelia, čím idú nad rámec obvyčajného poskytovania fyzických zariadení a vykonávajú úkon verejného prenosu, sú povinní uzavrieť licenčné zmluvy s držiteľmi práv okrem prípadov, ak majú nárok na oslobodenie od zodpovednosti stanovenej v článku 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES ⁽¹⁾.</p> <p>Pokiaľ ide o článok 14, je potrebné overiť, či poskytovateľ služieb zohráva aktívnu úlohu, a to aj prostredníctvom optimalizácie prezentácie nahratých diel alebo predmetov ochrany alebo ich propagovania, a to bez ohľadu na povahu prostriedkov použitých na tento účel.</p> <p>V záujme zabezpečenia fungovania akejkoľvek licenčnej dohody by mali poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti, ktorí uchovávajú a poskytujú prístup k veľkým množstvám diel a iných predmetov ochrany chránených autorskými právami, ktoré nahrali ich používatelia, prijať vhodné a primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany diel alebo iných predmetov ochrany, napríklad zavedením účinných technológií. Táto povinnosť by sa mala uplatňovať aj v prípade, že poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti majú nárok na oslobodenie od zodpovednosti podľa článku 14 smernice 2000/31/ES.</p> <p>⁽¹⁾ Smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1).</p>	<p>Ak poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti uchovávajú a sprístupňujú verejnosti diela chránené autorským právom alebo iné predmety ochrany, ktoré nahrali ich používatelia, čím idú nad rámec obvyčajného poskytovania fyzických zariadení a vykonávajú úkon verejného prenosu, sú povinní uzavrieť licenčné zmluvy s držiteľmi práv okrem prípadov, ak majú nárok na oslobodenie od zodpovednosti stanovenej v článku 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES[1] ⁽¹⁾.</p> <p>Pokiaľ ide o článok 14, je potrebné overiť, či poskytovateľ služieb zohráva aktívnu úlohu, a to aj prostredníctvom optimalizácie prezentácie nahratých diel alebo predmetov ochrany alebo ich propagovania, a to bez ohľadu na povahu prostriedkov použitých na tento účel.</p> <p>V záujme zabezpečenia fungovania akejkoľvek licenčnej dohody by mali poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti, ktorí uchovávajú a poskytujú prístup k veľkým množstvám diel a iných predmetov ochrany chránených autorskými právami, ktoré nahrali ich používatelia, prijať vhodné a primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany diel alebo iných predmetov ochrany, napríklad zavedením účinných technológií, ktorými možno dosiahnuť spravodlivé prerozdelenie hodnoty pre držiteľov práv. Táto povinnosť by sa mala uplatňovať aj v prípade, že poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti majú nárok na oslobodenie od zodpovednosti podľa článku 14 smernice 2000/31/ES.</p> <p>⁽¹⁾ Smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1).</p>

Zdôvodnenie

V článku 13 ods. 3 Komisia správne zdôrazňuje dôležitosť určenia osvedčených postupov na rozpoznávanie obsahu.

S tým je úzko spojená otázka prerozdelenia hodnoty diel, ktorá vznikla z diel už po ich rozpoznaní, v prospech držiteľov práv. V záujme konzistentnosti medzi dvoma miestami v texte (odôvodnenie 38 a článok 13 ods. 3) sa domnievame, že znenie by malo objasniť túto otázku, keďže samotné rozpoznanie diel je len počiatočné štádium hodnotového reťazca.

Pozmeňovací návrh 4

Návrh smernice

Článok 3

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>1. Členské štáty ustanovia výnimku z práv stanovených v článku 2 smernice 2001/29/ES, v článkoch 5 písm. a) a 7 ods. 1 smernice 96/9/ES a v článku 11 ods. 1 tejto smernice, pokiaľ ide o rozmnožovanie a extrakciu vykonávané výskumnými organizáciami na účely hĺbkovej analýzy údajov diel alebo iných predmetov ochrany, ku ktorým majú zákonný prístup na vedecko-výskumné účely.</p> <p>2. Žiadne zmluvné ustanovenie v rozpore s výnimkou stanovenou v odseku 1 sa neuplatňuje.</p> <p>3. Držitelia práv majú možnosť uplatňovať opatrenia na zaistenie bezpečnosti a integrity sietí a databáz, kde sa nachádzajú diela alebo iné predmety ochrany. Takéto opatrenia nesmú prekročiť rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.</p> <p>4. Členské štáty povzbudzujú držiteľov práv a výskumné organizácie k tomu, aby vymedzili spoločne dohodnuté osvedčené postupy uplatňovania opatrení uvedených v odseku 3.</p>	<p>1. Členské štáty ustanovia výnimku z práv stanovených v článku 2 smernice 2001/29/ES, v článkoch 5 písm. a) a 7 ods. 1 smernice 96/9/ES a v článku 11 ods. 1 tejto smernice, pokiaľ ide o rozmnožovanie a extrakciu vykonávané výskumnými organizáciami na účely hĺbkovej analýzy údajov diel alebo iných predmetov ochrany, ku ktorým majú zákonný prístup na vedecko-výskumné účely.</p> <p>2. Žiadne zmluvné ustanovenie v rozpore s výnimkou stanovenou v odseku 1 sa neuplatňuje.</p> <p>3. Držitelia práv majú možnosť uplatňovať opatrenia na zaistenie bezpečnosti, pokiaľ ide o integritu, disponibilitu a rezervovanosť sietí a databáz, kde sa nachádzajú diela alebo iné predmety ochrany. Takéto opatrenia nesmú prekročiť rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.</p> <p>4. Členské štáty povzbudzujú držiteľov práv a výskumné organizácie k tomu, aby vymedzili spoločne dohodnuté osvedčené postupy uplatňovania opatrení uvedených v odseku 3 vrátane tých, ktorými možno dosiahnuť spravodlivé prerozdelenie hodnoty pre držiteľov práv.</p>

Zdôvodnenie

Pri tradičnom modeli bezpečnosti informácií sa vymedzujú tri ciele bezpečnosti: zachovanie dôvernosti, integrita a disponibilita. Každý cieľ vyplýva z odlišného aspektu zabezpečenia ochrany informácií. Tu by Komisia mohla stanoviť jednoznačný cieľ: podporovať opatrenia na odstránenie rozdielu vo vytvorenej hodnote medzi poskytovateľmi služieb a držiteľmi práv využívajúcich diela.

Pozmeňovací návrh 5

Návrh smernice

Článok 10

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Rokovací mechanizmus</p> <p>Členské štáty zabezpečia, že ak sa strany, ktoré majú záujem o uzatvorenie dohody na účely sprístupňovania audiovizuálnych diel na platformách videa na požiadanie, stretnú s ťažkosťami pri udeľovaní licencií k právam, môžu využiť pomoc nestranného orgánu s príslušnými skúsenosťami. Uvedený orgán poskytuje pomoc pri rokovaní a pomáha pri dosiahnutí dohody.</p>	<p>Rokovací mechanizmus</p> <p>Členské štáty zabezpečia, že ak sa strany, ktoré majú záujem o uzatvorenie dohody na účely sprístupňovania audiovizuálnych diel na platformách videa na požiadanie, stretnú s ťažkosťami pri udeľovaní licencií k audiovizuálnym právam, môžu využiť pomoc nestranného orgánu s príslušnými skúsenosťami. Uvedený orgán poskytuje pomoc pri rokovaní a pomáha pri dosiahnutí dohody.</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Členské štáty najneskôr do [dátum uvedený v článku 21 ods. 1] oznámia Komisii orgán uvedený v odseku 1.	Členské štáty najneskôr do [dátum uvedený v článku 21 ods. 1] oznámia Komisii orgán uvedený v odseku 1.

Zdôvodnenie

Pôvodný článok môže byť vykladaný nejednoznačne, ak sa nevyjasní, že ide iba o audiovizuálne práva, a nie napríklad práva na hudobné diela zahrnuté do audiovizuálnych produktov. Naším doplnením sa odstraňuje pôvodná nejednoznačnosť.

Pozmeňovací návrh 6

Návrh smernice

Článok 13

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. Poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti, ktorí uchovávajú a verejne sprístupňujú veľké množstvo diel alebo iných predmetov ochrany, ktoré nahrali ich používatelia, prijímú v spolupráci s držiteľmi práv opatrenia na zabezpečenie fungovania dohôd uzatvorených s držiteľmi práv o používaní ich diel alebo iných predmetov ochrany alebo na zamedzenie dostupnosti diel alebo iných predmetov ochrany v rámci svojich služieb určených držiteľmi práv v spolupráci s poskytovateľmi služieb. Uvedené opatrenia, ako je napríklad používanie účinných technológií rozpoznávania obsahu, musia byť vhodné a primerané. Poskytovatelia služieb poskytnú držiteľom práv vhodné informácie o fungovaní a zavedení opatrení a v prípade potreby takisto vykážu vhodné údaje o uznávaní a používaní diel a iných predmetov ochrany.	1. Poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti, ktorí uchovávajú a verejne sprístupňujú veľké množstvo diel alebo iných predmetov ochrany, ktoré nahrali ich používatelia, prijímú v spolupráci s držiteľmi práv opatrenia na zabezpečenie fungovania dohôd uzatvorených s držiteľmi práv o používaní ich diel alebo iných predmetov ochrany alebo na zamedzenie dostupnosti diel alebo iných predmetov ochrany v rámci svojich služieb určených držiteľmi práv v spolupráci s poskytovateľmi služieb. Uvedené opatrenia, ako je napríklad používanie účinných technológií rozpoznávania obsahu, musia byť vhodné a primerané ako aj schopné dosiahnuť spravodlivé prerozdelenie hodnoty pre držiteľov práv . Poskytovatelia služieb poskytnú držiteľom práv vhodné informácie o fungovaní a zavedení opatrení a v prípade potreby takisto vykážu vhodné údaje o uznávaní a používaní diel a iných predmetov ochrany.

Zdôvodnenie

V článku 13 ods. 3 Komisia správne zdôrazňuje dôležitosť určenia osvedčených postupov na rozpoznávanie obsahu.

S tým je úzko spojená otázka prerozdelenia hodnoty diel, ktorá vznikla z diel už po ich rozpoznaní, v prospech držiteľov práv. V záujme konzistentnosti medzi dvoma miestami v texte (článok 13 ods. 1 a ods. 3) sa domnievame, že znenie by malo objasniť túto otázku, keďže samotné rozpoznanie diel je len počiatočné štádium hodnotového reťazca.

Pozmeňovací návrh 7

Návrh smernice

Článok 14

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. Členské štáty zabezpečia, aby autori a výkonní umelci pravidelne a s prihliadnutím na osobitosti každého sektora dostávali včasné, primerané a dostatočné informácie o využívaní svojich diel a umeleckých výkonov od subjektov, ktorým udelili licenciu alebo na ktoré previedli svoje práva, najmä pokiaľ ide o spôsoby využívania, vytvorené zisky a splatnú odmenu.	1. Členské štáty zabezpečia, aby autori a výkonní umelci aspoň raz ročne a s prihliadnutím na osobitosti každého sektora dostávali včasné, primerané a dostatočné informácie o využívaní svojich diel a umeleckých výkonov od subjektov, ktorým udelili licenciu alebo na ktoré previedli svoje práva, najmä pokiaľ ide o spôsoby využívania, vytvorené zisky a splatnú odmenu.

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>2. Povinnosť uvedená v odseku 1 musí byť primeraná a účinná a musí sa ňou zabezpečiť vhodná úroveň transparentnosti v každom sektore. V prípadoch, keď by však bolo administratívne zaťaženie vyplývajúce z tejto povinnosti neprimerané vzhľadom na príjmy plynúce z využívania diela alebo umeleckého výkonu, môžu členské štáty prispôsobiť povinnosť uvedenú v odseku 1 za predpokladu, že táto povinnosť bude naďalej účinná a bude zabezpečovať primeranú úroveň transparentnosti.</p> <p>3. Členské štáty môžu rozhodnúť, že sa povinnosť uvedená v odseku 1 neuplatňuje, ak nie je podiel autora alebo výkonného umelca na celkovom diele alebo umeleckom výkone významný.</p>	<p>2. Povinnosť uvedená v odseku 1 musí byť primeraná a účinná a musí sa ňou zabezpečiť vhodná úroveň transparentnosti v každom sektore. V prípadoch, keď by však bolo administratívne zaťaženie vyplývajúce z tejto povinnosti neprimerané vzhľadom na príjmy plynúce z využívania diela alebo umeleckého výkonu, môžu členské štáty prispôsobiť povinnosť uvedenú v odseku 1 za predpokladu, že táto povinnosť bude naďalej účinná a bude zabezpečovať primeranú úroveň transparentnosti.</p> <p>3. Členské štáty môžu rozhodnúť, že sa povinnosť uvedená v odseku 1 neuplatňuje, ak nie je podiel autora alebo výkonného umelca na celkovom diele alebo umeleckom výkone významný.</p>

Zdôvodnenie

Výraz „pravidelne“, ako sa uvádza v odseku 1, môže byť nejednoznačný. Na základe zaužívanej praxe v tejto oblasti sa obdobie 12 mesiacov zdá byť primerané, pričom sa však nevylučuje, že sú samozrejme žiaduce, a často aj uskutočniteľné, kratšie obdobia.

Pozmeňovací návrh 8

Návrh smernice

Článok 15

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
<p>Mechanizmus úpravy zmlúv</p> <p>Členské štáty zabezpečia, aby mali autori a výkonní umelci právo požadovať dodatočnú primeranú odmenu od strany, s ktorou uzavreli zmluvu o využívaní práv, keď je pôvodne dohodnutá odmena neúmerne nízka v porovnaní s následnými príslušnými príjmami a výhodami, ktoré vyplývajú z využívania diel alebo umeleckých výkonov.</p>	<p>Mechanizmus úpravy zmlúv</p> <p>Členské štáty zabezpečia, aby mali autori a výkonní umelci právo požadovať dodatočnú primeranú odmenu od strany, s ktorou uzavreli zmluvu o využívaní práv, keď je pôvodne dohodnutá odmena neúmerne nízka v porovnaní s následnými príslušnými príjmami a výhodami, ktoré vyplývajú z využívania diel alebo umeleckých výkonov. Tento mechanizmus musí zaručiť dosiahnutie spravodlivej odmeny s prihliadnutím na osobitosti rozličných sektorov.</p>

Zdôvodnenie

Tento mechanizmus by mohol viesť k právnej neistote, ak by sa uplatnil rovnakým spôsobom na všetky sektory kreatívneho priemyslu, ako to o. i. uviedla Komisia v odôvodnení 42.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Predbežné pripomienky

1. zdôrazňuje dôležitú úlohu miestnych a regionálnych orgánov v oblasti digitálnych služieb pre občanov, vytvárania a správy digitálnej infraštruktúry, často v rámci cezhraničnej alebo medziregionálnej spolupráce, s cieľom odstrániť prekážky online činnosti;

2. víta navrhované opatrenia v oblasti vnútorného trhu s elektronickými komunikáciami, ktorých cieľom je urýchliť dynamický a trvalo udržateľný rast vo všetkých hospodárskych sektoroch a vytvoriť nové pracovné miesta, ako aj zabezpečiť aktualizáciu právnych predpisov týkajúcich sa autorských práv, s prihliadnutím na digitálnu revolúciu a zmenu správania spotrebiteľov;
3. konštatuje, že držiteľia práv sú oprávnení rokovať o využívaní obsahu súvisiaceho s ich právami najmä prostredníctvom online služieb umožňujúcich prístup k obsahu nahraného používateľmi, ktoré niekedy neposkytujú primeranú odmenu z takeého využívania. Zdôrazňuje však, že miestni a regionálni aktéri, začínajúce podniky a malé podniky sú často v slabšom postavení než veľkí držiteľia práv a nesmú byť nenáležite obmedzovaní;
4. konštatuje, že Komisia predkladá absolútne presvedčivé argumenty, pokiaľ ide o prínos legislatívy na európskej úrovni v tejto oblasti, a teda dodržiava zásadu subsidiarity. To isté platí o predložených argumentoch týkajúcich sa proporcionality ⁽¹⁾;

Autorské právo na digitálnom trhu

5. oceňuje skutočnosť, že Komisia ponechala na jednotlivé členské štáty uplatňovanie výnimiek na používanie chránených diel na vzdelávacie účely. Týmto spôsobom sa rešpektujú národné, regionálne a miestne identity a následný výskyt určitých typov licencií, ktoré majú svoj pôvod v rôznych sociálnych a politických súvislostiach;
6. žiada podrobnejšie preskúmať úlohu, ktorú plnia organizácie kolektívnej správy pri dosahovaní uplatňovania autorských práv, ktoré by bolo súčasne spravodlivé, moderné a efektívne;
7. upozorňuje na skutočnosť, že je dôležité umožniť využívanie digitálnych učebných materiálov napríklad aj pri diaľkovom štúdiu alebo počas prechodných pobytov v zahraničí, a to nielen v členskom štáte, kde má sídlo vzdelávacia inštitúcia;
8. navrhuje predovšetkým, aby Komisia pripomenula, že bez cielených investícií do modernizačných nástrojov bránia inštitúcie kolektívnej správy trhu a svojim členom využívať služby, ktoré by vylepšili systémy udeľovania licencií na jednej strane a výberu a rozdeľovania príjmov na strane druhej;
9. súhlasí s požiadavkou transparentných postupov na trhu, ktorý už dávno pociťoval ich nedostatok a zvýhodňoval záujmy privilegovaných kategórií, čo často vyúsťovalo do zmluvných dohôd poškodzujúcich tvorcov;
10. vyjadruje tiež poľutovanie nad tým, že sa má zaviesť výnimka z povinnosti transparentnosti vtedy, keď príspevok autora alebo výkonného umelca nie je významný. Súčasná technológia rozpoznávania a dokumentácie repertoáru dokáže vypracovať s dostatočnou presnosťou celkovú hodnotu diela a rôznych príslušných prvkov, bez ohľadu na úroveň jednotlivých príspevkov;
11. súhlasí s názorom, že posilňovanie transparentnosti ustanovení zmlúv medzi tvorcami a ich partnermi má za hlavný cieľ opätovne vyvážiť vyjednávaciu pozíciu v situáciách, ktoré znevýhodňovali autorov. Preto konštatuje, že takéto opatrenia neobmedzujú slobodu uzatvárať zmluvy, čiže nenarúšajú úlohu trhu pri určovaní ponúk prispôbených potrebám cieľových skupín;
12. navrhuje, aby Komisia nabádala poskytovateľov služieb a organizácií v hodnotovom reťazci, aby spoločne vypracovali štandardné formáty na výmenu informácií o využívaní diel s cieľom zaručiť vyššiu efektívnosť a interoperabilitu;

Zachovávanie kultúrneho dedičstva

13. víta dôraz, ktorý Európska komisia kladie na uchovanie diel podliehajúcich technologickej zastaranosti alebo zhoršeniu stavu pôvodných médií. Je presvedčený, že táto výnimka uľahčí postup pri zachovávaní umeleckého a kultúrneho bohatstva členských krajín, a dúfa, že bude vo verejnom záujme stimulovať partnerstvá vytvorené na jeho zachovanie, do ktorých sa zapoja inštitúcie ochrany kultúrneho dedičstva a výskumné organizácie ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Podľa správy expertnej skupiny VR pre subsidiaritu vychádzajúcej z konzultácie, ktorá sa uskutočnila 4. – 14. októbra 2016.

⁽²⁾ Už v roku 1996 viedla spolupráca medzi LIM, počítačovým hudobným laboratóriom na Štátnej univerzite v Miláne a divadlom La Scala v Miláne k digitalizácii viac ako 5 000 magnetických pásov zo zvukového archívu, čím sa sprístupnili pre budúce generácie trvalým spôsobom a vo vyššej kvalite.

Rozširovanie európskeho katalógu audiovizuálnych diel

14. víta zámer Komisie zvýšiť prítomnosť katalógu európskych audiovizuálnych diel na rôznych digitálnych platformách, najmä z dôvodu slabého výskytu diel, ktoré vzhľadom na svoju obmedzenú hodnotu z ekonomického hľadiska len s ťažkosťami nachádzajú priestor v tradičných distribučných kanáloch;

15. podporuje rozšírenie kolektívnych licencií na komerčne nedostupné diela pre organizácie kolektívnej správy práv a inštitúcie na zachovanie kultúrneho dedičstva. Zdôrazňuje predovšetkým výhody takýchto opatrení na zabezpečenie primeranej odmeny pre držiteľov práv, ako aj právnej istoty pre inštitúcie;

16. kritizuje však, že v texte sa nespomína miestny a regionálny charakter týchto diel. Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že bez častej spolupráce medzi umelcami, podnikateľmi a miestnymi orgánmi poskytujúcimi dotácie na kultúru by sa mnohé z týchto projektov nikdy nezrealizovali;

Úloha vydavateľov

17. podporuje obranu rozhodujúcej úlohy vydavateľov pre obeh kvalitných publikácií, v prípade ktorých sú potrebné významné investície s cieľom zachovať nezávislosť a integritu;

18. schvaľuje podporu vydavateľov, aby mali k dispozícii primerané nástroje na hospodársku súťaž v digitálnej oblasti.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Preskúmanie súboru predpisov o telekomunikáciách

(2017/C 207/15)

Spravodajca:	Mart Vörklaev (EE/ALDE), starosta obce Rae
Referenčné dokumenty:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Pripojenie pre konkurencieschopný jednotný digitálny trh – smerom k európskej gigabitovej spoločnosti COM(2016) 587 final Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: 5G pre Európu: akčný plán COM(2016) 588 final Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1316/2013 a (EÚ) č. 283/2014, pokiaľ ide o podporu internetového pripojenia v miestnych spoločenstvách COM(2016) 589 final

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Nový pozmeňovací návrh

Odôvodnenie 11

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá Výborom regiónov
Vzhľadom na potreby v oblasti internetového pripojenia v Únii, ako aj naliehavú potrebu podporovať prístupové siete, ktoré na území celej EÚ umožnia využívať kvalitný internet na základe služieb vysokorychlostného širokopásmového pripojenia, by finančná pomoc mala byť zameraná na dosiahnutie geografickej vyvážенosti.	Vzhľadom na potreby v oblasti internetového pripojenia v Únii, ako aj naliehavú potrebu podporovať prístupové siete, ktoré na území celej EÚ umožnia využívať kvalitný internet na základe služieb vysokorychlostného širokopásmového pripojenia, by finančná pomoc mala byť zameraná na dosiahnutie geografickej vyvážенosti, čo by prispelo k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ pri osobitnom zohľadnení potrieb miestnych spoločenstiev, a to vzhľadom na predložené návrhy a v plnom súlade so zásadami špecifických foriem finančnej pomoci, ako ich stanovuje nariadenie o rozpočtových pravidlách.

Zdôvodnenie

Geografická vyvážенosť nemá zmysel, pokiaľ neslúži cieľom súdržnosti.

Pozmeňovací návrh 2

Nový pozmeňovací návrh

Odôvodnenie 11

Vložiť nový bod:

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá Výborom regiónov
	Na zabezpečenie zriaďovania miestnych bezdrôtových prístupových bodov v menších mestách a vidieckych oblastiach je potrebné v spolupráci s členskými štátmi, regionálnymi samosprávami a relevantnými združeniami miestnych samospráv zrealizovať komunikačnú kampaň špecificky zameranú na túto finančnú pomoc.

Zdôvodnenie

Je nevyhnutné, aby sa informácie o iniciatíve Wi-Fi pre Európu (WiFi4EU) dostali aj do menších miest a vidieckych obcí.

Pozmeňovací návrh 3

Nový pozmeňovací návrh

Článok 2 ods. 3

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá Výborom regiónov
<p>3. Článok 5 sa mení takto:</p> <p>a) odsek 7 sa nahrádza takto:</p> <p>„7. Celková suma rozpočtu vyčleneného na finančné nástroje pre širokopásmové siete nepresiahne minimum, ktoré je potrebné na vykonanie nákladovo efektívnych intervencií, ktoré sa určia na základe posúdení ex-ante uvedených v článku 14 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1316/2013.</p> <p>Uvedená suma bude až do výšky 15 % finančného krytia pre sektor telekomunikácií uvedený v článku 5 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1316/2013.“;</p> <p>b) dopĺňa sa tento odsek:</p> <p>„5a. Opatrenie prispievajúce k projektom spoločného záujmu v oblasti poskytovania bezplatného miestneho bezdrôtového pripojenia v miestnych spoločenstvách sa podporujú prostredníctvom:</p> <p>a) grantov a/alebo</p> <p>b) formami finančnej pomoci inými ako finančné nástroje.“;</p>	<p>3. Článok 5 sa mení takto:</p> <p>a) odsek 7 sa nahrádza takto:</p> <p>„7. Celková suma rozpočtu vyčleneného na finančné nástroje pre širokopásmové siete nepresiahne minimum, ktoré je potrebné na vykonanie nákladovo efektívnych intervencií, ktoré sa určia na základe posúdení ex-ante uvedených v článku 14 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1316/2013.</p> <p>Uvedená suma bude až do výšky 15 % finančného krytia pre sektor telekomunikácií uvedený v článku 5 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1316/2013.“;</p> <p>b) dopĺňa sa tento odsek:</p> <p>„5a. Opatrenie prispievajúce k projektom spoločného záujmu a splňajúce stanovené minimálne technické normy v oblasti poskytovania bezplatného miestneho bezdrôtového pripojenia v miestnych spoločenstvách sa podporujú prostredníctvom:</p> <p>a) grantov a/alebo</p> <p>b) formami finančnej pomoci inými ako finančné nástroje.</p> <p>c) Komisia stanovuje minimálne technické normy uvedené v odseku 5 písm. a) prostredníctvom delegovaného aktu.“;</p>

Zdôvodnenie

Je nevyhnutné stanoviť minimálne technické požiadavky pre sieť WiFi4EU. Vypracovanie jednotných požiadaviek zabráni tomu, aby sa vytvorila sieť, ktorá bude založená na zastaranej technológii, alebo bude mať problémy s kvalitou.

Pozmeňovací návrh 4

Nový pozmeňovací návrh

Článok 2.6

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá Výborom regiónov
<p>6. V prílohe sa vkladá tento oddiel:</p> <p>„ODDIEL 4. BEZDRÔTOVÉ PRIPOJENIE V MIESTNYCH SPOLOČENSTVÁCH</p> <p>Opatrenia zamerané na poskytovanie bezplatného miestneho bezdrôtového pripojenia v miestnych strediskách verejného života vrátane vonkajších priestorov prístupných širokej verejnosti, ktoré zohrávajú významnú úlohu vo verejnom živote miestneho spoločenstva, sú oprávnené na finančnú pomoc.</p> <p>Finančná pomoc je k dispozícii pre subjekty konajúce vo verejnom záujme, akými sú miestne orgány a poskytovatelia verejných služieb, ktoré sa zaviazali poskytovať bezplatné miestne bezdrôtové pripojenie vybudovaním miestnych bezdrôtových prístupových bodov.</p> <p>Projekty na poskytovanie bezdrôtového pripojenia prostredníctvom voľne prístupných miestnych bezdrôtových prístupových bodov môžu získať finančné prostriedky, ak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ich vykonáva subjekt konajúci vo verejnom záujme schopný plánovania a dohľadu nad zriadením vnútorných alebo vonkajších miestnych bezdrôtových prístupových bodov na verejných priestranstvách; 2) vychádzajú z vysokorychlostného širokopásmového pripojenia umožňujúceho využívanie internetu vo vysokej kvalite, ktoré <ol style="list-style-type: none"> a. je bezplatné, ľahko prístupné a používa najmodernejšie zariadenia, a b. podporuje prístup k inovačným digitálnym službám, ako sú služby ponúkané prostredníctvom infraštruktúry digitálnych služieb; 3) používajú spoločnú vizuálnu identitu, ktorú poskytne Komisia, a poskytujú odkaz na súvisiace online nástroje. <p>Pomoc sa nevzťahuje na projekty kopírujúce existujúce súkromné alebo verejné ponuky s podobnými vlastnosťami vrátane kvality v tej istej oblasti.</p>	<p>6. V prílohe sa vkladá tento oddiel:</p> <p>„ODDIEL 4. BEZDRÔTOVÉ PRIPOJENIE V MIESTNYCH SPOLOČENSTVÁCH</p> <p>Opatrenia zamerané na poskytovanie bezplatného miestneho bezdrôtového pripojenia v miestnych strediskách verejného života vrátane vonkajších priestorov prístupných širokej verejnosti, ktoré zohrávajú významnú úlohu vo verejnom živote miestneho spoločenstva, sú oprávnené na finančnú pomoc.</p> <p>Finančná pomoc je k dispozícii pre subjekty konajúce vo verejnom záujme, akými sú miestne orgány a poskytovatelia verejných služieb, ktoré sa zaviazali poskytovať bezplatné miestne bezdrôtové pripojenie vybudovaním miestnych bezdrôtových prístupových bodov.</p> <p>Projekty na poskytovanie bezdrôtového pripojenia prostredníctvom voľne prístupných miestnych bezdrôtových prístupových bodov môžu získať finančné prostriedky, ak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ich vykonáva subjekt konajúci vo verejnom záujme schopný plánovania a dohľadu nad zriadením vnútorných alebo vonkajších miestnych bezdrôtových prístupových bodov na verejných priestranstvách; 2) spĺňajú minimálne technické požiadavky uvedené v odseku 5 písm. b) a vychádzajú z vysokorychlostného širokopásmového pripojenia umožňujúceho využívanie internetu vo vysokej kvalite, ktoré <ol style="list-style-type: none"> a. je bezplatné, ľahko prístupné a používa najmodernejšie zariadenia, a b. podporuje prístup k inovačným digitálnym službám, ako sú služby ponúkané prostredníctvom infraštruktúry digitálnych služieb; 3) používajú spoločnú vizuálnu identitu, ktorú poskytne Komisia, a poskytujú odkaz na súvisiace online nástroje. <p>Pomoc sa nevzťahuje na projekty kopírujúce existujúce súkromné alebo verejné ponuky s podobnými vlastnosťami vrátane kvality v tej istej oblasti.</p>

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá Výborom regiónov
Dostupný rozpočet sa prideluje geograficky vyváženým spôsobom na projekty, ktoré spĺňajú vyššie uvedené podmienky vzhľadom na predložené návrhy a podľa zásady „kto prv príde, ten prv berie“.	Dostupný rozpočet sa na projekty, ktoré spĺňajú vyššie uvedené podmienky prideluje geograficky vyváženým spôsobom tak, aby to prispievalo k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ s osobitným zohľadnením potrieb miestnych spoločností, a to vzhľadom na predložené návrhy a v plnom súlade so zásadami špecifických foriem finančnej pomoci, ako ich stanovuje nariadenie o rozpočtových pravidlách.

Zdôvodnenie

Je nevyhnutné stanoviť minimálne technické požiadavky pre sieť WiFi4EU. Vypracovanie jednotných požiadaviek zabráni tomu, aby sa vytvorila sieť, ktorá bude založená na zastaranej technológii, alebo bude mať problémy s kvalitou.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. poukazuje na to že poskytovanie základného širokopásmového prístupu sa po prvýkrát považuje za univerzálnu službu. Európski občania majú právo na prístup k funkčným internetovým službám za prijateľné ceny, pričom tieto služby musia umožniť plnú účasť na digitálnom hospodárstve a digitálnej spoločnosti na celom území Európskej únie. Ide o veľmi dôležitý krok na ceste k digitálnemu začleneniu, aj s ohľadom na nevyhnutné osobitné tarifné podmienky alebo poskytovanie poukážok občanom s osobitnými potrebami, ako aj pre obce a mestá s ohľadom na vytvorenie bezplatných verejných prístupových miest WLAN.
2. Domnieva sa, že zabezpečenie základného prístupu k širokopásmovému pripojeniu je všeobecnoprospešným cieľom a jeho uznanie za univerzálnu službu musí byť sprevádzané úplným uznaním záväzkov vyplývajúcich z univerzálnej služby, čo má rozhodujúci význam v takých oblastiach, v ktorých trh túto službu nezabezpečuje a v ktorých sú rozhodujúce verejné investície.
3. Uvedomuje si, že od prepracovania telekomunikačného právneho rámca EÚ v roku 2009 došlo k značným zmenám. Tento rámec síce prispel k zaručeniu základného poskytovania širokopásmového pripojenia v EÚ, ale rýchlo sa objavujú nové potreby a spotrebiteľské zvyklosti a v najbližších rokoch bude tento trend pokračovať. Rozvoj internetu vecí, virtuálna a rozšírená realita, *cloud computing*, spracovávanie veľkých množstiev dát, služby a aplikácie hospodárstva spoločného využívania zdrojov, Priemysel 4.0 – to všetko povedie k ešte väčšiemu dopytu po výkonných prenosových sieťach a spojeniach.
4. Zdôrazňuje, že infraštruktúra zajtrajška sa vytvára dnes.
5. Podčiarkuje, že vzhľadom na zintenzívnenú dátovú spotrebu⁽¹⁾ a pribúdanie súčasného využívania dát, rýchlosť nahrávania resp. sťahovania a nevyhnutnosť celoplošného pokrytia a prenosu takmer v reálnom čase, ktorý má zároveň zodpovedať potrebám a byť spoľahlivý, bude potrebné dať k dispozícii mimoriadne výkonné siete, na ktoré je v celej Európe napojených stále viac koncových používateľov. V niektorých krajinách (Japonsko, Kórea) je gigabitové pripojenie už realitou a Európa by sa oň mala usilovať v záujme rastu a zamestnanosti, konkurencieschopnosti a vnútornej súdržnosti.
6. Považuje za dôležité, aby ekonomické a spoločenské subjekty, napríklad vysoké a ostatné školy, výskumné strediská a dopravné uzly, poskytovatelia služieb verejnosti, ako sú nemocnice a vzdelávacie ústavy, ako aj podniky mali vysokorýchlostné internetové pripojenie, ktoré používateľom umožní nahrávanie a sťahovanie dát s rýchlosťou aspoň 1 Gbit/s.
7. Zastáva názor, že všetky mestské a vidiecke domácnosti v EÚ by mali disponovať internetovým pripojením s rýchlosťou sťahovania najmenej 100 Mbit/s, z ktorého je možné urobiť pripojenie až s rýchlosťou 1 Gbit/s.

⁽¹⁾ Zo štúdií vyplýva, že podniky ktoré analyzujú veľké množstvá dát sú schopné svoju produktivitu zvýšiť o 5 až 10 % viac ako podniky, ktoré takúto analýzu nerobia, a že v Európe by spracovávanie veľkého množstva dát mohlo v rokoch 2014 až 2020 viesť k zvýšeniu HDP o 1,9 %.

8. Súhlasí s názorom Komisie, že všetky mestské oblasti a hlavné pozemné dopravné trasy by mali mať neprerušované pokrytie 5G, a prihovára sa za strednodobý cieľ, aby do roku 2020 bolo pripojenie 5G aspoň v jednom veľkomeste každého členského štátu dostupné ako komerčná služba. Európska komisia musí čo najskôr ukončiť chýbajúcu normalizáciu pre novú bezdrôtovú technológiu, aby sa zabránilo uplatňovaniu samostatných riešení. Cieľ zaviesť túto technológiu do roku 2020 je veľmi ambicióznym aj z iných dôvodov: existujúce siete 4G, ktoré boli nedávno zavedené, majú potenciál zvýšiť svoj výkon o oveľa viac ako 1 000 MBit/s a telekomunikačné podniky investovali značné prostriedky do ich výstavby. Preto je možné, že v tejto oblasti nebude veľká ochota k ďalšej zmene technológie, ak na to nebudú vytvorené príslušné rámcové podmienky.

9. Víta nový systém poukážok na verejné Wi-Fi pripojenie, zriadenie fondu pre širokopásmové pripojenie v spolupráci s EIB, ako aj cieľ zvýšiť v rámci finančného plánovania na obdobie po roku 2020 budúcu finančnú podporu a považuje to za krok správnym smerom.

10. Víta návrh Komisie, že v spolupráci s ním zriadi do konca roka 2016 participatívnu platformu pre širokopásmové pripojenie s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň zapojenia a spolupráce relevantných verejných a súkromných subjektov v oblasti investícií do širokopásmového pripojenia, ako aj pokrok v realizácii národných plánov širokopásmového pokrytia. Je pripravený k rozsiahlej a konštruktívnej spolupráci pri vytváraní tejto platformy.

11. Navrhuje, aby sa na zasadnutiach platformy rokovalo o týchto ťažiskových témach: **politické možnosti:** overenie najvhodnejších politických možností so zohľadnením rozdielnych miestnych a regionálnych právomocí a špecifických potrieb miestnej a regionálnej úrovne; **technologické možnosti:** diskusia o využívaní technológií, ktoré sú pre tieto územia najvhodnejšie; **finančné možnosti:** účasť EIB na rokovaniach a overenie možných synergií jednotlivých fondov (NPE, EFSI, EŠIF), ako aj nového systému poukážok WiFi4EU; **ďalšie možnosti:** prehľad investícií do IT a širokopásmových pripojení a podpora zručností v oblasti IKT a elektronickej verejnej správy, pokiaľ ide o opatrenia na budovanie miestnych a regionálnych kapacít.

12. Za dôležitý **účinnok platformy pre širokopásmové pripojenie** považuje jej príspevok k rýchlejšiemu, lepšiemu a udržateľnému budovaniu vysokorýchlostných širokopásmových sietí vo vidieckych a riedko osídlených oblastiach EÚ z dôvodu ich vážnych štrukturálnych, hospodárskych a sociálnych problémov, a tým k zmenšeniu veľkých rozdielov v digitalizácii.

13. Konštatuje, že plány sú v súlade so zásadou subsidiarity a zásadou proporcionality, keďže ide o problematiku presahujúcu hranice členských štátov, ktorá sa jednotne, kvalitne a účinne dá riešiť iba v celej EÚ.

14. Berie na vedomie, že pri európskom digitálnom vnútornom trhu ide o odstránenie tuhých štruktúr a digitalizáciu vnútorného trhu EÚ. Zámerom preskúmania súboru predpisov o telekomunikáciách je podporiť hospodárstvo a konkurencieschopnosť Európy, povzbudiť aktívnu účasť miest a obcí na jednotnom digitálnom trhu a naplňať čoraz náročnejšie potreby Európanov v oblasti pripojenia.

15. Poukazuje na to, že označovanie území pojmami „vidiecke“, „najvzdialenejšie a odľahlé“, ako aj „riedko osídlené“ súkromných investorov odrádza od investovania do IKT infraštruktúr takto označovaných území. Pokiaľ ide o budovanie širokopásmových pripojení, majú tieto územia v porovnaní s mestskými aglomeráciami spoločné problémy, napríklad štrukturálne nízky a fragmentovaný dopyt alebo vyššie náklady na vybudovanie a udržiavanie infraštruktúry v prepočte na jednotku (t. j. koncového používateľa).

16. Poukazuje na to, že rozhodujúcim podnetom k súkromným investíciám je predovšetkým potreba konektivity, čo vedie k tomu, že trhové subjekty nedosahujú ukazovatele hospodárnosti na územiach, na ktorých hustota osídlenia nezaručuje dopyt, ktorý by odôvodňoval náklady na budovanie zodpovedajúcich sietí. Na územiach, ktoré sú postihnuté zlyhaním alebo deformáciou trhu, majú územné samosprávy najrozmanitejšie úlohy. Naozaj sú dôkazy o tom, že miestne a regionálne samosprávy v Európe konajú v súvislosti s iniciatívami za rozšírenie, resp. modernizáciu širokopásmového pripojenia ako inštitúcie, ktoré tieto činnosti financujú, preberajú súvisiace riziká alebo sú ich iniciátormi či sprostredkovateľmi.

Gigabitová spoločnosť

17. Zdôrazňuje význam rozšírenia vysokorychlostných širokopásmových sietí ďalšej generácie, hlavne v riedko osídlených oblastiach. Treba privítať všetky s tým súvisiace regulačné a finančné opatrenia.
18. Upozorňuje na prílišnú preťaženosť, ktorú môže priniesť väčšia dostupnosť vysokorychlostného pripojenia v oblastiach excelentnosti a/alebo znalostí. V týchto oblastiach by sa sústreďovala výrobná činnosť a viac obyvateľov, čo by malo na tieto regióny negatívny vplyv. Na druhej strane v iných oblastiach by nastal drastický pokles, a to najmä pokiaľ ide o digitálne inovačné činnosti a úbytok technologických odborníkov. Preto treba stimulovať čo najhomogénnejšie vysokorychlostné pripojenie.
19. Poukazuje na to, že z hľadiska rozvoja celej EÚ je potrebné vyriešiť problém takzvaného „posledného úseku“ a že na jeho vyriešenie sú potrebné pružné opatrenia.
20. Navrhuje, aby sa v najbližšom období finančného plánovania popri prostriedkoch na rozvoj základnej siete vyčlenili aj prostriedky na rozširovanie prístupových sietí na vidieku a v najvzdialenejších oblastiach.
21. Poukazuje na to, že ceny za konektivitu poskytujú užitočné poznatky o intenzite konkurencie a efektívnosti komunikačných trhov. Porovnanie týchto cien umožňuje rôznym subjektom, vrátane telekomunikačných prevádzkovateľov, politických činiteľov a spotrebiteľov, posúdiť pokrok pri dosahovaní ich cieľov. Na skutočnosť, že indikátory porovnávania cien môžu byť zaujímavé z hľadiska konektivity poukázala OECD vo svojej správe *Measuring the Digital Economy. A New Perspective*⁽²⁾.
22. Zdôrazňuje, že pri rozširovaní a plánovaní sietí je dôležité, aby verejné orgány bezprostredne disponovali bezporuchovým internetovým pripojením. Na zabezpečenie kvality tohto pripojenia je dôležité štátne usmerňovanie a poradenstvo poskytované miestnej úrovni, aby sa investície vynakladali čo najoptimálnejšie a aby zodpovedajúce služby mohol čo najrýchlejšie využívať čo najväčší počet používateľov.
23. Konštatuje, že na dosiahnutie cieľov EÚ do roku 2020, pokiaľ ide o zabezpečenie širokopásmového pripojenia a jeho rozšírenie, sú v naplánovanom programovom období 2014 až 2020 vyčlenené prostriedky EÚ vo výške približne 22 miliárd eur, ktoré sú určené na modernizáciu, resp. rozšírenie existujúcej širokopásmovej infraštruktúry. Prostriedky EÚ majú rozhodujúci význam nielen pre svoj bezprostredný prínos k financovaniu širokopásmovej infraštruktúry, ale aj pre podporný účinok, ktorý sa od nich očakáva, keďže majú slúžiť ako podnet k investovaniu z iných zdrojov, vrátane súkromných.

Akčný plán pre 5G

24. Zdôrazňuje, že telekomunikačné systémy piatej generácie (5G) budú v najbližších desiatich rokoch najdôležitejším prvkom digitálnej spoločnosti. Európa vynaložila značné úsilie, aby celosvetový vývoj nasmerovala na túto strategickú technológiu, pri ktorej sa pri drôtovej aj bezdrôtovej komunikácii využíva tá istá infraštruktúra, a tým dosiahla pokrok v budovaní budúcej prepojenej spoločnosti. Ponúkne tak takmer univerzálnu konektivitu s mimoriadne veľkým pásmovým rozsahom nielen používateľom, ale aj vzájomne prepojeným objektom (internet vecí). Preto sa vychádza z toho, že budúca infraštruktúra 5G bude na prospech pri rozličných aplikáciách a v rôznych sektoroch, vrátane komerčného využívania (napr. poloautomatické riadenie vozidiel, elektronické zdravotnícke služby, energetický manažment, prípadné bezpečnostné aplikácie atď.).
25. Poukazuje na oznámenie Komisie k ťažiskám normalizácie IKT⁽³⁾, ktoré bolo zverejnené v apríli a v ktorom navrhla konkrétne opatrenia na urýchlený vývoj spoločných noriem sústredením na päť ťažiskových oblastí, ku ktorým patrí aj komunikácia v sieti 5G.
26. Osobitne zdôrazňuje, že v každom prípade treba zabrániť tomu, aby sa pre sieť 5G v rôznych regiónoch zaviedli rôzne normy, ktoré nebudú vzájomne kompatibilné.
27. Poukazuje na to, že miestna úroveň môže prispieť k rozširovaniu tejto siete a k podávaniu žiadostí a môže pomôcť aj pri plánovaní tejto siete. Takto sa už pri plánovaní a budovaní nových sietí 5G môžu zohľadniť miestne plány budovania nových ulíc a umiestnenie iných infraštruktúrnych zariadení.

⁽²⁾ Správa vydaná 8. decembra 2014, <http://www.oecd.org/sti/measuring-the-digital-economy-9789264221796-en.htm>.

⁽³⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Priority v oblasti normalizácie IKT pre jednotný digitálny trh, COM(2016) 176 final.

28. Považuje za dôležité poukázať na to, že zavádzanie výrobkov a služieb, založených na využívaní vysokorýchlostného spojenia v sieti 5G v celej EÚ je možné iba za predpokladu pokrytia celej EÚ rýchlymi internetovými pripojeniami. Okrem toho považuje za dôležité vyhnúť sa chybám, ktoré sa urobili pri zavádzaní siete 4G, a dbať na to, aby sa kvalita a rýchlosť sietí jednotlivých členských štátov EÚ navzájom príliš neodlišovala. Vybudovanie siete 5G by malo postupovať súčasne a rovnakou rýchlosťou v celej EÚ.

Iniciatíva WiFi4EU

29. Víta iniciatívu dať všetkým obecným úradom, ktoré o to majú záujem, možnosť ponúknuť bezplatne občanom kvalitné pripojenie WLAN, a to vo verejných zariadeniach a ich okolí, ako sú parky, verejné priestranstvá atď. V EÚ je ešte stále veľa miest, ktoré nedisponujú dostatočným internetovým pripojením, a takisto občanov, ktorí si nemôžu dovoliť internetové pripojenie. Tento program tu urobí nápravu.

30. Zdôrazňuje, že treba dbať na to, aby tento systém zostal obmedzený na nové bezplatné prístupové body WLAN. Malo by sa zabrániť tomu, aby iniciatívy financované z verejných zdrojov konkurovali existujúcim súkromným systémom.

31. Víta plány Komisie na rýchle vytvorenie možnosti uskutočniť program WiFi4EU, podľa ktorého môžu miestne samosprávy podľa súčasného plánovania už začiatkom leta 2017 podávať príslušné žiadosti.

32. Víta rýchle opatrenia financovania založené na poukážkach verejného sektora, ktoré sa dajú rýchlo vykonať a rýchlo prinášajú výsledky a menej byrokracie a ktoré sa, pokiaľ ide o finančnú pomoc Európskej únie, doteraz nepoužívali, avšak poukazuje na to, že treba riadne predvídať potenciálne slabé stránky poukážkového systému (nedostatok transparentnosti, omeškania alebo iné problémy súvisiace s vyplácaním, rozdiely v pravidlách obstarávania v členských štátoch), aby podniky pri projektoch neboli odrádzané od používania poukážkového systému.

33. Zdôrazňuje, že pri rozdeľovaní finančnej pomoci sa musia nájsť také postupy, ktorými sa zabezpečí, že z programu WiFi4EU budú mať úžitok aj menšie obce a vidiecke oblasti.

34. Zdôrazňuje, že prostriedky, ktoré sa môžu rozdeliť sú obmedzené, a že Komisia sa snaží o čo najrýchlejšiu a celoplošnú realizáciu iniciatívy WiFi4EU, a preto by aj územné samosprávy mali byť čo najskôr informované o plánovanom programe a zodpovedajúcich podmienkach.

35. Včasné zverejnenie okrem toho miestnym samosprávam umožní začať s prípravou tak, aby pri zverejnení výzvy na predkladanie ponúk bolo možné rýchlo požiadať o prostriedky a aby samosprávy mohli dostupné zdroje rýchlo použiť pre svoje obyvateľstvo, krajinu a všeobecne pre EÚ.

36. Zastáva názor, že má určite rozhodujúcu úlohu, pokiaľ ide o zapojenie miestnych a regionálnych samospráv a podporu výmeny informácií a osvedčených postupov.

37. Považuje za dôležité poukázať na to, že sa miestnym samosprávam musí vysvetliť, že sú pre sieť WLAN, ktorá sa má budovať, povinné poskytnúť širokopásmové pripojenia a zabezpečiť každodennú údržbu siete. Poukazuje na to, že iniciatíva WiFi4EU musí byť udržateľná a prevádzkové náklady, ktoré vzniknú miestnym samosprávam pri jej realizácii, musia byť nízke.

38. Odporúča, aby sa vypracovali minimálne požiadavky na sieť WiFi4EU. Vypracovanie jednotných požiadaviek zabráni tomu, aby sa vytvorila sieť, ktorá bude založená na zastaralej technológii alebo bude mať problémy s kvalitou. Odporúča tiež vytvoriť úvodnú stránku s podrobnejšími informáciami o iniciatíve WiFi4EU, ako aj o miestach, kde sa uplatňuje.

39. Poukazuje na to, že siete, ktoré sa majú vybudovať musia byť používateľsky bezpečné, a preto odporúča použiť modely sietí na základe eduroam⁽⁴⁾/govroam⁽⁵⁾. Takéto modely umožňujú používateľovi autentifikovanému v sieti využívať celoeurópsky roaming a na autentifikáciu používateľov je možné využiť riešenia eIDAS⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ eduroam: World Wide Education Roaming for Research and Education, <https://www.eduroam.org/>.

⁽⁵⁾ govroam je skratka slov government roaming a ide o infraštruktúru založenú na protokole RADIUS, <http://govroam.be/>.

⁽⁶⁾ Trust Services and eID, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>.

40. Pokiaľ ide o zaručenie jednoduchosti pre používateľa, považuje za vhodné, aby sa nepoužíval *captive portal* a aby sa prípadne až po autentifikácii používateľa prešlo na cieľovú stránku (*landing page*). Používanie siete tak bude pre koncových používateľov jednoduchšie a rýchlejšie. Cieľová stránka, na ktorú sa prejde po autentifikácii, umožní používateľom nájsť prípadné informácie o službách ponúkaných miestnymi samosprávami a môže obsahovať krátku informáciu o cieľoch iniciatívy WiFi4EU.

41. Zdôrazňuje, že by sa malo zabrániť dopytovaniu rôznych údajov o používateľoch, pretože im je to nepríjemné a môže u nich spôsobiť nepodloženú obavu, že tieto údaje budú použité na reklamné správy a iné neželané účely. Preto víta skutočnosť, že poskytovanie osobných údajov sa uvádza ako jeden z dôvodov, pre ktoré miestne bezdrôtové pripojenie nemožno považovať za bezplatné.

42. Víta myšlienku neustále kontrolovať kvalitu siete WiFi4EU a výsledky kontroly sprístupňovať verejnosti.

43. Považuje celoeurópsku spoločnú sieť v rámci WiFi4EU (SSID) za podstatnú, pretože na jednej strane bude dobrou reklamou iniciatívy EÚ za vytvorenie siete WLAN, a na druhej strane obchodnou značkou celoeurópskej rýchlej a bezpečnej siete WLAN. Existujúce podobné systémy, ktoré sú v súlade s minimálnymi technickými požiadavkami a všetkými ostatnými kritériami iniciatívy WiFi4EU, no nedostali finančnú pomoc, by mali mať takisto možnosť sa na požiadanie pripojiť k spoločnej značke, čím by sa rozšírila pôsobnosť iniciatívy.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Návrh stanoviska Európskeho výboru regiónov — Stratégia EÚ pre medzinárodné kultúrne vzťahy

(2017/C 207/16)

Spravodajca: Apostolos Tzitzikostas (EL/EELS), guvernér regiónu stredného Macedónska

Referenčný dokument: Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade – Stratégia EÚ pre medzinárodné kultúrne vzťahy,

JOIN(2016) 29 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. víta spoločné oznámenie s názvom *Stratégia EÚ pre medzinárodné kultúrne vzťahy* ⁽¹⁾ a činnosti, ktoré sú v ňom uvedené, pretože ho považuje za hodnotný základ pre vytvorenie komplexného a integrovaného strategického prístupu k medzinárodným vzťahom v oblasti kultúry zameraný na podporu spolupráce s partnerskými krajinami a na posilnenie úlohy Európskej únie ako silného aktéra v celosvetovom meradle;
2. zastáva názor, že by bolo veľkým rozdielom, ak by sa v rámci návrhu predložila konečná stratégia namiesto krokov smerujúcich k tejto stratégii, keďže predmetná téma má kľúčový význam. VR preto vyzýva členské štáty, aby urýchlili proces prijímania stratégie;
3. zdôrazňuje, že kultúra musí byť stredobodom záujmu medzinárodných vzťahov EÚ v neposlednom rade preto, lebo v súčasnom globalizovanom prostredí je medzinárodná diplomacia zodpovedná za nové oblasti a objavili sa alternatívne formy a prístupy. Medzi nimi je aj kultúrna diplomacia, na ktorú sa okrajovo odkazuje v oznámení;
4. súhlasí s tým, že sa kladie dôraz na povinnosť členských štátov rešpektovať, chrániť a podporovať právo na slobodu presvedčenia a prejavu vrátane umeleckého a kultúrneho prejavu. Cieľom politiky v oblasti kultúry je zabezpečiť, aby kultúra mala potenciál byť slobodnou, nezávislou a stimulujúcou silou v spoločnosti. Tá by mala byť základom úsilia, pokiaľ ide o podporu vzájomného rešpektu a dialógu medzi kultúrami;
5. preto vyzýva Európsku komisiu, aby sa prioritne zaoberala ďalším rozvojom kultúrnej diplomacie s cieľom zahrnúť ju do zahraničnej politiky EÚ;
6. oceňuje skutočnosť, že prostredníctvom oznámenia sa kultúra a kultúrne dedičstvo uznávajú za nástroje regionálneho a miestneho rozvoja. Zavedením komplexného rámca a konzistentného prístupu k rozširovaniu kultúrnych aktivít sa jednak vytvorí silná európska pridaná hodnota a taktiež sa môže podporiť vypracovanie a rozvoj programov na úrovni regiónov a miest v členských štátoch EÚ a s partnerskými tretími krajinami, čo by bolo vzájomne prínosné pre všetky zúčastnené strany;
7. zdôrazňuje, že kultúrna rozmanitosť je neoddeliteľnou súčasťou hodnôt EÚ a že EÚ je pevne odhodlaná podporovať medzinárodný poriadok založený na mieri, právnom štáte, slobode vyjadrovania, vzájomnom porozumení a rešpektovaní základných práv. EÚ okrem toho, ako kľúčový partner Organizácie Spojených národov (OSN), úzko spolupracuje s organizáciou Unesco ⁽²⁾ na ochrane svetového kultúrneho dedičstva. EÚ je ako zmluvná strana Dohovoru Unesco o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z roku 2005 ⁽³⁾ zaviazaná podporovať rozmanitosť kultúrneho prejavu ako súčasť svojich medzinárodných kultúrnych vzťahov;

⁽¹⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽²⁾ Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru.

⁽³⁾ http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=31038&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

8. víta skutočnosť, že bola uznaná úloha kultúry v geografickom rámci EÚ pre spoluprácu vrátane a) politiky rozširovania, b) európskej susedskej politiky, c) rozvojovej spolupráce a d) Dohody o partnerstve z Cotonou podpísanej v júni 2000 ⁽⁴⁾;
9. európska kultúrna diplomacia sa sústreďuje na propagáciu Európy a jej členských štátov vrátane vzdelávacích a kultúrnych výmen. Zameriava sa však aj na verejnú mienku v tretích krajinách a na ich občanov s jasným záujmom prispieť k vytváraniu pozitívneho obrazu Európy a jej členských štátov. Kultúrna diplomacia je dôležitá aj z hľadiska dialógu medzi krajinami, podpory mieru a kultúrnej rozmanitosti a hospodárskych výmen;
10. o význame kultúrnej diplomacie svedčí aj skutočnosť, že v posledných rokoch sa objavuje aj v rozvíjajúcich sa a východných krajinách. Je dôležité rozvíjať kultúrnu diplomaciu v Európskej únii, aby sme dokázali súťažiť na medzinárodnej scéne s novými rozvíjajúcimi sa mocnosťami na všetkých úrovniach vrátane kultúrnej;
11. pripomína, že medzi hlavné zásady činnosti EÚ v oblasti medzinárodných kultúrnych vzťahov patrí „zabezpečiť rešpektovanie komplementárnosti a subsidiarity ⁽⁵⁾“. Pokiaľ ide o oblasť kultúry, Únia má právomoc vykonávať činnosti na podporu, koordináciu alebo doplnenie činnosti členských štátov ⁽⁶⁾. V nedávnych záveroch Rady o kultúre vo vonkajších vzťahoch EÚ sa zdôrazňuje, že je „potrebné lepšie koordinovať úsilie smerom k strategickému európskemu prístupu ⁽⁷⁾“;
12. dôrazne poukazuje na to, že je potrebná silnejšia a hlbšia spolupráca na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni, pokiaľ ide o iniciovanie a rozvoj stratégií na podporu medzinárodných kultúrnych vzťahov a činností. Cieľom by malo byť konsolidovať ich jednotlivé stratégie ako prostriedok na vytvorenie osobitejšej, pluralistickej, európskej kultúrnej identity, ktorú budú uznávať občania všetkých členských štátov v medzinárodnom meradle, ako aj v rámci EÚ;
13. sa domnieva, že je dôležité, aby občianska spoločnosť, mimovládne organizácie, kluby, skupiny, podniky, umelci, združenia a organizácie ešte aktívnejšie a koordinovanejšie prispievali k rozvíjaniu iniciatív ako súčasť stratégie EÚ pre medzinárodné vzťahy v oblasti kultúry;

Priority

14. konštatuje, že stratégia EÚ pre medzinárodné vzťahy v oblasti kultúry bude mať obmedzený vplyv, ak neprinesie bezprostredné konsolidované opatrenia a konkrétne výhody, alebo ak sa tieto výhody budú prejavovať iba vo vzdialenej budúcnosti;
15. zdôrazňuje osobitnú hodnotu umeleckej a kultúrnej produkcie a konštatuje, že kultúra sa nesmie považovať za samoúčelnú. Preto by v stredobode záujmu mala byť výmena tvorcov kultúry. Podpora mobility umelcov, ako aj kultúrnych statkov predstavuje dôležitú úlohu v oblasti kultúrnej politiky na úrovni EÚ, keďže vytvára európsku pridanú hodnotu;
16. zastáva názor, že navrhovaná stratégia EÚ pre medzinárodné vzťahy v oblasti kultúry musí byť cieleňá a v úzkej koordinácii s členskými štátmi, a teda musí zahŕňať ustanovenia týkajúce sa a) mechanizmov na realizáciu a presadzovanie politiky, ktoré budú založené na spoločnej koordinácii rámca a budú zahŕňať všetky príslušné strany a b) osobitných cieľov a stanovien konkrétnych jasných termínov realizácie svojich jednotlivých politík. Takisto je žiaduce, aby bolo možné posudzovať účinnosť a efektívnosť uplatňovaných stratégií;
17. opakovane poukazuje na svoje predchádzajúce postoje týkajúce sa kultúrnych a tvorivých sektorov v záujme rastu a zamestnanosti ⁽⁸⁾, a na svoju výzvu, aby kultúrne a tvorivé sektory boli na jednej strane lepšie začlenené do stratégie Európa 2020, a aby sa na strane druhej uznal význam lepšieho vzájomného prepojenia a taktiež prepojenia s ostatnými politickými oblasťami, ako napr. s priemyslom, cestovným ruchom, životným prostredím, vzdelávaním a financovaním;

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/europeaid/node/1584>

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ Článok 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

⁽⁷⁾ Závery Rady o kultúre vo vonkajších vzťahoch EÚ so zameraním na kultúru v rámci rozvojovej spolupráce, 24. novembra 2015.

⁽⁸⁾ CdR 181/2010 fin.

18. konštatuje, že prioritou členských štátov EÚ a partnerských krajín EÚ musí byť to, aby boli kultúrne činnosti skutočne inkluzívne a prístupné pre všetkých ľudí bez ohľadu na vek, pohlavie, zdravotné postihnutie, štátnu príslušnosť, rasu, etnický pôvod, náboženstvo alebo sociálno-ekonomické zázemie. Podpora väčšieho zapojenia mladých ľudí do vytvárania a zavádzania inkluzívnych kultúrnych aktivít má z hľadiska sociálneho začlenenia kľúčový význam;

19. kultúrne a tvorivé sektory (film, výtvarné umenie, literatúra atď.) patria medzi odvetvia s najväčším vplyvom na kultúrnu diplomaciu a vďaka forme svojho šírenia oslovujú veľmi rôznorodé publikum. Kultúrna diplomacia by mala výrazne podporovať šírenie týchto sektorov v zahraničí s cieľom viac zviditeľniť Európu vo svete;

20. sa domnieva, že osobitným aspektom stratégie EÚ pre medzinárodné vzťahy v oblasti kultúry je koordinácia opatrení EÚ s opatreniami partnerských krajín, pokiaľ ide o utečencov a migrantov. Súčasná kríza a nárast prílevu utečencov do EÚ predstavujú nové výzvy, ktoré treba náležite riešiť. Rozvoj aktivít v oblasti kultúry by mohol zohrávať kľúčovú úlohu, pokiaľ ide a) zmierňovanie strachu, nepokoja a nedôvery, b) podporu lepšieho porozumenia kultúrnym identitám a zázemiu, c) posilňovanie procesu integrácie utečencov do spoločnosti, d) upevňovanie a ochranu osvedčeného modelu EÚ týkajúceho sa slobodnej, demokratickej a tolerantnej spoločnosti, e) posilňovanie vzájomného rešpektu medzi utečencami a hostiteľskými spoločnosťami a f) šírenie osvety v európskej hostiteľskej spoločnosti o prijatí, akého sa v minulosti dostalo našim predkom, keď boli nútení emigrovať z Európy z ekonomických, politických či náboženských dôvodov alebo utekali pred vojnou;

21. osobitne upozorňuje na najnovší nárast prejavov extrémizmu a populizmu s xenofóbnym programom, ktorý sa môže prejavovať aj určitými formami euroskepticizmu. VR sa preto domnieva, že je naliehavo potrebné posilniť kultúrne aktivity zamerané na podporu lepšieho poznania umeleckého a kultúrneho prejavu a kultúrneho dedičstva v Európe. Nazdáva sa, že dôležitými nástrojmi v tejto oblasti sú programy mobility, ako je napr. Erasmus+, spolupráca medzi univerzitami a program Horizont 2020, ktorý je najrozsiahlejším multilaterálnym programom na svete v oblasti výskumu a inovácie, pretože udržiavajú otvorené komunikačné kanály a uľahčujú výmenu nápadov, nezávisle od kultúrneho, etnického alebo náboženského zázemia ľudí;

Zvyšovanie hospodárskeho vplyvu

22. víta skutočnosť, že sa kladie dôraz na podporu kultúrneho a tvorivého odvetvia, keďže ide o dôležité subjekty, ktoré ponúkajú kvalitné pracovné miesta a podporujú inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast;

23. opakovane poukazuje na svoje predchádzajúce názory, ktoré vyjadril v súvislosti s kultúrnymi a tvorivými sektormi pre rast a zamestnanosť⁽⁹⁾, a síce, že ak majú byť hospodárske prínosy čo najväčšie, bude treba podporovať produkciu a spotrebu kultúrnych produktov a stimulovať tvorivosť. VR podčiarkuje význam podnecovania tvorivých zručností už od útleho veku v oblasti vzdelávania, ako aj počas aktivít vyvíjaných vo voľnom čase, aby mladá generácia mohla v plnej miere využívať nové formy prístupu ku kultúre;

24. uznáva, že niektoré regióny, ako napríklad ostrovy a najvzdialenejšie regióny, nemôžu vzhľadom na svoje geografické podmienky rozvíjať svoje kultúrne a tvorivé sektory rovnakým spôsobom ako ostatné európske regióny. Pohraničné a najvzdialenejšie regióny EÚ zohrávajú dôležitú úlohu, pretože vďaka svojim historickým, kultúrnym a lingvistickým väzbám vytvoreným s inými kontinentmi v priebehu stáročí poskytujú Európskej únii jedinečnú pridanú hodnotu. Preto je nevyhnutné podporovať kultúrne výmeny a kontakty týchto regiónov so zvyškom EÚ, a to vypracovaním opatrení na uľahčenie mobility umelcov z týchto regiónov a ich diel do zvyšku EÚ a jej susedných krajín a naopak. Vďaka tomu by mohli využívať rovnaké konkurenčné výhody, ktoré majú k dispozícii kultúrne a tvorivé sektory, najmä z hľadiska hospodárskeho rastu a zamestnanosti, ako uvádza VR vo svojom stanovisku CDR2391-2012_00_00_TRA_AC;

25. upozorňuje na následky, ktoré majú politické voľby, najmä pokiaľ ide o zostavovanie rozpočtu a pridelovanie zdrojov, na kultúrne dedičstvo a kultúrnu politiku vrátane dlhodobého horizontu;

⁽⁹⁾ CDR181-2010_FIN_AC.

26. domnieva sa, že je nevyhnutné vytvoriť nástroj zameraný osobitne na mladé talenty s cieľom podporiť ich mobilitu a možnosti odbornej prípravy a výmen s inými krajinami, a to nielen v EÚ, ale aj za jej hranicami. Jeho základom by mohla byť verzia programu Erasmus pre mladých tvorcov, v rámci ktorého by sa zasa venovala osobitná pozornosť mladým ľuďom z najodľahlejších regiónov, ako sú najvzdialenejšie regióny. Dôvodom je skutočnosť, že vzhľadom na osobitné charakteristiky regiónov, v ktorých títo tvorcovia žijú, majú často obmedzený prístup k programom mobility za takých podmienok, aké majú mladí ľudia z kontinentu;

27. konštatuje, že v čase hospodárskych a finančných problémov boli výrazne zasiahnuté a obmedzené investície v oblasti kultúry v mnohých členských štátoch;

28. zdôrazňuje, že výdavky na kultúru nie sú luxusom, ale investíciou, a že pre rast odvetvia, ktoré zamestnáva viac ako tri milióny ľudí a zahŕňa milión spoločností v Európe, je potrebná strategická podpora;

Úloha miestnych a regionálnych orgánov

29. zdôrazňuje, že vo väčšine členských štátov sú miestne a regionálne orgány zodpovedné za sektory uvedené v spoločnom oznámení, najmä pokiaľ ide o kultúru a kultúrne dedičstvo, výskum, vzdelávanie, cestovný ruch, rozvojovú spoluprácu a zamestnanosť;

30. zdôrazňuje, že je žiaduce zahrnúť oblasť kultúry do národných a regionálnych plánov internacionalizácie a podporovať internacionalizáciu zo strany samotného odvetvia kultúry;

31. upozorňuje na význam zachovania tradičného vzhľadu krajiny a zastavaných oblastí a na význam tohto aspektu z hľadiska zachovania kultúrneho dedičstva. V záujme zatriktívnenia zastavaných oblastí je potrebné podporovať programy, ktoré rešpektujú tradície z architektonického hľadiska, ako aj z hľadiska plánovania a používaných materiálov, a zároveň zodpovedajú súčasným priestorovým požiadavkám;

32. upozorňuje na skutočnosť, že budúca stratégia by mohla prispieť k položeniu základov pre udržateľný cestovný ruch v krajinách susediacich s EÚ a podporiť uznávanie významných prínosov, ktoré vytvára kultúrne dedičstvo na miestnej a regionálnej úrovni;

33. vyzýva Komisiu, aby Výbor regiónov zapojila do fázy plánovania a regionálne a miestne orgány do rozvoja a realizácie činností a opatrení navrhnutých v spoločnom oznámení v súlade so zásadou subsidiarity;

34. považuje za dôležité, aby sa zjednodušili a urýchlili postupy pridelovania finančných prostriedkov na kultúrne aktivity, aby sa tak zabezpečilo, že regionálne a miestne orgány budú mať priamy prístup k súčasným rámcom spolupráce a financovaniu tematických programov EÚ na podporu medzinárodných vzťahov v oblasti kultúry;

35. víta návrh na zriadenie domov európskej kultúry, ktorý je založený na spolupráci EÚ s príslušnými partnerskými krajinami, pričom sa domnieva, že v tejto súvislosti bude potrebné vykonať ďalšiu rozpočtovú analýzu, a žiada, aby boli miestne a regionálne orgány zapájané súbežne s kultúrnymi inštitútmi a ostatnými subjektmi. VR konštatuje, že súčasné centrá by mohli mať rôzne formy. Mohli by napr. fungovať ako knižnice, a to digitálne alebo iné. Prebiehajúca odborná príprava zainteresovaných strán v tejto súvislosti zaistiť úspech iniciatívy iba vtedy, ak sa medzi subjektmi EÚ pôsobiacimi v partnerských krajinách bude namiesto konkurencie realizovať skutočná spolupráca;

36. navrhuje, aby do platformy pre kultúrnu diplomaciu EÚ, ktorá bola vytvorená vo februári 2016, boli zapojené regionálne a miestne zainteresované strany so zameraním na strategických partnerov;

37. opakovane poukazuje na predchádzajúce postoje VR týkajúce sa európskych hlavných miest kultúry (EHMK), ako hodnotnej iniciatívy, ktorá vyzdvihuje bohatstvo, rôznorodosť a spoločné aspekty európskych kultúr⁽¹⁰⁾. Spolu so značkou „Európske dedičstvo“ by sa mohli ďalej využívať ako laboratória spolupráce a účasti občanov;

⁽¹⁰⁾ CDR191-2011_FIN_AC.

38. trvá na svojom predchádzajúcom postoji v súvislosti s tým, aby iniciatíva EHMK zahŕňala nielen účasť miest z kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín, ale aj z krajín podieľajúcich sa na európskej susedskej politike a krajín EZVO ⁽¹¹⁾. Iniciatíva EHMK sa považuje za jeden z možných príspevkov k európskej politike susedstva, ako aj k vzťahom s inými európskymi krajinami, keďže umožňuje nielen posilniť kultúrnu spoluprácu v rámci EÚ, ale pomáha aj rozvíjať ešte pevnejšie vzťahy EÚ s jej východnými a južnými susedmi s cieľom podporovať prosperitu, stabilitu a bezpečnosť na vonkajších hraniciach EÚ;

39. zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány majú dôležité právomoci pri podpore dialógu medzi kultúrami, pretože mnohé medzikultúrne iniciatívy sú koordinované na miestnej a/alebo regionálnej úrovni. Miestne a regionálne orgány majú vzhľadom na svoju blízkosť k občanom strategicky dobrú pozíciu, aby mohli uspokojovať špecifické potreby a požiadavky skupín rôznych kultúr na ich území a účinne ich mobilizovať, aby sa podnietil intenzívnejší dialóg medzi kultúrami ⁽¹²⁾;

40. so záujmom očakáva legislatívny návrh Komisie zameraný na boj proti nezákonnému obchodovaniu s kultúrnym dedičstvom, pričom zdôrazňuje, že tento návrh by sa mal týkať nielen nezákonného dovozu kultúrnych statkov do EÚ, ale aj ich nezákonného vývozu z EÚ, a to s cieľom bojovať proti nezákonnému obchodovaniu a chrániť národné kultúrne pamiatky s umeleckou, historickou alebo archeologickou hodnotou. Zdôrazňuje však, že tento návrh nesmie stanoviť neprimerané obmedzenia pre zákonný obchod s kultúrnymi statkami a musí zabezpečiť, aby sa administratívna záťaž pre zákonne podnikajúcich obmedzila na absolútne minimum. Považuje za nevyhnutné, aby sa navrhli prísne opatrenia aj v súvislosti s nepovolenými vykopávkami v EÚ;

41. zdôrazňuje skutočnosť, že návrh Komisie vyhlásiť rok 2018 za Európsky rok kultúrneho dedičstva bude okrem iného príležitosťou podporiť medzikultúrny dialóg a úlohu kultúry v rámci mierových vzťahov medzi komunitami.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ CDR2077-2012_00_00_TRA_AC.

⁽¹²⁾ CDR11-2006_FIN_RES.

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Integrovaná politika Európskej únie pre Arktídu

(2017/C 207/17)

Spravodajkyňa: Pauliina HAIJANEN (FI/ELS), poslankyňa zastupiteľstva mesta Laitila**Referenčné dokumenty:** Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade – Integrovaná politika Európskej únie pre Arktídu

JOIN(2016) 21 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta spoločné oznámenie, ktoré uverejnila Európska komisia a vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku 27. apríla 2016 a domnieva sa, že prioritné oblasti budúcej integrovanej politiky EÚ pre Arktídu prezentované v oznámení, sú krokom správnym smerom.
2. Zdôrazňuje, že výzvy, ktorým čelí arktický región, si vyžadujú koordinované úsilie na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni a vyzdvihuje snahu Komisie zaistiť, aby integrované politiky na pomoc pri plnení regionálnych potrieb a cieľov boli založené na špecifických zemepisných a demografických charakteristikách daného regiónu.
3. Poznamenáva, že ide o tretie oznámenie na tému arktického regiónu. Komisia vo svojom prvom oznámení uverejnenom v roku 2008 predložila návrhy opatrení v prospech ochrany a zachovania arktického regiónu, ktorých základom boli okrem iného rôzne dohody týkajúce sa životného prostredia a medzinárodnej spolupráce. Ďalšie opatrenia boli navrhnuté s cieľom podporovať udržateľné využívanie zdrojov a model viacstranného riadenia v arktickom regióne. Účelom oznámenia bolo presadzovať štruktúrovaný a konzistentný prístup k záležitostiam týkajúcim sa Arktídy a otvoriť nové perspektívy spolupráce s arktickými štátmi.
4. berie na vedomie, že v roku 2012 Komisia uverejnila spoločné oznámenie s vysokou predstaviteľkou Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, v ktorom sa do popredia záujmu popri silnom rozmere ochrany životného prostredia dostala aj možnosť otvorenia nových dopravných ciest (vrátane severovýchodnej cesty) v dôsledku zmeny klímy a vzhľadom na lepší potenciál v udržateľnom využívaní prírodných zdrojov vďaka novým technológiám a poznatkom. V oznámení sa taktiež zdôrazňuje význam medzinárodnej spolupráce v záujme posilnenia mieru a bezpečnosti.
5. Chce poukázať na tri priority budúcej integrovanej politiky EÚ, ktoré sú prezentované v najnovšom oznámení: zmena klímy a ochrana životného prostredia Arktídy, udržateľný rozvoj v oblasti Arktídy a v jej okolí a medzinárodná spolupráca v otázkach súvisiacich s Arktídou. Jednou z najväčších výzev je nájsť rovnováhu medzi zabezpečením kvality životného prostredia a využitím nových príležitostí vďaka socio-ekonomickému rozvoju.
6. Všimá si, že v oznámení sa nadväzuje na prístupy, ktoré sa už v minulosti vytýčili z hľadiska klímy a životného prostredia, udržateľného rozvoja a regionálnej spolupráce. Zámerom stanoviska VR je osobitne upozorniť na tie otázky, ktorým sa v predchádzajúcich oznámeniach venovala menšia pozornosť (ako napr. socio-ekonomickým záležitostiam) alebo ktoré boli označené za nové priority.
7. Podporuje ciele oznámenia v oblasti regionálnej bezpečnosti, stability, udržateľného rozvoja a prosperity. V oznámení sa podrobne opisuje činnosť, ktorú EÚ vyvíja v arktickom regióne. V centre záujmu politiky EÚ vo vzťahu k arktickému rozmeru zostáva naďalej udržateľný rozvoj, ale čoraz častejšie sa spomína aj schopnosť prispôsobiť sa zmene klímy. V oznámení sa uvádza, že budúce činnosti by mali klást dôraz na tradičné spôsoby živobytia obyvateľov žijúcich v tomto regióne, ako aj na vplyv hospodárskeho rozvoja na krehké prostredie Arktídy. Výbor regiónov víta skutočnosť, že v oznámení sa kladie silný dôraz na potrebu posilniť koordináciu v záležitostiach týkajúcich sa arktického regiónu.

8. Poukazuje na to, že v oznámení sa na arktický región nazerá z dvoch rôznych hľadísk. Z európskeho hľadiska sa najsevernejšie regióny Európy nachádzajú v arktickom regióne a vyznačujú sa odľahlosťou, náročnými podmienkami, riedkym osídlením a starnúcim obyvateľstvom. Z celkového hľadiska Arktídy sa v oznámení zdôrazňujú prírodné zdroje (minerály, lesy, námorne hospodárstvo a rybolov), vysoko rozvinuté spoločenské a rozsiahle know-how, napríklad pri rozvíjaní environmentálne udržateľných technologických riešení. V analýze obsiahnutej v tomto stanovisku sa dôraz kladie na európske hľadisko.

9. Konštatuje, že v oznámení Komisie sa pojem „arktický región“ vzťahuje na oblasť v okolí a severne od severného polárneho kruhu (66°32' s.z.š.). Uvedená oblasť zahŕňa Arktický oceán a územie ôsmich arktických štátov: Spojených štátov, Kanady, Dánska (vrátane Grónska a Faerských ostrovov), Fínska, Islandu, Nórska, Ruskej federácie a Švédska. Grónsko a Faerské ostrovy, ktoré sú do veľkej miery autonómne, ale oficiálne patria Dánsku, nie sú súčasťou Európskej únie, i keď s ňou podpísali dohody v oblasti rybolovu a obchodné dohody. Grónsko má tiež osobitné postavenie zámorského územia EÚ. V arktickom regióne žijú 4 milióny ľudí, pričom jedna tretina z nich patrí k pôvodným etnickým skupinám.

10. Poukazuje na to, že v oznámení sa arktický región definuje veľmi úzko ako región severne od severného polárneho kruhu. Integrovaná politika EÚ však ovplyvní aj oblasti, ktoré sa nachádzajú ďaleko za týmto regiónom. Výbor regiónov navrhuje rozšíriť zemepisné vymedzenie arktického regiónu uvedené v oznámení s ohľadom na otázky, ako sú podporovanie udržateľného rozvoja, prispôsobovanie zmene klímy a zvýšenie európskej konkurencieschopnosti a s prihliadnutím na potreby a potenciál miestnych spoločenských a domorodého obyvateľstva.

Zmena klímy a ochrana životného prostredia Arktídy

11. Domnieva sa, že v rámci politických opatrení prezentovaných v oznámení sa kladie veľký dôraz na zmiernenie zmeny klímy a prispôbenie sa jej spolu s ochranou krehkého životného prostredia Arktídy. Okrem dôsledkov otepľovania arktického regiónu, ktoré majú vplyv aj na činnosť EÚ, treba poznamenať, že opatrenia na európskej a celosvetovej úrovni ovplyvňujú vývoj zmeny klímy v tomto regióne. Globálna dohoda o klíme bude mať výrazný vplyv aj na budúcnosť arktického regiónu. V oznámení sa taktiež venuje pozornosť medzinárodným dohodám alebo potrebe uzavrieť takéto dohody, a to aj v oblasti ochrany životného prostredia.

12. Uznáva súčasný a budúci význam výskumnej činnosti a vedeckej spolupráce týkajúcej sa arktického regiónu, ktorý Komisia zdôrazňuje. Iniciatíva EÚ-PolarNet, ktorá sa prezentuje v oznámení, je dobrým príkladom rozsiahlej, významnej vedeckej spolupráce zahŕňajúcej univerzity a výskumné ústavy z celej Európy. Cieľom iniciatívy je prehĺbiť medzidisciplinárnu spoluprácu a stanoviť krátkodobé a dlhodobé vedecké priority z hľadiska výskumu o arktickom regióne. V tejto spojitosti je navrhovaným cieľom siete rozšírenie spolupráce so zainteresovanými stranami z Arktídy. Výbor regiónov sa domnieva, že pri stanovovaní cieľov a spôsobov, ako uskutočňovať výskum viacrozmernej reality arktického regiónu, je mimoriadne dôležitá aj spolupráca s miestnymi a regionálnymi zástupcami.

13. Chcel by klásť väčší dôraz na úlohu, ktorú v rozvojovej práci zohrávajú arktické mestá. Mestá sú kľúčovými subjektmi v tejto práci a v prispôbovaní meniacemu sa kontextu. Napríklad vďaka investíciám do mestskej infraštruktúry a energeticky účinných riešení a vďaka riešeniam potrebným pre verejné služby hlavne v riedko obývaných regiónoch vznikajú nové obchodné činnosti. Výbor regiónov však upozorňuje, že osobitné výzvy vyplývajúce z veľkých vzdialeností, riedko obývaných oblastí a zo starnúceho obyvateľstva si budú v rámci rozvojovej politiky naďalej vyžadovať špeciálnu pozornosť.

Udržateľný rozvoj v oblasti Arktídy a v jej okolí

14. Za kľúčový aspekt udržateľného hospodárskeho rastu a úsilia zameraného na zvýšenie prosperity v arktickom regióne považuje udržateľnú ťažbu prírodných zdrojov. Nevyhnutným predpokladom je účinná doprava a telekomunikačné spojenia. Dôležité je budovať komplexnejšie dopravné spojenia medzi severom a juhom, ako je napríklad spojenie TEN-T z Fínska do Arktického oceánu cez Nórsko, ale takisto spojenia medzi východom so západom s cieľom prepojiť regióny na severe Nórska, Švédska a Fínska s dopravnou sieťou EÚ. Investície do arktického regiónu – vrátane investícií do ciest, železníc, širokopásmových a elektrických sietí – spravidla presahujú do širšieho regiónu, čím priaznivo vplyvajú na podmienky podnikania v danej krajine vrátane podmienok v priemysle.

15. V tomto ohľade vyzdvihuje stratégiu modrého rastu EÚ, ktorá presadzuje dlhodobý, udržateľný námorný rozvoj. Opatrenia zahrnuté v stratégii, ktoré súvisia s poznatkami o mori, námorným priestorovým plánovaním a integrovaným námorným dohľadom, sa podporujú aj v Arktickom oceáne. Rozvojové opatrenia spojené s podporovaním akvakultúry a využívaním morskej energie majú pre arktický región mimoriadny význam.

16. Zdôrazňuje, že využitím know-how arktického regiónu v priemysle, energetike, čistých technológiách a rozvoji infraštruktúry, ako aj v cestovnom ruchu sa posilní konkurencieschopnosť celej Európy. Dôležitý význam má podporovanie spolupráce v oblasti výskumu medzi univerzitami v arktickom regióne a výskumnými centrami. Dôraz sa kladie najmä na podporovanie inovácií a ich premenu na produkty a obchodné služby ako prostriedok presadzovania udržateľného rozvoja. Jedným z aspektov vykonávania stratégie jednotného digitálneho trhu je zlepšenie podnikateľského prostredia v arktickom regióne.

17. Poukazuje na to, že prioritami politiky súdržnosti EÚ v arktickom regióne v programovom období 2014 – 2020 sú výskum a inovácie, konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov a prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo. Stratégie pre inteligentnú špecializáciu severných regiónov a z hľadiska cezhraničnej spolupráce program Interreg Severné okrajové oblasti a Arktída, Interreg Sever, Botnia – Atlantica a Švédsko – Nórsko zamerané na vytváranie rozsiahlych, konkurencieschopných a udržateľných spoločenstiev, poskytnú silný základ projektom v arktických regiónoch financovaným z prostriedkov štrukturálnych fondov. Spoluprácu so severnými regiónmi Fínska, Švédska a Nórska, ako aj s oblasťou Barentsovho mora podporí tiež program cezhraničnej spolupráce Kolarctic CBC pre vonkajšie hranice EÚ.

18. Zdôrazňuje, že v rámci vykonávania politiky súdržnosti by v budúcnosti mala byť k dispozícii široká škála finančných nástrojov na rozvoj v arktickom regióne, ktoré sa budú môcť použiť pri hľadaní spôsobov podpory miestneho priemyslu a zdokonaľovania know-how, inovácií, produktov a služieb zvyšujúcich konkurencieschopnosť celej EÚ. K hlavným novým témam patrí okrem iného rozvoj obehového hospodárstva v Arktíde, ako aj všeobecná koncepcia arktického regiónu. Pre EÚ je dôležité, aby bola úzko zapojená do výskumnej a investičnej činnosti v arktickom regióne vrátane budúceho programového obdobia.

19. Zdôrazňuje, že oznámenie odkazuje na potenciál nových technológií v spojitosti s elektronickými komunikáciami, napríklad v súvislosti so zachovaním a rozvojom miestneho podnikania, know-how a kultúry. Tento aspekt je zvlášť dôležitý pre zástupcov pôvodného obyvateľstva. V oznámení sa spomínajú každoročné stretnutia Komisie so zástupcami pôvodného obyvateľstva arktického regiónu. Zohľadnenie názorov pôvodných obyvateľov Arktídy a ich zapojenie do rozhodovania je mimoriadne dôležité, a to aj v národných a regionálnych záležitostiach.

20. Víta mimoriadny dôraz kladený na význam spolupráce pri vykonávaní integrovanej politiky pre Arktídu. Ďalej sa zdôrazňuje potreba lepšieho využívania rôznych nástrojov financovania na podporu investícií v arktickom regióne, čo je dôvodom, prečo Komisia navrhuje zriadiť dočasné Európske fórum pre spoluprácu v arktickom regióne (Európske Arktické fórum zúčastnených strán). Na uvedenom fóre spolupráce sa môžu zúčastňovať zástupcovia inštitúcií EÚ, členské štáty a miestne a regionálne orgány. Úlohou fóra je identifikovať hlavné investičné a výskumné priority pre fondy EÚ do konca roka 2017. Výbor regiónov navrhuje, aby sa spresnila štruktúra a právomoc fóra, pretože je stále v začiatkovej fáze.

21. Navrhuje, aby ako súčasť spolupráce fóra Komisia zostavila sprievodcu o možnostiach financovania dostupných v Arktickom regióne (podobne ako v prípade stratégie EÚ pre región Baltského mora) a aby poskytovala informácie o tejto téme prostredníctvom rôznych podujatí a stretnutí určených na nadviazovanie kontaktov. Okrem práce, ktorú vykoná Európske Arktické fórum zúčastnených strán, by súčasťou mal byť aj príspevok k výročnému fóru pre Arktídu, ktoré Komisia navrhuje usporiadať od roku 2018.

Medzinárodná spolupráca v otázkach súvisiacich s Arktídou

22. Považuje presadzovanie medzinárodnej spolupráce za jednu z kľúčových otázok obsiahnutých v oznámení. Rastúci význam arktického regiónu môže viesť ku konfliktným záujmom, čo znamená, že užšia medzinárodná spolupráca získa ešte viac na význame. V súčasnosti prebieha arktická spolupráca v rámci viacerých štruktúr. Arktická rada je vedúcim

medzivládny fórum, ktoré podporuje spoluprácu v otázkach týkajúcich sa Arktídy medzi krajinami, pôvodnými spoločenstvami a iným obyvateľstvom žijúcim v arktickom regióne. Euro-arktická rada regiónu Barentsovho mora a Regionálna rada regiónu Barentsovho mora sa usilujú o podporu stabilného a udržateľného rozvoja v regióne Barentsovho mora. Spolupráca EÚ v oblasti Baltského mora je taktiež prepojená s celkovým rámcom spolupráce v oblasti Arktídy.

23. Podčiarkuje význam prebiehajúcej spolupráce s Ruskom v rámci Severnej dimenzie. Možnosti spojiť podniky, výskumníkov a občanov vďaka spolupráci pomáhajú rozvíjať špecifické environmentálne, obchodné a kultúrne projekty.

24. Domnieva sa, že je dôležité, aby sa súčasné štruktúry spolupráce podieľali na presadzovaní cieľov oznámenia. EÚ sa aktívne zapája do práce rôznych medzinárodných organizácií a fór. Uchádza sa o štatút pozorovateľa v Arktickej rade a je dôležité, aby sa členské štáty usilovali o dokončenie tohto procesu.

25. Na záver poznamenáva, že strategický význam arktického regiónu pre EÚ sa neustále zvyšuje, rovnako ako aj potreba, aby EÚ podnikla kroky a prekonala výzvy vyplývajúce z prírodného prostredia a zo špecifických socio-ekonomických podmienok arktického regiónu. EÚ by mala podporovať spoluprácu medzi členskými štátmi a tretími krajinami v záujme zabezpečenia stability celkového životného prostredia arktického regiónu. Dôležité je posilniť integrovaný prístup najmä hľadaním prepojení a súčinnosti medzi rôznymi programami financovania a inými finančnými nástrojmi. Miestne a regionálne orgány musia byť zapojené do kľúčových programov a projektov na podporu regionálnej spolupráce, dopravných prepojení a udržateľného hospodárskeho rozvoja v arktickom regióne.

V Bruseli 8. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Hodnotenie programu LIFE v polovici jeho trvania

(2017/C 207/18)

Spravodajca: Witold Stępień (PL/EES), maršálek Lodžského vojvodstva**Referenčný dokument:** List podpredsedu Európskej komisie z 26. septembra 2016**POLITICKÉ ODPORÚČANIA**

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. víta žiadosť Európskej komisie o vypracovanie výhľadového stanoviska na túto tému a usiluje sa týmto stanoviskom prispieť k strednodobému hodnoteniu programu LIFE na roky 2014 – 2020 podľa článku 27 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1293/2013 (ďalej len „nariadenie o programe LIFE“), k vykonávaciemu aktu, ktorým sa prijíma druhý viacročný pracovný program programu LIFE na roky 2018 – 2020 (článok 24 ods. 4 nariadenia o programe LIFE) a vývoju nasledujúceho programu LIFE v rámci budúceho viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2020 – 2027;
2. uznáva, že ochrana životného prostredia a zachovanie biodiverzity je naďalej jedným z hlavných cieľov Európskej únie. Program LIFE pre životné prostredie zveľaďuje prírodný kapitál Európy a s ním súvisiace ekosystémové služby a prispieva k vytváraniu tzv. zelených pracovných miest a podpore miestneho podnikania a inteligentného, inkluzívneho a udržateľného rastu, t. j. cieľov stratégie Európa 2020 a politických priorít VR. Vytvorenie nových nástrojov, ako je napríklad podprogram „Ochrana klímy“, sa vníma ako krok zásadného významu vzhľadom na nové európske klimatické výzvy a tiež ako priekopnícky čin, ktorý na miestnej a regionálnej úrovni pripraví pôdu pre agendu stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy⁽¹⁾, ciele EÚ v oblasti klímy a energetiky na obdobie rokov 2020 až 2030⁽²⁾ a prispeje k uplatňovaniu Parížskej dohody⁽³⁾;
3. konštatuje, že miestne a regionálne orgány patria medzi najväčších príjemcov programu LIFE a využívajú ho jednak priamo pri realizácii projektov programu LIFE, jednak prostredníctvom budovania regionálnych a miestnych partnerstiev. Príťažlivosť programu pre regionálne a miestne orgány vyplýva z veľkej rôznorodosti financovaných tematických priorít, z možnosti spolupráce so širokým spektrom aktérov a rôznorodosti modelov financovania;
4. opätovne potvrdzuje, že sa dôrazne zasadzuje za pokračovanie nástroja LIFE ako nezávislého programu priamo riadeného financovania, ktorý je plne zameraný na životné prostredie a má výrazný vplyv z hľadiska zvýšenia zamestnanosti a rastu, aj po roku 2020 a za výrazné zvýšenie jeho rozpočtu⁽⁴⁾. Vzhľadom na nové výzvy v oblasti životného prostredia a klímy a potrebu inovácie sú nevyhnutné osobitné prístupy, ktoré pomôžu prekonať nerovnomernú integráciu environmentálnych a klimatických cieľov do praxe členských štátov a nerovnomernú implementáciu právnych predpisov;

1. časť. Zmeny z hľadiska oprávnenosti výdavkov*Prepojenie s prioritami EÚ*

5. považuje tematické priority programu LIFE uvedené v prílohe III k nariadeniu o programe LIFE⁽⁵⁾ za stále platné, a preto nevidí dôvod na ich strednodobú revíziu prostredníctvom delegovaného aktu, ako sa uvádza v článku 9 ods. 2 tohto nariadenia;

⁽¹⁾ COM(2013) 216 final.⁽²⁾ COM(2014) 015 final.⁽³⁾ Pozri tiež COR-2016-01412-00-01-AC-TRA.⁽⁴⁾ CDR86-2012_FIN_AC.⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1293/2013 z 11. decembra 2013.

6. je naďalej veľmi znepokojený tým, že celkový rozpočet vyčlenený na prioritnú oblasť programu LIFE „Príroda a Biodiverzita“ na obdobie rokov 2014 – 2020 dosahuje približne 1,155 mld. EUR, pričom Európska komisia odhaduje, že pre celú sústavu Natura 2000 sú potrebné ročné investície vo výške 5,8 mld. EUR⁽⁶⁾, aby sa zabezpečila náležitá ochrana prírody v EÚ, v súlade s požiadavkami článku 8 smernice o biotopoch. VR očakáva, že jedným z dôležitých výsledkov prebiehajúcej kontroly vhodnosti smerníc o biotopoch a o vtácoch bude zistenie, že na ich primeranú realizáciu nie je dost finančných prostriedkov, ako to už zdôraznil VR⁽⁷⁾. VR preto vyzýva Komisiu na prijatie delegovaného aktu v súlade s článkom 9 ods. 4 nariadenia o programe LIFE, s cieľom zvýšiť objem pridelených finančných prostriedkov na granty na opatrenia v rámci programu LIFE pre prioritnú oblasť „Príroda a Biodiverzita“ a zachovať podstatne vyšší rozpočet po roku 2020, aby sa výrazne zvýšil príspevok z programu LIFE na financovanie sústavy Natura 2000;

7. dôrazne odporúča zachovať a posilniť podprogram „Ochrana klímy“ v rámci 2. viacročného pracovného programu LIFE a po roku 2020 ako pomôcku na vydláždenie cesty pre miestnu a regionálnu činnosť v európskej a medzinárodnej politickej agende v oblasti klímy. To možno dosiahnuť výrazným zvýšením rozpočtu vyčleneného na opatrenia v oblasti klímy a adaptácie na jej zmenu a zohľadnením nadchádzajúcej revízie stratégie EÚ v oblasti adaptácie na zmenu klímy⁽⁸⁾. Okrem toho by sa v rámci podprogramu pre ochranu klímy mali stanoviť tematické priority a projektové témy, ktoré by sa mali spojiť s dotáciami na tento program. Pokiaľ ide o prioritnú oblasť týkajúcu sa zmiernenia účinkov zmeny klímy, mali by najmä odrážať politické priority EÚ a poukazovať na príspevok hlavných odvetví hospodárstva, ako je energetika a doprava, k vývoju v oblasti emisií skleníkových plynov;

8. uznáva, že program LIFE zohráva dôležitú úlohu pri vývoji nových riešení v oblasti ochrany životného prostredia a klímy, pri podpore ekologickej inovácie a budovaní kapacít pre nové nástroje, ako sú napríklad zelená infraštruktúra⁽⁹⁾ a riešenia inšpirované prírodou⁽¹⁰⁾. VR nabáda Komisiu, aby tento prístup naďalej uplatňovala v súčasnom viacročnom programe, ako aj po roku 2020;

9. zdôrazňuje, že rozvoj obehového hospodárstva, ako je navrhnutý v akčnom pláne EK pre obehové hospodárstvo, ktorému VR vyjadruje podporu⁽¹¹⁾, si bude vyžadovať verejné a súkromné zdroje financovania s cieľom zvýšiť počet zlepšených technológií a procesov, rozvíjať infraštruktúru a zintenzívniť spoluprácu medzi aktérmi v rámci hodnotového reťazca. Výbor zastáva názor, že tematické priority pre oblasť odpadov a efektívne využívanie zdrojov sú vo všeobecnosti v súlade s touto koncepciou a požaduje, aby sa v 2. viacročnom pracovnom programe pokračovalo v tomto smere, pričom treba doplniť výslovný odkaz na obehové hospodárstvo a uprednostniť otázky, ktoré treba riešiť v nadchádzajúcej stratégii pre plasty v obehovom hospodárstve a na výstavbu a stavebný odpad v rámci budúceho programu LIFE;

10. víta úlohu programu LIFE pri riešení nerovnomerného a nedostatočného vykonávania a presadzovania právnych predpisov v oblasti životného prostredia v členských štátoch, čo je jednou z kľúčových priorít VR⁽¹²⁾. Malo by sa pokračovať v tomto smerovaní a výrazne ho posilniť v budúcom programe prostredníctvom ďalšej realizácie integrovaných projektov programu LIFE a prioritnej oblasti „správa a informovanie v oblasti životného prostredia“;

11. v tejto súvislosti zdôrazňuje prínos programu LIFE k cieľom EÚ v oblasti lepšej právnej regulácie, k zabezpečeniu udržateľného rastu a tvorbe pracovných miest, ako aj k vykonávaniu politiky Únie v oblasti ochrany životného prostredia a klímy, stanovovaním a prispôbovaním príslušných cieľov prostredníctvom zlepšených mechanizmov spätnej väzby a skúseností získaných v rámci financovaných projektov; zdôrazňuje však tiež, že hlavným cieľom programu LIFE musí zostať ochrana životného prostredia a biodiverzity ako taká, pretože ide o biologické dedičstvo Európy a ľudstva;

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf. Treba poznamenať, že Chorvátsko nie je zahrnuté.

⁽⁷⁾ COR-2015-02624-00-01-AC-TRA, CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁸⁾ Pozri tiež pripravované stanovisko VR ENVE-VI/015.

⁽⁹⁾ COM(2013) 249 final.

⁽¹⁰⁾ *Towards an EU Research and Innovation policy agenda for Nature-Based Solutions & Re-Naturing Cities*, EK 2015

⁽¹¹⁾ COR-2016-01415-00-01-AC-TRA, COM(2015) 614 final.

⁽¹²⁾ COR-2015-05660-00-00-AC-TRA.

Rozpočet a oprávnenosť výdavkov

12. naďalej vyjadruje znepokojenie v súvislosti s obmedzeným rozpočtom programu LIFE, ktorý počas viacročného pracovného programu na roky 2014 – 2020 predstavuje len asi 0,3 % celkovej sumy viazaných rozpočtových prostriedkov uvedenej v nariadení (EÚ) č. 1311/2013. VR opakuje svoju požiadavku z roku 2012, aby sa podstatne zvýšil rozpočet programu, ktorý sa bude uplatňovať po roku 2020 ⁽¹³⁾;

13. zdôrazňuje, že dosiahnutie cieľov programu LIFE môže ohroziť miera spolufinancovania pod optimálnou hranicou ⁽¹⁴⁾, čo vedie príjemcov k selektívnemu postoju k žiadostiam o financovanie, najmä v prípade neziskových partnerov. VR vyzýva Komisiu, aby zvýšila miery spolufinancovania v nasledujúcom programe LIFE a lepšie zosúladiť miery spolufinancovania v rámci programu LIFE s mierami v rámci iných priamo aj spoločne spravovaných programoch financovania EÚ a ich diferenciaciou pre menej rozvinuté regióny. Osobitné miery spolufinancovania pre granty na opatrenia v prioritnej oblasti „príroda a biodiverzita“ by mohli byť vymedzené pomocou koeficientu vychádzajúceho z rozlohy chránených oblastí a hospodárskeho blahobytu regiónu (úroveň NUTS 3), avšak bez toho, aby sa vytvorili nerovnaké podmienky, ktoré by znevýhodňovali rozvinutejšie regióny;

14. vyjadruje pochybnosti, pokiaľ ide o zásadu 102 % pre verejné inštitúcie, podľa ktorej suma vlastného príspevku do rozpočtu projektu musí byť aspoň o 2 % vyššia ako predpokladaný súčet plátov verejných zamestnancov. Toto pravidlo často sťažuje alebo znemožňuje verejným inštitúciám (najmä vzdelávacím, resp. vedecko-výskumným strediskám a MVO) zapájať sa do projektov, pričom ich účasť má často zásadný význam pre dosiahnutie cieľov projektov LIFE;

15. žiada prehodnotiť obmedzenie financovania infraštruktúry v rámci programu LIFE, najmä pokiaľ ide o financovanie veľkých infraštruktúrnych projektov. Vyzýva Komisiu, aby vo svojom hodnotení zohľadnila potenciálne riziko, že projekty v rámci programu LIFE budú čoraz viac zamerané na budovanie kapacít než na reálny vplyv v oblasti životného prostredia či klímy;

16. vyzýva na väčšie využívanie paušálnych sadzieb a jednorazových platieb s cieľom znížiť vykazovanie DPH bez ohrozenia oprávnenosti nákladov na ňu ⁽¹⁵⁾, ako sa stanovuje v odôvodnení 38 súčasného nariadenia o programe LIFE. VR opakovane zdôrazňuje, že vylúčenie DPH ako oprávneného výdavku by odradilo mnohých potenciálnych žiadateľov od vypracovania návrhu. DPH by stále mala byť prípustná ako oprávnené náklady, ak príjemcovia môžu dokázať, že im nemôže byť vrátená ⁽¹⁶⁾.

17. zdôrazňuje, že je potrebné, aby kúpa pozemku bola aj v budúcnosti oprávnená na financovanie v rámci programu LIFE (článok 20 ods. 3 nariadenia o programe LIFE), pričom sa musí zachovať aj podmienka, že tieto plochy musia byť dlhodobé určené na ochranu prírody. Kúpa pozemku je často nevyhnutným predpokladom zachovania lokalít sústavy Natura 2000 a zaistenia dlhodobej ochrany prírody;

Zjednodušenie riadenia

18. zdôrazňuje, že administratívna záťaž súvisiaca s prípravou a predkladaním projektov často bráni regiónom požiadať o príspevok z programu LIFE. Platí to najmä v prípade veľkých (napr. integrovaných) projektov, keď si vyplnenie a predloženie úspešnej žiadosti vyžaduje značný čas, energiu a ľudské zdroje, najmä v prípade menej skúsených partnerov. Preto, ako už VR navrhol vo svojom skoršom stanovisku ⁽¹⁷⁾, je potrebné zjednodušenie postupov predkladania žiadostí a administratívnych postupov, ako aj skrátenie čakacej lehoty na rozhodnutie o financovaní projektu;

⁽¹³⁾ COM(2015) 614 final, s podporou stanoviska VR COR-2016-01415-00-01-AC-TRA.

⁽¹⁴⁾ Tradičné projekty v prioritnej oblasti „príroda a biodiverzita“: 60 % miera spolufinancovania, ale až 75 % v prípade projektov zameraných na prioritné biotopy alebo druhy. Integrované projekty, prípravné projekty a projekty technickej pomoci: 60 % miera spolufinancovania. Projekty budovania kapacít: 100 % miera spolufinancovania. Všetky ostatné projekty, t. j. tradičné projekty v rámci podprogramu „Ochrana klímy“ a tradičné projekty v rámci prioritných oblastí „životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov“ a „správa a informovanie v oblasti životného prostredia“ a informačné projekty v rámci podprogramu „Životné prostredie“: 60 % miera spolufinancovania počas prvého viacročného pracovného programu (2014 – 2017), 55 % miera spolufinancovania počas druhého viacročného pracovného programu (2018 – 2020).

⁽¹⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽¹⁶⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽¹⁷⁾ CDR112-2010_FIN_AC

19. vyzýva Európsku komisiu, aby zvažila možnosť predkladať návrhy na tradičné projekty v rámci programu LIFE v dvoch fázach, ako to bolo doteraz v prípade integrovaných projektov. V prvej fáze by sa predložil len stručný všeobecný prehľad navrhovaného projektu (poznámky o koncepcii) a ak bude vyhodnotený kladne, príjemca predloží úplný návrh. Okrem toho nabáda Komisiu, aby preskúmala, ako možno zjednodušiť postupy pre konečné schválenie finančných a technických prvkov projektu a rozvrhnúť ich na celú dĺžku jeho trvania. Tak sa zabezpečí hospodárskym subjektom väčšia flexibilita a zníži riziko, že zameranie na finančné a administratívne aspekty pôjde na úkor technického obsahu projektu;

20. víta dôraz, ktorý sa v článku 3 nariadenia o programe LIFE a 1. viacročného pracovného programu na roky 2014 – 2017 kladie na meranie úspechu programu LIFE na základe nových kvalitatívnych a kvantitatívnych environmentálnych, sociálnych a hospodárskych ukazovateľov. Vyzýva však na ich ďalšie zjednodušenie, pretože niektoré ukazovatele nemožno spoľahlivo posudzovať v časovom rámci projektov. Mali by tiež byť pružnejšie a prispôbené miestnym alebo regionálnym špecifikám, a čas potrebný na vykazovanie by sa mal skrátiť na minimum;

2. časť. Komplementárnosť systémov financovania a vykonávania programov financovaných EÚ

Komplementárnosť s inými fondmi EÚ

21. uznáva, že komplementárnosť a súdržnosť programu LIFE s ostatnými fondmi EÚ, ako sú fondy politiky súdržnosti (ESF, EFRR, KF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), resp. Európsky námorný a rybársky fond (ENRF), boli v rámci súčasného viacročného pracovného programu posilnené. Naliehavo vyzýva na vytváranie synergií a nadviazanie štruktúrovanej spolupráce s ostatnými fondmi EÚ v záujme ďalšieho rozvoja programu LIFE na obdobie po roku 2020 ⁽¹⁸⁾;

22. uznáva, že program LIFE je síce pomerne malý, ale flexibilný program, ktorý podporuje ambiciózne ciele v oblasti životného prostredia a klímy, ktoré iné programy EÚ nepodporujú priamo alebo ich realizujú v iných oblastiach. Podporovaním konkrétnych projektov na regionálnej úrovni je tento program vynikajúcim katalyzátorom pre iné projekty a mobilizovanie verejných i súkromných prostriedkov ⁽¹⁹⁾. VR vyzýva Komisiu, aby rozvíjala model širokej koordinácie programu LIFE s ostatnými programami EÚ priamo alebo nepriamo súvisiacimi s ochranou životného prostredia a klímy;

Implementácia na vnútroštátnej úrovni

23. je znepokojený tým, že členské štáty a regióny EÚ implementujú program v rozličnom rozsahu. Je potrebný silný akčný plán, ktorý pomôže lepšie zviditeľniť program LIFE v menej úspešných krajinách a zvýšiť záujem o účasť na ňom ⁽²⁰⁾, a to tak na 2. viacročnom pracovnom programe, ako aj na budúcom programe LIFE, a ktorý by sa mohol zaviesť pri každoročnej revízii efektívnosti využívania fondov v každom členskom štáte;

24. v nadväznosti na uvedené navrhuje, aby sa prehodnotilo postupné zrušenie pridelovania vnútroštátnych prostriedkov na tradičné projekty v rámci programu LIFE. Zrušenie pridelovania vnútroštátnych prostriedkov môže mať za následok ďalšie prehĺbenie zemepisných rozdielov v čerpaní prostriedkov z programu LIFE a obmedzenie možností pre krajiny, ktoré majú menej skúseností, avšak naďalej čelia environmentálnym a klimatickým výzvam. VR navrhuje zväziť systém pridelovania prostriedkov na jeden rok namiesto štvorročného obdobia, aby sa zvýšila flexibilita, pokiaľ ide o dostupné rozpočtové zdroje a geografické rozloženie využívania fondov, zdôrazňuje však, že projekty, na ktoré sa vyčleňujú finančné prostriedky, musia spĺňať podmienky týkajúce sa inovatívnosti a reprodukovateľnosti, aby boli prínosom pre Európu. Ako alternatíva sa navrhuje zachovať časť rozpočtu a prideliť ju každej jednotlivkej krajine a zostávajúcu časť sprístupniť členským štátom na plne konkurenčnom základe;

25. uznáva, že niektoré národné kontaktné miesta vyvinuli mimoriadne úsilie, aby prilákali nových žiadateľov. Vyzýva členské štáty, ktoré využívajú program v menšej miere, aby zapájali svoje národné kontaktné miesta do aktívnej propagácie programu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi;

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 840 final

⁽¹⁹⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽²⁰⁾ Pozri tiež GHK et al. (2011), *Combined Impact Assessment and Ex Ante Evaluation of the Review of the LIFE+ Regulation*

26. vyzýva Európsku komisiu, aby naďalej zabezpečovala podporu odbornej prípravy v členských štátoch, ktoré majú menej skúseností s využívaním fondov a nižšiu mieru ich čerpania. Cieľom by malo byť zvýšiť schopnosti vnútroštátnych a regionálnych kontaktných miest a aktívne podporiť žiadateľov, čo by sa malo prejavovať väčším počtom žiadostí vysokej kvality, a to najmä v krajinách, ktoré čelia veľkým environmentálnym a klimatickým výzvam a ktoré majú menšie skúsenosti s uchádzaním sa o financovanie z programu LIFE;

3. časť. Dosahovanie sociálneho konsenzu a posilňovanie regionálnych a medziregionálnych partnerstiev

Vzťahy medzi zainteresovanými stranami a sociálne otázky

27. konštatuje, že program LIFE ponúka mnoho nástrojov a mechanizmov na kopírovanie a prenos riešení a je vynikajúcim nástrojom, ktorý miestnym a regionálnym orgánom ukazuje výhody investovania do oblastí životného prostredia a klímy. Stabilita vzťahov medzi zúčastnenými stranami závisí od ich skúseností, kontaktov na miestnej úrovni i medzi regiónmi, ochoty spolupracovať i informovanosti, ktorej zvyšovanie je dlhodobým procesom. VR vyzýva na ďalšie investície do budovania týchto kapacít⁽²¹⁾ prostredníctvom financovania projektov budovania kapacít, a to aj po roku 2020;

28. nazdáva sa, že ochrana životného prostredia a prírody a boj proti zmene klímy sa musia vždy usilovať najst rovnováhu medzi rôznymi cieľmi a zaistiť bezpečnosť ľudí, života a majetku. Je potrebné vyvinúť úsilie a podporovať projekty, ktoré by umožnili dosiahnuť v tejto oblasti prijateľný kompromis medzi všetkými zainteresovanými stranami, k čomu môžu prispieť projekty programu LIFE. VR vyzýva Európsku komisiu, aby pri posudzovaní žiadostí zohľadnila potenciál daného projektu prispieť k vypracovaniu nových pravidiel, ktoré by zosúladiли ochranu ľudských životov ohrozených istými živočíšnymi druhmi s ochranou ohrozených druhov. V tejto súvislosti preto navrhuje, aby jedným z predpokladov pozitívneho posúdenia projektov bola otvorená verejná diskusia všetkých zainteresovaných strán z daného územia, ako aj preskúmanie ich návrhov;

Ekologická inovácia a uplatnenie na trhu

29. uznáva význam programu LIFE pre rozvoj inovácií v EÚ a žiada, aby sa zväžilo, ako by sa komercializácia prototypov a riešení vyvinutých v rámci projektov programu LIFE dala posilniť prostredníctvom vhodného finančného modelu. Vytvorenie zrýchleného postupu po ukončení projektov LIFE by malo zlepšiť efektivitu uvádzania inovácií vyvinutých v rámci projektov programu LIFE na trh, čo zvýši konkurencieschopnosť EÚ na svetových trhoch a umožní vytvárať nové „zelené“ pracovné miesta;

30. upozorňuje na zásadný význam účasti vedecko-výskumných subjektov a súkromného sektora na rozvoji a komerčnom využívaní ekologických inovácií. Vyzýva Komisiu, aby pokračovala v podpore mechanizmov na uľahčenie takejto spolupráce. Okrem iného žiada prehodnotiť ustanovenie, ktoré umožňuje uvádzať na trh prototypy vyvinuté v rámci projektov programu LIFE až po ukončení ich realizácie. Toto ustanovenie znižuje záujem podnikateľov a vedecko-výskumných ústavov zúčastniť sa na inovatívnych projektoch;

31. domnieva sa, že ak sa má zvýšiť vplyv programu LIFE na transformáciu ekonomiky EÚ na obehový systém výroby a spotreby s nulovými emisiami CO₂, kľúčovou výzvou 2. viacročného pracovného programu a budúceho programu LIFE je kvalitatívny prechod z úrovne ekologických inovácií, demonstračných a pilotných projektov na priemyselnú úroveň. Je potrebné preskúmať nové spôsoby, ako podporiť rozsiahle šírenie a trhové uplatnenie výsledkov ekologických inovačných projektov programu LIFE. VR vyzýva Európsku komisiu, aby pre budúci program LIFE posúdila možnosť poskytnúť dodatočnú podporu úspešným projektom, napr. na podporu ďalšieho rozvoja najlepších ekologických inovácií prostredníctvom iných finančných nástrojov;

Dlhodobá udržateľnosť, opakovateľnosť a prenosnosť výsledkov projektu

32. uznáva, že projekty programu LIFE majú vo veľkej miere dlhodobé pozitívne účinky a opakovateľné, prenosné výsledky⁽²²⁾, ešte stále však ostáva priestor na zlepšenie. Neustála pozornosť v rámci 2. viacročného pracovného programu a v období po roku 2020 treba venovať zabezpečeniu udržateľnosti, opakovateľnosti a prenosnosti výsledkov projektov, čo

⁽²¹⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽²²⁾ Európska komisia, GR pre životné prostredie (2014): *LIFE Focus „Long-term impact and sustainability of LIFE Nature“*; Európsky parlament, GR IPOL (2016).

je základom pre dosiahnutie cieľov programu LIFE, efektívne využívanie zdrojov, rozvoj ekologických inovácií a podporu udržateľného a zodpovedného rastu. VR vyzýva Komisiu, aby stanovila jasné kritériá výberu na posúdenie potenciálu udržateľnosti, opakovateľnosti a prenosnosti pri žiadosti o povolenie projektu a ukazovatele na hodnotenie jeho efektívnosti z tohto hľadiska počas implementácie a po jej ukončení;

33. pripisuje osobitnú dôležitosť podpore projektov, ktorých cieľom je vykonať štatistickú analýzu populácií druhov, ktoré patria do kategórie chránených, ako aj veľkosti ich biotopov, a projekty, ktorých cieľom je preskúmať, do akej miery sú ohrozené prírodné biotopy, ktoré sú klasifikované ako chránené, dôvody ich ohrozenia a rizikové faktory;

34. vyjadruje znepokojenie nad tým, že voľne žijúce živočíchy sú čoraz častejšie vytlačané zo svojho prirodzeného prostredia, a preto odporúča, aby sa vypracovali a integrovaným spôsobom realizovali inovatívne opatrenia v oblasti krízového manažmentu, ktorých cieľom bude zachovať prirodzené prostredie zvierat;

35. navrhuje, aby Európska komisia pre program LIFE vypracovala plán na zabezpečenie udržateľnosti, opakovateľnosti a prenosnosti s cieľom ďalej zlepšiť výsledky programu LIFE v tomto smere. To by mohlo zahŕňať okrem iného⁽²³⁾: ďalší rozvoj „inovačnej platformy“ – založenej na on-line databáze projektov v rámci programu LIFE na pomoc pri vyhľadávaní opakovateľných ekologických nápadov; účinné, cieleňé šírenie informácií o inovácii; vytváranie tematických platforiem, sietí a zoskupení projektov okolo prioritných oblastí; lepšie využívanie komunikačných nástrojov dostupných na webovej stránke programu LIFE, ďalší rozvoj výberu a šírenia výsledkov „najlepších z najlepších“ projektov programu LIFE⁽²⁴⁾;

36. s cieľom ďalej zlepšiť dlhodobú udržateľnosť projektov programu LIFE chce zachovať povinnosť predložiť plán na obdobie po ukončení projektu v rámci programu LIFE pre projekty, kde by sa preukázalo pokračovanie vo financovaní na udržanie výsledkov projektov, pričom by sa určil zodpovedný orgán s kontinuitou personálu, formálnou podporou orgánov, komunikáciou s miestnymi aktérmi;

Druhy opatrení a nové finančné nástroje

37. zastáva názor, že druhy financovania programu LIFE stanovené v článku 17 nariadenia o programe LIFE sú opodstatnené a podporujú rozmanité možnosti financovania pre regióny, uvítal by však revíziu výsledkov za roky 2014 – 2017 s cieľom dosiahnuť v nasledujúcom programe LIFE ešte lepšie výsledky;

38. uznáva dôležitú funkciu integrovaných projektov ako katalyzátora pre verejné orgány pri odstraňovaní medzier vo vykonávaní politiky EÚ v oblasti životného prostredia. Domnievajúc sa, že zatiaľ neexistuje dostatok skúsenosti s týmto druhom financovania, navrhuje zachovať rozpočet 2. viacročného pracovného programu na úrovni uvedenej v článku 17 ods. 5 nariadenia o programe LIFE. VR navrhuje posúdiť výsledky integrovaných projektov na konci roka 2020, a domnieva sa, že môžu byť ešte dôležitejším nástrojom budúceho programu LIFE. To platí predovšetkým pre podporu rámcov pre prioritné činnosti prostredníctvom integrovaných projektov na vytváranie plánov riadenia sústavy Natura 2000;

39. žiada, aby sa v budúcom programe LIFE zachovali „projekty technickej pomoci“ na pomoc príjemcom, ktorí ešte nerealizovali integrovaný projekt, vzhľadom na zložitosť, čas a zdroje potrebné na prípravu žiadosti⁽²⁵⁾;

40. víta dva nové finančné nástroje: nástroj Súkromné financovanie energetickej efektívnosti (PF4EE) a nástroj na financovanie prírodného kapitálu (NCFE), ktoré ponúkajú novú príležitosť zapojiť súkromných investorov do financovania energetickej účinnosti a projektov súvisiacich s ochranou prírodného kapitálu a pomáhajú spustiť všeobecný posun k ekologickému financovaniu. Uznáva, že oba nástroje ešte nedosiahli svoj úplný potenciál, najmä z dôvodu novosti projektu a určitej administratívnej zložitosti v prvých mesiacoch vykonávania. VR vyzýva Komisiu, aby ďalej sledovala tieto

⁽²³⁾ Európsky dvor audítorov (2014), Osobitná správa č. 15/2013 (SR 15/2013), Európska komisia, GR pre životné prostredie (2014): LIFE Focus „Long-term impact and sustainability of LIFE Nature“; Európsky parlament, GR IPOL (2016), výbor Európskeho parlamentu pre kontrolu rozpočtu, pracovný dokument k osobitnej správe Európskeho dvora audítorov (PE535.987), záverečné hodnotenie programu LIFE+.

⁽²⁴⁾ Program LIFE, GR pre životné prostredie, komunikačné nástroje dostupné na stránke <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>.

⁽²⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

programy a vypracovala metodiku na posúdenie ich účinnosti. Zároveň žiada Komisiu, aby zvažila možnosť rozšíriť existujúce nástroje alebo zaviesť nový finančný nástroj s primeraným financovaním s cieľom prilákať investorov, aby sa zapojili aj do prioritnej oblasti „životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov“. Podporuje požiadavku Európskeho parlamentu, že nástroj na súkromné financovanie energetickej efektívnosti (PF4EE) musí „zabezpečiť, aby projekty z hľadiska biodiverzity priniesli primerané, pozitívne a vedecky dokázateľné výsledky“;

41. uznáva dôležitú úlohu nástroja PF4EE, ktorý podporuje vykonávanie vnútroštátnych priorit v oblasti energetickej účinnosti prostredníctvom poskytovania finančných prostriedkov, ako aj technickou pomocou a poskytovaním know-how príjemcom. EHSV navrhuje, aby sa v záujme lepšieho využitia potenciálu nástroja PF4EE zvažila možnosť zaobchádzať s týmto mechanizmom ako s doplnkovým financovaním projektov programu LIFE v oblasti energetickej účinnosti. EK by mala uviesť možnosť takéhoto doplnkového financovania v každoročných usmerneniach pre žiadateľov. Tento model by mal pokračovať do konca 2. viacročného pracovného programu a v prípade pozitívneho hodnotenia tohto nástroja aj po roku 2020;

42. oceňuje, že NCFF sa chopil náročnej a novátorskej výzvy financovať projekty súvisiace s ekosystémovými službami, ako aj s poskytovaním stimulov súkromnému sektoru na investovanie do tejto oblasti. Zastáva názor, že investovanie do ekosystémových služieb predstavuje budúcnosť Európy, a víta skutočnosť, že sa LIFE ujal tejto úlohy. Odporúča uskutočniť analýzu i hodnotenie fungovania mechanizmu NCFF na základe už dosiahnutých i očakávaných výsledkov s cieľom zabezpečiť jeho dobré využívanie až do konca 2. viacročného pracovného programu a v prípade kladného hodnotenia aj po roku 2020;

43. oceňuje inovačnú úlohu programu LIFE a zastáva názor, že opatrenia v oblasti životného prostredia a klímy si nie vždy vyžadujú vývoj novátorských riešení, ale často závisia od pokračovania opatrení, ktoré sa už prijali, alebo od uplatňovania inovácií vyvinutých v rámci iných projektov. VR vyzýva Európsku komisiu, aby zvažila financovanie dvojakých projektov: inovatívnych a tých, ktoré zohľadňujú aktuálne potreby životného prostredia a klímy. Poskytnutie podpory by nebolo podmienené vývojom novátorského riešenia, ale pokračovaním činností s využitím inovácií a osvedčených postupov z iných projektov LIFE.

V Bruseli 9. februára 2017

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK